

FƏXRƏDDİN ZİYA

*Seiriyyətim,
şeyrim*

NURLAR

BAKI – 2013

Fəxrəddin Ziya. ŞEİRİYYƏTİM, ŞEİRİM

Bakı, “NURLAR” Nəşriyyat-Poliqrafiya Mərkəzi, 2013. səh. 384

Yetmişincilər ədəbi nəslinə mənsub olan Fəxrəddin Ziya poeziyada öz dəst-xətti, nəfəsi, üslubu ilə seçilən və sevilən şairlərdəndir.

Onun şeirlərində dilimizin və ruhumuzun layları sözün sehrikar qüdrəti ilə qat-qat açılır.

Gəncliyində də, altmış yaşın müdrikliyində də VƏTƏNə, sevgiyə, səmimiyyəyə münasibəti müsbət mənada dəyişməyən şairin riyakarlığa, yaltaqlığa, vicdansızlığa, haqsızlığa münasibəti də mənfi mənada eyni ilə qalıb.

Altmış illik ömrünün, qırx illik yaradıcılıq yolunun bir hissəsini işıqlandıran bu kitabda Fəxrəddin Ziyanın müxtəlif illərdə və son zamanlar yazdığı şeirlər, qəzəllər və mahnı mətnləri toplanılıb.

İnanırıq ki, həmişə olduğu kimi F.Ziyanın bu kitabı da öz poetik ruhu ilə oxucularına sevinc bəxş edəcəkdir.

Yetər bir söz desin əbədiyaşar,

təki ömrü-günü ötməsin hədə.

Şairə sənətdə həmişə yer var,

cənnətdə möminə yer olan qədər.

REDAKTORDAN

Görkəmli ispan şairi Pablo Neruda ilahi sözün məziyyətlərindən bəhs edərkən, dərin səmimiyyətlə vurğulayırdı ki, mən qəfil, gözlənilməz sözün əsiriyəm, onlara sığınırım, onları izləyirəm. Və onlar elə gözəl, elə sevimlidirlər ki, onların hamısını bir şeirin içinə yığmaq istəyirəm...

...İşğalçılar bizim hər şeyimizi aldılar, ancaq elə hər şeyi də qoyub getdilər...

Qələm dostum Fəxrəddin Ziyanın yeni şeirlər toplusunun əlyazmasına maraqla nəzər sala-sala P.Nerudanın söz haqqındakı fikirlərinin fərqi nə varıram. Eyni zamanda fərqi dəyəm ki, topluya daxil edilən hər şeirdən məni səsləyən, diqqətimi çəkən qəfil, gözlənilməz söz elə bu an, bu məqamda qarşıma çıxacaq, duyğularımı zəbt edəcək.

Bundan da öncə Fəxrəddin Ziyanın “Bu da bir istəkdi” şeirlər kitabına ön söz yazmış tanınmış şair Tofiq Nurəlinin dediklərindən irəli gedə bilməyəcəyimin də fərqi dəyəm. Bütün deyəcəklərim elə bil bu lakonik yazıda ifadə olunub, lap öz ürək sözlərim kimi səslənir:

“Mən maraqlılığım və özünəməxsusluğu ilə seçilən şairin – Fəxrəddin Ziyanın bir daha görüşünə gələn, yaxud onunla ilk dəfə görüşən hər bir oxucunu əmin etmək istəyirəm ki, əlinizdəki kitabda sizin hər biriniz öz könül pıçıltılarınızı eşidəcəksiniz, əsl sənətin sirri də elə bu eşidilmə-dədir”.

Bu səmimi fikirdə deyilənlərin qədir-qiyəti eyni dərəcədə qələm dostumuzun yeni şeirlər toplusuna da aiddi. Eyni zamanda, o da bir həqiqətdi ki, Fəxrəddin Ziya dəyərlı bir söz adamı olaraq oxucu haqqını əziz tutur, oxucuya hörmətlə yanaşır, ona “köhnə dağarcığı tumaş yerinə” sırımır:

***Ruhunu oxşayan hər misram ilə,
ay əziz oxucum, sənsən ünvanım –***

deyə ən pünhan duyğularını şeirin dili ilə çoxsaylı oxucuları ilə bölüşən müəllif onların Vətən, vətəndaşlıq duyğularını da bülövləyə bilir. Şairin səmimi misraları hər birimizin könül dilmancı kimi orataya gəlir:

***Mənim Kəbəm də sən, Mədinəm də sən,
bir daşın bəs eylər min heyrət üçün.
Bir ovuc torpağın yetər, ey Vətən,
yüzlərlə zəvvərə ziyarət üçün.***

Bu kövrək, səmimi misraların təlqin etdiyi Vətən sevgisinin ifadə tərzini bir daha təsdiqləyir ki, həmişə yolu gözlənilən, şimşək kimi çaxıb keçən bədii sözün imkanları hələ çox genişdi. Müşahidə qabiliyyəti dərin olan, ilhamı Tanrı vergisi kimi çağlayan əsl şairlər üçün əbədi, qalib söz dünyası “bu gün də var, yarın da”. Şairin Vətən sevgisini “Torpaq eşqi” şeiri ilə davam etdirsək,

***Bu yerlər misallı təbiət hanı,
ağarır çəməndə şəh qırov kimi?
Dağlar yorğun düşmüş dəvə karvanı,
şalalə səslənir zıncov kimi.***

***Qayğıyla bəslənib bu torpaq bütün,
qayğısız yarpaq da solar bu yerdə.
Yaşıl çəmənlərin xatiri üçün,
daşlığa düşübdü yollar bu yerdə.***

onun Vətən sevgisinin nə qədər səmimi olduğunun fərqi olmalıyıq.

Şairin “Yaxşılar” adlı şeirlər kitabına “Duyğulu poeziya” adlı ön söz yazan filologiya elmləri doktoru, professor Buludxan Xəlilov da bu baxımdan elə bil hər bir oxucu könliindən keçənlərdən xəbər verir: “Fəxrəddin Ziyanın mövzu rəngarəngliyindən tutmuş, ta sənətkarlığına qədər seçimləri o qədər canlıdır ki, onun yaradıcılığının yükünü təhlil etməklə hər şey bitmir, tükənmir... Onun yaradıcılığında ana, vətən, yurd həsrəti, millətə bağlılıq və sevgi, vətənin dərdi və ağırları dil açır, çağdaş problemlərimiz fonunda, şairin öz üslubuna uyğun bir şəkildə oxucu auditoriyası apaydın görünür...”

Doğrudan da belədi. Bunun doğrudan da belə olmasına öncə Fəxrəddin Ziyanın qələmindən çıxan səmimi, kövrək misralar şahidlik edir:

**Gözəllik qəlbimin sevgi hədəfi,
önündə yay kimi gərilirəm mən.
Bir gözəl sevəndə yüz yol ölürəm,
bir gözəl görəndə dirilirəm mən.**

Bu duyğular İlahi gözəlliklərinə biganə ola bilməyən həssas bir şairin könül rübabından süzülüb gəldiyinə görə müəllifi vəfasızlıqda qınamaq olmur. Bilirsən ki, İlahi gözəlliklərə biganəlik başlanan yerdən həyat eşqi qırılır, bitir, tükənir. “Bu baxımdan da Fəxrəddin Ziyanın yaradıcılığında sevgi, məhəbbət, şirin xatirələr, xoş duyğular, insana qol-qanad verən arzular, hicranın göz yaşları, uğursuz sevgi, bir sözlə, insanın təbii yaşam tərzini poetik şəkildə dil açır” – fikrinin müəllifi professor Buludxan Xəlilovun dediklərinə tam şərikik.

Fəxrəddin Ziya milli-mənəvi dəyərlərimizin qədimliyindən keçib gələn yolumuzu tapmayınca Xətainin qılıncına süvar olmağın gərginliyini gənc nəslin yaddışına ismarlamaqla, daşınmaz dağlara dönmüş dərdlərimizdən xilas yolunu nişan verir. O, vaxtsız açan badam çiçəklərinin aqibətindən nə qədər nigarandırsa, atəşkəs dövrünün sükutundan da eyni dərəcədə narahatdı. Bir vətəndaş və şair olaraq bu sahədəki sülh siyasətinin mülayimliyindən narahatçılığını şeirin dili ilə ifadə edir, qorxur ki, şəhərlər şaxtasız, sazaqsız qısa öyrəşdiyi kimi, adamlar da öz döyüşkən, mübariz xarakterlərinə yadlaşa bilərlər. “Vətən fəryadı” şeirində ifadə olunan arzu kimi:

**Sənin baxtın bir oyunmuş, əsrin oyunu,
tarixini dəyişənlər dandı soyunu.
Bir Çaldıran döyüşü qur, çaldır toyunu,
sərkərdəsi əsgərinə mat olan Vətən.**

Fəxrəddin Ziya işçi yerinə qul axtaran başabəla məmurlara olan etirazını “Ayılın, ağalar” şeirində dərin səmimiyyətlə ifadə edir, cibini düşünən işbazları xalqdan ayrı düşməməyə səsləyir, kasıb balaların məktəbə gedə bilməmək əzabının nədənliyini sarı simdə izhar edir.

Onun Qumru quşuyla həsbə-halı hər bir oxucunun ürək sözü, düşündükləri kimi oxunur:

***Bizi yaşamağa qoymurlar daha,
bu yol kimsəsizlər yoludu, Qumru.
İndi baş gırləmək hər şeydən baha,
ürəyim dərd ilə doludu, Qumru!***

Nobel mükafatı laureatı İ.Zinger çıxışlarının birində qətiyyətlə bəyan edir ki, “hər bir şair və yazıçı, bütün dövrlərdə olduğu kimi, yenə də sözün tam mənasında ictimai və siyasi olmalıdır...” Bu, bir həqiqətdir ki, ciddi söz adamı öz dövrünün adamlarının problemləri üçün dərin narahatlıq hissi keçirməlidir...”

Fəxrəddin Ziyanın yaradıcılığı tam halda bu müdrik münasibətə cavab verir və onun əsərlərində dövrün nəbzinin döyündüyü hər kəlməbaşı boy göstərir. Şairin “Oyan, sərkərdə babam”, “Bu dövrən”, “Min şükür”, “Bu millətin dərdi nə çox”, “Biz hara gedirik” və s. şeirləri İ.Zingerin vurğuladığı sənətkar missiyasına hesablanmış nəsnələrdən xəbər verir.

Görkəmli şairimiz Hüseyn Cavid “Mənim Tanrım gözəllikdir, sevgidir” məntiqiylə yazıb-yaradırdı. Bu münasibət ustad şairin mənəvi varisi Fəxrəddin Ziyanın şeirlərində tam yeni bir çalarları ilə özünü göstərir:

***Ara, ömrün boyu gəz gözəlliyi,
kor olsun, görməsə göz gözəlliyi.
Harda gözəl varasa, ora ocaqdı,
müqəddəs sayırıq biz gözəlliyi.***

Şeirin, poeziyanın özü də bir mənəviyyat ocağıdı, gözəllik mənbəyidi və bu sırada Fəxrəddin Ziya poeziyasın da öz yeri var.

60 yaş şair üçün müdrikliyə gedən yolun davamıdır. Müdrikliyə gedən yolda sevimli şairimiz Fəxrəddin Ziyaya bundan sonra da çən sağlığı və yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram.

Dayandur Sevgin
şair-publisist, Prezident təqaüdçüsü

BİR ŞAİR ÖMRÜ

Dahi Belinski məqalələrinin birində yazırdı: «Yaradıcılıq qabiliyyəti təbiətin böyük nemətidir; yaradıcılıq sənətkar qəlbinin böyük bir sirridir. Sənətkar yaratmaq ehtiyacını hiss edir. Bu ehtiyac ona öz iradəsindən asılı olmayaraq, birdən-birə, gözlənilmədən, çağırılmadan gəlir; çünki o öz yaradıcılıq fəaliyyəti üçün müəyyən bir gün, müəyyən bir saat və ya dəqiqə təyin edə bilməz. Yaradıcılığın azadlığı, bax, budur; onun yaradıcı şəxsiyyətdən asılı olmaması, bax, bundan ibarətdir».

Müasir poeziyamızda öz səsi, nəfəsi ilə seçilən bir şairin-Fəxrəddin Ziyanın şeirə gəlməsi, böyük poeziya yoluna qədəm qoyması da Tanrının, təbiətin ona bəxş etdiyi bir nemətdir və deyə bilmərik ki, Fəxrəddin Ziyaya bu ilahi nemət nə vaxtdan bəxş edilib, o, haçan ilk şeirini qələmə alıb, nə vaxtdan hiss edib ki, daha şairlik yolundan geri dönmək mümkün deyil.

Şeir necə doğulur?

Hansı anda, hansı gündə, hansı saatda?

Yaranandan sonra hər şeir neçə gün, neçə ay, neçə il və... neçə əsr yaşaya bilər?

Kədərdənmi doğulur, qəmdənmi yoğrulur, sevincdənmi, nəşədənmi dünyaya gəlir?

Nifrətmi yaradır, sevgimi yaradır onu?

Zaman-zaman bu suallar düşündürüb şeirsevərləri, poeziya dünyası ilə nəfəs alanları. Və bu sualların hər birinin cavabı bəlkə də gün kimi aydın olduğu halda, çox-çox müşkülə, açılmazlığa gətirib çıxarıb.

**Qələm ki, bu həyatda tərpnirkən ilk dəfə,
sözdən yazdı, diqqətlə baxsan birinci hərfə.**

Ulu Nizaminin kəlamıdır bu. Və bu gün mən-bir Azərbaycan tənqidçisi və oxucusu məmləkətimizin bir şairinin işıq üzü görəcək növbəti kitabının səhifələrini çevirib... o sevinci, o kədəri, o həyəcanı, o qəzəbi arayıb axtaranda...o sevincin, o kədərin, o həyəcanın, o qəzəbin şeirə çevrildiyini görəndə heyranlığımı gizlədə bilmirəm. Şeir dünyası bizim böyük dünyamızın bir ürəkdə möcüzələr, sehlər yaratmasıdır.

**Fəxrəddin, şairlik duyğudu, dərddi,
şeyrin gah şirindi, gah acı, sərtidi.
Kim söz bağçasından bir buta dərddi,
onun misrasından gül iyi gələr.**

Fəxrəddin Ziya şeyr və şairlik barədə bir neçə şeyr yazıb və əlbəttə, 35-40 il yaradıcılıq yolu keçən, poeziya naminə hər cür çətinliyə sinə girən bir şairin bu mövzuya müraciət etməsi təbiidir, bu, şair ömrünün, tərcümeyi-halının özündən gəlir:

**Ürək bir ümmandır, duyğu bir sona,
şair şeyrin qulu, şeyrin dəlisi.
Ən əziz qadından əzizdir ona
gözəllər gözəli – İlham pərisi.**

**Könüllər oxşayar, məclislər bəzər
söz-söz, misra-misra yığılan şeyr.
Ana bətnindəki körpəyə bənzər
şairin qəlbində doğulan şeyr.**

**Ürəyi dəyirman daşı kimidir,
içində söz dəni üyütməlidir.
Şair də hamilə qadın kimidir,
şeyrini qanımla böyütməlidir.**

**Şair vəsf eləyən, şair yaradan,
yazdığı hər əsər lələ bərabər.
Ən böyük diqqətə, ən yüksək ada
onun da haqqı var, bir ana qədr.**

«Şairlik» adlı bu şeyrində F.Ziya şeyrlə şair arasındakı doğmalığı, əbədi vəhdəti mənalandırır. Ola bilsin, «ən əziz qadından əzizdir ona», «şairlik şeyrə hamiləlikdir», «şeyrin də anası şairdir», «ana bətnindəki körpəyə bənzər, şairin qəlbində doğulan şeyr», «şeyri hər şairin öz balasıdır», «şair də hamilə qadın kimidir» kimi misralar, ifadələr kiməsə xoş gəlməsin, amma bu bənzətmələr qərribə səslənsə də, həqiqəti ifadə edir, şeyrin necə çətin yarandığına gətirilən misallardır.

Amma təbii ki, hər yazılan şeyr POEZİYA deyil. POEZİYA tamam ayrı şeydir. HEYRANLIQ da tamam ayrı şeydir. HEYRAN-

LIQ HEYRƏTƏ çevrildə QEYS dönüb MƏCNUN olur, ŞEİR də çevrilib POEZİYA olur.

Fəxrəddin Ziyanın şeirlərini oxuyanda da Poeziya havası vurur səni və onun 35-40 illik şairlik yolunda belə heyranlıqlar çox olub.

**Hər gülü dərmək olmaz,
hər daşı hörmək olmaz.
Qəlbəki qəm yükünü,
duymasan, görmək olmaz.**

Bəli, şairlik duyma qdı, hisslərin, həyəcanların işığıdı və Fəxrəddinin ən yaxşı şeirləri də onun ürək işığından, ziyasından dünyaya atılan poetik qıgılcımlardır. Belə qıgılcımlar çoxdu onun poeziyasında və bu qıgılcımlar da dönüb alov olub, sönməyən od olub, gurlaşıb tonqala dönüb.

Fəxrəddinin 35-40 illik şeir yolu əslində, onun ömür yolunun ayrı-ayrı səhifələridir. Ancaq poeziya təkcə bir insanın sevincini ya kədərini ifadə edib qalsaydı, bununla məhdud bir dairədə qalardı. Poeziya şairin ürəyindəkilərinin izharıdır ki, hamıya çata bilər. Şair təkcə özünü ifadə etmir, o, mənim və sənin, minlərlə oxucunun ürəyindəkilərini də dilə gətirir. Bu mənada Fəxrəddin Ziya hamımızın şairi olmağa can atır. Əlbəttə, çox şeirlərində buna nail olur. Mənim fikrimcə bu sırada ən əvvəl Vətən məhəbbəti gəlir:

**Xəzan vaxtı hər yarpağın
bağrı çatlar tər budağın.
Yazda dirilən torpağın
çəmənindən, çölündən öp.**

**Bir sonu var hər həvəsin,
qərrib yerdə ömür bəsin.
Yurd dediyin müqəddəsin
ocağından, külündən öp.**

Fəxrəddinin Vətən sevgisi-əbədi duyğusu onun müxtəlif şeirlərində öz əksini tapır və bunun üzərində dayansa q, o zaman baxıb görərik ki, hətta içində bircə kəlmə «Vətən» sözü olmayan şeirindən də Vətən ətri gəlir. Amma təbii ki, onun bir Azərbaycan şairi kimi xalqının, millətinin yaşadığı olaylarla bağlı şeirləri var və bu şeirlərdə F.Ziya «Şair-Vətəndaş» missiyasını, Mirzə Ələkbər Sabirdən gə-

lən ruhu yaşadır. Onun «Xətai işığında» şeirlər silsiləsi vaxtilə oxucular tərəfindən rəğbətlə qarşılandı. «Millət şərqi» şeirində isə deyir: «**Qalx, vətəndaş millət həmrəy olmağa, qalx, aldanmış millət, həmrəy olmağa**». Bu misralar 90-cı illər əhval-ruhiyyəsini ifadə edirdi. Fəxrəddinin döyüşən əsgərlərimizə ünvanlanan çoxlu şeirləri də var və bu şeirlərin təbliğat təsiriylə deyil, ürəkdən yazıldığına heç bir şübhəmiz ola bilməz.

**Haydı igidlərim, cürət vaxtıdır,
yeriyin, yeriyin düşmən üstünə.
Ya olum, ya ölüm-qeyrət vaxtıdır,
yeriyin, yeriyin düşmən üstünə.**

Fəxrəddin Ziya çox həssas şairdir və bu həssaslıq o dərəcədə güclüdür ki, şair yaşadığı dövrün, dolaşdığı, təmasda, ünsiyyətdə olduğu mühitin müəyyən qüsurlarını, insanların bir-birinə münasibətindəki mənfilikləri, cəmiyyətdə, ictimai-siyasi həyatda yaranan xaosu, hərcmərcliyi çox əziz sandığı şeirindən də gizlədə bilmir. Xüsusilə, keçid dövründəki haqsızlıqlar, ziddiyyətlər onun əksər şeirlərinin mövzusunə çevrilir:

**Ömrün dolanbaclarından
keçdik mərhələ-mərhələ.
Bu yolda çox əzablara
düşdük mərhələ-mərhələ.**

**Boğulsaq da qəhərindən,
ümid umduq səhərindən.
Dərman sanıb zəhərindən
içdik mərhələ-mərhələ.**

**Hərislikdən doğan tamah
güc gəldi millətə, Allah.
Gah alışıb kül olduq, gah
bişdik mərhələ-mərhələ.**

**Sözdə nə çox səni sevən,
ya da qurban gedən, Vətən.
Fəqət igidlərə kəfən
biçdik mərhələ-mərhələ.**

İllər gəlib keçəcək, iyirmi, otuz, qırx ildən sonra poeziyamızın keçən əsrin doxsanıncı illər ya ikimininci illərin əvvəlləri mənzərəsini (ictimai-siyasi, mənəvi) xatırlamaq məqamı gələcək. O zaman Azərbaycan şairlərinin bir çoxu kimi Fəxrəddin Ziyanın da həmin dövrün mənzərəsini əks etdirən şeirləri haqqında söz açılacaq. Məlum olacaq ki: «**Nimdaş üst-başından yoxsulluq yağar, bu geniş dünyanı cəhənnəm bilər. Bir tanış, bir gözəl çöhrə görəndə pörtlər xəcalətdən, utanar, ölər. Dost-doğma yanında xəcil olurlar, hər gün öz evində sızan kişilər. Bu xalqı sındıran yaddımı?! – Əsla, öz içimizdədir namərd kişilər**» («Pulsuz kişilər»), «**Aşkarlıq, aydınlıq, yenidənqurma, neçə növ fırlıdaq, neçə cür qurma. Qaçqınlıq dövrünə düşdü ömrümüz, köçkünlük dövrünə düşdü ömrümüz. Haqsız təqiblərə məruz qalanlar, yaşından neçə il tez qocalanlar. Nə çoxmuş arada dil pəhlivani, meydan sərkərdəsi, söz qəhrəmanı. Uca kürsülərə yalanla gəldik, nakəslə, təfriqə salanla gəldik. Çaşdırdı milləti növ-növ yalanlar, yaşından neçə il tez qocalanlar.**» («Yaşından neçə il tez qocalanlar»). «**Bu şənşöhrət əsirləri, bu var-dövlət hərisləri. Kimlər dartıb başa çəkir, bu cür murdar-xəbisləri? Nə iman bilirlər, nə din, çoxu da quldur, bədxislət. Vəzifədən gedən o gün dönüb olur müxalifət. Lazım gəlsə, sifətinə neçə sifət qatar onlar. Bir az çətinə düşəndə Vətəni də satar onlar**» («Həzər beləsindən»). «**İçimiz düşmənlə doluymuş bizim, ayazlar, rəhimlər, surətlər nə çox. Hərdən ekranlara bərəlir gözüm, hərdən kü-rəyimə sancılır yüz ox! Hərdən öz-özümə xoflanıram mən: -Nə oldu bu xalqın övladlarına? Başsız başçıların əfəlliyindən satdıq torpaqları dünya malına. Gündə bir don alır, bir kostyum geyir, bu boz sifətlilər, yekə qarınlar. Qaçqının, şikəstin payını yeyir, bu nazir quldurlar, başçı harınlar**» («Biz hara gedirik»). «**Ölkənin nefti, qazı, varı başından aşır, axı bu xalqa yaxşı yaşam tərzini yarasır. Haqqını istəyəndə, rəsmilər deyir: «Çaşır bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu»**» («Bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu»).

Bütün bu gileyli misralar bizə də yaxşı tanışdır və bu tipli şeirlərdə Fəxrəddinin şairliyi sanki ikinci plana keçir, publisistika üstünlük əldə edir. Bu da təbiidir. Doxsanıncı illərdə bu mövzularda qələmə alınan şeirlərin əksəriyyətində publisistika şeirin aparıcı qüvvəsinə çevrilirdi.

Fəxrəddin çoxməvzulu şairdir və onun Vətən sevgisini izhar edən, dövrün ictimai-siyasi hadisələrindən söz açan, gileylər, narazılıqlarla dolu şeirlərindən misal gətirdik. Sonra gəlir sevgi şeirləri, təbiət şeirləri, ata qayğısını, arzularını ifadə edən şeirlər, cavanlıqdan, qocalıqdan, ömrün fəsillərindən danışan şeirlər, etiraf şeir-

ləri... daha nələr. Və öncə qeyd etdiyim kimi, Fəxrəddin çox həssas şairdir, daha doğrusu, ürəyin dili ilə danışan şairdir.

Budur, Ataya məhəbbəti ifadə edən «Ata» şeiri:

**Dəyişib gözümdə aləm büsbütün,
vaxt-vədə nə yaman daralır, ata?
Nə tez yaxınlaşdı qürubu ömrün,
ömrünün Günəşi saralır, ata?**

**Amansız hökmünə bax yerin, göyün,
alır ömrümüzü neçə toy, düyün.
Bir vaxt ocağında uşaq gördüyün
oğlunun özü də qocalır, ata.**

İndi isə son illərdə yaranan ən gözəl sevgi şeirlərindən biri. Hansı ki, onu gözəl müğənni Xumar Qədimova oxuyur:

**Fikrim yenə tamam sənin yanında,
uç-a-uçə gələcəyəm, gəl-desən.
Səndən ayrı bir həsrət var canımda,
yuxuma gir, öləcəyəm, öl – desən.**

**Bundan sonra görüşümüz bir güman,
bizi üzüb yetişəcək dərd kama.
Mənim kimi sən də orda ağlama,
göz yaşımı siləcəyəm, sil – desən.**

**Baxtı mənə sən yazırsan, neyləyim,
nə ömürdən, nə yaşdandır gileyim?
Qismətiylə barışarmı taleyim,
sənsiz keçən günlərimə il – desən?**

**Sən gedəli artan ancaq göynəyim,
ruhdan qeyri qalmayıbdı heç nəyim.
Görsəm səni çox incidir ölməyim,
öləndə də güləcəyəm, gül – desən,
yuxuma gir, öləcəyəm, öl – desən!**

Əlbəttə, Fəxrəddin Ziyanın keçdiyi yaradıcılıq yolunu müəyyən mərhələlərə bölmək olar, ənənəvi mövzulara görə də bölgülərə ayır-

maq çətin deyil, bundan başqa onun şeirlərinə forma-sənətkarlıq baxımından da yanaşa bilərik. Amma bunu ənənəvi təhlil üslubundan sərf-nəzər edirik. Çünki onun şeirləri içərisində özünün "əliyyül-əla" hesab etdiyi şeirlər olduğu kimi ortababları da var və bunu özü də gizlətmir. Həyatını, ömrünü poeziyaya həsr edən bir şairin yaradıcılığında müəyyən boşluqlar, lap elə uğursuzluqlar da ola bilər, heç bir şair bundan sığorta edilməmişdir. Ancaq hansı nəticəyə gəlicən gəl, yenə də belə bir qənaət hasil olur ki, **ŞAİR ƏN QÜVVƏTLİ ŞEİRLƏRİNDƏ OLDUĞU KİMİ ƏN ZƏİF ŞEİRLƏRİNDƏ DƏ ŞAİR OLARAQ QALIR,**

Mənə sual versələr ki, Fəxrəddinin ən yaxşı şeirlərindən biri hansıdır?, – tərəddüd etmədən onun «Bir yarpaq ömrü» şeirinin adını çəkərəm. Çünki bu şeir mənim həm oxucu kimi, həm də tənqidçi kimi ruhuma yadır. Bu, portret-şeyirdir.

**Gözüm bir yarpağı tutub haçandı,
bu yarpaq qəlbimə yatıb haçandı.
Bu yarpaq bir kiçik tumurcuq idi,
maşallah, böyüyüb, artıb haçandı.**

**Gör, nə tez qol açıb bir budaq qədər,
böyüyüb anbaan, saatbasaat.
Dartımb Günəşə sarı hər səhər
Bir yarpaq ucunda yaşanan həyat.**

**Artar kol üstündə, budaq başında,
sürər təmännəsiz qısa ömrünü.
Bu az həyatının xəzan çağında
bağışlar payıza, qısa ömrünü.**

**Beləcə yaşayar yarpaq ömrünü,
dəli küləkləri vecinə almaz.
Ağacda işini bitirən günü
qopar saplağından, budaqda qalmaz.**

**Hər kolun, ağacın bəzəyi yarpaq
bənərsiz zinətdir meşəyə, bağa.
Öz son payızını yaşayan yarpaq
saralıb xəzəltək düşür torpağa.**

**Mən də içindəyəm bu köçən köçün,
çörəyim bir loxma, suyum bir içim,
Əlimdən gələni edirəm hər gün
bir yarpaq ömrünü yaşamaq üçün.**

Fəxrəddin Ziyanın sevgi şeirləri barədə də ayrıca söz açmaq olar. Ancaq bu təşəbbüsdən imtina edib yalnız bircə fikir söyləyə bilərik: F.Ziya sevgi şeirlərində səmimidir, təbiidir, yalan danışmır, yaşadığı hissləri, duyğuları qələmə alır.

O, şeirimizin həm hecasında, həm də sərbəstində özünü sərbəst hiss edir. Qoşma, gəraylı, rübai, bayatı, hecanın müxtəlif şəkilləri... bunların hər birinə onun şeirlərində nümunələr var. Ancaq o, forma əsiri deyil. Forma onun üçün fikri ifadə etməyə bir vasitədir.

F.Ziya qəzəl janrında da qələmini sınaıyıb. O, qəzələ sevgi-məhəbbət janrı kimi müraciət edir, yəni, onun fikrincə, qəzəldə məqsəd lirik qəhrəmanın-aşıqın öz məhəbbətini, şəxsi, subyektiv duyğularını izhar etməkdir. Bizim fikrimizcə, Fəxrəddinin qəzəlləri bir eşqin tarixini sətir-sətir vərəqləyir, bir tarixdir bu məhəbbət hissləri, duyğuları.

IX-X yüzilliklərdə yaşamış Qüdamə ibn Cəfər «Nəqd-əş-şeyr» əsərində yazırdı: «Qəzəl...bu, məhz məhəbbət deməkdir, qadınlara olan çılgın sevgi haqqında hekayət deməkdir». Fəxrəddinin qəzəllərində də bu klassik tərifi riayət olunmuşdur. Təbii ki, Azərbaycan qəzəlinin son zirvəsi Vahiddən sonra bizdə bu janr heç də süqut etmədi, Süleyman Rüstəm, Mirmehdi Seyidzadə, daha sonralar Hacı Mail, Əliağa Bakir, Ələkbər Şahid, Hacı Ələmdar, indilərdə isə Şahin Fazil, Arif Buzovnalı, İlqar Fəhmi və başqaları qəzəl yolunu davam etdirirlər. Fəxrəddin Ziya da bu sonuncu dəstədəndir. Onun qəzəllərindən məhəbbət, sevgi qoxusu gəlir. Hiss olunur ki, Fəxrəddin əruzü bilir.

**O gülü-ruxsarımın hüsnünə heyran olmuşam,
Gizli-gizli yanıbmışam, zahirdə pünhan olmuşam.**

**Əsiri-dərdi-qəməm, yoxdur bir qeyri-həmdəmimi,
Bu ahu-zarım ilə bülbülü-nalan olmuşam.**

**Xəyali-məşuq ilə düşüb sərgərdan çöllərə,
Eşqdə divanəlikçün Məcnuna mehman olmuşam.**

**Çəkdi Yusif yüz cəfa, yetdi Züleyxaya, fəqət
Bu nakam sevgimlə mən dillərdə dastan olmuşam.**

**Qıymadı Tanrım mənə yar ilə həmrəz olmağı,
Şölesində o şamın həmişə şükran olmuşam.**

**Yetməsəm də vəslinə, Fəxrəddin, təsəllim budur,
O şuxu vəsf etməyə, şükr, qəzəlxan olmuşam.**

Fəxrəddin Ziyanın bu il 60 yaşı tamam olur. İyirmi ildir onu tanıyıram və iyirmi ildə belə bir gözəl insanla dostluq etdiyimə çox sevinirəm. Hiss etmişəm ki, Fəxrəddin bir insan kimi necə zərifdirsə, şeirləri də o zəriflikdədir. Gül kimi, çiçək kimi, doğulduğu Cənub bölgəsinin dağları, qayaları, həzin bulaqları kimi...

Fəxrəddingil ədəbiyyatda dörd qardaşdırlar.

Böyüyü-Allah rəhmət eləsin – Zülfüqar Qodmanlıydı. Gözəl şair, indi haqq dünyasındadı. Yatdığı, əbədi uyuduğu Qodman torpağının bir məzarlıq yerini şeirə çevirdi. Məzarı da misralardır-o misralar Zülfüqarın heykəlidir. Ürəklərdə yaşayacaq şair heykəli.

İkincisi-Allah rəhmət eləsin – yazıçı, publisist Ağəddin Mansurzadə idi. Sadəliyin, səmimiyyətin təcəssümüydü Ağəddin. O qədər səmimi idi ki, XX əsr başa çatsa da, bir düşməni belə yox idi. Hamının görüşdüyü, bağrına basdığı bir insan idi.

Üçüncüsü Nurəddindi – Allah canını sağ eləsin – qardaşlardan çox az tanıdığım, amma şeirlərində çox səmimi, təbii bir insan...

Və dördüncüsü Fəxrəddin.

Sonra bir nəfər də var – Ağəddinin oğlu Savalan Mansurzadə. Şairdir, gözəl şeirləri var.

Fəxrəddin Ziya ixtisasca həkimdir. Amma poeziyada, ədəbiyyat aləmində **ŞAİRDİR** və buna heç şübhə yoxdur ki, o, «gəlmə» deyil, şairliyi də seçməyib, şairlik özü onu seçib. Bu yolda ona uğurlar arzulayıram! **ALTMİŞ YAŞIN MÜBARƏK, QARDAŞ!**

Vaqif Yusifli

Filologiya elmləri doktoru, tənqidçi

*Kitablar kitabım
və ya
həyatla üz-üzə*

*Şeirimdə gəzməsin
kimsə siyasət,
mən nə iqtidaram,
nə müxalifət.*

MÜNACAT

Sən ey Kainatı, Ərşi yaradan,
Sən ey düşüncəyə hökmran Allah.
Sən ey yaranışın fəvqündə duran,
Sən ey yaranmışa mehriban Allah.
Sən necə varlıqsan, nə cür möcüzə,
sığmırsan idraka, anlama, sözə?
Ağlın fəzasından genişdir yerin,
ucu görünməyən göylərin dərin.
Sənin hüdudların ölçüyə gəlməz,
kimsə Səni tamam dərk edə bilməz.
Ey kərəm sahibi, ey Kərim Allah,
ruha hakim olan sərvərim Allah.
Sənin istəyinlə gəldik dünyaya,
Sənin hikmətinlə kamala olduq.
Bizi zinət etdin Ərşi – əlaya,
sevginlə ucalıb peyğəmbər olduq.
Səni nə eşidib, gördük bir vədə,
nə də təsəvvürə gəlmirsən qəti.
Sənə bənzətməyə səy göstərsək də,
sonralar sındırdıq yüzlərlə bütü.
Ey hünər sahibi, ey qadir olan,
əhli – təmkin olan, pak tədbir olan.
Yaratdın bəşərçün Kürreyi – Ərzi,
Günəşin şəfəqi hər gün üzündə.
Allahım, nə qədər sevirsən bizi,
necə qiymətliyik Sənin gözündə!
Hələ vəd etdiyin Cənnətdən öncə
Yer üzü özü bir cənnətməkanmış.
Həyat başdan-başa hikmət, əyləncə,
cəmi yaranmışlar sirri – pünhanmış.
Bir yandan göyərir, bir yandan solur,
dünya nə boşalır, nə də ki, dolmur.
Sənin varlığına inanmaq olur,
Sənin qüdrətini anlamaq olmur.

ŞEİRİM

İçimdən püskürən vulkan kimidir,
çəkir batinimi zahirə şeirim.
Gizləndə yaranır, xəlvətə gəlir
təp-təzə, yep-yeni, bakirə şeirim.

O da yaranışdır Tanrı yanında,
canlıdır, yaşadır sözü yanında.
Ruhuma güc verir yoldaş olanda
kamilə, arifə, mahirə şeirim.

İşiq sürətlidir, xəyal adında,
dolanır Meracı göz qırpımında.
Çox vaxt qılınc kimi susar qımında,
dönər hərdən qorxunc bir şirə şeirim.

Dözməz qabağında nə ah, nə aman
xoş duyğu alınca gedəndə güman.
Bir gözəl misrası yaranan zaman
sığışmır nə göyə, nə yerə şeirim.

Məndən qabaqdadır xeyirdə, şərdə,
şərikdir sevincə, ortaqdı dərdə.
Oxunur, deyilir, gör, neçə yerdə
qoşulur gündə bir tədbirə şeirim.

Nə boş tərif deyər, nə bir mədhiyyə,
satılmaz şöhrətə, ummaz hədiyyə.
Əllərim həmd ilə açılar göyə
yığanda dostları bir yerə şeirim.

Gah tədbir tökəndir, gah uzaqqörən,
gah çiçək bitirən, gah çələng hörən.
Hələ Yaradandan möhlət var ikən
söz qoşur yüz nazlı dilbərə şeirim.

Çətin bundan sonra usana, susa,
gəzsin şeirimdə, kim məni arasa.
Sağam sirdaşımdı, məndən sonrasa
qalacaq elimə xatirə şeirim.

Beləcə uzanır açdığım cığır,
hər yeni duyğumdan bir misra doğur.
Bu cür vurğunluqla məni də axır
döndərdi deyəsən şairə şeirim.

NİKBİNLİK

Mən çox nikbin bir insanam, çox mətin insan,
hələ neçə ər doğacaq mərd Azərbaycan.
Mən aləmə haqq səsini qaldıracağam,
sabahımın Xətəisi doğulan zaman.

Bəşər daim inkişafda, yeniləşmədə,
mən tarixə həm dərs deyib, həm dərs almışam.
Məni heç vaxt qorxutmayıb iğtişaş, hədə,
uduzduğum anlarda da məğrur olmuşam.

Zaman gələr, ağlar gözüm kiryər, gülər,
torpağımın hər qarışı səngərə dönər.
Nə qədər ki, içimizdə yurd yanğısı var,
Xətəilər çadırdə da doğula bilər.

ŞAIRLİK

Ürək bir ümmandır, duyğu bir sona,
şair şeirin qulu, şeirin dəlisi.
Ən əziz qadından əzizdir ona
gözəllər gözəli – İlham pərisi.

Şairlik çox böyük zəhmət meydanı,
şairlik nə bəylik, nə köləlikdir.
Şairlər dünyanın söz yaradanı,
şairlik şeirə hamiləlikdir.

Şeirin də anası şairdir, əlbət
o ağrı çəkməsə, şeir doğulmaz!
Ömrünü şeirinə qıysa da, fəqət
şeirin möhnətindən bir yol yorulmaz!

Könüllər oxşayar, məclislər bəzər,
söz-söz, misra-misra yığılan şeir.
Ana bətnindəki körpəyə bənzər,
şairin qəlbində doğulan şeir.

Şeiri hər şairin öz balasıdır,
istər güclü olsun, təpərli olsun.
Hər misra şairin söz balasıdır,
təki söz mülkündə hünərli olsun.

Ürəyi dəyirman daşı kimidir,
içində söz dəni üyütməlidir.
Şair də hamilə qadın kimidir,
şeirini qanıyla böyütməlidir.

Şair vəsf eyləyən, şair yaradan,
yazdığı hər əsər lələ bərabər.
Ən böyük diqqətə, ən yüksək ada
onun da haqqı var, bir ana qədər.

YA QİSMƏT

Qəlbimizdə sonsuz arzu, həvəs var,
başımızda yüz qəzavət, ya qismət.
Bəxt bu yolda gah oyanar, gah yatar,
kimə qoyar qədir-qiymət, ya qismət?

Zaman-zaman təbiətin hikməti
bizə növ-növ şirin, acı öyrətdi.
Nə qədərdir yaxşı-pisin qiyməti,
harda hörmət, harda töhmət, ya qismət?

Ey acların loxmasına göz dikən,
bostançının çiyinində tağ əkən,
sənə qalmaz, kimin olar görəsən,
topladığım bu qənimət, ya qismət?

Hansı həris həvəsindən usanmış,
hansı xəbis əməlindən utanmış?
İnsanlığa qənim elə insanmış,
kimi tutar bu bəd xislət, ya qismət?

Azaltdıqca istisini od-ocaq,
Vətən gülü güllüyündə solacaq.
Haçanacan dərd olaraq qalacaq
tapdaq torpaq, namus, qeyrət, ya qismət?

Boş buraxdıq neçə ciddi söhbəti,
əvəzində gördük zülmü, zilləti.
Kim aldatdı, kim sındırdı milləti,
açıların bu həqiqət, ya qismət?

Sözün də öz hikməti, öz gücü var,
əslərin min sirrini daşıyar.
Neçə dildə, neçə eldə yaşayar,
yazdığım dörd-beş hekayət, ya qismət?

ARZUDUR

El-obanın şənliyində
bülbültək ötmək arzudur.
Doğma, əziz insanların
əlindən öpmək arzudur.

İstək gərək qəlbdən gələ,
axa gözdən gilə-gilə.
Könül verib bir gözələ,
yolunda ölmək arzudur.

Saz oynadan ozanların,
söz yaradan yazarların,
aqillərin, azmanların
dalınca getmək arzudur.

Alqış qədirbilənlərə,
müdrüklərə, ərənlərə.
Ömürdən pay verənlərə
can qurban etmək arzudur.

Gəz səxavət meydanında,
yaxşılıq yaşat canında.
Fəxrəddin, çətin anında
dostlara kömək arzudur.

GÖZƏLLİK

Günüm gözəllərin vəsfində keçər,
şeirimdə dilimin söz gözəlliyi.
Ürəyim sevməyə bir sənəm seçər,
gözümdə dünyanın yüz gözəlliyi.

Gözəllik məst edir, bizi nə gözəl,
tükənmir qəməsi, nazı, nə gözəl.
Ömrün qışı nə xoş, yazı nə gözəl,
hər fəslin, hər ayın öz gözəlliyi.

Yenə gül qoxuyur çölün nəfəsi,
çiçəyin şəbnəmi, bülbülün səsi.
Qoy öpsün üzündən düzün laləsi,
əyilib ahəstə üz gözəlliyi.

Ürək də bir gözdür, göz də bir ürək,
baxışdan odlanaq, duyğudan ölək.
Tökülsün bəbəyi, kor olsun gərək,
heyrətlə görməsə göz gözəlliyi.

Yandırır-baxmaqmış gözəldə adət,
bu da bir peşəymiş, bu da bir sənət.
Nə ayrı aləmmiş, nə incə vəhdət,
bədən gözəlliyi, üz gözəlliyi.

Fəxrəddin, bu nə ah, bu nə sızadı,
gözəllər gözünün giləsin sağdı.
Guya ki, baxmaqla nə olacaqdı,
ha durub qıraqdan süz gözəlliyi.

ŞEİR DÜNYASI

Şeir düşüncənin şəhd-şirəsidir,
sözünü aləmlə bölməyə gələr.
Cücərə bir zərif hissini ucunda,
ən incə məqamda köməyə gələr.

O, Quran dilidir, sən inan şeirə,
baxma adı gözlə heç zaman şeirə.
Ötəri həvəsdən yaranan şeirə
bişmiş toyuğun da gülməyi gələr.

Yaz sözü onda ki, misraya gəlsə,
dilini səlis olsun, yolun düz, kəsə.
Nadan sözü söztək anlaya bilsə,
bir yol xəcalətdən ölməyi gələr.

Sərraflar yazanda bir yeni əsər,
hər kəlmə üstündə titrəyər, əsər.
Kim sözü külçətək, kərpic-tək kəsər,
onu söz mülkünə hörməyi gələr.

Fəxrəddin, şairlik duyğudu, dərddi,
şeyrin gah şirindi, gah acı, sərtidi.
Kim söz bağçasından bir buta dərddi,
onun misrasından gül iyi gələr.

MİLLƏT ŞƏRQİSİ

Qalx, ey zavallı millətim, yetər
bu qədər əzaba dözdüyün illər.
Yadlar neçə yol yurd yerlərini,
doğmalar sadələvh xalqı böldülər.

Qalx, vətəndaş millət, həmrəy olmağa,
qalx, aldanmış millət, həmrəy olmağa!

Rədd olsun araya nifaq salanlar,
rədd olsun kütlədən qisas alanlar.
Biz tayfa deyilik, ixtiyar xalqıq,
hayqıraq – istiqlal, deyək – azadlıq!

Bacılar, qardaşlar bir rəyə gəlin,
gələcək naminə birliyə gəlin!

Qalx, ey yaraları hələ qan Vətən,
gücünü birlikdə göstər, can Vətən.
Bizim nicatımız bütövlüyündə,
azad Azərbaycan həmrəyliyində.

Yığılın, soydaşlar həmrəy olmağa,
bu xalqa, bu yurda kömək olmağa!

1990

DURBİN

Bir gün təbiətə durbinlə baxdım,
bir anlığa uzaqları yaxınlaşdırdım,
ormanları dolaşdım, dağlara qalxdım,
məsafə səddini durbin şüşəsində sındırdım.
Əlim çatan sayaq seyr etdim dörd yanı,
qənsərimdə qoynunu açan gördüm dünyanı...
Sanki yatağında nazlanırdı çay, göl,
gül çələngi bağlayırdı çəmən, çöl.
Şələlə seyrindən məst olmuşdu dağ,dərə,
ağaclar yallı üçün yığılmışdı bir yerə.
Ayrı bir biçimdə idi təbiət,

ovsunlanmışdım,

qəlbimdə duyğu, gözümdə heyrət.

Amma bir fakt da danılmaz həqiqət.

Durbinlə uzaqları yaxında görsəm də,

fəqət

yan-yörəmə nəzər yetirə bilmədim,

heç ayağımın altını görmədim.

Durbin məni ətrafımdan ayırıb ucaltdı,

durbin məni, fənd işlədib aldatdı.

Durbin başımı ucuz ucalıqla qatdı,

durbin məni aldatdıqdan sonra anlatdı.

Biz də bu cür millətik,

çox tez aldanırıq.

Biz həmişə aldanandan

sonra anlayırıq.

CƏSURLARIN NƏĞMƏSİ

Nə qədər əzaba dözsün
bu səbri ümman Vətən?
Sinəsində yağlı gəzən
yaralı aslan Vətən.

Yurd yerindən qovulursa
hələ min-min soydaşın,
demək savaşı alnımıza
yazılıbdı, qardaşım.

Təsir etməz daha bizə
nə yalvarış, nə hədə.
Mücahidlik, əqidəmiz
dəyişilməz heç vədə.

Öncə Vətəndir deyirik,
yox qeyri qərarımız.
Çünki heç kimə qalmayıb
daha etibarımız.

ATƏT* -lə torpaq qayıtmaz,
budur sözün qızası.
Xalqı məcbur eyləyirlər
dola səbr kasası.

Bizim olmaz, ağırları
keçməsə səndən, məndən.
Əsgər çəkməsi altında
qalan torpaqdır Vətən.

Ər oğullar önə çıxsın,
el də gəlsin dalınca.
Ayrı bir yol yoxdur artıq,
bu yurd azad olunca.

* ATƏT – Qarabağ savağını nizamlamalı olan rəsmi beynəlxalq təşkilat.

XƏTƏİ İŞİĞİNDƏ

*Xətainin heykəli önündə düşüncələr
(dördlüklər)*

Ey böyük məmləkət quran Xətai,
düşmənin əzmini qıran Xətai.
Sən qoyan Vətəndən qalmayıb əsər,
qılıncı əlində duran Xətai.

Hünər təcəssümü, məğrur Xətai,
təpədən dırnağa qürur Xətai.
Kim səni oturtdu bu daş üstündə,
sıyr qılıncını, bir dur, Xətai?!

Sən ey fikri məchul, pərişan babam,
qələbə əzmiylə alışan babam.
Çaldıran çölünə kim çəkdi səni,
tutduğu əməldən peşman babam?

Ey şair Xətai, ey şah Xətai,
dövlətə, millətə pənah Xətai.
Şeirin ürəkləri fəth eyləsə də,
qılıncın etdi min günah, Xətai!

Ayıl, dərddli babam, ey şahı – Mərdan,
sənsiz yarımadiq bir dostdan, yardan.
Qoruya bilmədik əmanətini,
bu aciz milləti hifz eylə qurddan.

Səndən utanırmı torpaq satanlar,
millətin ömrünə zəhər qatanlar?
Vətən təəssübü çəkirlər guya,
pulu qeyrətindən üstün tutanlar.

Ey ulu əcdadım, ey böyük ələm,
istərəm sənintək yaşayam, öləm.
Yazdın bu millətin hünər tarixin,
bir əlində qılınc, birində qələm!

ŞAH XƏTAINİN RUHU İLƏ GİLEY-GÜZAR

Yüz ildir kiçilir məmləkətimiz,
yüz ildir nisgilli, dağlıyıq, dədə.
Qaçqınıq, köçkünük, didərginik biz,
qoyub dərdimizi ağlayaq, dədə.

Yüz ildə neçə yol bölündük, böldük,
Vətənə yad olduq, millətə dönük.
Fərsizik, gücsüzük, acizik, nəyik,
axır bu torpağın oğluyuq, dədə.

Kiçik millətlərə söylədik – özgə,
bölündük kəndbəkənd, bölgəbəbölge.
Nə bütöv xalq olduq, nə böyük ölkə,
Ləzgi, Tat, Kürd, Talış, Dağlıyıq, dədə.

Xeyrinə ortaqlar, şərinə özgə,
naqislər Vətəni sevrələr üzde.
Deyirlər kasıbıq, onunçun biz də,
Vətənə bu qədər bağlıyıq, dədə.

Kimə imkan düşür dağdır, sökür,
biri bank açdırır, biri bağ tikir.
Gözümüz önündə məmləkət çökür,
nankoruq, qulduruq, oğruyuq, dədə.

Bu yolla düşməyə yurd satan bizik,
neçə günahsızca şər atan bizik.
Bu gün Həccə gedən şarlatan bizik,
biz ayrı kimik ki, biz buyuq, dədə.

Boğur kişiləri içindən qəhər,
nə vaxt üzümüzə açılar səhər?
Hələ ki, tapılmır bir ər oğlu ər,
hələ qəlb göynədən ağrıyıq, dədə.

QALXIN Kİ, QALXAQ

Ön cəbhə xəttində ayıq-sayıq dayanan əsgərlərimizə

Siz ey bu torpağın ər oğulları,
mətin insanları, nər oğulları.
Hələ qarşımızda ağır imtahan,
hələ çiyinizdə əzablı yük var.
Qalxın, nərənizdən qızıışsın meydan,
qalxın, zərbənizdən titrəsin dağlar.

Siz ey cəbhə boyu ayıq olanlar,
gecəni sübhətək oyaq qalanlar,
gözünüz rəqibdə olsun həmişə,
əliniz tətikdə olsun həmişə.
Cəsurlar ölməyə, uduzmağa yox,
qələbə əzmiylə girir döyüşə.

Siz ey şir biləkli, qartal gözlülər,
yolundan dönməzlər, kişi sözlülər.
Rəqib önünüzdə duruş gətirməz,
əgər qarşısında sipər olsanız.
Vətən sərhəddindən quş səkə bilməz,
siz orda keçilməz çəpər olsanız.

Siz ey and yerimiz, güvənc yerimiz,
səcdəgah yerimiz, söykənc yerimiz.
Uyduq hiyləsinə kələkbazların,
onların istəyi, sevgisi üzdə.
Marağı ayırmış bu işbazların,
ümid də sizədir, qüvvət də sizdə.

Siz ey mələk kimi təmiz əsgərlər,
övlad, qardaş qədər əziz əsgərlər.
Sizin çiyinizdə qorunur Vətən,
sizin adınızla tanınır Vətən.
Amandı, sıx durun səf sıranızda,
əsgər gücsüz olsa, tez sınar Vətən.

Siz ey ön cəbhədə xidmət edənlər,
özünü Vətənə qurban deyənlər.
Kimsə deyə bilməz qurbanlıq sizə,
qəhrəman oğullar, igid oğullar.
Bütün bu el-oba qurbandır sizə,
ey torpaq uğrunda şəhid oğullar.

Siz ey döyüşlərdə ad qazananlar,
ayaq izləriylə tarix yazanlar.
Min ilin tarixi ibrətdir bizə,
qorunur o yurd ki, qorxmazı çoxsa.
Qalxın, örnək olun bir-birinizə,
Allahın izniylə qalxın ki, qalxaq!

MƏN SARAY ŞAİRİ OLA BİLMƏRƏM

Məni dost-doğmalar qınamasın, qoy,
tanımır çoxları, tanımasın, qoy.
Tutduğum yolumu aza bilmirəm,
fəxriyyə, mədhiyyə yaza bilmirəm.
İstərəm görünəm olduğum kimi.
yazam hər misramı duyduğum kimi.
Süni şan-şöhrətə çəkməyir meylim,
mənim xarakterim bu cürdü, neynim?
Öyrəşə bilmərəm yalaq olmağa,
təhqir uda-uda calaq olmağa.
Yarınıb pay ummaq-şərəfsiz hünər,
o hörmət gətirər yaltaqlıq qədər.
Mənə cah-calalsız bir ömür yetər,
könlüm dostluğu da minnətsiz istər.
Çox gördüm vaxt-bivaxt mədh deyənləri,
axır xəcalətdə keçdi günləri.
Ortaya çıxmağa üzü olmadı,
özü xəcil oldu, sözü qalmadı.
Şair öz-özünü dərk edən anda

minnət götürməsin Allahından da.
Hamıya bir baxsa şairin gözü,
onda heç bir qüvvə sındırmaz bizi.
Şairlər dünyanın söz sərkərdəsi,
dinsin avazında, qoy xalqın səsi.
Mədh deyən şairin özü fəlakət,
boğazdan yuxarı sözü fəlakət.
Şeiri söykənmirsə səmimiyyətə,
demək satılıbdır şair şöhrətə.
Başını dik tutmur, ayırsə, əlbət
keçir urəyindən mənəsb, var-dövlət.
Gərək silkələsin haray şairi,
mən ola bilmərəm saray şairi!
Mədh üçün sarayda qalsam, ölərəm,
harınlardan «ilham alsam», ölərəm.
Yalandan xəyala dalmaq nə çətin,
hiyləgər mehriban olmaq, nə çətin!
Məqsədli ağlaya-gülə bilmərəm,
mən saray şairi ola bilmərəm.
Heç yerdə, heç zaman ola bilmərəm,
əlaman, əlaman, ola bilmərəm!

KİŞİLİK

Kişilik təkcə güc-qüvvətdə,
cəmərdlikdə və cəsarətdə deyil.
Kişilik nə də gözəl surətdə, şux qamətdə
və ya şan-şöhrətdə deyil.
Kişilik həm də işgüzar olmaqdı,
fərasətlilikdi, pul qazanmaqdı.
Kişilik geniş ürəklilikdi,
mərhəmətlilikdi, səxavətlilikdi.
Bunun üçün insan gərək hər yaşında
çalışıb pul qazansın
həm də onu şövq ilə xərcləməyi bacarsın.

Çünkü müəyyən yaşdan sonra
ətrafı ixtiyar kişidən
köməklilik və imkan umur.
Kömək umanlar da bir-iki dəfə ilə
usanmır, durmur.
İxtiyar kişi olmaq istedadlı,
elmlı, hətta qəhrəman olmaqdan da çətindi.
Bunun üçün gərək, ən əvvəl,
yaxşı qazana biləsən.
Sonra da səndən köməklilik umanların
fərqinə varmayasan,
bu yaddı, bu doğmadı
və ya külfətindi.
Kişisən hamısına eyni gözlə bax,
əzizin kimi dinlə, dindir.
Bu cür məqamlarda çalış öz içində
bütövlük, böyüklük ara.
Gözlərini yumub, sağ əlini
ürəyinin üstünə qoy sonra!
Əgər ürəyin beyninə səxavət və mərhəmət sevgisi
diqtə edə bilirsə, əhsən.
Demək o anda sən imam, peyğəmbər
məqamınacan yüksəlmisən.
Demək sən də səxavətdə, ədalətdə
müdriksən, mürşidsən, öndərsən, dahisən,
ətrafın üçün ucalıq mücəssəməsi olan
əsl kişisən!
Eh, əsl kişi olmaq da bir ayrı dərddi,
çünkü zaman onlara qarşı həmişə sərtidi.
əsl kişinin ürəyinə gizli göz yaşı damar.
Əsl kişi çətin bir kimsədən
özü üçün nəsə umar.
Əsl kişi imkansızlaşanda
hamıdan gizlicə,
əlini sakitcə
ürəyinin üstünə qoyar
və ... həyata gözlərini əbədi yumar!

YERİYİN DÜŞMƏN ÜSTÜNƏ

(Döyüşən əsgərlərimizə)

Savaşda zəfər qazanın.

Məhəmməd peyğəmbər (s.a və a.s.)

Haydı igidlərim, cürət vaxtıdır,
yeriyin, yeriyin düşmən üstünə.
Ya olum, ya ölüm – qeyrət vaxtıdır,
yeriyin, yeriyin düşmən üstünə.

Yenə qan içində Turan, qardaşım,
nə qədər yurd-yuvan viran, qardaşım.
Düşmənlə üz-üzə duran qardaşım,
yeriyin, yeriyin düşmən üstünə.

Aldandıq vədlərə, “bu gün-sabaha”,
vaxt indi bizimçün hər şeydən baha.
Biz ala bilməsək, qayıtmaz daha*,
yeriyin, yeriyin düşmən üstünə.

Yaşlılar xiffətdən düşdülər dərdə,
getdi həya, abır, götürüldü pərdə.
Qız-gəlin o tayda, “qanunsuz ərdə”,
yeriyin, yeriyin düşmən üstünə.

İndi xalqın güvənc yeri sizsiniz,
Babəkin, Həzinin biri sizsiniz.
Bu cansız torpaqda diri sizsiniz,
yeriyin, yeriyin düşmən üstünə.

* 90-cı illərin əvvəllərində erməni işğalçıları tərəfindən zəbt edilmiş 20% əraziyə işarədir.

İz salın Murovun ağ zirvəsinə,
hay verin Boz qurdun haray səsinə.
Hələ çox fırlanar dünya tərsinə,
yeriyin, yeriyin düşmən üstünə.

Əzin düşmənləri, əzin, yeriyin,
üzün başlarını, üzün, yeriyin.
Yarı qırılsaq da dözünlər, yeriyin,
yeriyin, yeriyin düşmən üstünə,
yeriyin, yeriyin düşmən üstünə.

KİM İDİN, KİM OLDUN

Sən əvvəllər bir səmimi insan idin,
ara-sıra ətrafını anlayırdın,
doğmaların möhnətini çəkərdin.

Böyüdükcə manqurtlaşdın, xəbisləşdiniz,
pullandıqca harınladı, xəsisləşdiniz,
anlaşılmaz bir varlığa çevrildiniz.

Sən gözümdə bar-bəhərli,
sıx kölgəli ağac idiniz.
Quruluqdan, təkəbbürdən
xəzəl olub töküldünüz.

Sən könlümdə bir möhtəşəm
məbəd idiniz, inanc idiniz.
Nadanlığa qurşanandan
kərpic-kərpic söküldünüz!

BÜTLƏR, HEYKƏLLƏR

Eramızdan əvvəlki zamanda,
yeni din formalaşanda
İbrahim peyğəmbər
bütləri sındırıb dağıtdı.

XX əsrin sonunda,
Sovetlər Birliyi çökəndə,
kütlə Marksın, Leninin
heykəllərini söküb yıxdı.

III minilliyin astanasında
yeni inqilablar dövrü başlandı.

Qarışdı ölkələr
bir-birinə.

Ehtirası qızışanlar getdilər
bir az da dərinə.

Başlandı çevrilişlər,
devrilmələr, edamlar.

Sanki bir neçə ilin içərisində
ayıldılar, coşdular,
dəyişdilər adamlar.

Dağıdıldı nə qədər qəsəbələr, şəhərlər,
axıdıldı günahsız qanlar.

İranda Rza şahı,
Əfqanıstanda Nəcibullanı,
İraqda Səddamı,
Liviya Kəddafini
qovdular, asdılar,
güllələdilər
ehtirasları soyuq ağıllarını
üstələyən insanlar.

Misirdə Hüsnü Mübarəkə
Suriyada Bəşər Əsədə
hələ də
diş qıcayır ölüm kabusu.

(Deyirlər yaman əl-ayağa düşüblər
bu cür başçıların hamısı).
Əsəbləri coşmuş insanlar
vurub sındırırlar
onların ölkəsini basmış
saysız heykəllərini.
İfşa edirlər kütlə əleyhinə olan
əndazəsiz əməllərini.
Peyğəmbərlərdən, bəşər tarixinə
adlarını yazmış dahilərdən
artıq insanlardımı onlar?
Az qalır hər parkda, küçədə,
məktəbdə, bağçada
özlərinə heykəl qoydursunlar.
İndi də Çində, Koreyada,
Vyetnamda, Rusiyada
bu hərəkət başlanıb daha.
Deyəsən sivilizasiyanın III minilliyində
büsbütün dünya demokratiya ilə
getmək istəyir sabaha.
Təki, zor gücünə açılmasın
demokratiyanın qapısı.
Təki, bu yolla gedə bilsin
dünya ölkələrinin hamısı.
Diktatorlara, krallara, tayfabazlara
"yox" deməyə başlayıb əksər ölkələr.
Deyəsən, axı yaxınlaşmaqda olan o gün
tezliklə gələr.
Daha düzünü isə Allah bilər.

DÖRDLÜKLƏR

Ömrün rahat anı şirindir, ancaq
azmanlar həmişə çətin yol seçir.
İnsan var bir xalqı çəkir dalınca,
insan var həyatı yedəkdə keçir.

Mənə ürəyimin diktəsi yetər,
kimə bacarmışam, əl uzatmışam.
Arzuya çatmağın özü bir zəfər,
mən çox istəyimə bu cür çatmışam.

Kim ömrünün mənasını nədə görür,
kim həyata ağıl ilə baxa bilir?
Kim əməli, hünəriylə zirvələşir,
kim yaşının olinpinə qalxa bilir.

Pisin təxəyyülü, xisləti xəstə,
pis imkan düşdükcə pisə meyl edir.
Dünya yaxşılardan əlləri üstə,
el də yaxşılardan dalınca gedir.

Torpaqdı, günəşdi, havadı, sudu,
dirilik dediyin o hikmət budu.
Biri çatışmasa bunlardan, fəqət
məhv olar hər şeyə qadir təbiət.

Ah, neçə gözəlçün alışıdım, yandım,
nə qədər macərə yaşadı könlüm.
Hansını sevdim sə ürəkdən sevdim,
onun möhnətini daşdı könlüm.

Bir vaxt gözəllərə ithaf yazırdım,
bitib tükənmirdi söhbətim, sözüm.
O zaman özümçün gözəl gəzirdim,
indi gözəl gəlin axtarır gözüm.

Yazın nəfəsiylə təbiət yenə
halını dəyişmiş, nəbatat şişmiş.
Həzrəti İsa da yaqın bu yolla
müqəddəs Məryəmin bətninə düşmüş.

Nə gözəl məkandı bu Yer kürrəsi,
nə şirin zamandı yazın gəlişi.
Yazda yer üzünə zinət verməkdi
bəlkə Yaradanın ən zərif işi.

Elə ki, təbiət oyanır nazla,
bülbül nəğmə qoşur gülə avazla.
Mənə elə gəlir tək nəbatat yox,
Adəmlə Həvvə da yaranıb yazda.

Nazlı təbiətin min rəngidir yaz,
min gülün, çiçəyin çələngidir yaz.
Hər yerdə, hər zatda bir şux oyanış,
dünyanın zəriflik ahəngidir yaz.

Bu dağlar cənnətin özüdü bəlkə,
gül-çiçək sehrli sözüdü bəlkə?
Adəm bu yerlərdən qovulan gündən
çəşmələr ağlayan gözüdü bəlkə?

Azacıq imkanın varsa, özündə
güc tap, imkansıza pənah yeri ol.
Tərəzi dediyin xalqın gözündə
səxavət yiyəsi, el sərvəri ol.

Bu qədər qohumu, doğmanı, dostu
necə eyləyəsən səfnəzər, Allah?
Dostun nanəcibi tez unudular,
doğmanın pisindən əlhəzər, Allah.

Ara, ömrün boyu gəz gözəlliyi,
kor olsun, görməsə göz gözəlliyi.
Harda gözəl varsa ora ocaqdı,
müqəddəs sayırıq biz gözəlliyi.

Dolan, kainatı tanı, nə gözəl,
anla hər məqamı, anı, nə gözəl.
Özün bu dünyada bir əsr yaşa,
adın bu torpağın sanı, nə gözəl!

Bir gözəl boylanıb baxır qıyqacı,
könlüm o baxışın, üzün möhtacı.
Kaş bir yol o afət olaydı mənim
yaramın məlhəmi, başımın tacı.

Bir nazənin öpüş verdi bir ixtiyar qocaya,
səksən yaşlı o qocanın dünya döndü gözündə.
Bu sərməstlik nəşədən çox əzab idi, Xudaya,
nə o gözəl özündəydi, nə o qoca özündə!

"Can" söylə, bal olsun sözün, bacarsan,
çək bu gözəllərin nazın, bacarsan,
arabir oduna qızın, bacarsan,
çünki gözəllərə gözəldi dünya!

Bütün əməllərin gözü yaxşılıq,
bürüsün, qoy çölü, düzü yaxşılıq.
Nəcib arzulara körpü salaraq,
çəkir arxasınca bizi yaxşılıq.

Çətində "Allaha təvəkkül", dedin,
təpar öz həllini hər müşkül dedin.
Ömrü cəhalətdə keçirtdiyindən ,
ancaq din əhlinə sən kamil dedin.

Çaşıb, nadanları bəzən el bildik,
istisi azalan közü kül bildik.
Taxıl zəmisində bitən lələni
hərdən alağ bildik, hərdən gül bildik.

Yalandan içilir yüz andlar yenə,
qalır əl altında quranlar yenə.
Millətin qanını soran kəslərdir
millətin başında duranlar yenə.

Düzlük azdır, əyri çox,
dolan şəstlə, nəfsi tox.
Duyğusuzun yanında
ağlamağın xeyri yox.

Hər insanın sevgi hissi gözlərindən oxunmaz,
hər qönçənin ətri olmaz, ləçəkləri qoxunmaz.
Vətən eşqi, el sevdası bir ilahi sehr ki,
hər tabloya həkk olunmaz, hər xalıya toxunmaz.

Hər bahar sevgiyə oyanır meşə,
leysan yağışlarla yuyunur meşə.
Qışın qar yorğanı gətirilməmiş,
payızdan lüt-üryan soyunur meşə.

Bu çöllər yenə də aldı, nə yaxşı,
hər çiçək üstündə xaldı, nə yaxşı.
Özüm bu yerlərdə hərdən oluram,
ürəyim ömürlük qaldı, nə yaxşı.

Bu zümrüd çayların aynası gözəl
üstündə sayrısan sonası gözəl.
Yazda coşub daşar, dağ daş oynadar,
qışda yurğun düşüb donası, gözəl.

Ey yerini, yurdunu qibləgahı bilən dost,
yaş ötdükcə hamını sıxır bu dərd, bu fikir.
Qürbətdə yaşamaqdan ürəyi qan olan dost,
gör, kimsəsiz can verən, qərrib ölən nə çəkir.

Hiss ilə, duyğu ilə ürək yanıb-yaxılır,
dünyanın ən qiymətli sözü “xoşbəxtlik” imiş.
İnsan yaşa dolduqca qayğısı da çoxalır,
sən demə, qayğısızlıq özü xoşbəxtlik imiş.

Bəşərik, Tanrının sevgi payıyıq,
insanın pisi yox, xeyirxahı var.
Hamımız peyğəmbər övladlayırıq,
sadəcə hərənin öz günahı var.

Şeir də canlıdır, doğulur, ölür,
şeir də duyğudan qəmlənir, gülür.
Bəzən bir ayda bir misra yaranmır,
bəzən bulaq kimi süzülüb gəlir.

Sənət də bir sirli-sözlü səmadır,
burda hər yolçunun öz izi vardır.
Ustadlar ən yaxın kəhkəşanlardır,
qalan hər kəsin öz ulduzu vardır.

Haçandır qəlbimdə qəm bardaş qurub,
bir səbəb yoxdur ki, ürək sevinə.
Səhərdən axşama işsiz oturub,
pəncərə açıram qəbir evinə.

Yaz gələndə yatağına sığışmır,
yayılır dörd yana səsi, harayı.
Bircə an da yavaşımır, səngimdir,
ömür kimi iti axır dağ çayı.

Mən elə həyatı əzablı gördüm,
gözümdən süzülən yaş ilə qaldım.
Ürəyim əridi keşməkeşlərdə,
köksümdən asılan daş ilə qaldım.

Çiynimdə ağır yük, çəkdiyim əzab,
yox bir anlayanım, köməyim, Allah.
Mənim hər işimin sonu izzirab,
Sizif zəhmətiymiş əməyim, Allah.

İnsan min möhnətə alışa bilir,
nadanın dərđini daşımaq olmur.
Qürbətdə birtəhər yaşamaq olur,
çörəksiz Vətəndə yaşamaq olmur.

Bəşərəm, peyğəmbər nuru üzümdə,
çətin ki, yayınsın nəsə gözümdən.
Nə qədər göz yumsam, sussam da yenə
həyatın min üzü yaşar sözümdə.

SƏKKİZLİK

Hər bir yerdə insanların
yaxşısı da, pisi də var.
Doğmalıqda, qohumluqda
hərdən umu-küsü də var.
Tamah salma gördüyün hər
mala, mülkə vaxtlı-vaxtsız,
harda qiymətli şey varsa,
demək onun yiyəsi də var.

BAYATILAR

Dolmuşam yaşa sənsiz,
olmadım, haşa, sənsiz.
Mən ömrü yaşamadım,
yetirdim başa sənsiz.

Uzun ömürdən öncə
xoş, sağlam vaxtın olsun.
Qızıl taxtın olunca,
qızıldan baxtın olsun.

Qarabağda dağım var,
barı acı bağım var.
Bir yerdən köməyim yox,
beş yerdə ortağım var.

Dağlar sıra düzülsün,
çəşmələri süzülsün.
Nadan qohum, nankor dost
əlim sizdən üzülsün.

El yatıb, gecə yarı,
gözlərəm gecə yarı.
Yar yarından kam alar
görüşsə gecəyarı.

Məst olandan səsindən,
uçuram həvəsimdən.
Kaş bir yol qızınaydım
yarın gül nəfəsindən.

Sevil, gəl xoşa mənsiz,
gəz, dolan qoşa, mənsiz.
Mən sənsiz gün görmədim,
barı sən yaşa mənsiz.

Ay ömrümün bəzəyi,
a könlümün istəyi.
Mənim gözümdə sənsən
yer üzünün mələyi.

Bu nə istəkdi, Allah,
düşmüşəm bəlasına?
Gündə qurban gedirəm
balamın balasına.

Güldüm mərdi-məzara,
düşdüm dərdə, azara.
Odur ki, inanıram
daha gözə, nəzərə.

Hər gülü dərmək olmaz,
hər daşı hörmək olmaz.
Qəlbəki qəm yüzünü
duymasan, görmək olmaz.

Yol qırağı daş gərək,
daş daşa yoldaş gərək.
Yaman gündə, xoş gündə
insana qardaş gərək.

Dərdim sənsən, davam sən,
suyum sənsən, havam sən.
Özün yurd, adın Vətən,
əvvəl-axır yuvam sən.

Ruhunla köç babam, sən,
sən, buza dön soban, sən.
Düşməne yurd olunca,
dağılaydın obam, sən.

Yad yerdə gəzmək olmur,
ümidi üzmək olmur.
Köçgünəm, didərginəm,
Vətənsiz dözmək olmur.

Qara il yaman gəldi,
vermədi aman gəldi.
Söndü ümid çırağım,
nə ağır zaman gəldi.

Ağlayır söz ağrıdan,
tutulur göz ağrıdan.
Qarabağın ağrısı
ağırdır yüz ağrıdan.

Bir yaralı quşam, hey,
yad yerə qonmuşam, hey.
Qərib könlüm qan ağlar
Ağdamım hey, Şuşam hey!

Arzum puç oldu, neynim,
ömrüm heç oldu, neynim?
Yurdum düşməyə qaldı,
işim köç oldu, neynim?

Var yüz dərdə əlacın
şəkərdən şirin bacım.
Qardaş gözüm işığı,
atadır təxti-tacım.

Əzizim ata yeri,
sinəm yol, ata, yeri.
Yığılsa küllü – aləm
verməz bir ata yeri.

Mən aşiq nərdivanə,
nər deyil hər divanə.
İmkan düşüb namərdə,
qalıb yüz nər divanə.

Qardaşın adı yaxşı,
adının dadı yaxşı.
Yüz dost-düşmən içində
yenə də odu yaxşı.

Əzizim qara bağlar,
ağ dağlar, qara bağlar.
Qarabağ qan içində,
dörd yanı qara bağlar.

Dağlar, daşlar qan ağlar,
üfünq yanar, dan ağlar.
Qarabağın dərdinə,
gör, neçə ünvan ağlar.

Dərddən saç yolan Vətən,
sinəsi talan Vətən.
Fərsiz övladlarıyla
kənəksiz qalan Vətən.

Vətən gəldi,
arzu, xəyal tən gəldi.
Yuxumda qüdrətə bax,
içində Vətən gəldi.

Qüssə yedim, qəm çəkdim,
gör, necə sitəm çəkdim.
İçin-için ağladım
gözüm altı nəm çəkdi.

Qara il yaman gəldi,
vermədi aman, gəldi.
Söndü ümid çırağım
nə ağır zaman gəldi?

Susma, a könlüm, dillən,
sellən, göz yaşım, sellən.
Yurd tapdaq, mən didərgin,
bilmirəm necə ölləm!

Gün keçdi, ay dolandı,
sel gəldi çay bulandı.
Gözün gözümə baxdı,
başına yer dolandı.

Nə çoxmuş yolun azan,
nə çoxmuş qəbir qazan.
Nə yaxşı ki, ən böyük
hökmü zamandı yazan!

Canım, ay Baxşı ata,
yaxşı bax yaxşı ata.
Hansı insafsız vurur
qamçını yaxşı ata?

Açılmaz könlüm sənsiz,
alışar dilim sənsiz.
Getmisən can üstəyəm,
deyirsən ölüm sənsiz?

Öləcəyəm deyəsən,
ölsəm, qara geysən.
Oğlu şəhid anaya
nə söz tapıb deyəsən?

Torpağın yarı Günəş,
yarı Ay, yarı Günəş.
Yarın başına dönür,
barı sən yarı, Günəş!

Mən aşıq baxmaq ilə,
kөнülsüz baxma gülə.
Gözəllik dediyindən
doymazsan baxmaq ilə.

QƏHRƏMANLAR LAYLASI

Qara bağlama, Vətən,
qalx, yas saxlama, Vətən.
Sonuncu oğlun ölsə,
yenə ağlama, Vətən.

Sən əmanət qal, Vətən,
sağ-salamat qal, Vətən.
Gözümüz yumulunca
bizə layla çal, Vətən.

Dostum, sirdaşım, neynək,
bacım, qardaşım, neynək?
Vətən daşı hələ ki,
olur başdaşım, neynək?

Dövrən dağ olsun, Vətən,
içi bağ olsun, Vətən.
Oğul dar gün üçündür,
başın sağ olsun, Vətən.

Vətən gülzarım olsun,
dağ-daş güzarım olsun.
Bu yurd evim olmadı,
barı məzarım olsun!

Vətən möhtəşəm saray,
uçur, dağılır, haray!
Biz ölümdən qorxmuruq,
yurd yiyəsiz qalsa, vay!

Döyüşdə ölsək, nə qəm,
bayrağın olsun kəfən.
Biz cihad eylədik ki,
üzün ağ olsun, Vətən!

Uyu, qardaşım, uyu,
ər silahdaşım, uyu.
Yenilməzliyin səni
yaşadar tarix boyu!

SOYUQ TƏNDİRLƏRƏ ÇÖRƏK YAPILMAZ

Nəfsin istəyinə uymayın.

Məhəmməd peyğəmbər (s.a və a.s.)

Çılğınlıq cahillik əlamətidir,
ağlı yetkin olan hissə qapılmaz.
Fərhadın dastanı bir əfsanədir,
külüng zərbəsiylə qaya çapılmaz.

Qəribə bir xislət var canımızda,
gücü axtarıq ad-sanımızda.
Rəqib baş kəssə də dörd yanımızda,
bizə toxunmasa, düşmənlər sayılmaz.

Yaman öyrəşmişik alqı-satqıya,
əhsən bu hərraca, bu soyhasoya.
Ola, bu ağalar dayana, doya,
anlaya ləyaqət, Vətən satılmaz.

Torpağı verdik ya satdıq, nə fərqi,
yadlara qoyduq, ya atdıq, nə fərqi,
Biganə qaldıq ya yatdıq, nə fərqi,
qəflət yuxusuna gedən ayılmaz.

Bu xalqın nəyi var, dağıdın, sökün,
Bakı özünüzün, yenidən tikin.
Yola, dənizə də bir çəpər çəkin,
hələ ki, sizə “yox” deyən tapılmaz.

Ayrılın, ayrılısın bazarınız da,
eviniz, işiniz, məzarınız da.
Ayrıdır ağrınız, azarınız da,
onsuz qanınıza bir qan qatılmaz.

Dərd ki, ovunmadı əhli-hal ilə,
keçər gün-güzəran qeylü-qal ilə.
Qayıtmaz Qarabağ bu minval ilə,
soyuq təndirlərə çörək yapılmaz.

YAXŞILAR

Yaxşılıq etməyə tələsin.

Məhəmməd peyğəmbər (s.a və a.s.)

Dünya elə yaranışdan yaxşıdır,
yaxşı səma, yaxşı Günəş, yaxşı Ay.
Ömrümüzün, bəxtimizin naxşıdır
yaxşı sutka, yaxşı həftə, yaxşı ay.

Xoş günlərin carçısıdır, əl eylər,
dağda-daşda cığır salar, yol eylər.
Nemət adlı ruzisini bol eylər
yaxşı payız, yaxşı bahar, yaxşı yay.

Bardan qalar onsuz bostan, bağ, zəmi,
elimizin, obamızın zəməmi.
İsti gündə təşnəmizin məlhəmi
yaxşı bulaq, yaxşı kəhriz, yaxşı çay.

Bir dəmət tut bağından gül dərilsə,
sözdən yarat, ömür qəsrin hörülsə.
Müdrilikdir, təmannasız verilsə
yaxşı bəxşiş, yaxşı sovqat, yaxşı pay.

Ay Fəxrəddin, ötüşdükcə ruzgar,
hər arzudan, kaş doğa bir xoş qərar.
Nə yaxşı ki, hələ vardır yaxşılar,
yaxşılığın yaxşısını yaxşı say!

BİZİ BAĞIŞLAYAN OLARMI

Məni bağışlayan olarmı? – Çətin!

Məmməd Araz

Heyvanlar arasında belə bir “təbii əxlaq” qaydası mövcuddur.

Dəstə halında yaşayan heyvan növlərinin əksəriyyətində nəsil artırma zamanı erkək cinslər arasında “ata” olmaq haqqını qazanmaq uğrunda bir vuruş başlanır. Çünki erkək cinslərdə olan bu “şüursuz” adlandırdığımız qısqanclıq və ya qürur hissi dişi heyvanlarla cinsi əlaqəyə girməyə çalışan hər hansı bir erkəyə qarşı düşmən, rəqib hissi yaradır. Bu da onların arasında sərt vuruşa səbəb olur. Və nəticə etibarı ilə “təbii əxlaqda” cinsi əlaqəyə ən güclü erkəklər girə bilir.

Bu vuruş bir sıra heyvanlar – ələxüsus, canavarlar, dəvələr eləcə də dağ keçiləri, atlar və s. arasında daha şiddətli keçir. Uduzub dəstədən qovulan canavarın Yalquzaq, dəvə döyüşününün “nər döyüşü”, qalib dəvənin Nər adlandırılması, həm də bu sözlərin aforizmə, məsəl hədəfinə çevrilməsi heç də təsadüfi deyildir.

Deməli təbii seçmədə zəif, xəstə heyvanlara “ata” olmağa, övlad dünyaya gətirməyə imkan verilmir!

Bəzi yırtıcı heyvanlar isə, bu təbii məntiqlə, öz zəif balalarını hələ körpə ikən parçalayıb öldürür.

Bəlkə də ağıl yox, instinkt adlandırdığımız bu hiss təkcə eqoizm deyil, həm də canlıların öz gələcək nəsillərini daha güclü və sağlam yaratmaq istəyidir?

Bax, budur sərt, qəddar və müdrikəsinə düşünülmüş yaşamaq uğrunda mübarizənin məntiqi davamı...

Sən bir təbiətin məntiqinə bax,
bu dəmir qanunu yazana şükür.
Təbii seçimdə nəsil artırmaq,
yalnız güclülərin payına düşür.

Sən demə, hər dəfə cütləşmə vaxtı
dəstənin içində başlar bir vuruş.
Didər bir birini qızmış erkəklər,
qorxutmaz onları bu qanlı yarış.

Bu ər savaşına baxar qıraqdan,
bir sürü, bir ilxı, bir naxır heyvan.
Qorxaqtək tanınar meydandan qaçan,
güclülər vuruşar, ta axıracan.

Gücsüzün, acizin burda yeri yox,
yalnız qüvvətliyə ər ola bilər.
Dəvə dəstəsində erkəklər nə çox,
fəqət onda biri Nər ola bilər.

Vuruşar dəvələr qan-tər içində,
vuruşar taqətdən düşənə qədər.
Təbii əxlaqda, qanlı seçimdə,
demək güc hər şeyi həll edə bilər.

Qalib erkəkləri dişi heyvanlar
qəbul eyləyirlər ixtiyar kimi.
Dəstənin içində həmişə onlar
gəzirlər hər şeyə haqqı var kimi.

Vuruşda uduzan erkəyin isə
haqqı yox dişiyə yaxın durmağa.
Bəlkə də gələcək nəsil naminə
gücsüzü qoymurlar “ata” olmağa.

Zəifə heç harda yer yoxmuş, heyhat
ya ər olmalısən, ya da ölməli.
Ana dediyimiz cahanda həyat
həm ağlamalıdı, həm də gülməli.

Bu acı həqiqət, bu ağır hökm
nə qədər düzgündür, bilə bilmərəm.
Ancaq ali həzrdən məhrum olanın
tapdanmış haqqına gülə bilmərəm!

Fəqət bir həqiqət gün kimi aydın:
– Ər ola bilməzlər zəif erkəklər.
Qoy bu sözlərimi yersiz saymasın
qızəndam kişilər, zərif erkəklər.

Döl verə bilsəydi qorxaq Yalquzaq,
nəsli yer üzündən silinəcəkdİ.
Dəvənin belində güc olmasaydı,
Uzaqdan-uzağa bilinəcəkdİ.

Nə çoxmuş dünyada təzadlı rənglər,
vəhşilər seçilir hər işləriylə.
Didib parçalayır ana pələnglər
xəstə ənikləri öz dişləriylə.

Bu yolla çoxalıb canavar nəsli,
bu yolla artıbdı nər oğlu nərlər.
Bu qədər kölətək yaşadıq bəsdİ,
qoy qalxsın ayağa ər oğlu ərnlər!

Cəsərət, güc, qüvvət – nə böyük anlam,
ən böyük amallar burdan başlanır.
Güclüyəm, deməli haqqım var qalam,
zəifəm, deməli yurdum daşlanır.

Bu yerdə yaranıb “qeyrət” kəlməsi,
bu yerdən başlanır “namus” anlamı.
Heyf, silkələmir bu söz hər kəsi,
heyf, mənasını anlamır hamı.

Hərdən bu hikmətlə qalıb üz-üzə,
öz xəcil halıma acıyıram mən.
Dəstədən qovulan Yalquzaq kimi
dişimi boşuna qıcayıram mən.

Yüz ildir Vətəndən qovuluruq biz,
yüz ildir tapdanır qəbirlərimiz.
Az qala tarixdən silinib təmiz
neçə and yerimiz, pənah yerimiz.

Qulaq as, yurddaşım, dinlə, qardaşım,
özgə köməyiylə yarımaq çətin.
Bu cəfəng xülyadan bir yolluq daşım,
qorxmaz ol, igid ol, mətin ol, mətin!

Dünyanın dəyişməz qanunudur bu,
“qadını ər doğmaz qorxaq millətin”.*
Düşmən tapdağına çevrilər yurdu,
namusu, qeyrəti axsaq millətin!

QULAQ AS, BALA

Dünya duyğu yeri, nəşə yeridir,
gəncliyi qəflətlə yatmazlar, bala.
İnsanda çox şey var zinətdən baha,
hər pula gedəni satmazlar, bala.

Həyatda hər şeyin əks üzü var,
yaxşının pisi var, kəcin düzü var.
Əməl tarazlanır, gec-tezi var,
nahaqdan günaha batmazlar, bala.

Qocalar evinə ayaq bas bir gün,
bənizlər kədərli, baxışlar küskün.
Can qurban edərlər valideyn üçün,
atanı, ananı atmazlar, bala.

* Misra M.Arazındı

Baxma ki, özündən razıdır hər kəs,
Hamıya sağlam ruh, bədən verilməz.
Milyon nataraza bir ağıllı bəs,
Səni qorxutmasın, qoy azlar, bala.

Axdıqca ciblərə bu xalqın varı,
Unutduq vədləri, əhdi, ilqarı.
Söz vermək ayrıdır, iş görmək ayrı,
Yenə fənd axtarır işbazlar, bala.

Biz kimdən öyrənək mədəniyyəti,
Böyüklər nəfsi ac, mədə niyyətli.
Hələ azdır bizdə kişi qeyrəti,
Hələ ürəyimiz sızıldar, bala!

KEÇİD DÖVRÜ

*Köçkünlüyün və keçid dövrünün çox sınaqlarına
mübarizəsinə sinə gərmiş, ən mürəkkəb anlarda
ləyaqətini və simasını qoruyub saxlaya bilmiş, ürəyində
yurd nisgili daşıyan dəyərli və işiqli insanlara*

Ömrün dolanbaclarından
keçdik mərhələ-mərhələ.
Bu yolda çox əzablara
düşdük mərhələ-mərhələ.

Boğulsaq da qəhərindən,
ümid umduq səhərindən.
Dərman sanıb zəhərindən
içdik mərhələ-mərhələ.

Hər addımda hədə, girov,
düşdü qaça-qaç, qovha-qov.
Gəldilər xalqa neçə növ
biclik mərhələ-mərhələ.

Verə bilmədik əl-ələ,
odur ki, salındıq ələ.
Yurd itirib eldən-elə
köçdük mərhələ-mərhələ.

Yanımızda qalanları,
bizi dərdə salanları,
başə bələ olanları
seçdik mərhələ-mərhələ.

Hərsləkdən doğan tamah
güc gəldi millətə, Allah.
Gah alışıb kül olduq, gah
bişdik mərhələ-mərhələ.

Bax bu axan neft çayına,
mümkünmü gözdən yayına?
Düşdü kütlənin payına
giclik mərhələ-mərhələ.

Sən ay kasıbın balası,
dərdinə kimlər qalası?
Ağladı yetim anası,
şişdik mərhələ-mərhələ.

Sözdə nə çox səni sevən,
ya da qurban gedən, Vətən.
Fəqət igidlərə kəfən
biçdik mərhələ-mərhələ.

İllər ötür, ömür yarı,
qalıb peşmanlıqla qarı.
Səhv atılmış addımları
ölçdük mərhələ-mərhələ.

Şair, çox rəng vermə sözə,
izlənilib çıxarsan üzə.
Görmürsən, gəlirlər bizə
“üçlük” mərhələ-mərhələ?

PULSUZ KİŞİLƏR

Telli Pənahqızına

Bu da üstümüzə bir yeni həmlə,
səni kövrəldəcək, məni üşüdər.
Artır məmləkətdə silsilə ilə
İmkansız kişilər, pulsuz kişilər.

Nə söykənc yeri yox, nə güman yeri,
nə dərd anlayanı, ovundurmanı.
Məmləkət müstəqil olandan bəri
Qalmayıb yurdda bir can yandırmanı.

Gündüz qul bazarı, gecə ac ünvan,
işsiz oturmaqdan halsız kişilər.
Gəzir küçələri boş-boş, sərgərdan,
kütlə arasında yalqız kişilər.

Nimdaş üst-başından yoxsulluq yağar,
bu geniş dünyanı cəhənnəm bilər.
Bir tanış, bir gözəl çöhrə görəndə
Pörtər xəcalətdən, utanar, ölər.

Arzusu, istəyi gözündə qalar,
kül altda köz kimi yanan kişilər.
Dost-doğma yanında xəcil olarlar,
hər gün öz evində sınıan kişilər.

Görən, kim qarğıdı bu xalqı belə,
görən, bu kütlənin nəymiş günahı?
Millətin yiyəsiz övladlarının
qaranlıq görünür hələ sabahı.

Bu xalqı sındıran yaddımı?! – Əsla,
öz içimizdədir namərd kişilər.
Hərdən yavan çörək tapmır, az qala,
səninlə, mənimlə həmdərd kişilər.

Bu ağrı vaxt – bivaxt gəzər canımda,
ürəyim sancdıqca göynəyər sinəm.
Bəlkə o naçarın biri yanında,
bəlkə o bədbəxtin biri də mənəm?!

GÖZLƏRİ YOL ÇƏKƏN VƏTƏN

M.Babayev musiqi bəstələmişdir

Ey mənim əbədi-əzəli yurdum,
min ildir hərblərə meydandlr sinən.
Bütün ölkələrin gözəli yurdum,
sənin taleyinçün narahatam mən,
taleyi narahat Vətən.

Ey azər torpağı, ey ata yurdum,
heç kimə, heç vədə qıymaram səni.
Üzündə babamın qan izi vardır,
ölərəm, düşməndə qoymaram səni,
ey qanlı tarixim Vətən.

Göyündə nə qədər qara bulud var,
səni öz qanımla suvaracağam.
Ey məni qoynunda bəsləyən diyar,
mən səni xoş günə çıxaracağam,
gözləri yol çəkən Vətən.

Yam-yaşıl rübəndli, göy gözlü gözəl,
vurğunam füsünkar təbiətinə.
Qoy öpüm dağını, düzünü yüz yol,
səndən sonra gəlir Məkkə, Mədinə,
baş qoyum daşına, Vətən.

MƏNİM SARBANIM

Bir ağır yol gəlir hələ karvanım,
dözür bu səfərdə hər məşəqqətə.
Mənim kitablarım – ömür sarbanım,
üz tutmaq istəyir əbədiyyətə.

Bu yolda nə qədər yolçular itmiş,
səni çaşdırmasın şöhrət, a sarban.
Bu yoldan ustadlar, dahilər keçmiş,
bu yolda yol salan izlərə qurban.

Burda başdan-başa dünya yaraşır,
bu yol kənarında kol olsan, sevin.
Bura od yarışı, alov yarışı,
sən burda zərrəcə kül olsan, sevin.

Burda adilərçün açılmaz meydan,
burda fəvqəlbəşər şair Nizami.
Şeir peyğəmbəri Füzuli burdan
baxır söz mülkünün heyranı kimi.

Bura çox müqəddəs bir fəxri ünvan,
bura söz meydanı, şöhrət meydanı.
Kim bilir, bəlkə də böyük Yaradan
bu yerdən Meraca çəkmiş insanı!

Bu ömür yolunda duyğum – sultanım,
baxtımın qışından, yazından keçər.
Mənim şeirlərim – mənim karvanım,
içimdən yol gəlib kağıza köçər.

Nə söykənc yerim var, nə pənah yerim,
bu yolda müsafir olmaq nə çətin!
Nə and yerim bəlli, nə pənah yerim,
nə heyrət etməyə çatmır qüdrətim.

Bu sənət yolunda yollar nahamar,
sən məni nahaqdan yorma, a sarban.
Hər misra üstündə ürəyim qabar,
qısqanıb qəsdimə durma, a sarban.

Mən kiməm? – bu yolda milyondan biri,
qəvvaslar yanında bir naşı fəhlə.
Ancaq şeirə könül verəndən bəri
gedirəm ümidlə, səylə, fərəhlə.

Şeirimdir möhnətim, bəxtiyarlığım,
şeirim idrakımdan, qəlbimdən keçər.
Mənim yazdıqlarım, mənim varlığım,
hələ ki, kağızdan kağıza köçər.

ŞAİRLƏR ÇOXALIR

Haçandır ortada gəzir söz-söhbət,
susur xiridarlar, meyar hardadır?
Şairlər çoxalır, söyləyir xilqət,
şairin çoxluğu təşviş yaradır.

Xalqına tövhədir, hər şair “mən”i,
şairdən elinə gəlməz ki xətər.
Yurdun əsrarəngiz gözəlliyini
kimsə vəsf etməmiş şairlər qədər.

Şairlər həmişə qayğıkeş, öndə,
şair Vətən oğlu, şair bəşəri.
Millətin, dövlətin çətin günündə
şahları mat qoyub şair hünəri.

Şairlər artırsa, çoxalır demək
fikri, əqidəsi, istəyi saflar.
Naqislər Vətənə sahib çıxanda
vətəndaş şairin ürəyi çatlar.

Çoxalsın ilbəil, artsın müttəsil
zamanın ruhuna hakim şairlər.
Artsın təbi rəvan, biliyi kamil
müəllim, mühəndis, həkim şairlər.

Sənət çəmənartək çiçək çələngi,
al-əlvan gülləri gülər qış-bahar.
Burda hər qönçənin öz ətri, rəngi,
burda hər butanın öz ahəngi var.

Gərək qorxutmasın kimsəni bu iş,
daralmaz meydanı, sözə yol verin.
Sənət asimanı səmədan geniş,
sənət kainatı dəryadan dərin.

Şairlik ilahi qüdrətdir, onun
nə əvvəli vardır, nə də ki, sonu.
İstedad binadan fitrətdir, onun
kəsə bilməmişdir kimsə yolunu.

Nə çox aramızda cahil olanlar,
sabirlər onlara “həpənd” deyiblər.
Bilirik, tarixən bu cür insanlar
peyğəmbərlərə də rişxənd ediblər.

Xəyalı göylərdə gəzsə də hərdən,
şair sadə insan, mindən biridir.
Mələklər göylərdə, şairlər yerdə
Tanrının söz deyən elçiləridir.

Min illər, gör, neçə şair söz dedi,
meydan nə kiçildi, nə də ki doldu.
Nə Homer, Hilhameş birinci idi,
nə bizim Şəhriyar sonuncu oldu.

Nə zaman, nə məkan meyarı vardır,
ilham bir pəridir ədalı, nazlı.
Öz şah əsərini Puşkin çox erkən,
Firdovsi 60 yaşında yazdı.

Yetər bir söz desin əbədiyaşar,
təki ömrü-günü ötməsin hədər.
Şairə sənətdə həmişə yer var,
cənnətdə möminə yer olan qədər.

MƏMMƏD ARAZ KARANDAŞI

*Xətəinin qılıncını suvardım,
Məmməd Araz karandaşı göyərdi.*

Məmməd Araz

Nə yatmısan, qoca vulkan – deyən şair,
qalx ayağa, Azərbaycan – deyən şair,
ömrü boyu qüssə, kədər yeyən şair,
dərdi böyük, qəlbi qubar Məmməd Araz,
Xətəinin qılıncını suvar, suvar Məmməd Araz.

Eşitdinmi, Vətən oğlu, at çiyinə yapıncını?
Yuxun qaçsın, çöldə-düzdə səngər qurub
daşdan düzəlt balıncını.

Qoyma bir an korşalmağa öz qınında qılıncını,
ər görəndə, nər görəndə düşmən susar, Məmməd Araz,
Xətəinin qılıncını suvar, suvar Məmməd Araz.

Yox haqqımız vəsf etməyə toy-mağarda Qarabağı,
üzümüzə bir sillədir Topxananın hər yarpağı.
Kimlər verdi, kimlər satdı yağılara bu torpağı?
Ürəyimdən daş asılar, qanlar axar, Məmməd Araz,
Xətəinin qılıncını suvar, suvar Məmməd Araz.

Nə müddətdir Vaqif çəkir cəbri orda,
tükənibdir qız-gəlinin səbri orda.
Ağı deyir Ələsgərin qəbri orda,
hamımızın gözləri kor, qulağı kar, Məmməd Araz,
Xətəinin qılıncını suvar, suvar Məmməd Araz.

Yağı düşmən igidləri qollarından kəsir indi,
hiddətindən Qoç Koroğlu at belində əsir indi.
Qarışdırıb yuxusunu, Həzi düşüb əsir indi,
bundan ağır bir dərdmi var, bir günümü var, Məmməd Araz?
Xətəinin qılıncını suvar, suvar, Məmməd Araz.

Çox başçılar min fənd ilə meydan açdı söz deməyə,
öz başını qorumaqçün sus deməyə, döz deməyə.
Türk oğlu türk, dar günündə gəlməyəcək yad köməyə!
Yolumuzu tapmayınca olarıq xar, Məmməd Araz,
Xətəinin qılıncını suvar, suvar, Məmməd Araz.

Çoxu gedib Həcc yolunda dilər keçsin günahından,
möminləri nicat istər Xudavəndin dərgahından.
Zalımlara xətər yetməz məzlumların yüz ahından,
haqq yolunda, din yolunda olduq biar, Məmməd Araz,
Xətəinin qılıncını suvar, suvar Məmməd Araz.

Xalqın yaşar ulusu sən, öndəri sən,
söz mülkündə at oynadan hünəri sən,
hayqır qalxsın çağırışınla Azəri sən!
Zavallı xalq qurtuluşu səndə arar, Məmməd Araz,
Xətəinin qılıncını suvar, suvar, Məmməd Araz.

Tariximə abidədir şəhidlərin məzar daşı,
torpağımın daş yaddaşı, taleyim qan yaddaşı.
Yurdu talan olan şair, neyləyirdin karandaşı?
İndi yalnız silah verər yurda qərar, Məmməd Araz,
Xətəinin qılıncını suvar, suvar, Məmməd Araz.
Məmməd Araz karandaşın bir də suvar, Məmməd Araz!

ARTAN BƏLAMIZA, AZALAN YAŞIMIZA

Milli tariximizin
yaddaşımıza yazılan
ən güclü insanı,
sağlamı, igidi, pəhləvanı
Qoç Koroğlu:
– İnsan üçün ömür
30 yaşdan yuxarı
üzüaşağıdır – deyib.
Yəni 30 yaşından sonra
qocalmağa başladığına
eyham eyləyib.
O hələ eramızdan əvvəl yaşayıb,
dağ döşündə ömür sürüb,
bulaq suyu içib.
Ekoloji təmiz ərzaq yeyib.
Özü də o dövrdə əksər insanlar
150-200 il yaşayıb.
İndi insanlar nə qədər yaşayıır?
Təxminən 65-75 yaş arası.
Bu məntiqlə Koroğlunun
nəzərdə tutduğu qocalığa keçid
30 yaşdan düşməlidir ən azı 25 yaşa.
Hünərin var, indi ömrü sağlam yaşa?
Çünki XX əsrin texniki eybəcərlikləri
zəhərləyir suyu, havanı, torpağı,
pozur əsəbləri.
Bunlar hamısı şərtidir, bəs necə?
İndi insanların əksəriyyəti
mübtəladırsa əgər
erkən ürək ağrısına,
qan xəstəliklərinə,
şəkərə, yaman şişə,
deməli hər il nə qədər insan
doğulur eybəcər –
gözü kor, ağı kəm,
qoldan, qıçdan şikəst, daxili qüsurlu...

Hamısı da yaşayır bir təhər.
İnsan orqanizmi get-gedə zərifləşir,
insanın sağlamlığı get-gedə zəifləyir.
Bütün bunlara ciddi yanaşmaq gərək.
Zamana uyğun yaşamaq gərək.
Əgər xəstəliklər bu cür cavanlaşırsa,
biz erkən qocalırıq demək.
Heyf, biz imkansızların əlindən
bir qlobal iş də gəlmir ki, görək.
Yazıq, qısa ömrünü
ağır xəstəliklərlə yaşayan imkansızlara.
Onlar kimdən və hardan diləsinlər kömək?
Necə dözürsən bu haqsızlığa,
içindən nələr keçir,
özü ağırılı duyğularla dolu,
sahibi fiziki qüsurlu
zavallı ürək, ürək?!

ÖZ YERİNİ BİLMƏYƏNLƏRƏ

Sən ey ağılı tam yetkinləşmədiyi üçün
özündən razı insan,
söylə, nə vaxt
anlayıb ağıllanacaqsan?
Yerli-yersiz danışib qaçırırsan
hər sözün dadını,
adam da bu qədər bezdirər adamı?
Özünü çox gözə soxmağa çalışma,
sənə aid olmayan işlərə qarışma.
Bir azca artırıb səbrini,
bil özün özünün qədrini.

Sən ey emosiyası daşan,
kəmhövsələ insan.
Səndən fərqli olaraq
mən özümə hörmət edən adamam.

Söz verilməyən məclisdə,
lüzum duymadığım yerdə
danışmaram heç zaman.
Sakitcə oturub dinləyəyəm, anlayaram, duyaram,
məclisdən bu sayaq həzz alıb doyaram.
Deyəcəyim üçcə kəlmə söz olar.
Gələndə səmimi bir «salam»,
gedəndə – «sağ olun, hələlik» – vəssalam.

GÖZƏLLİK QADINDIR, QADIN GÖZƏLLİK

Hər kəsin dünyadan bir umacağı,
hər ömrün taledən öz istəyi var.
Körpənin sevdiyi ana qucağı,
şairin qəlbində söz istəyi var.

Doğulduq, bir evə sevinc gətirdik,
böyüdük anaya məhəbbət ilə.
Biz nəyi qazandıq, nəyi itirdik,
qadına vurğunluq, sədaqət ilə?

Hərə öz əksini tapır həyatda,
niyyətin harasa, mənzilin orda.
Mənim ürəyimdən bir arzu keçər,
gözəllik toxumu səpək bu yurda.

Pərəstiş yaradar gözəllik sözü,
gözəllik sədd çəkər kin-küdurətə.
Şeir peyğəmbəri Füzuli özü
bir gözəl önündə gəlmiş heyrətə!

Gözəllik yaranmış hər şeydən öncə,
gözəllik güc-qüvvət, gözəllik işıq.
Hər bir gözəllikdən birinci, mənəcə
bir gözəl qadındır ömrə yaraşlıq.

Həmişə əmniyyət gətirmiş bizə,
nə qədər qəddarı ovsunlamışlar.
Bir gözəl qadına, bir gözəl qıza
xaqanlar ölkələr bağışlamışlar.

Gözəllik qadındır, qadın gözəllik,
bu ülvi varlığın adına qurban.
Bir ömür borcluyuq ona ömürlük,
kimlər getməmişdir qadına qurban?!

Nə yaxşı, qorunub yaşar yaddaşım,
Qadınçün Fərhadtək ölənə əhsən!
Bir gözəl çöhrəyə, mömin qardaşım,
Cənnəti əlindən verənə əhsən!

Odur səcdəgahı duyan qəlbərin,
müqəddəs Məkkədir, Nurlu Mədinə.
Gözəllik önündə baş əyməyənlər,
gəlməz heç bir zaman imana, dinə.

Daim başımızın tacıdır qadın,
baxışı, işvəsi, sözü gözəldir.
Anadır, övladdır, bacıdır qadın,
qadının biri yox, yüzü gözəldir.

Özü İlahidir, ətri Müşk-ənbər,
deyilməz qeyri söz adından öncə.
Məni bağışlasın Adəm peyğəmbər,
yarana bilməzdi qadından öncə!

Gözəllik, qəlbimin sevgi hədəfi,
önündə yay kimi gərilirəm mən.
Bir gözəl sevəndə yüz yol ölürəm,
bir gözəl görəndə diirilirəm mən!

YAXŞI KIŞİLƏRƏ

Yaxşı kişilərlə dostluq edin.

Məhəmməd peyğəmbər (s.a və a.s.)

Bütün ölçülərin başında durar
haqqı əzəmətlə ölçülən kişi.
Gözündən od yağar, çöhrəsindən nur
yüz kişi içində seçilən kişi.

Yox bir əməlində naqislik, eyib,
hamıya dost deyib, qardaş söyləyib.
Nə mənəsb, nə dövlət onu əyməyib,
kişilik boyuna biçilən kişi.

Bir halal insandır, zətə pak, nəcib,
daim məclis qurub, süfrə bəzəyib.
Hələ dodağına içki dəyməyib,
gündə sağlığına içilən kişi.

Bir “dağ aşırsa” da, bir “sağ ol” bəsi,
bəşərin səxavət mücəssəməsi,
Çətində hamının ərki, kimsəsi,
yolunda canından keçilən kişi.

Yaxşılıq bənzərsiz sınaq, imtahan,
Tanrı hamımıza yetirsən məqam.
Yaxşılar ucalsın, artsın hər zaman,
nə çox aramızda kiçilən kişi.

Ən şirin arzunun özü xoş savaşı,
bu da bir istəkdi söylədim, qardaşı.
Bu sayaq müqəddəs yol seçəydi kaşı,
özünü ər sayan, nə bilən kişi!

MİNİLLİYİN AYRICINDA

Bəlkə elə xoşbəxtlərin xoşbəxti bizik,
yeni ili, yeni əsri qarşılayırıq.
İki mini yola salıb, il ayrıcında
yeni gələnlər minilliyi qarşılayırıq.

İki min il ötüb keçdi yeni eradan
qərinələr, milyon illər qovhaqovunda.
Demək, korluq çəkməmişik zaman sarıdan,
bərkməmişik əsrlərin od-alovunda.

Çox dahilər görüb bəşər öz tarixində,
hərəsinin arxasında danılmaz hünər.
Ancaq bütün ucalardan yüksəkdə durar
fövqəlbəşər şəxsiyyətlər – iki peyğəmbər.

Yeni dövrün ilk ilində Həzrəti İsa
yazmış bəşər tarixinə öz imzasını.
Bu peyğəmbər yaşasa da ömrü çox qısa,
vermiş Adəm övladına xoş rizasını.

İlahi bir sehr varmış hər kəlməsində,
sində gərmiş istibdada qolları bağlı.
İnsanlığın humanistlik səlnaməsi də
bu möhtəşəm peyğəmbərin adıyla bağlı.

O zamandan ötüb keçmiş neçə yüz illər,
gəlmiş sonuncu peyğəmbər – Ali Məhəmməd.
Demiş şübhə edən varsa verim şəhadət,
qalxıb gördüm Meracı mən – Allahu Səməd!

Bu da onun kitabıdır – Qurani-Kərim,
hər kəlməsi, hər surəsi bir səmavi sirr.
Tövbə, əgər bir sözündən varsa xəbərim,
mələklərlə nazil olmuş ayələr bir-bir...

Xəyalımda canlandıqca yaddaş tarixim,
keçir fikir süzgəcimdən illər qatarla.
Öz sözünü deyənləri vaxt adlı hakim
yazmış ölməz yaddaşına bir iftixarla.

Daha bir də yer üzünə peyğəmbər gəlməz,
mələklər də nazil olub görünməz, yəqin.
Bu min ilin seçilmişsi kim olacaq bəs,
bu min ilin seçilmişsi olmaq çox çətin?

Hələ nə çox keşməkeşlər gözlər insanı,
xəyal gizli məqamları yozur min yerə.
İndi Adəm övladının milyarddır sanı,
indi kosmos silahlanır kiməsə görə.

Günü-gündən böyüdükcə təfəkkürümüz,
əməlimiz yer üzünə meydan oxuyur.
Bircə tükdən asılıdır indi ömrümüz,
atom, raket sınaqları ölüm qoxuyur.

Bəşər indi ağlasığmaz kəşflər önündə,
bir günümüz keçmişin yüz ilindən mühüm.
Dünya əgər dağılmasa min il içində,
açılacaq bizə gizli sirlər büsbütün.

Bəlkə elə yaxınlaşır sonu dünyanın,
bəlkə bu cür milyon illər ötuşəcəkdir?
Kim bəşəri qovğalardan qoruya bilsə,
bu min ilin tarixinə o düşəcəkdir!

Bəlkə elə xoşbəxtlərin xoşbəxti bizik,
yeni ili, yeni əsri qarşılayırıq.
İki mini yola salıb, ilayrıcında
yeni gələnlərin minilliyi alqışlayırıq!

QARIŞDIRMA

*Eyni adlı şeirin müəllifi, xalq şairi Qabil İmamverdiyevə.
Ruhu şad olsun!*

Tərif ilə mədhiyyəni,
lovğalıqla fəxriyyəni,
rüşvət ilə hədiyyəni,
rütbə ilə səviyyəni
qarişdırma.

Qanun ilə ədaləti,
təqib ilə ədavəti,
xəta ilə cinayəti,
məhbəs ilə əsarəti
qarişdırma.

Məhəbbətlə ülvyyəti,
ünsiyyətlə rəsmiyyəti,
ləyaqətlə şan-şöhrəti,
çətinliklə məşəqqəti
qarişdırma.

Kəmiyyətlə keyfiyyəti,
sakitliklə əmniyyəti,
etirazla şikayəti,
sərbəstliklə hüriyyəti
qarişdırma.

Hidayətlə məsləhəti,
vacibliklə əhmiyyəti,
öyüd ilə nəsihəti,
nisgil ilə vəsiyyəti
qarişdırma.

Böyüklüklə əzəməti,
hökumətlə səltənəti,
kütlə ilə cəmiyyəti,
inad ilə qətiyyəti
qarişdırma.

Bayram ilə təntənəni,
adət ilə ənənəni,
sevinc ilə şən-lən-məni,
kədər ilə qəmlən-məni
qarışdırma.

Səfər ilə ziyarəti,
günah ilə qəbahəti,
sürgünlüklə səyahəti,
möminliklə ibadəti
qarışdırma.

Şadlıq ilə səadəti,
yardım ilə səxavəti,
etibarla sədaqəti,
kişilklə şücaəti
qarışdırma.

Durğunluqla sükunəti,
tənbəlliklə ətaləti,
rəvayətlə hekayəti,
rəvanlıqla şeiriyyəti
qarışdırma.

GÖRÜN MƏYƏN BÖYÜKLÜK

Ağac yarpaq-yarpaq böyüyür,
meşə ağaclarıyla.
Çaylar yağmurla böyüyür,
dərəyalar çaylarıyla.
Günəş içindəki nurla işıqlanır,
kainat Günəşin şəfəqləriylə.
Hər şeyin böyüklük ölçüsü, gücü
hesablanır əhatəsiylə, varlığıyla.
Təkcə insandır böyüyən
görünməyən ölçüsüylə -
idrakıyla, ağılıyla.

QOCALAR EVİ

Övladları onları yola vermədikləri üçün qocalar evini öz halal od-ocağından üstün tutub ömrünün sonunadək bu kimsəsizlər yurdunda yaşamağa qərar verən zavallı, pənahsız insanları sakit, emosiyasız dinləmək olmur.

*Nə qədər ağrılı və acı görüş!
Başın batsın, nankor övlad!
Ölümün olumundan daha əfzəl!*

Salam verib hər vaxtınız xeyir, – söylədim,
aqibətin xeyir olsun, oğul, – dedilər.
Mənə ömrün qürubuna xeyir dilədi
aqibəti qara gəlmiş bu nisgillilər.

Aqibəti xeyir olmaq, nə uğurlu yol,
hansımıza qismət olar, qalıb baxtabaxt.
Od-ocaq qur, övlad böyüt, sonra da qovul,
sən həyatın təzad dolu min üzünə bax!

Qırıq kəsmiş çöhrələri xiffətdən solar,
nurdan düşmüş gözlərində qəm yuva salar.
Hər gün qüssə, qəhər ilə ürəyi dolar
yuxusunda övlad, nəvə görən qocalar.

Bu ixtiyar yaşlarında sərgərdan olub
doğmalardan uzaq düşmək nə qədər ağır.
Nə arabir bir günlüyə qayıda bilir,
nə yurd-yuva, nə qonşular yadından çıxır.

Gecə-gündüz lənətləyib qara baxtını,
kimlərisə yada salar, səssiz ağlayar.
Hələ hərdən nəyəsə sərf edər vaxtını,
hələ hərdən kimə isə ümid bağlayar!

Hərdən fikir neçəsini çəkər uzağa,
xəyalında nəvəsinə nağıl danışar.
Keçər oğul günahından bu qəlbi yuxa,
övladının təhqirini udar, bərişar.

Lakin gəlməz övladlardan quru təklif də,
göz yaşıyla dərdlərini yayındırırlar.
Boş arzuyla, xam xəyalla qalıb təkliddə
bu tənhalər bir-birini ovundururlar.

Daha daim fikri məchul, qaşı çatılar,
günü-günə, ayı-aya satan qocalar.
Sanki kədər ümmanına lövbər atarlar
dəryalarda gəmiləri batan qocalar.

Aman, Allah, nə sitəmdir qocalar çəkir,
bu cür dərdə nə baş dözər, nə ürək dözər.
Qaçqınların, köçkünlərin gününə şükür,
övlad, nəvə didərgini olmaqdan həzər.

Bir yerdə ki, valideynə ehtiram olmaz,
batsın o yurd, uçsun o ev, sönsün o ocaq.
Vətənə də vətəndaş yox, ləkədir ancaq,
anasına, atasına xor baxan alçaq!

Bu gərəksiz vücuduna de, nə ad verək,
gözümüzdə cılızlaşan, ay arsız oğul?
Südünmü, zatinımı, nəyini deyək,
nankor övlad, naqis xələf, qürursuz oğul?

Övlad gərək kəfəninə bürünüb gedə,
valideyni ölümə də onu çağırırsa.
Ulu Tanrım, sənin səbrin nə vaxt daşacaq,
oğlu qoca anasını evdən qovursa?!

Dünya həm şər meydanı, həm hünər meydanı,
kim nə bilir, əkdiyini kim biçəcəkdir?
Bu ağacın acı dadan meyvələrindən
övladların sənə də pay göndərəcəkdir.

Cahil insan, düz yolundan sapdığın yetər,
şərəfin san valideynçün diz çökməyi sən.
Tanrı-əcəl körpüsündən keçməzdən əvvəl
öz övladlıq borclarını ödəməlisən!

TALESİZ QIZLAR

İndi şəhər və kəndlərimizdə cavanlıq yaşı çoxdan ötmüş on minlərlə ismətli qız səadətini ləyaqətində qurban verərək, ata evində, taleyini elçi daşına bağlamışdır. Onların böyük əksəriyyəti kasıb balalarıdır!

Hansı güc qarğıyır onları belə,
bağlanır baxtları baxtsiz qızların?
Qəlbində ümidi qalsa da hələ,
ağarır saçları vaxtsiz qızların.

Yaşı yaşdan keçər, baxtı açılmaz,
istisi duyulmaz bu ulduzların.
Gəlinlik boxçası, taxtı açılmaz,
gəlinlik üzünə həsrət qızların.

Dönər göz yaşına səyi, gileyi,
keçər ömrü-günü güman içində.
Taleyi bir azmış gəmi taleyi,
yol gedər hələ ki, duman içində.

Oyatmaz bir qəlbə sevgi-məhəbbət,
nəzərdən, diqqətdən silinər daha.
Elçi sevdasında aldığı qiymət
acı həqiqəttək bilinər daha.

Bu dönük taleyin səbəbi aydın,
yarı arxasızlıq, yarı ehtiyac.
Dünyaya sevilmək öyrədən qadın
qalıbdı bir zərrə qayğıya möhtac!

Subaylar imkanlı qız seçir indi,
bu cür qohumluğu hünər sayan çox.
Duydum, qəlbinizdən nə keçir indi,
qoymuşuq qeyrəti şöhrətə girov!

Şöhrət gəziriksə hər şeydən öncə,
bədbəxt tükəzbanlar azalmaz, bacım!
Xəstə düşüncəmiz dəyişməyincə
sizə sağlam tale yazılmaz, bacım!

Gör, kimə qıyırsan, ay adil Allah,
budurmu yazdığın alın yazısı?
Kasıb daxmasında ömür çürüdür
bir yazıq atanın qarımış qızı.

Ya Rəbbim, bir anlıq zülmünü unut,
onsuz da çətin vaxt, ağır dövrəndi.
Uçurt asimanı başıma, uçurt,
ancaq bu qızlara qıyma, amandı!

Nə qədər dərd-səri vardı bu elin,
ah, nələr çəkirlər qız anaları.
Ay subay oğlanlar, yığışın, gəlin,
sevin, gəlin edin bu sonaları.

YAŞINDAN NEÇƏ İL TEZ QOCALANLAR

*Bizim dövrün yaşa dolmuş insanların əksəriyyəti
sinnindən 10-15 il qoca görünürlər*

Bizim taleyimiz dövrün tarixi,
bizim qismətimiz ağrı, qəm, kədər.
Tərsinə döndükə fələyin çarxı,
keçir günlərimiz əzablı, hədər.
Xalqın dərd-sərinə şərik olanlar,
yaşından neçə il tez qocalanlar.

Aşkarlıq, aydınlıq, yenidənqurma,
neçə növ fırlıdaq, neçə cür qurma.
Qaçqınlıq dövrünə düşdü ömrümüz,
köçkünlük dövrünə düşdü ömrümüz.
Haqsız təqiblərə məruz qalanlar,
yaşından neçə il tez qocalanlar.

Nə çoxmuş arada dil pəhləvanı,
meydan sərkərdəsi, söz qəhrəmanı.
Uca kürsülərə yalanla gəldik,
nakəslə, təfriqə salanla gəldik.
Çaşdırdı milləti növ-növ yalanlar,
yaşından neçə il tez qocalanlar.

Biz niyə bu qədər sadələvh olduq,
ağlı dayaz olduq, əhli-kef olduq?
İndi iş gəzirik qul bazarında,
yayın istisində, qışın qarında.
Bizik evi viran, yurdu talanlar,
yaşından neçə il tez qocalanlar.

Ey millət, gücünə inamı artır,
silkin, biganəlik hissindən qurtul.
Qüvvətli olurlar gec ayılanlar,
qəzəbli olurlar gic sayılanlar.
Siz ey ayaq altda düşüb qalanlar,
səbr kasaları seltək dolanlar,
yaşından neçə il tez qocalanlar.

İKİ TALE

Biri çox şərəfli bir ömür yaşadı,
çiyinlərində comərdlik yükü daşdı.
Heç kimə əyilmədi, sınmadı.
Azgınlıqla barışmaz oldu,
həmişə çətinliyi, əzabı seçdi,
həyatı, mübarizələrdə keçdi.
Heç vaxt da yolundan dönmədi,
odur ki, qaçılmaz oldu
ağrılı, acılı günləri...
Digəri həyatın “nəbzini tutdu”,
başını girləmək xətrinə
hər tərəfə əyildi,

neçə yerdən qovuldu,
neçə yerdə döyüldü, söyüldü,
hamısını da qəbul etdi,
təki, istəyinə, məqsədinə çatsın.
Şan-şöhrət, var-dövlət yolunda
bir addım da irəli atsın.
Onun üçün fərqi yox idi
ya ləyaqəti tapdansı, ya
ya dostlarını, doğmalarını satsın.
Nə həqarətdən utanırdı,
nə ətrafının tənəsini vecinə alırdı.
Beləcə, naqisliklə böyüyüb artdı,
vəzifə, mənsəb tapdı,
çox yüksək məqamlara çatdı.
Ləyaqətli isə...
Kişi kimi yaşadığından
daim çətinlik, iztirab gördü və...
İmkansızlığından
ömrü yarımçıq başa vurdu.

MİN ŞÜKÜR

Çiçək açdı xalqın arzu butası,
bu canlanan şəriətə min şükür!
«Həmd» söyləyir indi millət atası,
həqdən gələn bu hikmətə min şükür!

Nələr çəkdik, nələr gördük, İlahi,
zalım yəqin bilir nəydi günahı.
Göydən nazil oldu haqqın dərgahı,
bu yüksələn fəzilətə min şükür!

İçimizdə həm xof vardı, həm hədə,
məscid yolu yasaq idi millətə.
İndi Həccə, Kərbəlaya, Məşhədə
kimlər getmir ziyarətə, min şükür!

Köksümüzdə iman dolu bir dəniz,
qoy saflaşsın əqidəmiz, əqlimiz.
Hüzuruna xaliqinin pak, təmiz
gedə bilən bu ümmətə min şükür!

Əzan səsi bir sehrdir içimdə,
yox qeyri səs bu ölçüdə, biçimdə.
Muğamatın yangısı var içində,
səsindəki təravətə min şükür!

Şeyx yaratdı bu bənzərsiz özəyi* ,
hacılardır məclislərin bəzəyi.
Şəkər dadır süfrəsində çörəyi,
bu işrətsiz ziyafətə min şükür!

Ucaldıqca minarələr baş-başa,
elim-obam tamaşadır, tamaşa.
Yaşa, xalqım, yaşa, dinim, min yaşa,
bu əbədi məhəbbətə min şükür!

VƏTƏN BİZİM PƏNAHIMIZ

Körpələr evində böyüyən uşaqlara

Vətən bizim pənahımız,
Vətən bizim gülzarımız.
Çəkər daim qayğımızı
bu sevimli diyarımız.

Vətən bizim atamızdır,
Vətən bizim anamızdır.
Uca adı qəlbimizdə
yaşayacaq andımızdır.

* Qafqaz müsəlmanları Dini idarəsinin rəisi, Şeyxül-İslam, Hacı Allahşükür Paşazadə nəzərdə tutulur.

Bu mehriban ölkəmizdə
ildən-ilə böyüyürük.
Biz sizinlə fəxr edirik,
işinizlə öyünürük.

Biz hər şeyi anlayırıq,
baxmayın ki, çox uşağıq.
Böyüyəndə hamınızın
xidmətində duracağıq.

Öyrənirik elm, savad,
qəhrəmanlıq, hünər hələ.
Gedəcəyik qaliblərin
zəfər dolu yolu ilə.

Qoruyuruq, yaşaduruq
sizdən qalan od-ocağı.
Həm sabahın qurucusu,
həm əsgəri olacağıq.

ÖMÜR VƏFA QILSA

Hələ neçə insanın əlini məhəbbətlə sıxacağam,
hələ neçə füçunkar varlığa min heyrətlə baxacağam.
Hələ neçə alovun üstünə dolu kimi yağacağam,
hələ neçə haqsızlıq önündə şimşək kimi çaxacağam,
ömur vəfa qılrsa.

Hələ neçə əməli salehlə yaxşılıqda yarışaram,
hələ neçə gözü nəm çəkənin kirpiyində alışıram,
Hələ neçə dəlisov cavanın günahıyla barışıram,
hələ neçə qəzəb tonqalını söndürməyə çalışaram,
ömur vəfa qılrsa.

Hələ neçə Müjdəni, xoş anı yaşadaram, yaşayaram,
hələ neçə əlsiz-ayaqsızın möhnətini daşıyaram.
Hələ neçə evsiz-eşiksizlə qışı birgə üşüyərəm,
hələ istək qapımı döyürəm, arzum sonsuz, yaşım yarı,
ömür vəfa qılsa.

Hələ neçə edə bilmədiyim köməyimlə qalacağam,
hələ neçə bənizi solmuşla ağrıyaram, solacağam,
Hələ neçə nisgili, qubarı ürəyimə salacağam,
hələ neçə imkansız üçün mən də imkansız olacağam,
ömür vəfa qılsa.

Mən dünyaya işığı, duyumu, gözəlliyi sevib gəldim,
mən sənəti, sözü anlayanda məftunluqdan, sehdən öldüm.
Yazdığım hər misra üçün, öncə həyatımı şeirlə böldüm,
hələ bəlkə bir neçə misramı bundan sonra yaza bildim,
ömür vəfa qılsa!

RUH DÜNYASI

Şübhəsiz, elm və hikmət dəryasıdır din –
möhətşəm, intəhasız, dərin.
Onunla canlanır gözümüz önündə
iç dünyası
ilahiyyat dediyimiz bir sehrli aləmin.
Ruh dünyası da ilahiyyatın bir qoludur.
Bu yol abidlərin, ruhanilərin,
imanı kamillərin yoludur.
İnsansaq, gör, nə qədər böyükdür ruh dünyası.
Meracdən da o yana gedir onun səması.
Və bu səmada dolaşır
zaman-zaman dünyasını dəyişmiş
sayagəlməz insanların ruhları.
Əgər belədirsə, deməli, başımızın üstündə
hər an səslənmədədir ölən doğmalarımızın

sevincləri, istəkləri, ağrıları, ahları.
Həmişə əza məclislərində, əllərimiz göydə
dua edirik ki , bağışlansın günahları.
Baxmayaraq ki, nə o dünyadan
bir gələn var,
nə bir ruhu görən.
Ancaq rahat ruh dünyasına qovuşmağı arzulayır
hər ömrü tükənən, hər öz əcəli ilə ölən.
Odur ki, hamımız dünyasını dəyişən doğmalarımıza
hər dəfə hüüzür saxlayır,
müxtəlif cür yas mərasimləri keçiririk.
Bəzən də fərqiñə varmadan harda.
Kimisi doğma od-ocağında,
kimisi mərasim zalında,
kimisi restoranda,
kimisi də hər iki tərəfdən bağladığı
küçənin ortasında.
Ruhun fəzası geniş olsa da,
uçduğı, döndüyü, qonduğı yer var –
ata ocağı, doğma yurd,
ən uzağı, əmi, qardaş evləri.
Yoxsa ki, şadlıq sarayının, mərasim zalının
ölünün ruhuna nə dəxli?
Heç yas mərasimini də bu cür yerlərdə
keçirmək olar?
Bir az da fərqiñə varsaq, əgər anlasa,
ölüsünün ruhunu bu cür sərgərdanlığa
kim aparar?
Məgər din adamı da bu sayaq biznes qurar?
Axı, həm də bu cür verilməli deyil ehsanat,
stolda növ-növ meyvə-tərəvəz, şirniyyat,
bol-bol xörəklər, əlavə də neçə cür məşğulat.
Balam, bu yas mərasimidi, yoxsa toy-busat?
Digər ölü sahibləri yazıqdırlar, axı.
Bilmirsiniz ki, məclislərini heç bunun yarısının
yarısınca verməyə də imkansızdır çoxu?
Hüüzür məclisi nə el şənliyidi, nə rəsmi ziyafət.

Onu qonaqlığa çevirmək
nə məntiqi olan ənənədir,
nə eldən qalan adət.
Od-ocağı olanın məclisini ora-bura köçürmək
həm mənəviyyatda qüsurdur,
həm dində qəbahət.
Çünki ruh mərhumun yaşadığı evə qayıdır,
təmtəraqlı məclisə, təntənəli yerə yox.
Bəlkə ona görədir ki, insan öz evində
ölməyə çalışır.
Bu məntiqlə hər kəsin ruhu
öz od-ocağında dolaşar.
Belə olmasa, ruh dünyasında da
aləm bir-birinə qarışar.
Siz ey təmtəraq, dəbdəbə aludəçiləri!
Bu qədər şöhrət xəstəsi olmayın,
özünüzü gözə soxmağa çalışmayın,
lüzumsuz israfçılığa varmayın,
şadlıq evlərinin, mərasim zallarının
cəfəng təbliğatına uymayın.
Əzizlərinizin ruhlarını sərgərdan salmayın.
Ölülərinizə öz od-ocağında yas saxlayın.
Ölüləriniz üçün məhəbbətlə ağlayın!

ŞÖHRƏT AZARINA TUTULAN MİLLƏT

Dərdi bir yandadır, nəfsi bir yanda,
sərvət azarına tutulan millət.
Korşalmış qılıncı paslanır qında,
söhbət azarına tutulan millət.

Tamam əks qütblərdir əməli, sözü,
eli talamaqdan doymayır gözü.
Pula hərislikdən bozarıb üzü,
rüşvət azarına tutulan millət.

Həm tədbir tökəndir, həm uzaqgörən,
tərifdən məst olan, mədh üçün ölən.
Oğrunu, qulduru rəhbər eyləyən,
dövlət azarına tutulan millət.

Xudpəsəndliyindən uyanda hərdən,
başına ulduzlar tökülür göydən.
İndi də dahilik keçir könlündən,
şöhrət azarına tutulan millət.

Vaxtı yox, qızıldır güya hər anı,
Paris, London, Dubay tez-tez ünvanı.
Gəzir eyş-işrətlə bütün dünyanı,
şəhvət azarına tutulan millət.

Danışar arxayın, dindirsen haçan,
deyir ki, bəs, ona işləyir zaman.
Vaxt gələr, dünyanı qoyacaq heyran,
heyret azarına tutulan millət.

Qaçqını, köçkünü tacir, sahibkar,
ay-hay, bu minvalla erməni qaçar.
Bilmir “atəşkəsi” bitəcək haçan,
məhlət azarına tutulan millət.

Son illər yüz yerə yazırlar “milli”,
banklar, institutlar, bazarlar “milli”,
qulp qoyub çox işi yozurlar “milli”,
millət azarına tutulan millət.

Təki öz-özündən yarıya bilsin,
açıq yarasını sarıya bilsin.
Barı qeyrətini qoruya bilsin
qəflət azarına tutulan millət,
şöhrət azarına tutulan millət!

MÜASİR ADAM

Çoxdan tanıdığım bir insan
təsadüfən görüşdüyümüz zaman
bir xeyli özündən danışdı.
Gördüm ki, keyfi çox yaxşıdı.
Son illər vəzifəsi neçə dəfə artıb,
indi mühüm məqamlarda qərar tutub.
Odur ki, danışıqı, oturuşu, duruşu dəyişib,
kişi siyasət yollarında əməlli “bişib”.
Həm də diqqəti artıb
lazımlı, lazımsız hər şeyə.
Həmişə nəzakətli, itaətkardır,
fəqət özündən məqamı yüksəyə.
Asılı olduğu adamları hər yerdə öyür,
hətta onlar üçün utanmadan deyir:
– Rəhbər adama hər söz deyə bilər,
rəhbər adamı, lap istəsə, söyə, döyə bilər.
Bundan heç vaxt inciməzlər,
bunu ayrısına heç giley kimi də deməzlər.
İşdə müdirin də rəhbərindir,
onu başında oturt, boynunda gəzdir.
O, sənin üçün həmişə ixtiyardır,
çünki əlində səlahiyyətləri vardır...
Dostum çox sadə ömür sürdüyümü də sezdi,
onu imkanlı gördüyümü də sezdi.
Odur ki, bu günkü mövqeyimi,
durumumu o ki var, pislədi,
məni nəsihətlə yolumdən döndərmək istədi.
O danışdıqca mən onun donuq gözlərinə baxırdım,
ürəyim sıxılırdı, yanıb-yaxılırdım.
Sən demə, bu cür manqurtların hesabına
illərdir düşürük dilənçi, kölə halına.
Bu, sapı özümüzdən olan baltalar

hələ neçə qürurlu insanın inadını baltalar.
Ah, kişiliyi, sınımazlığı
özlərinə yük bilən ağalar.
Nə deyim, ürəyim soyusun,
sizi doğan analar...
Beləsini dinləyib qurtardıqdan sonra
bilmirsən üzünü döndərəsən hara.
Az qalır tüpürəsən
bu, ləyaqətdən uzağın cəmdəyinə.
Allah adamı çətində möhtac elməsin
beləsinin köməyinə.

SƏRHƏDÇİ DÜŞÜNCƏLƏRİ

Vətən, sənin göylərinin aydın olsun səması,
Vətən, sənin sərhədlərin üfüq qədər uzansın.
Sərhəd boyu dirəklərdə quşlar yuva bağlasın,
şir biləkli oğulların keşiyində dayansın.

Çiçəklənsin, qüvvətlənsin Azərbaycan dövləti,
sərhəddindən bəlli olur hər ölkənin qüdrəti.
Dövlət güclü ola bilməz, qorunmasa sərhədi,
sərhəd ilə qoşa durur vətəndaşlıq qeyrəti.

Biz rəqibə bac vermərik, biz bu yurda sipərik,
qarı düşməni qapımızın kandarında qarımış.
Biz igidik, biz qorxmazıq, biz zəfərə qadirik,
zaman-zaman bu torpağı XƏTƏİLƏR qorumuş.

Biz əsgəri and içəndə əl basmışıq Qurana,
bu torpağın hər qarışı candan əziz, müqəddəs.
Yol vermərik zəif, gücsüz sıramızda dayana,
türk əsgəri şəhid olar, türk əsgəri yenilməz.

TƏSKİNLİK

Tanrı da yaradandı, təbiət də,
hər ikisi tükənməzdi, nəhayətsizdi
sevgidə, səxavətdə.
Təbiət Tanrının yerdəki elçisidirmi,
Tanrı təbiətin göydəki yönəldicisidirmi?
Hər ikisi bənzərsiz qüdrətdi.
Gör, nə qədər mərhəmətə, nemətə
qərq edib məxluqatı, hər kəsi.
Odur ki, ömrümüzün hər günü
dəyərlidi, şükürlüdü,
istər yaxşısı olsun, istər pisi.
İnsan yaşa dolduqca, müdrikləşdikcə
daha aydın anlayır hikməti.
Ürək duyğulandıqca, üzüldükcə
daha dərindən duyur heyrəti.
Bu ötəri hiss deyil,
bu, söz xətrinə deyilən söz də deyil.
Bu da bir yaranışdı,
bunun da sahibi var.
O sahib ki, beyində hikmət yaradar,
ürəkdə duyğu oyadar.
Heçdən heç nə yaranmır,
heçdən kainat da yaranmazdı.
Sahibsiz olan qorunmur,
sahibi olmasaydı
kainatın ahəngi qurulmazdı,
nizamı qorunmazdı.
Şükür ki, möhtacsız qoruyanıımız var,
şükür ki, qayğıya bürüyənimiz var.
Bu çətin gündə budur ən böyük
təskinlik, pənah:
Nizamlı kainat,
qüdrətli təbiət və
sevgisində təmənnasız Allah.

RUHİ POZUNTU, YOXSƏ MİSKİN QISQANCLIQ

Z.Qodmanlının qəbirüstü abidəsi önündə düşüncələr

Mirzə Fətəlini yerdən götürməyə qoymayanlar,
Mirzə Sabirin nəşini məzardan çıxardanlar,
Zülfüqar Qodmanlının da qəbirüstü abidəsini qırdılar.
Bu bir nadan oyunudu, bu bir gədə hikkəsi.
Doğrudanmı ağrıtılır
bu ruhu pozulmuşların,
ağlı dayazların miskin hərəkəti
bu boyda kənddə heç kəsi?!
Paxıllıqdanmı, xəbislikdənmi,
acizlikdənmi ya hərislikdənmi
yaranır bu qısqanclıq?
Qəbir daşı sındırmağın,
məzar eşməyin adı ancaq
nakəslik, nakışilik, alçaqlıq.
Kimdir götürən bu adı?
Bu əclaf anlamırmı görən,
onun da vardır önləri-
əzizləri, doğmaları, soyadı.
Və haçansa əmələndən xəcalət çəkəcək övladı.
Nə deyəsən bu əsilsiz, məsləksiz
xisləti mürdara?
Bu cür hərəkət hara,
qonşuluq, yaxınlıq, insanlıq hara?...

Bakıda Əliğa Vahidin
heykəlini sökənlər,
Əylisdə Əkrəm Əylislinin
evini yandıranlar,
Qodmanda Zülfüqar Qodmanlının
qəbirüstü abidəsini sındırırlar indi.
Allah sənə rəhmət eləsin, Mirzə Cəlil,
bu da Azərbaycanın
daha bir “Danabaş kəndi”.

QEYRƏT XOCALIDA, ŞUŞADA QALIB

*Xocalının işğalının 6-cı ildönümünə
(26.02.1998)*

Üz tutub yalvarma bir də Allaha,
hey-rət Xocalıda, Şuşada qalıb.
Namusdan, şərəfdən danışma daha,
qey-rət Xocalıda, Şuşada qalıb.

Göstərə bilməsək orda şücaət,
əyilsin səndəki, məndəki qamət.
Nə qola güc gələr, nə dizə taqət,
qüvvət Xocalıda, Şuşada qalıb.

Silahdan yapışsın əli silahlı,
çomağın götürsün əli çomaqlı.
Yığılsın harda var başı papaqlı,
qüdrət Xocalıda, Şuşada qalıb.

Biz indi tufanda boğulan ada,
nə nalə, nə fəryad yetişər dada,
Çağırma heç kimi daha imdada,
vəhdət Xocalıda, Şuşada qalıb.

Nərə çək, yürüş et, atılaq oda,
ya biz də bilmərrə gedərik bada,
ya da bir dəfəlik dərs verək yada.
Millət Xocalıda, Şuşada qalıb,
qey-rət Xocalıda, Şuşada qalıb.
Vəhdət Xocalıda, Şuşada qalıb!

VURUŞMAĞI MƏNƏ DƏ ÖYRƏT

Sən öz hünər tarixini qanınla yazdın,
qəhrəman xalq, qəhrəman yurd – nə böyük qismət!
Qoy Qafqazın zirvəsinə ad olsun adın,
hər igidin bir qayaya, bir dağa şöhrət,
çəçen qardaş, vuruşmağı mənə də öyrət.

Bu günündə, bu günümdə görüşək bir yol,
sərt ruhunla qanıma hop, ciyərimə dol.
Lap elə, gəl, rəhbərim ol, komandanım ol,
bəlkə onda ellik ilə tapaq cəsərət,
çəçen qardaş, vuruşmağı mənə də öyrət.

Min əzaba qatlaşmasaq, bu bəla ötməz,
səngərləri ev bilməsək, bu dava bitməz.
Ac qalmaqla canavarın ürəyi getməz,
gödən belə yapışdıqca artar güc-qüvvət,
çəçen qardaş, vuruşmağı mənə də öyrət.

Gör, haçandır, biz il-ildən cılızlaşırıq,
bölünürük bölgələrə, yalqızlaşırıq.
Aldanırıq, uduzuruq, ucuzlaşırıq,
kasıbımda ruh qalmayıb, varlımda qeyrət,
çəçen qardaş, vuruşmağı mənə də öyrət.

Sən bir milyon – durmusan yüz miylona qarşı,
bu inadla səsin qalxıb çatacaq ərşə!
Hər şəhidçün çaldırırsan qələbə marşı!
Sən gözümdə ən qadir xalq, ən böyük millət,
çəçen qardaş, vuruşmağı mənə də öyrət.

Sənin xalqın qırılmaqda, yurdun dağılmış,
mənim isə ruhum ölmüş, səsim boğulmuş.
Mənim sənə çatmağıma çox var, sağ olmuş.
Bu sözümlə kim güləcək, kim edər heyrət,
çəçen qardaş, vuruşmağı mənə də öyrət!

Mən dünənlə çox öyündüm, sənsə bu günlə,
sən Vətənə qurban getdin, mən dedim ölləm.
Nə vaxt görsən özümçündü sonuncu gülləm,
demək onda coşub – daşır qanımda cürət,
onda daha söyləməyəm, gəl, məni öyrət,
indi isə öyrət məni, yenə də öyrət,
çəçen qardaş, vuruşmağı mənə də öyrət!

1991

TAPILMAZ

Nə yaxşı ki, zaman yazır tarixi,
zamandan ki, bir mötəbər tapılmaz.
Gündə ruhən çəkilsək də çarmıxa,
İsa kimi bir müzəffər tapılmaz.

Başçı olmaq sevdasına düşən çox,
alılıarın gözlərini deşən çox.
Koroğlutək bığlarını eşən çox,
düşməni üstə getməyə ər tapılmaz.

Ömrüm boyu qurumayan yaş gözüm,
öz arzuma atılacaq daş, özüm.
Bu canavar yığnağına, kaş dözümlü,
mənə qahmar bir hünərvər tapılmaz.

Ram olandan yüz dayaza, axmağa,
başlamışıq hər dayaza axmağa.
Doğmasına, dostuna şər yaxmağa
özümü zə tay, bərabər tapılmaz.

Bu nə gündür yaşayırıq, bu nə il,
bu istəklə həm rəzilik, həm səfil.
Nadanlığa qurşanandan müttəsil,
içimizdə bir xoşxəbər tapılmaz.

SON SEÇİM

Arzuların ən sonuncusu,
seçimlərin ən axırıncısı,
səfərlərin ən ağırını,
istəyin, duyğunun axırı
ölüm.

Badələrin ən zəhərlisi,
zəhərlərin ən acısı
ölüm.

Əlimiz hər yerdən üzüləndə,
ümidimiz hər kəsdən kəsiləndə,
dövrən bizdən üz döndərəndə,
əziz doğmalarımızdan küsəndə,
həyatdan doyanda, bezəndə
məcburən,
çaşhaçaşla səni seçirik,
gözümüzdə qan-yaşla səni seçirik.
Hərçənd yüz cür bəzəsək də,
hərdən səbirsizliklə gözləsək də,
ucalığın şəhidlikdə gəzsək də,
əzablısan, ağrılısan, ağırşan,
ən ürəksizi də yandırırşan,
yaxırşan.

CAHİLLİK, XƏBİSLİK

Bu yay, uzun illər istifadə etdiyimiz
yorğan-döşəyi və yastıqları söküb
yenidən sırtıdırmaq qərarına gəldik.
Bu məqsədlə yataq əşyaları
sökülüb-töküldü
yuyulub təmizlənməyə.
Əlavə insanlar da çağırıldı köməyə.
Yastıq və döşəklərin içində

mənim və ailəmin adları yazılmış
müxtəlif formalarda bükülüb-tikilmiş
cadu-pitilər tapıldı.
Bunları görcək nə qədər əzablı
hisslərə qapıldım.
Xəyalım uçdu yaxına, uzağa,
özümə və ailəmə mərhəm bilib
vədəli-vədəsiz evimdə qarşıladığım
doğmalarımın yanına.
Məyusluqdan bir üzücü ağrı doldu canıma.
Özüm-özümü başladım günahlandırmağa,
qınamağa!
Siz ey diqqətimlə, imkanlarımla qarşıladığım,
sədaqət göstərən evimdə saxladığım
və xidmətində olduğum insanlar!
Nə deyim indi sizə?
Bu boyda tərbiyəsizlik,
bundan da böyük alçaqlıq?!
Bu da qohumluq, doğmalığ,
müsəlmançılıq!

BİR MƏZAR DAŞINA YAZI

Sən bir nazlı xanım idin,
qədd-qamətli, nəcabətli.
Sən bir müdrik qadın idin
kövrək qəlbli, səxavətli.
Sən hamıdan məhrəm idin
qohum, qonşu, dost içində.
Sən həmişə doğma idin
yaxın üçün, yad üçün də.
Yoxluğundan yananların
gəlir indi güzarına.
Səni daim ananlardan
salam olsun məzarına.

CAVANLIQDA

Gördüyün yüz tərbiyənin faydası yox,
qazanmasan hüsn-rəğbət cavanlıqda.
Uşaqlıqdan xəcillikdən, tənədən qorx,
qoy özünə qədir-qiymət cavanlıqda.

Hələ nə çox gizli sirri təbiətin,
bir ilahi açılması var hər hikmətin.
Gözəlliyi olduğu tək duymaq çətin,
yaranmasa qəlbə heyrət cavanlıqda.

Yazılmamış qanunu var hər millətin,
hünərli ol, dilə düşsün söz-söhbətin.
Yaş ötdükcə ləkəsini yumaq çətin,
qorunmasa namus, qeyrət cavanlıqda.

Ayağını yerə çırpсан, torpaq yatar,
yumruğunun zərbəsindən divar batar.
Zəhmindən fil təntiyər, pələng yatar,
ram olmayan dəli qüdrət cavanlıqda.

Ovucunun istisində su qaynar,
bərk yapışsan daş ovular, dağ oynayar.
Kürək versən bənd bağlanar, çay dayanar,
qolda qüvvət, dizdə qaçət cavanlıqda.

Bir ümid var sonluğunda hər zillətin,
zor dayanır arxasında hər qüdrətin.
Gündən-günə bu kiçilən məmləkətin
xilasıyçün göstər cürət cavanlıqda.

Yatmasa da ipə-sapa cavanlıqda,
insan gərək yolun tapa cavanlıqda.
Hər şey gərək qazanıla cavanlıqda,
həm var-dövlət, həm şan-şöhrət cavanlıqda!

ATƏŞKƏS DÖVRÜNÜN BAKISI

Əcəb mülayim keçir Bakımızın qışı,
hələ ki, nə soyuğu var, nə qarı,
nə də güclü yağışı.
Bu da yanvar ayının iyirmi beşi,
artıq bəzi ağacların tumurcuqları şişir.
Havalar tamam sakit, dəyişməz, həlim.
Əsl atəşkəs dövrünə uyğun iqlim.
İşləyənlər öz işlərində, güclərində,
vaxtları planlı, məqsədli ötüşür.
İşsizlər isə küçələrdə məlul-məlul gəzişir.
Heç kimin heç kəslə işi yox,
çünki güclülər hər şeyi bölüşür.
Hərənin konkret haqqı və qadağası var.
Belə şəraitdə, lap qurdla qoyunu
birgə buraxmaq olar.
Mən Bakıda heç vaxt bu cür küləksiz,
şaxtasız qış görməmişdim.
Deyirəm, bəlkə Bakının havası da
adamları kimi dəyişir?

XUDAVƏNDƏ XİTAB

Tanrım, niyə kin yaratdın
iki qardaş arasında?
Ölümü də saxlayırsan
göz ilə qaş arasında.

Sən beləmi mehribandın,
Adəmin tövbəsin dandın?
Övladların düşmən sandın,
saldın savaş arasında.

Tanıtmamış qışı, yazı,
ömrə yazdın vaxtımızı.
Sınayırsan baxtımızı
zamanla yaş arasında.

Andıq səni ağır anda,
əziləndə, yıxılanda.
Kirpiklərim sıxılanda
sellənir yaş arasında.

Bütün zaman, məkan sənin,
tamam yaxşı, yaman sənin.
Şübhə sənin, güman sənin,
ha indi çaş arasında.

Gözün iti, ağlın dərin,
nütvəmizdən var xəbərin.
Qoyma iki peyğəmbərin
qalaq çaş-baş, arasında.

Ey Laməkan, ey Pürcəlal,
yetər göndərdiyin zaval!
Boy atarmı körpə nihal
iki sal daş arasında?

Xofun daim canımızda.
məhəbbətin qanımızda.
Mələklərin yanımızda,
sırrımız faş arasında.

Dünya tamam pir olsun, qoy
cənnət bizə yer olsun, qoy.
Təriqətlər bir olsun, qoy
quraq bardaş, arasında.

Eşit məni, Pərvərdigar,
ürəyimdə min arzum var.
Nurun versin bizə qərar,
sevinək, kaş arasında.

YAZ LÖVHƏLƏRİ

Xalq şairi Mirvarid Dilbazi Masallıda, təbiətin qoynunda yerləşən «Türkan» sanatoriyasında istirahət müddətini bitirib Bakıya qayıtdığı zaman həyətdə dayanaraq çiçəklili çəmənləri və yaşıllıq ormanları biixtiyar seyr edərkən, onu maşına əyləşməyə tələsdirənlərə – «Bu mənim Masallı təbiəti ilə, yəqin ki, son görüşümdür, imkan verin, doyunca baxım», – demişdi.

Doğrudan da, duyğulu insanları gözəllikdən ayırmaq çətin olur. Ruhu şad olsun.

Ah, nə gözəl çiçəkləyib bu çəmən,
bu güllərin ləçəkləri solmaya.
Hər ləçəyin üstündə bir damla şəh,
butaların gözü yaşla dolmaya!

Gör, necə də göz oxşayır bu çəmən,
çəmən deyil, çiçəklərin çələngi.
Elə bil ki, bu yer üçün yaranıb
təbiətin gül qoxuyan min rəngi.

Əcəb dadlı, ətirli idi bu çəmən,
hər qönçədə bir arının bal payı.
Hər yarpaqda bir kəpənək əksi var,
hər budaqda bir bülbülün harayı.

Al-qırmızı, al-əlvandı bu çəmən,
bu allıqdan bir işıq çək, işıqçı.
Amma möhkəm qorunur ha, bu çəmən,
qara palıd dörd yanında keşikçi.

Ovsunlanıb, sehrlənib gedirəm,
mümkündürmü qəlbim burda qalmaya?
Bir də nə vaxt yolum düşər, bilmirəm,
kaş həsrətin sonu ölüm olmaya.

TƏBİƏT

Tükənməz arzudur, hüdudsuz muraz,
bütün istəklərin başı təbiət.
Kamilə hər zaman nizamlı, taraz,
naşının gözündə naşı təbiət.

Ondakı zəriflik, ondakı hünər
dağlar boyucadı, ümmanlar qədər.
Ən böyük memarı sehləndirər
düzəndə daş üstə daşı təbiət.

Bu boyda əzəmət, bu qədər qürur
səhrələr qurudur, çaylar dondurur.
Oldur ki, hərdən də haqsız yandırır
qurunun oduna yaşı təbiət.

Hər yanı rəngarəng, hər yanı heyrət,
dənizi, dağlığı, aranı heyrət.
Baxırsan, bürüyür insanı heyrət,
bu ərşi-ələnin qaşı təbiət.

Dəlisov cavandı, təmkinli qoca,
kimsə kam almamış ondan doyunca.
Axan zaman qədər əbədi, uca,
yazdırır hər şeyə yaşı təbiət.

Gözəldir hər fəsli qədərbilənə,
min əhsən qoynuna cənnət deyənə.
Adəmdən Xatəmə qonubdur sənə
bəşərin könlünün quşu, təbiət.

Ey qüdrət çələngi, ulu ixtiyar,
sənə məftunluqla yazıb – yaradar.
nə qədər Ziyanın canında can var,
nə qədər başında huşu, təbiət.

HƏZƏR BELƏSİNDƏN...

Hal-hazırki müxalifətin tanınan öncüllərinin əksəriyyəti vaxtı ilə iqtidarda mühüm məqamlar tutmuş, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradıcı heyətində olmuş insanlardır. Onlar vəzifələrindən kənarlaşdırılan kimi siyasi baxışları da 180° dönmüş, YAP-ın idarə heyətindən uzaqlaşaraq müxalifət partiyalarına doluşmuşlar.

Bu cür əqidəsi dönük siyasətçilərdən biri də 13 il Səhiyyə naziri işləmiş, Azərbaycan Səhiyyəsini biabırçı vəziyyətə salmış, neçə-neçə Səhiyyə rəhbərini, YAP-ın üzvü olmadığı üçün, nümayiş-kəranə işdən qovmuş, ürək ağrısına salmış, tutdurmuş... səhiyyəni açıq-aşkar rüşvət meydanına çevirmiş, bir sözlə, ətrafına qan uddurmuş Əli İnsanov idi.

İqtidarda və YAP-ın idarə heyətində olduğu uzun müddət ərzində əsl yaramaz sifətini və xislətini gizlədə bilən, müxalifət partiyalarını və onların liderlərini müxtəlif növ tədbirlərdə, ictimai yerlərdə, Milli Məclisin iclaslarında və birbaşa efirdə qeyri-etik və qeyri-əxlaqi ifadələrlə təhqir edən bu anormal psixikalı xəbis məxluq vəzifədən kənarlaşdırılan kimi YAP-ın da ünvanına olmanın nalayiq sözlər yağdırdı, müxalifət partiyaları ilə həmrəy olduğunu bildirdi, həmin partiya rəhbərlərindən, onlara qarşı yanlış fikirlər yürütdüyü üçün, üzr istədi və ölkə iqtidarı ilə əks cəbhədə mübarizə aparacağı barədə bəyanat verdi. Onu dinləyəndə ürəyinlə barışa bilmirsən ki, Heydər Əliyev kimi dərin düşüncəli, zəngin idarəçilik və həyat təcrübəsi olan bir rəhbər necə olub ki, bu cür azğın, harın və dələduz insanlara çox inanıb, onlara məsul vəzifələr etibar edibdir. Yüz heyf ki, belələri yenə də az deyil və onlar iqtidarın cəza hədəfindən hələ ki, yayına bilirlər.

Və nə yaxşı ki, son illər ölkə rəhbərliyi yavaş-yavaş bu cür acgöz, kaftarabənzər yırtıcıları snayper dəqiqliyi ilə seçib zərərsizləşdirməklə cəmiyyətdən təcrid etməyə başlayıb.

Tanrı nazilən haqqı üzülməyə qoymayan ixtiyarları qorusun!

Yaşayırıq diqtəsiylə,
neçə yolundan azmışın.
Çaşıb çılğınlıq eyləsəm,
Allah günaha yazmasın.

Soxulduqca kürsülərə,
mədh deyən satılmışlar.
Dönür dəyərsiz kütləyə,
gözdən uzaq atılmışlar.

Öz şəxsi marağı üçün
kim nə bacarır, eyləyir.
Rəsmi məclislərdə isə
hamı “xalq”, “millət” söyləyir.

Əsl həqiqətsə budur –
yox kimsəyə hörmətləri.
Vəzifə bunlarçun, fəqət
keyf meydanı, sərvət yeri.

Bu şan-şöhrət əsirləri,
bu var-dövlət hərisləri.
Kimlər dartıb başa çəkir,
bu cür murdar – xəbisləri?

Nə iman bilirlər, nə din,
çoxu da quldur, bədxislət.
Vəzifədən gedən o gün
dönüb olur müxalifət.

Nə bir sadıq məmuru var,
nə bölgüsünün meyarı.
Odur xalqdan dəstək umur
daim ölkə iqtidarı.

Bu xırda şahlar əlində
əsəb oyuna düşmüşük.
Hər yerə bir tor atırlar,
torlarına ilişmişik.

Qadağalı insanlarıq,
sözümüzün dəyəri yox.
Ha qışqıraq, ha yalvaraq,
faydası yox, xeyiri yox.

Kar olub, kor olmalısan,
danışsan, başın ağrıyar.
Tək onlar qoya bilirlər
fərqi yalanla doğruya.

Zərrə qədər mərhəmət yox
soyuq, laqeyd gözlərində.
Ancaq bir ötkəm görkəm var
kütlə üçün üzlərində.

Lazım gəlsə, sifətinə
neçə sifət qatar onlar.
Bir az çətinə düşəndə
Vətəni də satar onlar.

Nə yaxşı ki, vaxt hakimdi,
çox görmüşük beləsini.
Bu cür alçaq cəbhədə də,
dosta atar gülləsini.

El içində adları var –
nakəs, oğru, mərdiməzar.
Nakəs dönüb kişi olmaz,
həzər beləsindən, həzər.

MƏDHİYYƏÇİ YAZARLARA

Şərəfli bir həyat yaşayın.

Məhəmməd peyğəmbər (s.a və a.s.)

Ey mədhiyyə, şərəfnamə yazan yazarlar,
doğrudanmı yazdığınız təbinizcədir?
Doğrudanmı sizə elə gəlir ki, ancaq
iqtidarın qəlbi geniş, ruhu incədir?

Bəs həyatın əsl üzü, acı reallıq,
gözünüzü deşmirmi bu aclıq, səfalət?
Vicdanızın səsinə bir səs verin, bari
məmləkətin harasında vardır ədalət?

Bir səf-nəzər eyləyin bu «seçilmişləri»,
sərvətləri başdan aşan «xırda şahları».
Azğınlıqdır, quldurluqdur yurdda işləri,
fəqət birgə şəxs yanında «yox günahları».

Bu yaralı məmləkətdə gündə çal-çağır,
siz də ilham alırsınız sözdə hünərdən.
Bu minvalla Qarabağı geri alırıq,
yox heç yerdə belə xalqdan, belə rəhbərdən.

Sərhəd qoyun fikrinizə, düşüncənizə,
sındırmayın söz adlı o əlahəzrəti.
Haram olsun bu istedad, bu vergi sizə,
mədhiyyəyə çevirərkən ciddi söhbəti.

Lazımdırmı bu qəlibsiz, duzsuz təriflər,
bu qaçqınlıq, məhrumiyyət əzmirmi sizi?
Şöhrət üçün xalqa yalan satan mütriflər
tarix silər yaddaşından hər birinizi.

Sözün də var öz meyarı, halal-haramı,
məclislərdə qızıışanda ayılın hərdən.
Gözümüzdən salmayın hər toyu, bayramı,
bir utanın beşmərtəbə mədhiyələrdən.

Biri deyir korifeydir, biri peyğəmbər,
biri xalqın vuran nəbzi, coşan qeyrəti.
Dil boğaza qoymayan ey mütilər, yetər,
sizə baxıb əcnəbilər söyür milləti.

Aman, Allah, tərifin də ölçüsü olar,
bu minvalla müqəddəslər çıxacaq yaddan.
Qalmayıb bu asilərdə nə iman, nə ar,
bu nütvəsi natəmizlər yaranır hardan?

Biz özümüz özümüdə qənim kəsilən,
tərif sevən, mədh deyən dostlarıq, ey zat!
Bu səbəbdən əli yerdən, göydən üzülən
unudulmuş insanlartək yaşarıq, heyhat!

1990

YAŞAYIŞ TƏRZİ, XASİYYƏT FƏRQİ

Görünür, həyatda hər şeyə
bir cür mizan-tərəzi var.
Çünki hər canlının özünəməxsus
yaşayış tərzini var.
Var nəbatat, var həşərat,
var parazit.
Var ot yeyən, var ət yeyən,
var ələbəxan it.
Yaşam tərzinə görə bölünsə də
heyvanlar,
xasiyyət fərqi görə
tanınırlar insanlar.

Fərqinə varsaq bir qədər,
görərik nəticəsini oxşar, bənzər.
Var məğruru, fədakarı, ləyaqətlisi,
var sadəsi, işgüzarı, səxavətlisi.
Həmişə ucadan gəlsin,
qoy onların səsi.
Var qorxağı, axmağı, xəsisı,
var yaltağı, köləsi, xəbisi.
Çiyində baş yaşatmır,
kəllə daşıyır beləsi.
Şərəfsiz yaşamaqdansa,
insan öləsidir, öləsi.

BOĞAZDAN YUXARI NİTQ SÖYLƏYƏNLƏR

Siz ey, yerli-yersiz mədh deyənlər,
haqqı sındıranlar, şəri öyənlər.
Əyri sözləriylə düzü əyənlər,
boğazdan yuxarı nitq söyləyənlər.

Hər gün kürsülərdə, hər gün efirdə,
fərqi yox, Vətəndə, ya da səfərdə.
Çaşdırın kütləni növ-növ tədbirdə
boğazdan yuxarı nitq söyləyənlər.

Yalançı nitqlərdə pəhləvan olduq,
yalançı nitqlərdə qəhrəman olduq.
Yalan dinləməkdən bədgüman olduq
boğazdan yuxarı nitq söyləyənlər.

Bir yol kişiləşin, bir yol durun da,
yetsin bəlkə sonu bu azarın da.
Daha söz qalmadı söz bazarında,
boğazdan yuxarı nitq söyləyənlər.

Tutmasın şan-şöhrət, qoy gözünüzü,
yetər aldatdınız öz-özünüzü.
Nə vaxt eşidərik düz sözünüzü,
boğazdan yuxarı nitq söyləyənlər?

Bəsdirin, yığdığınız bizi boğaza,
bu yolla çox şeyi verdik güdaza.
İndi, ta üz tutun Aya, ulduza
boğazdan yuxarı nitq söyləyənlər.

1991

ALLAH QOYSA

Uşaq ikən arzuların qanadında böyüyürdüm,
ən adi bir sevincimlə, uğurumla öyünürdüm.
Hər fikrimi, niyyətimi
ilk olaraq mən anama danışardım:
Böyüyəndə kim olaram, nə edərəm.
Hər hissimi, hər duyğumu söyləməyə çalışardım.
Hər dəfə də mənim yüz cür istəyimə
anam ancaq bir ifadə işlədərdi:
Allah qoysa!
Nə söyləsəm – Allah qoysa,
nə istəsəm – Allah qoysa!
Bu minvalla mənim uşaq yaddaşımda
iz salmışdı «Allah qoysa»,
Ümidimin, gümanımın fəzasına
yol tapmışdı «Allah qoysa».
İllər ötdü, mən böyüdüm,
ömür yetdi yaşın yetkin hissəsinə.
Xəyal uçdu istəyimin zirvəsinə.
Könlüm quşu qanadlandı, butalandı duyğularım,
ürəyimdə yüz həvəsim, coşub-daşdı qayğılarım.
Həyat məni azdıraraq qoydu yolun yarısında,
acı ruzgar sıxdı, əzdi, məngənələr arasında.
Bir səs verən tapılmadı harayıma, «hey» səsime,

təslim oldum zaman adlı bir hakimin diktəsinə.
Unuduldu uşaqlığım, neçə arzum, neçə andım,
istəyimin qarşısında sarsılaraq mən utandım.
Bir zamanlar ürəyimdə gecə-gündüz at çapan «söz»,
məni tez-tez Məlikməmməd nağılına apan «söz»
əriyərək cılızlaşdı, adiləşdi bir anlığa,
çıxarmadı bir arzumu qaranlıqdan aydınlığa.
Nə fanatam, nə dindaram, nə sufiyəm, nə romantik,
hər kəlməmdə, hər duyğumda var bir azca həyatilik.
Ürəyimdə bir az boşluq, bir az ümid, bir az inam,
taleyə həm inanır, həm inanmıram.
Odur hərdən qayğı ilə gözləyirəm yeni ayı, yeni ili,
nə Allahın xoş sabahı görünməyir,
nə arzumun son mənzili.

MƏN BU CÜR İNSANAM..

Həmişə cəsarəti və xarakteri ilə seçilən bir dostumuz, əza məclislərinin birində, sahə naziri içəri daxil olarkən, ətrafına rəğmən, ayağa durmur. Onun bu hərəkətini özünə qarşı ehtiram-sızlıq kimi qəbul edən nazir bərk əsəbləşir.

Dostumuz isə heç nə olmayıbmiş kimi, nazir üçün fərağat du-ran ətrafındakıların məzəmmətinə bu cür cavab verir:

– O, Prezident deyil ki, gəlişi ilə hamını ayağa qaldırsın. Bura el məclisidir və hərə özünə görə bir evin ixtiyar kişisidir.

Sonralar bu qərarına görə başı çox ağrısa da, etdiyi hərəkət üçün həmişə rahatlıq hissi keçirirdi.

*– Əks halda, özüm öz məsləkimə kölgə salardım – deyir.
Tanrı Türkün yenilməz kişilərini qorusun!*

Mən həm çox sadəyəm, həm də çox sərtəm,
kimsədən qorxum yox, mətinəm, mərdəm,
alar cavabını kim olsa, o dəm,
çaşıb qürurumla oynayan görsəm,
mən bu cür insanam, tərs oğlu tərsəm.

Əslim var, köküm var işıqlı, əzəm,
haqqım var başı dik, üzü ağ gəzəm.
Rəqiblə Boz qurdtək durram göz-gözə,
bu cür öz sonrakı nəslimə dərsəm,
mən bu cür insanam, tərs oğlu tərsəm.

Mənim bir üzüm var, hər üzə gülməz,
ağılımdan keçməyən dilimə gəlməz.
Əlbət, bu hissimi anlaya bilməz
şərəfsiz, ağılı kəm ya duyğusu kəm,
mən bu cür insanam, tərs oğlu tərsəm.

O nə Prezidentdi, nə də hakimdi,
nazirdi, alimdi, olsun, hər kimdi.
Mənimçün sıradan bir kəsdı, kimdi?
Sınaram, onunçün ayağa dursam,
mən bu cür insanam, tərs oğlu tərsəm.

Hərdən dilim olub özümə qənim,
hərdən xarakterim qatı düşmənim.
Hər dəfə artdıqca dodaq büzənim
məndən gen dolanıb nə qədər sərsəm,
mən bu cür insanam, tərs oğlu tərsəm.

Çox üzlər görmüşəm bu çox yaşımda,
neçə qəza-qədər ötüb başımdan.
Heç vaxt olmamışam şər savaşında,
əslimdən dönərəm bu cür iş görsəm,
mən bu cür insanam, tərs oğlu tərsəm.

Ərsoyam, özümə görə ad-sanım,
belə yaşamışam, bu yaşda sınıım?
Hələ paslanmayıb qılıncım, qınım,
ölərəm, özümü alçalmış görsəm,
mən bu cür insanam, tərs oğlu tərsəm.

HAQQIN DƏRGAHINA GEDƏN YOL İLƏ

Haqqın dərğahına gedən yol ilə
gedirik görünməz sabaha doğru.
Cahillik, nadanlıq etsək də hələ,
bilirik, axirət bu yolla bağlı.

Haqqın dərğahına gedən yol ilə
hər gedən inamla, ümidlə getməz.
Hamı bu hikməti anlamaz hələ,
hamının imanı cücərməz, bitməz.

Haqqın dərğahına gedən yol ilə
hərdən istəsək də, gedə bilmirik.
Daha nə İbrahim, nə İsmayıl var,
imana can qurban edə bilmirik.

Haqqın dərğahına gedən yol ilə
abidlər axirət dalınca gedər.
Ömrü ibadətsiz keçirənlərin,
sanarlar hər iki dünyası hədər.

Haqqın dərğahına gedən yol ancaq
Məbədə, Kəbəyə gedən yol deyil.
Səndən keçməlidir hər şeydən öncə,
batının yoxdursa, olmazsan kamil.

Haqqın dərğahına gedən yol öncə
Vətəni, milləti sevmək yoludur.
Əsl doğmalılıqla, ürəklə, mənəcə
hər bir soydaşına kömək yoludur.

Haqqın dərğahına gedən yol, elə
həqiqət yoludur, düz, kəsə, doğru.
Hərdən yolumuzu azsaq da belə,
məslək – amalımız bu yolla bağlı.

HARDAN BAŞLANIR VƏTƏN

Ayaq basdım bu müqəddəs torpağa,
məzarıstan, müşk-ənbərə batan yer.
Vətən oğlu, getmə burdan uzağa,
bu məkandır əcdadımız yatan yer,
deməmişkən, burdan başlanır Vətən.

Bir tilsim var torpağında, daşında,
vurulmuşam kələ-kötür hüsnünə.
Ovucla, qoy ürəyimin başına,
ovucla, qoy gözlərimin üstünə,
deməmişkən, burdan başlanır Vətən.

Yaddaşında yaşadır yüz qərinə,
soykökümüz görünür bu güzgüdə.
Cavanlıqda varmasaq da fərqinə,
yaş artdıqca artıq ona sevgi də,
deməmişkən, burdan başlanır Vətən.

Əgər varsa əbədiyyət, axirət,
demək burda «yaşayırlar» ölənlər.
Ən müqəddəs bərcdur onu ziyarət,
qoy eşitsin bizdən sonra gələnlər,
deməmişkən, burdan başlanır Vətən.

Axıtdıqca qanımızı torpağa,
ruhumuzu çəkənlər var sınağa.
Qan qardaşım, canım sənə sadağa,
qoyma onu yad tapdağı olmağa,
deməmişkən, burdan başlanır Vətən!

VƏTƏN

İstəsə canını, ver, sevgili yarındır Vətən,
qırılar sınsa əgər, çünki vüqarındır Vətən.

Başa tac, qəlbə fərəh bil onu hər anın üçün,
ən müqəddəs qürurun, namusun, arındır Vətən.

Onun məğrurluğunu gözlə yox, qəlbində ara,
ucalardan ucadır, zirvədə qarındır Vətən.

Doğmalar doğmasıdır, daim dolan dövresində,
öz evindir, öz elindir, öz diyarındır Vətən.

Həm gözəllik, həm fəxarət, həm bol nemətdir sənə,
əsl cənnət bağıdır, güllü baharındır Vətən.

O da bir cür Yaradan, gah qaldırar, gah endirər,
Fəxrəddin, qıl səcdəsin, hər ixtiyarındır Vətən!

EY VƏTƏN

İlham Abdullayev musiqi bəstələmişdir

Hələ tərifini verməsəm də mən,
sənsiz olmamışam bir an, ey Vətən.
Mən sənin sinəndə məskən salmışam,
sən mənim qəlbimdə, inan, ey Vətən.

Hələ can borcumu verməmişəm mən,
hələ borcum nə çox önündə, Vətən.
Hələ xidmətimi görməmişən sən,
ölərim bir çətin günündə, Vətən.

Məni darda sına, çətində sına,
haqqım yox adını danam, ey Vətən.
Mən sənin sırası bir övladınam,
sən mənim müqəddəs anam, ey Vətən.

Mənim Kəbəm də sən, Mədinəm də sən,
bir daşın bəs eylər min heyrət üçün.
Bir ovuc torpağın yetər, ey Vətən
yüzlərlə zəvvərə ziyarət üçün.

Hissimsən, duyğumsan, şirin canımsan,
tükənməz sevgindən yararlanmışam mən.
Sən mənim ən ali komandanımsan,
farağat əmrində dayanmışam mən!

MƏRDİ QOVA-QOVA NAMƏRD EDƏNLƏR

Bilərəkdən
qara ilə ağa,
təpə ilə dağa,
ayran ilə yağa
fərq qoymayanlar
mərdi qova-qova namərd edirlər.

Özlərininkidir deyə
əyrini düzdən,
astarı üzdən,
eynəyi gözdən
dəyərli sayanlar
mərdi qova-qova namərd edirlər.

Dünya malından gözləri doymayanlar,
xeyri gələn yeri əldən qoymayanlar,
dövlətinə qıyıb, sərvətinə qıymayanlar
mərdi qova-qova namərd edirlər.

Ömür-günümüzə zəhər qatanlar,
hər yerdə hamıya atanlar.
Vətəni hərraca qoyub satanlar
mərđi qova-qova namərd edirlər.

Bu Stalin dövrünün
beriyaları, mikoyanları,
indi də prezident, nazir əyanları.
Dövrümüzün çoxbilmiş nadanları
mərđi qova-qova namərd edirlər.

Böyüyüb biznesmen olmuş baqqallar,
şəxsi mülk, minik kolleksiyası yığan naqqallar,
bu canavar qiyaşəli çaqqallar
mərđi qova-qova namərd edirlər.

Daha özündən müştəbeh “ərənlər”,
həyatının mənasını rüşvətdə görənlər,
nütvəsində də haram göyərdənlər
mərđi qova-qova namərd edirlər.

1992

DÜNYA BAŞDAN-BAŞA VƏTƏN OLACAQ

Ona qəlbimizdə sevgi yaşatsaq,
dünya başdan-başə Vətən olacaq.
Əgər dağıtmasaq, qurub-yaratsaq,
dünya başdan-başə Vətən olacaq.

Adəm övladıyıq, Həvvə övladı,
vardır üstümüzdə peyğəmbər adı.
Daim uca tutsaq torpağa andı,
dünya başdan başə Vətən olacaq.

Ah, bizdə bu həsəd hissi olmaya,
bir də yersiz umu-küsü olmaya.
İnsanın xəbisi, pisi olmasa
dünya başdan-başa Vətən olacaq.

Cənnət görə bilsək cənnət dünyanı,
ilin dörd fəslində heyrət dünyanı.
Kəməndə salmasaq sərbəst dünyanı,
dünya başdan-başa Vətən olacaq.

Seyr edib bənzərsiz mənzərəsini,
qoruyaq hər zaman, hər zərrəsini.
Yurd bilsək, ev bilsək Yer kürəsini,
dünya başdan-başa Vətən olacaq.

ODLAR YURDUM

Sərdar Fərəcov musiqi bəstələmişdir

Torpağına gülşən dedik,
ana dedik, Vətən dedik,
Bir cənnətdir sinən dedik,
doğma diyar, Odlar yurdum,
Azərbaycan, Azərbaycan.

Gül çiçəksən başdan-başa,
çələng hörüb çəkək başa.
Çölün-düzün bir tamaşa,
ey bəxtiyar Odlar yurdum,
Azərbaycan, Azərbaycan.

Gözəldir həyat,
günlər bir büsat,
gülür kainat
sənin qoynunda.

Səhrindən qanadlandım,
Baba dağım, Savalanım.
Səsim səndə havalansın,
ey ixtiyar Odlar yurdum,
Azərbaycan, Azərbaycan.

Bizdən qədim od-ocağın,
bir aləmdir hər bucağın.
Abşeyronda Yanar dağın,
ey füsunkar Odlar yurdum,
Azərbaycan, Azərbaycan.

Sən sirdaşımız,
qan yaddaşımız,
qurban başımız
daim yolunda.

Təbiətin əsrarəngiz,
bir yanın dağ, biri dəniz,
suyun büllur, göyün təmiz,
ey xoşqərar Odlar yurdum,
Azərbaycan, Azərbaycan.

Murovdağda yağanda qar,
Astarada gülər bahar.
Qarabağda dağ-daş yanar,
ey ecazkar Odlar yurdum,
Azərbaycan, Azərbaycan.

Şöhrətim, şanıım,
dinim, imanım,
qoy qanadlanım
asimanında.

Ormanlarda səf-səf bağlar,
dərələrdə çaylar çağlar.
Qaynar gözlü buz bulaqlar
göz oxşayar, Odlar yurdum,
Azərbaycan, Azərbaycan.

Zərif, incə bir duyğusan,
şirin arzu, saf sayğısan,
həm güvəncsən, həm qayğısan,
həm ixtiyar, Odlar yurdum,
Azərbaycan, Azərbaycan.

Adın andımda,
sevgin canımda,
olum yanında
kaş hər anımda.

Başımızın tacı Vətən,
hər dərdin əlacı Vətən,
ey taleyi acı Vətən,
köksü qubar Odlar yurdum,
Azərbaycan, Azərbaycan.

Nə qədər ki, yurd dərdi var,
qəm qəlbimdə tutmaz qərar.
Xətəinin ruhu naçar
bizi tutar Odlar yurdum,
Azərbaycan, Azərbaycan.

Qüdrətin bəlli,
qaldır bu eli,
qoyma nisgili
qala canımda.

VƏTƏN FƏRYADI

Bir yaralı aslan kimi çəkildin geri,
itkisinə, ağrısına saç yolan Vətən.
Həcv deyir indi sənə nakəsin biri,
ünvanına söylənilir yüz yalan, Vətən,
satqınların əlləriylə satılan Vətən.

Bu namərdlər sırasında pozuldu sıran,
bu tülkülər arasında təkləndin yaman.
Bu xisləti murdarlardan diləmə aman,
ədalətsiz döyüşlərə atılan Vətən,
satqınların əlləriylə satılan Vətən.

Ötüşsə də ömrümüzün yüz ili belə,
çiçək açmaz arzumuzun bir gülü belə.
Kimlər çəkir gözümüzə bu mili belə?
Qəhər olub gözlərimə, a dolan Vətən,
satqınların əlləriylə satılan Vətən.

Sənin baxtın bir oyunmuş, əsrin oyunu,
tarixini dəyişənlər dandı soyunu.
Bir çaldıran döyüşü qur, çaldır toyunu,
sərkərdəsi əsgərinə mat olan Vətən*,
satqınların əlləriylə satılan Vətən.

Nə bir paltar, nə bir kəfən biçilməz belə,
nə bir şərbət, nə bir zəhər içilməz belə,
Vətən adlı müqəddəslik kiçilməz belə,
oba-oba yad ellərə qatılan Vətən,
satqınların əlləriylə satılan Vətən.

* 1992-ci il may ayının 8-də Şuşa süqut edən gün Respublika Prezidenti və Ali Baş Komandan vəzifələrini müvəqqəti icra edən c. Yaqub Məmmədov televiziya ilə çıxış edərək xalqa bildirdi ki, mən üç gündür müdafiə naziri c. Rəhim Qaziyevi axtarıram, ancaq tapa bilmirəm. O, mənə tabe olmur.

Səndən qisas, imdad umur şəhid balası,
gözləyirsən, səbr kasan nə vaxt dolası?
Kimlər verdi bu torpağı, kimlər alası?
Hiddəti də səbri boyda bir ümman Vətən,
satqınların əlləriylə satılan Vətən.

Qeybdən mənə bir səs gəlir, İlahi bir səs,
indiyəcən satıldığın, satqınlığın bəs.
Yurda dönük çıxanların başlarını öz!
Zəfər səsin eşidilsin Batıdan, Vətən.
satqınların əlləriylə satılan Vətən.
Ədalətsiz savaqlara atılan Vətən.

TƏZƏ İL

İlham Abdullayev musiqi bəstələmişdir

Müjdələr gətirdin təzə günlərə,
Səpirsən torpağa ətir, təzə il.
Yolunu həsrətlə gözləyənlərə
Gəl, öz salamını yetir, təzə il.

Zəhmətlə ucalır bu ana torpaq,
Hünərlə qoyuruq dağ üstünə dağ.
Başımın üstündə üç rəngli bayraq,
Sən bizə səadət gətir, təzə il.

Xoş keçsin baharın, qarlı qışın da,
Günəş çələng olsun sənin başında.
Vətən torpağının hər qarışında,
Qələbə gülləri bitir, təzə il!

ÖLDÜYÜN YER VƏTƏNDİR

Ey həmişə özünü düz, sözünü haqq sayan kəs,
xoş gününün xatirinə millətini soyan kəs!
Ey torpağın satan satqın, ey yurduna qıyan kəs,
Qazandığın, topladığın murdarlanmış kəfəndir.

Yaman tutub gözlərini bu yalançı şöhrətin,
nə cəbhədə bir nəfərin, nə qanında qeyrətin.
Sən daşı sərvətlərini, biz çəkərik möhnətin,
bu çətinlik müvəqqəti, bu gün, sabah ötəndir.

Bu canavar xislətinlə ha dünyanı dolan, göz,
qərrib yerdə keçən ömür onsuz da bəs eyləməz.
Ulun harda uyuyursa, o torpaqdır müqəddəs,
olduğun yer Vətən deyil, öldüyün yer Vətəndir.

DƏRD DEMƏYƏ KİMSƏMİZ YOX

Bölündük neçə hissəyə,
qaldıq azlar arasında.
Qoyduq sadələvh kütləni
kələkbazlar arasında.

«Allahu-Əkbər» söylədik,
xalqı yalanla küylədik.
Həcci ziyarət eylədik
allahsızlar arasında.

Məmləkətin haqsızı çox,
anlamayır bir acı tox.
Dərd deməyə kimsəmiz yox,
bu boz üzlər arasında.

Çox özünü yorma, könül,
hər müşkülə varma, könül,
Mərhəmət axtarma, könül
həris gözlər arasında.

Bu yurdsuz yurddaşlarımın,
bu işsiz qardaşlarımın,
Zavallı soydaşlarımın
qəlbim sızlar arasında.

VƏTƏN, VƏTƏN

Sən hansı arzudan, istəkdən yoğrulub yarandın,
sən hansı duyğudan, sevgidən, həsrətdən doğuldun?
Bir aydın, günəşli, ulduzlu səmədan od aldın,
böyüyüb gözümdə yer oldun, su oldun, göy oldun,
Vətən, Vətən!

Cənnətdir Qarabağ, Qonaqkənd, Xanbulan, Hacıkənd,
ormanlar çəkibdir üzünə yaşıldan bir rübənd.
Dağ çayı zirvənin boynuna atılan ağ kəmənd,
doymaram, gəzsəm də mən səni evbəev, kəndbəkənd,
Vətən, Vətən!

Sinəndə cəmlənib yerlərin, göylərin min rəngi,
qoynunda qış-bahar göyərər güllərin çələnği.
Yeraltı, yerüstü sərvətin tükənməz, nə zəngin,
bəs sən qeydinə qalan kim, xeyrini görəni kim,
Vətən, Vətən!

Nə vaxtdır səmənda naləli sədəsı var neyin,
talanır, tapdanır sərvətin, qeyrətin, hər şeyin.
Qurbanlıq toğlunun bəxtinə bənzəyir taleyin,
qırılısın qələmim, dəymirsə sənə bir köməyim,
Vətən, Vətən!

QƏZAVAT*

M.Babayev musiqi bəstələmişdir

*Böyük Qafqazın əzəmətli oğlu
Şeyx Şamilin ruhuna töhfə.*

Ey hər kəsdən uca olan,
Hər şeyə qadir Allah.
Mürid bizik, Mürşid bizik,
qalib bizik, inşaallah.

Hidayətçimiz Qurandır,
haqq, ədalət gəzirik.
Düşdüyümüz savaqları
sınaq bilib dözüyük.

Ey İslamın düşmənləri,
yolumuzu kəsməyin.
Zaman özü qaziləri
qəzavata səsləyir.

Azadlıq mücahidliyik,
Şeyx Şamil imamımız.
Halaldır iman uğrunda
tökülərsə qanımız.

Qoy oyanmış ehtiraslar
qızıışmasın daha da.
İman deyən insanları
sövk etməyin cihad.

Qorxun Məhşər sorğusundan,
zülüm, istibdad yetər.
Hamımız Adəm övladı,
deyək, Allahu Əkbər!

* Qəzavat – Şeyx Şamilin uzun illər apardığı müqəddəs azadlıq müharibəsinin adı.

TANRI TÜRKÜ QORUSUN

İndi də Balkanlarda albanlara (türklərə) qarşı bir savaşı başlanmışdır. Böyük türk nicatını yenə də özündə və Tanrısında axtarır. Tanrı türkü qorusun!

Siz ey türkü hər b ilə
hədələyən haqsızlar.
Bilinməz bu savaşıda
kim udar, kim uduzar.

Bu zaman kəsiyində
qırılsa da yarısı.
Türkü məğlub olmağa
qoymaz onun Tanrısı.

Kimsə qıra bilməmiş
əzmini, qürurunu.
Min illərdir qoruyur
ocağının qorunu.

Başında yüz qovğa var,
önündə yüz qadağa.
Suçu oldu-olmadı
türk çəkilib sınağa.

Ərzin hər bir savaşı
izlər onun soyunu.
Taleyinə yazılmış
didərginlik oyunu.

Bu ulu türk dünyası,
yenilməzlər dövləti.
Hələ irəlidedir
onun əsl qüdrəti.

Türk boz qurddan süd əmmiş,
türk qorxmaz, türk cəngavər.
Cəsarətdə, cürətdə
yox ona tay-bərabər.

Bu ad uğrunda hər an
başımızı qoyarız.
Türk oğlu olduğundan
daim şərəf duyarız.

Oxusun şərqisini,
qoy bu elim, ulusum.
Türk Tanrıya tapınmış,
Tanrı türkü qorusun!

TÜRKÜZ, TÜRKÜ OXUYURUZ

*Aşıq Veysələ.
Ruhu şad olsun.*

Qoy dinləsin aləm bizi,
türküz, türkü oxuyuruq.
Qorxudamaz ələm bizi,
türküz, türkü oxuyuruq.

Məskən saldıq dağda, düzdə,
bir səs gəzdi köçümüzdə.
O səs daim içimizdə,
Türküz, türkü oxuyuruq.

O bizim yol yoldaşımız,
o bizim can sirdaşımız,
o bizim qan yaddaşımız,
türküz, türkü oxuyuruq.

Türkmən, tatar, qazax, qırğız,
başqırd, kərkük, qırçaq, oğuz.
Bir rəngdədir bayrağımız,
türküz, türkü oxuyuruq.

O səs Boz Qurdun səsidi,
o səs həyat nəfəsidi,
o səs millət şərqisidi,
türküz, türkü oxuyuruq.

İzn ver, ey Allahımız,
xoş açılısın sabahımız.
Sən duamız, pənahımız,
türküz, türkü oxuyuruq.

ÖMRÜN XƏZANI

Nə yaman köhnədir bu ömür sarayım,
taqətim tükənir, dizlərim bükülür.
Bir xəzan nəsimi saçımı darayır,
ağaran ağarır, tökülən tökülür.

Ahəstə cismimi tərək edir min sərvət,
arzuya, xəyala çevrilir eyş-işrət.
Əyilir şux qamət, büzüşür təravət,
mən nələr çəkirəm, qəlb duyur, dil bilir.

Nə vaxtdır şahinim göylərdə süzməyir,
məstanə baxışlar qəlbimi üzməyir.
Ruhumun yükünə bədənim dözməyir,
nə qalantək qalır, nə öləntək ölür.

Tükənir istisi ocaqda közümün,
əriyir sağlamlıq, azalır dözüümüm.
Mənim bu halıma ağlayan gözüümün
altından ruzgarın sürməsi çəkilir.

Dünyanın min dərdi çulğamış başımı,
haqladım ömrümün peyğəmbər yaşını.
Bu qəsri yaradan ustadmı, naşımı,
elə hey tikirəm, elə hey sökülür?

Fəxrəddin, fəsillər su kimi axışır,
xoş keçən günlərin ömrünün naxşıdır.
Taleyin hökmüylə barışsan yaxşıdır,
bu pünhan bildiyin dərдинə el gülür.

KAMİL OLMAQ İMANDANDIR

Sən ey əqidə qardaşım, dəyişməyim zamandandır,
biz əzəldən bir olmuşuq, bu can elə o candandır.

Hardan gəlir ibtidamız – bir nütvə var, bir gen vardır,
bir də ana bətni vardır, əlbət gələn qan qandandır.

Harda nurlu bir üz görsən, tamaşa qıl camalına,
o nur Tanrı sevgisidir, zinət verən Yaradandır.

Yer üzündə təriqət çox, dinlər bir-birindən gözəl,
kim Allahı tanıyırsa, o şəxs elə İslamdandır.

İbadətdən savab ummaq abidlərin şəkəridir,
xəyal ilə yaşamağın bünövrəsi gümandandır.

Əməl saleh deyildirsə, əqidənin faydası yox,
Cəhənnəmin dayaqları naqislikdən, yamandandır.

İndi zəka əyyamıdır, bəşər daim tərəqqidə,
bilik, ədəb kamillikdə, kamil olmaq imandandır.

Aqillərdən hidayət et, anla sözün məqamını,
Fəxrəddin, axirət varsa, ömrün sonu imtahandır.

SEÇİLMƏK, UCALMAQ

Birinci olmaq, yüzüncü olmaq,
mininci olmaq
yaddaşlara iz salmaqdı.
Bir igid olmaq, bir gözəl olmaq,
bir inci olmaq
ürəklərə köz salmaqdı.
Birinci duyğu, birinci istək, birinci sevgi
anlatmadan can almaqdı.
Yeni söz demək, yeni iş görmək,
qurub-yaratmaq
böyüklükdü, seçilməkdi,
ucalmaqdı.
Yerdə qalanlar
adilikdi, özünü aldatmaqdı.

MÖMİNLİKDƏ... ALLAH GÖRSƏNİR

Ey dərd əhli,
bədbinlikdən çox üzülmə,
inşallah,
hər gecənin zülmətində
bir xoş sabah görsənir.

Nikbin ruhla dindirəndə
qəm əriyir, dərd sınır,
xəstə sağlam, ahıl cavan,
yorğun gümrah görsənir.

Möminlikdə, abidlikdə
səbr, ümid ümmünca,
ağıl, kamal dünyasından,
vallah, Allah görsənir.

İL AYRICINDA

Tarixin yaddaş arxivini gözləyirdi
ömrümüzün daha bir ili.
Toxunub tamamlanan xalının
axırınıcı ilmələrinə bənzəyirdi
dekabrın son dəqiqələri...
Bir azdan zamanın
ətəyindən yapışacaqdı
köhnə ilin hələ ki,
havadan asılı əlləri...
Yeni ilin ilk günü gəlirdi,
qarlı, küləkli bir yanvar səhəri.
Xəzan vurmuş yarpaqlar
üstünə şahin şığıyan
kəklük balaları kimi
orda-burda gizlənirdi.
Bir ilin yığılıb qalmış
tör-töküntüsündən
sanki yer də, göy də təmizlənirdi.
Təbiətin atılası nəyi vardısı,
külək qabağına qatıb qovurdu.
Sulu qar yağdı,
dünya bum-buz su ilə,
əzab çəkə-çəkə,
öz-özünü yuyurdu.
Deyəsən neçə əməli üçün
günahkar olduğunu duyurdu dünya.
Bəlkə də bu yolla saflığını,
paklığını qoruyurdu dünya.
Yeni ili alnı açıq,
üzü ağ qarşılamaq üçün.
Eheey... yurddaşlarım,
eheey... qardaşlarım,
gəlin, biz də yumağa başlayaq
günahlarımızı.

Köhnə ildə saxlayaq
nöqsanlarımızı -
paxıllığımızı,
xəbisliyimizi, kinimizi,
bir də özümüzün özümüzə
qənim kəsilməyimizi.
Göylərə tutaq üzümüzü,
haqdan dərək nəfəsimizi.
Və bundan sonra
Tanrıdan umaraq əfvimizi.
Xoş arzularla müjdələyək
yeni günümüzü,
ayımızı,
ilimizi.
Açıq ürəklə, gülər üzlə
salamlayaq bir-birimizi.
Bəlkə onda özümüzə yox,
düşməyə kəsilmək qənim,
Amin, yüz dəfə amin!

OXUCULARIMA

Ey mənim hörmətli oxucularım,
ey mənim diqqətli oxucularım.
Siz mənim ən böyük güvənc yerimsiz,
siz mənim min yerdə söykənc yerimsiz.
Əgər şeirimdə bir işıq vardisa,
bir söz xoşunuza gəlsə, hardasa,
tənqid atəşinə tutun siz məni,
min qovğa içinə atın siz məni.
Beləcə ayırın qorumu küldən,
beləcə ayırın alağrı güldən.
Dediyim sözümdə məni xar edin,
duygumu, fikrimi tarmar edin.

Sizdən incimərəm zərrə qədər də,
sevinc arayaram mən bu kədərdə.
Açın gözlərimi, qoy pisi seçim,
yaxşını, ortanı, naqisi seçim.
Hər yeni şeirimizin ilkin yarı siz,
hər təzə matahın xiridarı siz.

Ey mənim sevgili oxucularım,
ey mənim sayqılı oxucularım!
Tənqiddir meyarı şeirə hörmətin,
siz mənim sevimli müxalifətim.
Qovun, bu cığırda yol açım, gedim,
qovun, qoy tövşüyüb qol açım, gedim.
Sıxın, nəyim varsa, çıxarın üzə,
Sizdə mizan təzə, tərəzi təzə.

Siz ey sədaqətli oxucularım,
sz ey ədalətli oxucularım!
Əgər şeirimdə bir misra yoxdusa,
deyilmiş, çeynənmiş sözlər çoxdusa,
şeirim bir dərdlini ovundurmasa,
bir gəncin qəlbində yuva qurmasa,
Sərraflar tapmasa bir bənd içində,
demək, yanılmışam mən bu seçimdə.
Onda kitabımı atın qırağa,
budur mənim üçün əsl qadağa.
Nümayişkaranə cırın, yandırın,
özümü-özümə siz tapındırın.

Ey mənim qüdrətli oxucularım,
ey mənim cürətli oxucularım!
Siz Allah, salmayın məni çətinə,
mərifət xətrinə, ədəb xətrinə
tərif istəmirəm heç birinizdən,
yalançı təriflər saldılar gözdən,
millətin nə qədər baş bilənini.

Özünü yurduna daş bilənini,
qoyun daş yerində otursun müdam,
budur əsl hörmət, budur ehtiram.
Mən ki, çox uzağam mədhsevərlərdən,
şeyrim gözəllikdən, qəmdən, kədərdən,
ya da xoş duyğudan yaza bilməsə,
onda sözlünüzü söyləyin kəsə.
O hökmün önündə daim hazıram.
bir daha demərəm şeir yazıram!

ÖLMƏK İSTƏYİRƏM

Şair Zülfüqar Qodmanlının əziz xatirəsinə

Ölmək istəyirəm bir qəfil vaxtda
doğmadan, qohumdan, dostdan xəbərsiz.
Ay məni ürəkdən sevən insanlar,
siz də mən öləndən sonra gələrsiz.

Ölmək istəyirəm bir xəlvət yerdə,
səbəb soruşana deyın – təsadüf.
Nədən öldüyümü duyanlar isə
etsinlər təəsüf, ancaq təəssüf.

Ölmək istəyirəm, təngə gəlmişəm
yersiz tənələrdən, iztirablardan.
Qanımlı canımı qıydıqlarımın
mənə verdikləri bu əzablardan.

Dünyadan kam almaq budursa, yetər,
məni həyatımdan bezdirənlər var.
İsti ocağımdan perikdirənlər,
əlimi hər şeydən üzdürənlər var.

Bəlkə övladımı pis böyütmüşəm,
verə bilməmişəm tərbiyəsini?
Bəlkə hər ağrımçün suçlu özüməm,
cəza da tapıbdır suç yiyəsini?

Yox bu nə taledir, nə də ki, qismət,
alın yazısına inanmıram mən.
Şəxsi həyatını firəvan, xoşbəxt
quran insanlarmış yetkin, seçilən.

Ailə həyatı özü bir məktəb,
kimə uğurludu, kimə uğursuz.
Mənim keçdiyim yol çətin, mürəkkəb
zəhmətim urvatsız, çırağım nursuz.

Böyüyə asilik, ehtiramsızlıq-
nadanlıq, qanmazlıq və anlamazlıq.
Qaçqınlıq, köçkünlük barışılan dərd,
evindən didərgin düşənə yazıq.

Xəstəlik, qocalıq hamısı sözdü,
arvad-uşaq yazır kişiyyə baxtı.
Ernest Hemenquey evindən küsdü,
sonra da gülləni başına çaxdı.

Cek London lap erkən, düz 40 yaşında
doydu həyatından, yaşayışından.
Çünki öz ailə faciəsini
çixara bilmirdi heç cür başından.

Qoca Tolstoy da çıxıb evindən
bir daha geriyyə dönmədi, heyhat.
Doğmalar, od-ocaq düşdü gözündən,
lənət gərdişinə, budursa həyat!

Amma bu faciə həm də hünərdir,
hər kəs gələ bilməz bu qətiyyətə.
Övlad qabağında sınımayan kişi
qürur simvoludur bəşəriyyətə.

Ah, tarix, sən həm də acı göz yaşı,
nələr yazılmayıb daş yaddaşına?
Gör, nə qədər insan qənim kəsilib
ata, ana, bacı və qardaşına?

Nə qədər savaş var, umu-küsü var
hər evdə, obada, bütün ölkədə.
Bu gün göz yaşından doğan misrələr
sabah öz taleyim ola bəlkə də?

Ey cahil övladlar, aqıl övladlar
qoruyun qocalan valideynləri.
Zəif vücuduyla Rəbb dərgahında
daha da ucalan valideyinləri!

DƏRD ELƏMƏ, DƏRDİN ALIM

Hərdən diqqətsiz anımı
dərd eləmə, dərdin alım.
İstəsən, verrəm canımı,
dərd eləmə, dərdin alım.

Oğrun-oğrun, xumar-xumar
hər baxanda içim yanar.
Tək mənəmmi qəlbi qubar,
dərd eləmə, dərdin alım?

Ək şamama tağlarını,
çağır qəmsiz çağlarını.
Viran olmuş bağlarımı,
dərd eləmə, dərdin alım.

Hər ömrün öz qışı, yayı,
qınama çox ili, ayı.
Qismətimə düşən payı,
dərd eləmə, dərdin alım.

Qırma hələ gümanını,
gözlə haqqın zamanını.
Gözümdə qəm karvanını,
dərd eləmə, dərdin alım.

Yazıq gördükcə milləti,
dedik – Məhəmməd ümməti.
Tanrı bilən məsləhəti,
dərd eləmə, dərdin alım.

Arzu gözümdə qaxsıdı,
ümid qəlbimdə axsadı.
Bəlkə də belə yaxşıdı,
dərd eləmə, dərdin alım,
dərd eləmə, dərdin alım.

QUM SAATI

Qum saati-görünür o da haçansa olubdu
zaman ölçüsü, meyarı.
Qum saati-qədim tərəzinin iki bərabər gözü kimi
bölünübdü tən yarı.
Qum saati-primitiv cihaz,
qumla işləyən qurğu.
Qum saati – nə gün ölçə bilir,
nə ay, nə qərinə,
nə də işlədilə bilinməz
ya saat, ya təqvim yerinə.
Heç saniyə ölçməyə də yaramır daha,

amma min illərin arxasından
hələ də boylana bilir sabaha.
Qum saati-bizim üçün
vaxt ölçüsü əlifbası,
və ya saatin ulu babası.
Daha 3-5-10 dəqiqəlik vaxtı
ölçmək üçün
idman və sağlamlıq ocaqlarında
işlədilir ancaq.
Qum saati-odu sönmüş, qoru qalmış ocaq.
Qum saati-dilimizdə az işlənən
arxaik sözə,
bədənimizdə atrofily olmuş
rudiment üzvə bənzəyir bir az.
Ancaq mahiyyətini, marağını ,
az da olsa, saxlaya bilib bu gün də.
İşi də əvvəlki formada,
özü də əvvəlki görkəmdə.
İstəyirsən, lap otur ondan bir tarixi
və ya elmi-texniki əsər yaz.
Deyirəm, kaş biz də yüz il sonra,
heç olmasa bu cür qala biləydik gündəmdə!

ZİNA – EHTİRAS – SEVGİ

Əzəldən bizə haram buyurulub zina,
onun gizlisi də günah, aşkarı da günah.
Quranda bir neçə ayə də var bu barədə,
bu da əlavə qorxu, təşviş yaradır hərədə.
Yazılır ki, zinakara gərək 40 çubuq
zərbəsi vurula.
Özü də bu ilkin cəzadır,
axirətdə isə ona əsl divan qurular.
Zina – yəni qanunsuz cinsi əlaqə.

Zinanın bir neçə yüngül forması da var
bundan əlavə.

Var təmas zinası, var göz zinası,
var fikir zinası, var söz zinası.

Hamısının da kökündə durur qadağa, şər.

Hamısı da əsas zinaya tutulur bərabər.

Çünki eyni cür, eyni adda səslənir hamısı,
təxminən, elə bu cür də anlaşılır mənası.

Biri xəyali təmasdır, biri fiziki təmas,
zina – deməli ağıla üstün gəlib şəhvət, ehtiras.

O qədər güclü hissdır ki, bu miras,

hətta Adəm babamızı da çıxarıb yolundan.

Unudub Allahı, tutanda Həvvanın qolundan.

Heyrət, heyrət!

Tanrının öz yaratdığı deyilmi bu ecazkar təbiət?!

Gözəlliyi görməməkmi olar,

sevgiyə, istəyə “yox” deməkmi olar?

Biz də Adəmdən törəmələrik,

yəqin peyğəmbər babamızdan

dözümlü də ola bilmərik.

Tanrı özü bəxş etməyibmi bizə

cəzbedici gözəlliyi, cəlvəni, ehtirası?

Bəs niyə qabağımızı qılınc kimi kəsir

axirətin imtahanı, qiyamətin qisası?

Sən ey gözəlliyi, sevgini

Tanrı qədər uca tutan,

işvə – nazdan doymayan,

sevgiyə can atan insan.

Bu cür qadağaların hamısı

cahillik dövrü üçün yazılıb, inan.

Sevgidə günah işlədə bilməz

gözəllikdən zövq alan,

istəyinə əsir olan,

təfəkkürü dərin insan.

Allah ki, seviləndir, sevəndir.

O Əkbərdir, Kərimdir, ümid verəndir.

Allah həm də Rəhimdir, Rəhmandır,
deməli bizi bağışlayandır.
Axı o hər şeyi duyandır, görəndir.
Əgər ürəkdən vurulubsansa, sevilirsənsə,
Tanrı səni bağışlayar, inan,
Tanrını həqiqətə, sevgiyə inandırmaq asan!

ÖZÜMÜZ YARATDIĞIMIZ BƏLA

İndi milyon manatla
rüşvət verən də var,
rüşvət alan da.
Əlavə də nə qədər rüşvət yatır
neçə-neçə bahalı hədiyyə dalında.
Hər gün saysız rüşvətlər verilir
sərhəddə, gömrükdə, vergidə
və növ-növ məsul idarələrdə.
Odur ki, rüşvət adi hal alıb əksər dairələrdə...
Rüşvət tərbiyəsi verilir
uşaq bağçalarında.
Rüşvət dərsi deyilir
ibtidai sinif otaqlarında.
Rüşvət taktikası öyrədilir
imtahan hazırlığında.
Rüşvət təlimi keçilir
əsgəri sıra qabağında.
Beləcə az qala nütvəmiz rüşvətlə yoğrulur.
Beləcə xəstəxanalarda körpələr rüşvətlə doğulur.
Sonra da dama-dama göl olur,
axa-axa sel olur.
Aylar keçir, il olur,
uşaqlar böyüyüb yaşa dolur.
Kimi təhsilini davam etdirir,
kimi hardasa işə düzəlir.

Yenə yüz problemlə qarşılaşır hərə,
yoxsa kim gedib öz xoşuna rüşvət verər?
Bu minvalla çəkilib zaman-zaman sınağa.
Birimiz kiçilib nökrə oluruq,
birimiz böyüyüb ağa.
Daha nə istəyirsən bu cəmiyyətdən bala,
özümüz salmamışıqmı özümüzü bu hala?!

1992

DAHA YAŞIN O ÇAĞIDIR

Yavaş-yavaş gözümüzə çökür boz duman,
yavaş-yavaş çöhrəmizin artır bəyazı.
Bu da ömrün axırına yetişən zaman,
bu da bizim alınımıza yazılan yazı,
daha yaşın o çağıdır, neynəmək olar?

Yavaş-yavaş canımıza dolur dərd, qada,
sıxılırıq, ağrıyıırıq, halsızlaşırıq.
Yavaş-yavaş cismimizi veririk bada,
ruh deyilən bir məvhuma yaxınlaşırıq,
daha yaşın o çağıdır, neynəmək olar?

Yavaş-yavaş bizə sarı gəlir Əzrayıl,
qapımızın kandarında dayanır əcəl.
Ölüm-itim bəşər üçün yeni ha deyil,
bu xiffətdən məyuslaşıb üzül də qocal,
daha yaşın o çağıdır, neynəmək olar?

Yavaş-yavaş seyrəkləşir sıralarımız,
qəfil, vaxtsız itkilərdən üzülür ürək,
Sızıldayır görünməyən yaralarımız,
mətinləşib hər ağrıya dözəsən gərək,
daha yaşın o çağıdır, neynəmək olar?

Yavaş-yavaş hüzlürlərdə keçir günümüz,
söhbətimiz giley-güzar, azar-bezardan.
Odur, hərdən bu dünyadan doyur gözümüz,
istirahət axtarıq soyuq məzarda,
daha yaşın o çağıdır, neynəmək olar?

Yavaş-yavaş silkələsin bu hiss çoxunu,
bu dünyada qoyur hər kəs öz var-yoxunu.
Qoy cücərsin qəlbimizdə xeyir toxumu,
hər insanın, ən azı, var dostu-qohumu,
daha yaşın o çağıdır, neynəmək olar?

50, 70, 90 – ömür bitdi də daha,
ancaq ümid itmir, baxır üzü sabaha.
Sən ey bizə axirəti vəd edən düha,
yaranmışıq, ölməliyik, pənah Allaha,
daha yaşın o çağıdır, neynəmək olar?

Milyon illər bu körpüdən keçsə də xilqət,
qiyamətin dəhşətindən qorxuruq, əlbət.
Beynimizdə təzad dolu cəhənnəm, cənnət,
hansımızı nə gözləyir orda, ya qismət,
daha yaşın o çağıdır, neynəmək olar?

TƏZAD

Qışda bürünürük yorğan altında,
soyuqdan donuruq, qardan bezirik.
Yayın cırhacırı, isti vaxtında
sərin axtarıq, soyuq gəzirik.
Yayın istisində tövşüyən insan,
qışın soyuğunda üşüyən insan
nə yayı bəyənir, nə qışı sevir.
Bir yol bu hikməti anlayıb demir,
bu qədər təzada, heyrətə şükür,
Tanrım, yaratdığıın qüdrətə şükür!

CİLALI ŞEİRİM

Cavanlıq duyğumdu, gənclik sevgimdi
çılğın hisslərimlə bu dolu şeirim.

Açmasan misramın fikir yükünü,
anlatmaz sirrini bu ulu şeirim.

Nə qədər ustadlar yetirər hələ,
azman insanların söz yolu şeirim.

Mən yaşa dolduqca o cilalanır,
düzülür incitək ləl olur şeirim.

Əvvəl ürəyimdən qopub gəlirdi,
indi idrakımın məhsulu şeirim.

TƏKƏBBÜR, LOVĞALIQ

Qədim Yunanıstanda yaşayan hökmdar Zevs
Allahı tanımayıb, özünü baş allah elan edib.
Odur ki, bu dünyadan cəhənnəmlik kimi gedib.
Çünki Zevs əsilzadə deyildi, zətı qəliz idi.
Əsatirə görə o, qardaşla bacının
izdivacından doğulmuşdu.
Atası vəhşi, qaniçən,
özü isə azğın, zülümkar olmuşdu.
Zevs özündən başqa bir neçə allah da təyin etmişdi.
Sonralar hamısının ömrü faciə ilə bitmişdi.
Qədim Misir padşahı Firon da
özünü allah bilib,
odur ki, Allahdan ona da böyük bəla gəlib.
O da nə qədər insan qırıb, ölkələr talamışdı,
axırda ordusu ilə birgə, dənizdə qərğ olmuşdu.

Süleyman peyğəmbər də təkəbbür göstərdi,
ona elə gəlirmiş ki, quş dili bilməyi,
ixtiyarlığı və padşahlığı çox böyük hünərdir.
Yadından çıxıbmiş hər növ ölçü, mizan-tərəzi,
az qala dünyaya susayıbmış nəfsi, gözü.
Deyirmiş, özümə yüz örvət alaram,
hərəsindən bir oğul atası olaram.
Hər birini bir ölkəyə hökmdar qoyaram,
özümü dünyaya mütləq hakim sayaram.
Onun bu təkəbbürü Allaha xoş gəlməyib,
Rəbbin izni ilə sonralar üzü heç gülməyib.
Xaliq onu bir şikəst övladla cəzaladı, rıb,
əziz peyğəmbərini şikəst övlad dağı ilə sındırıb.
Musa peyğəmbər də lovğalıq eyləyib,
Tanrıdan gözüne görünməyini diləyib.
Bunu özünə ən böyük şöhrət bilib,
ancaq göydən ona ayrı nida gəlib.
Bu nida ilə dağ-daş silkələnib,
şiş zirvələr ovulub, tökülüb.
Musanın qorxudan dili tutulub, dizləri bükülüb.
Təbii ki, Allah Musanın gözüne görünməyib,
Göydən ona – Mən gözə görünməzəm – yox,
– sən Məni görə bilməyəcəksən – nidası enib.
O zamandan ki, Musa peyğəmbər
öz acizliyini anlaya bilib,
həmin andan da təkəbbür dolu ruhu ölüb.
Başlayıb yenidən öz adı həyatına,
bəşər də ehtiram göstərib həmişə adına.
Sonra İsa peyğəmbər gəlib Yer üzünə.
O da “Allahın oğlu” adını götürüb özünə.
Bu bir böyük günah idi, əlbət,
axı – Mənim heç bir övladım yoxdur – demişdir
– Quranda O Ali Qüdrət!
Bəs niyə Məryəm oğlu bu xülyaya uymuşdu,
özünü çətin bir imtahan qarşısında qoymuşdu?
Bəlkə elə burdan başlanırdı

sonrakı əzablarının da səbəbləri,
hələ də bəşərə bəlli deyil nə ölüsünün,
nə də dirisinin yeri?!
Demək, Tanrı heç kimin təkəbbürünü götürməz,
hətta peyğəmbərlərinə də mütləq
səlahiyyətlər verməz!
Yoxdur o bənzərsiz qüdrətin tayı-bərabəri,
ən yüksək məqamdan da ucadır
Xudavəndin yeri!
Tarix boyu nə qədər zülümkar padşahlar,
qəddar insanlar.
dağıtdılar nə qədər ölkəni,
tökdülər nahaq qanlar!
Çünki onlar öz zəif cəhətlərini görmədilər,
ədalət carçılarını dinləmədilər,
haqqa meydan vermədilər.
Allah qarşısındakı acizliklərini
anlamaq istəmədilər,
özlərini hər məqamda hamıdan güclü bildilər.
Öz zəifliyini görməyən mənən ucala bilməz,
təkəbbürü çox olan insanın ürəyinə rəhm gəlməz.
İnsanda rəhm də olmalıdır, güzəşt də, qorxu da,
heyif ki, ancaq hökm var, iddia var çoxunda.
Siz ey xudpəsənd və lovğa insanlar,
bizi məhəbbətə, mərhəmətə çağırır
səməvi kitablardakı qanunlar.
Budur bütün dinlərin və elmlərin baş mənası,
budur insanlığı düşünənlərin iç dünyası.
Bizi gücsüzlüyümüzü anlamağa çağırır
fəzilətin qüdrəti,
Hər kəs idrakında yaşatmalıdır
bu əbədi hikməti!

CILIZLAŞDIRILAN KÜTLƏYƏ

Qoyun quzusunu öyrəşdirir ota,
 aslan isə əniyini ətə.
Çünki təkcə genlə, qanla deyil,
güclü yeməklə də yaranır, artır, qorunur
həm də nəsil-dən-nəsilə ötürülür
xasiyyət, güc-qüvvət, qətiyyət.
Cürəti, qorxmazlığı, qüvvəti
 ot yeyənlərə yox,
 ət yeyənlərə vermiş
 ana təbiət.
Gücsüzlərdə, qətiyyətsizlərdə
və ya qoyunkimilərdə
hardan olsun cömərdlik,
məğrurluq, əzəmət?
İndi başda gedənlərimiz
ətsiz ərzaq yeməyi öyrədir camaata.
Fərq də göz qabağında,
nə haacət əlavə sitata!

1991

GÜZƏŞTİM-SUÇUM

Övlad sözümdən çıxdı,
bir nadana tay oldu.
Səhvini gec anladı,
həyatı “ah-vay” oldu.
Gözümdə dan söküldü,
qəlbimdə dərd əkildi.
Yuxum ərşə çəkildi,
hər gecəm bir ay oldu.
Verilsin həm mənimçün,
qoy cəzası bu suçun.
Güzəştə getdiyimçün
ömrüm-günüm zay oldu.

BİZ HARA GEDİRİK

Televiziyanın bəzi qərəzli verilişlərinə baxarkən

Biz hara gedirik bu yolla görən,
millətin başında duranlar yazıq?
Sözdə zərbəmizdən sınır yüz kərən,
çıрманıb iş görə bilməyə azıq.

İçimiz düşmənlə doluymuş bizim,
ayazlar, rəhimlər, surətlər nə çox*.
Hərdən ekranlara bərələr gözüüm,
hərdən kürəyimə sancılır yüz ox!

Hamı satqın imiş, dönükmüş, heyhat,
hər gələn Vətənə düşmən kəsilmiş.
Mən belə düşünə bilmərəm heç vaxt,
kimlər nanəcibmiş, kimlər əsilmiş?

Nə namus bilirik, nə qeyrət, nə ar,
bu cür olan-qalan ümid də itər.
Düşməni içində gəzən iqtidar,
düşməni içində tapdığın yetər.

Hərdən öz-özümə xoflanıram mən:
– Nə oldu bu xalqın övladlarına?
Başsız başçıların əfəlliyindən
satdıq torpaqları dünya malına.

Gündə bir don alır, bir kostyum geyir,
bu boz sifətlilər, yekə qarınlar.
Qaçqının, şikəstin payını yeyir,
bu nazir quldurlar, başçı harınlar.

* XX əsrin son illərində müxalifət mövqeli siyasi aktivlər.

Onları ağrıtmaz əsir gəlinlər,
onları üşütməz soyuq çadırlar.
Onlar dəbdəbəli evlərdə hələ
ziyafət verirlər, rahat yatırlar.

Kütlənin üzünü görürlər ancaq,
qara maşınların pəncərəsindən.
Bir milyon işsizsə yata bilməyir,
öz ac körpəsinin ağlar səsindən.

Çətin anında da, xoş günündə də
onlara qurbanlıq gərəkdi bizdən.
Heç biri anlamaq, qanmaq istəmir
qara qanlar axır ürəyimizdən.

Yurdu dağılıbsa, oğlu ölübsə,
bu millət necə də yasa batmasın?
Bir Cövhər Dudaev gərəkdir bizə,
oğlunu əsgərdən üstün tutmasın.

Ey Vətən, gözləmə bunlardan kömək,
sənin rəqibin çox, düşmənin çoxdur.
Bir vahid nöqtəyə vura bilməsək,
bizim yaşamağa haqqımız yoxdur!

1992

2002-CI İLİN QIŞI

Bakıda və məmləkətdə güclü qar yağdı.
Bir günün içində
qara şəhərin hisli havası təmizləndi,
qara yolları ağardı.
Şəhər sanki tamam dəyişdi,
pəklaşdı, başqalaşdı.
Amma bu qarın soyuğu

paklığından çox oldu.
Əhali üşüdü,
insanlar bir-birinə qarışdı.
Qaydasında bildiyimiz çox işlər dolaşdı.
Evlərə işıq və istilik verən kişilər
bir-birinə qarşı durdu, dalaşdı.
Çünki biri işığa qənaət etmək istədi,
o biri istiyə,
nəticəsi gəlib çıxdı sakinlərə pisliyə.
Sən demə, daxildə əlavə israf üçün
nə ehtiyat neftimiz var,
nə ehtiyat qazımız.
(ancaq əcəb gəlir avazımız).
Axı, onları satırıq,
paylayırıq, bağışlayırıq böyük və
müstəqil dövlətlərə.
Həm də bəzi «nüfuzlu kişilərimiz»
öz xeyirləri üçün
nefti, qazı göndərirlər
daha neçə-neçə yerə!
Bəs necə milyonlar qazansınlar birdən-birə?!
Amma «qara qızıl» mədəni – Bakının
ışıqları hər gecə
mürgü vurur məhəllə-məhəllə,
küçə-küçə.
Biz də bürünüb paltoya,
adyala,
yorgəna,
büzüşüb çəkilməmişik, hərəməz bir yana.
Hamımız narahat və nigaranıq.
Ömrümüzə hakim kəsilib
soyuq, aclıq,
və gecələr mütləq qaranlıq!
İşə bax, gərdisə bax,
dünyaya neftini, qazını satan
özü boğulur ehtiyacdən.

Biz necə vətənpərvərik, ay aman?!
Nə deyim, bəlkə də
Tanrıdan bizə sərvət yox
qüdrət yox,
dərd üçün verilib -
hisi, tüstüsü özümüzün,
rahatlığı, istisi ayrısının olan
«qara və mavi qızıl»!

ÜZÜLDÜM

Neçə doğmam dar günümdə
atdı məni, üzüldüm,
qan qardaşım bir nadana
satdı məni, üzüldüm.

Şərəfimi, ad-sanımı
özünkü sanmayanlar,
əzabımı duymayanlar,
halıma yanmayanlar
rahatlığı xatirinə
məni tənha qoydular.
İndi isə qulağıma
dəyir “hoydu-hoydular”.

Çətin gündə əl uzadar,
axı doğma doğmaya,
cəzam üçün bir tutarlı
səbəb vardı, olmaya?
Can bir, qəlb bir bildiklərim,
ümidimi qıranlar,
köntöy, cəfəng sözləriylə
məni yersiz yoranlar.

Ürəyimin ağrısını
desəm, bəlkə yeridi,
içimdəki inam, istək
zaman kimi əridi.
O ehtiram bir məbəddi,
kərpic-kərpic söküldü,
xəzan vurmuş yarpaq kimi
qopub yerə töküldü.

Mənə övlad itkisindən
betər idi o günlər.
O hiss nə vaxt yada düşsə,
qəlbim sizlər, inildər!
Yəqin bir gün sıxar, əzər
sizi də bu xəcalət,
çünki bu bir namərdlikdi,
çünki bu bir xəyanət.

MƏN BU ÖMRÜ YAŞADIM

Mən duyğumla bir doğuldum,
duyğum mənim yaşıdım.
Gah sevincin daddım onun,
gah möhnətin daşıdım.

Ulduzlar kəhkəşanında
milyon saya vuruldum.
Asimanın üzük qaşı
Günə, Aya vuruldum.

Kainatı anladıqca,
heyrət etdim dünyaya.
Gördüm bir aləm yox bunca,
vuruldum yaza, yaya.

Göydə buludlar kövrələr,
ayaq altında xəzəl.
Qar yağışı üstələyər,
qış payızdan da gözəl.

Hər fəslin öz mənası var
zaman adlı biçimdə.
Məkan məni ovsunlayır
bu cah-cəlal içində.

Bağlar boynuma qol salır,
gülür arzum, diləyim.
Ayna göldə əksim qalır,
axan çayda ürəyim.

Seyrə dalan bihuş olur
gül-çiçəkli çəməndə.
Bülbülün gözləri dolur,
arı şirə çəkəndə.

Quşun da öz aləmi var
seçir qışı, baharı.
Gör, necə nizamla uçur,
qərib durna qatarı.

Təbiət bir möcüzəli,
sirli, füsunkar gözəl.
Daim pakdı, bakirədi,
qoymaz heç nəyə məhəl.

Dağlar əzmkar bir igid,
yaşıl meşə pərisi.
Dərə boyu axan çayı
boynunun mirvarisi.

Nə müşkül bir bəla imiş,
bu sevda macərası.
Sinəsini cadar etmiş
yer üzünün səhrası.

Yer bir sevgi ilahəsi,
ay onun pərvanəsi.
Günəş kainatın şamı,
daim yanmaq peşəsi.

Bu dünyanın ümmanı da,
zərrəsi də bir hikmət.
Zaman-zaman açmasına
yazılır yüz hekayət.

Vətən, mənə göylərindən
sən hava ver bir udum.
Arzularım gül açınca
sönməyəydi, kaş odum.

Gah dərədə sısqa bulaq,
gah zirvədə qar olum.
Yıxılana arxa, dayaq,
yiyəsizə yar olum.

Çox günləri itirmişəm,
çox illəri ötürdüm,
Ancaq harda imkan oldu
bağ əkdim, gül bitirdim.

Kimə, necə bacardımsa
qayğı, diqqət yetirdim.
Məclislərə xoş söz dedim,
təzə nəfəs gətirdim.

Hərdən çətin anlarımda
neçə dostu sınađım.
Kimdənsə qayğı umanda
öz-özümü qınadıım.

Hərdən sərt üzünü gördüm,
hərdən də mərd üzünü.
Mən həyatın hər üzünü,
hər üzünü tanıdıım.

Öz dövrüylə bir çəkilə,
qoşalaşa, kaş adım.
Qarışa min-min daşına,
heykəlləşə daş adım.

Bu göy uçduğum fəzadır,
bu Yer qoşa qanadım.
Mən özümü bu torpaqda,
bu diyarda sınađım.

Bu yer mənim Vətənimdir,
bu yurd mənim yaşıdım.
Mən bu yurda sədaqətlə,
məhəbbətlə yaşadım.

Mən bu ömrü itirmədim,
mən bu ömrü yaşadım!

BU HƏKİMLƏR ORDUSU, MÜƏLLİMLƏR ORDUSU

Millətin mənsuqları niyə fərqlənsin belə,
yarı əla dolanır, yarı az qalır ölə?
Bu cür işgüzarlıqla niyə baxsın ki ələ
bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu?

Prokurorun, hakimın gör maaşındakı fərqi,
məddahın pulu ayrı, artistin payı fərđi.
Kimə açıb qəlbini ovundursun bu dərđi
bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu?

Səçib çox ağır işi, bir şərəfli peşəni,
ona pənah aparır, min müşkülə düşəni.
Bəs niyə imkansızlıq, yoxsulluqdan üşənir
bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu?

Odur öyrədən bizə dilini bu dövlətin,
odur duran sağlamlıq keşiyində millətin.
Rəvadırımı dolansın acınacaqlı, çətin
bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu?

Bu qədər fədakarın niyə cibi dolmasın,
o aldığı maaşı heç düşməni almasın?
Necə bədbinləşməsin, necə məyus olmasın
bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu?

Günü-gündən evində pisləşir gün-güzəran,
budur onu sındıran, budur onu yandıran.
Düşüb qanılmaz hala onu-bunu qandıran
bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu.

Aldığı maaş həfdəlik azuqəsinə yetmir,
belə məvacib olar, heç bir dəst kostyum etmir?
Bu pul ilə nə yasa, nə də ki, toya getmir
bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu?

Ölkənin nefti, qazı – varı başından aşır,
axı bu xalqa yaxşı yaşam tərzini yaraşır.
Haqqını istəyəndə, rəsmilər deyir: “çaşır
bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu”.

Ona münasibətlər, demə, kökündən saxta,
dünyanın heç yerində bu cür ögeylik yoxdu.
Soruşanda, səbəbtək, deyirlər: “sayca çoxdu
bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu”.

Odur bu iqtidarı ən çox dəstəkləyən də,
növ-növ toplantılarda tərifləyən, öyən də.
Neyləsin bəs haqsızlıq haqqı üstələyəndə
bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu?

İllərdir bu mövzuda vəd üstünə vəd gəlir,
nə yaxşı ki, onların qiymətini el bilir.
Çoxu evsiz, eşiksiz, harda yatır, dincəlir
bu həkimlər ordusu, müəllimlər ordusu?

DUZ-ÇÖRƏK QIYMƏTİ

*Yaxşılığına qarşı laqeydlik və ya yamanlıq gördükdə
«Çörəyimin duzu yoxdur» deyib təəssüflənən
bəzi saf və sadələvh insanlara*

Sədaqəti başına tac bilən dost,
bu dünyada naxələf çox, gəda çox.
Çörək kəsən ona qiymət qoymursa,
elə sanma çörəyinin duzu yox.

Ər kişilər süfrəsiylə tanınar,
cılızların səxavətdə payı yox.
Qardaş, sənin çörəyinin duzu var,
nakəslərin ləyəqətdə payı yox.

Hər kişinin işi deyil yaxşılıq,
dam dolusu işiq verməz hər ocaq.
Bizdən sonra adımıza yaraşlıq
təmənnasız əldən tutmaq olacaq.

İndi biclik əyyamıdır, yox hörmət,
dostun dostu aldatmağı əcəb dəb.
Doğmalığa, sədaqətə xəyanət
nə ərlikli, nə əxlaqdı, nə ədəb.

Diqqətinə laqeyidlikçün qəm yemə,
kaş ruzin bol, verən əlin var olsun.
Yaxşılıq et ulu Tanrı eşqinə,
əltutan ol, Allah sənə yar olsun.

İbadətdən irəlidir səxavət,
bu sözümə kim nə deyir, qoy desin.
Duzdan öncə çörəkdədir hər hikmət,
əslı olan ona hörmət eyləsin!

Süfrəndə yoxsa çörək,
dad verməz heç bir xörək.
Anadan əvvəl Vətən,
Qurandan öncə çörək.

Dost dostuna tən gərək,
dost ürəyi gen gərək.
Sədaqət körpüsüdür
dostla kəsilən çörək.

Mən aşıq duz-çörəyə,
düz sözə, düz çörəyə.
Müqəddəs and içəndə,
gəl, tutaq üz çörəyə!

TALEYİNDƏN, QİSMƏTİNDƏN QAÇ, GÖRÜM

*Ömür-gün köçdü, neynim,
taleyim puçdu, neynim?
Qisməti paylayanda
mənə bu düşdü, neynim?*

Ey Günəşin zərrəsindən bac alan,
ışıq olub aləmə nur saç, görüm.
Mən çiçəyin qönçəsindən bal alan,
bir qönçənin butasını aç, görüm,
taleyindən, qismətindən qaç, görüm.

Ömür yolu tamam qurban-sadağa,
kim nökdir, kim yavərdir, kim ağa.
Hərəmizin önündə yüz qadağa,
bu sədləri, bu bəndləri aş, görüm,
taleyindən, qismətindən qaç, görüm.

Ey dünyaya hakimliyə əhd edən,
Süleymanlar taxt-tacına cəhd edən,
Ayı, Marsı, Asimanı fəth edən,
gəl, fələyin əlindən al bac, görüm,
taleyindən, qismətindən qaç, görüm.

Sirli dünya yaranışdan tapmaca,
kim düşünüb, kim öyrənir, kim aç?
Qoyub bizi qismət adlı hərraca,
bu afətin qıfıləndin aç, görüm,
taleyindən, qismətindən qaç, görüm.

Səninləyəm, tükü tükdən seçən kəs,
ömür yolu min əzabdan keçən kəs,
bir şirinçün, min acını içən kəs,
səhv sandığın bu işdən aç baş, görüm,
taleyindən, qismətindən qaç, görüm.

Umma yüz yol Xaliqindən əfvini,
anla bir gün buraxdığın səhvini.
Kimlər görmüş təkəbbürün nəfini?
Məğrurluqdan başında bir tac görüm,
taleyindən, qismətindən qaç, görüm.

Kəsilibmiş varlığıma dərd qənim,
mən özümü tanıyandan dərd mənim.
Qələm çalan, qırılıydı qələmin,
belə tale yazan yerdə, kaş görüm!
taleyindən, qismətindən qaç, görüm.

Tale özü səhv paylanmış binadan,
gör, nə qədər nakam, miskin, sərgərdan.
Bu bölgünü apararkən, Yaradan,
de, sıxdınmı bağrına bir daş, görüm,
axıtdınmı gözlərindən yaş, görüm?

Taleyindən, qismətindən qaç, görüm,
taleyindən, qismətindən qaç, görüm!

ANASIZ QIZLARA TOY ÇALINANDA

Həyatdan vaxtsız köçmüş bacım Şafiqənin əziz xatirəsinə

A yaxın qohumlar, ay əziz dostlar,
siz Allah, bu qədər kövrək olmayın.
Gözümüz anbaan boşalar, dolar,
vaxtsız köçənləri yada salmayın
anasız qızlara toy çalınanda.

Onsuz da qəlbləri yuxa kimidi,
bir incə eyhama, sözə bənddilər.
Xalalar, bibilər dərdli, nisgilli,
yola salmağına qonşular gələr
anasız qızlara toy çalınanda.

Analı günləri yada düşdükcə
sıxar gözlərini, leysan tökülər.
Qəmli ziyafətə dönər bu gecə,
kədərdən üzlərə pərdə çəkilər
anasız qızlara toy çalınanda.

Hərdən yetirəndə ətrafa nəzər,
gözü atasının gözündə gəzər.
Ata göz yaşını boğar, gizlədər,
atanı bu ağrı içindən əzər
anasız qızlara toy çalınanda.

Keçər ürəyindən, ah, nələr, nələr,
xəyal qanadında illəri gəzər.
Nə qədər arzusu sozalar, ölər,
ağlayar, sızlayar, kiryər, dözər
anasız qızlara toy çalınanda.

* * *

Ey əziz insanlar, kövrək insanlar,
mehriban insanlar, ipək insanlar,
sizi sındırmasın vaxtsız itkilər.
Siz ey ürəkləri titrək insanlar,
alın yazısını kim poza bilər?
Bu da bir taledir, Tanrı qisməti,
həyatın diktəsi, acı hikməti.
Kaş ki, hər birinə bəxti yar olsun,
artsın ər evində qədir-qiyməti,
yeni ünvanında bəxtiyar olsun.

* * *

Anasız qızlara toy çalınanda,
arzu yollarında, yel qanadında,
mələk libasında, murad atında
gələr anasının ruhu toyuna,
baxar balasının gəlin boyuna.
Görüb doğmaları təsəlli tapar,
ruhuyla hamının üzündən öpər.
Özünü dünyanın xoşbəxti sanar,
qızını dünyanın xoşbəxti sanar.
Sevinc göz yaşları axar bu gecə,
ipisti yağışlar yağar bu gecə.
Kövrək xatirələr köztək alışar,
insanlar bir az da mehribanlaşar.
Gözlər ağlasa da arzular gülər,
dünyaya yeni bir ailə gələr.

AYRILIĞIN SONU OLMUR...

*Acı ruzgarın vaxtsız dost-doğma, bacı-qardaş...
və övlad itkisi ilə sınağa çəkdiyi insanlara*

Hardan gəlir çağrılmamış bu qonaq,
nə yalvarış anlamayır, nə qınaq?
Qabağında ha sızlayaq, ha yanaq,
ayrılığın sonu olmur, əzizim.

Qurban olum əzabna, ağrına,
ürəyini tutub da çox ağrım.
Bundan belə bir daş bağla ağrına,
ayrılığın sonu olmur, əzizim.

Hərəmizin başında yüz hekayət,
zəhər imiş dərd gətirən həqiqət.
Kim görür ki, sabahını, ya qismət,
ayrılığın sonu olmur, əzizim.

Həyat elə yaranışdan sınaqdı,
hər insanın öz taleyi, öz baxtı.
Ayrılığın var zamanı, var vaxtı,
ayrılığın sonu olmur, əzizim.

Nə yaşadıq, ömür keçdi bu yaşda,
əcəl gəlib bardaş qurub da başda.
Bu ovqatla ha tutul da, ha çaş da,
ayrılığın sonu olmur, əzizim.

Ötüşsə də ömrümüzün yüz ili,
silə bilməz ürəkdəki niskili.
Əlimizdən gələn ancaq təsəlli,
ayrılığın sonu olmur, əzizim.

Beynimizdə axirətin marağı,
kim düşünüb cənnət adlı o bağı?
Bütün bəşər Yer üzünün qonağı,
ayrılığın sonu olmur, əzizim.

BİLİNMƏZ

Dolan kainatın qızıl tasında,
əvvəli görünməz, başı bilinməz.
Fırlanar bir sonsuz üzük başında,
çevrəsi bağlanmaz, qaşu bilinməz.

O bir aləmdir ki, zərrəsi bəsin,
ona yol yoldaşı olmaq da çətin.
Bu yolda azacıq büdrəyən kəsin
fəryadı dinlənməz, «kaşu» bilinməz!

İlahi bir istək yatır hər əhddə,
qoyma ömrün keçə möhnətdə, dərddə.
Daim gözəlliyi axtar vəhdətdə,
gözü kor olanın qaşu bilinməz.

Haqqı sədəqədir fağır olanın,
qəlbi qubar olar sağır olanın.
Ayıq ol, yuxusu ağır olanın,
yerini, yurdunu daşu, bilinməz.

Cürəti olmasa əgər qanında,
qılıncın korşaldar igid qınında.
Haqsız dövrlərin burulğanında
ustadlar seçilməz, naşu bilinməz.

Hamıya ən böyük meyar-el gözü,
ağbirçək öyüdü, ağsaqqal sözü.
Müdrüklük-dünyanın o biri üzü,
çəşməsi bulanmaz, daşu bilinməz.

Baxırsan, çox şeylər oxşardı üzdə,
ha axtar, tapmazsan şəkəri duzda.
Bir gözəl saç açıb çimən hovuzda
güzgü göz oxşamaz, kaşu bilinməz.

Cövhərdir, qiymətin bilsən hər anın,
cənnətdir üzünə gülsən dünyanın.
Ürəyi sevgiyə vuran insanın
sinni yüz olsa da, yaşı bilinməz.

Bir ilham pərisi gəzər içimdə,
bir sevda dəmi var, dözər içimdə.
Tükənmiş bir səbr bezər içimdə,
qəlbimdə hıçqırar, yaşı bilinməz!

ŞEİRƏ SEVGİM

Mən şeirimdə sevgim qədər qısqancam,
köçürmürəm hər duyğumu kağıza.
Ya qanımla bəslədiyim misranı,
ya qəlbimdən qopan sözü yazıram.

Şeir-sənət meydanıdır güzarım,
söz əhlinə daim həsəd apardım.
Füzulinin heyrətimdən yazardım,
çatsa haçan əlim Lövhi-Məhfuzə.

Şeir ilə həmahəngdir bu cahan,
şeir ilə nazil olubdu Quran.
Əvvəl şeir eyləyirik ərnağan
könül vermək istəyəndə bir qıza.

Bəs, onunla qoşa görsəm könlümü,
üstü çopur daşa versəm könlümü,
lap köçəri quşa versəm könlümü,
bircə yol da düşünməyəm ulduzam.

Mən dünyaya söz gətirdim özümlə,
söz zinətdir, zəriflikdir gözümdə.
Görsəm şeirə yük oluram sözümlə,
ayağımdan asılmağa hazırım.

QƏLB HƏKİMİ

Xəstəsinin səhhətini hər şeydən uca tuta bilən bütün həssas, duyğulu, vicdanlı və savadlı kardioloqlara ithaf edirəm.

Mənim bir dostum var, gündə on kərə
qəlbi sıxılana ilkin hay verir.
Ürəyi əzabla vuran kəslərə
sağlamlıq bəxş edir, ömür pay verir.

O bir ad daşıyır – ürək həkimi,
bu adın şöhrəti, möhnəti sonsuz.
Min qəlbə yaşayır ürək həkimi,
min qəlbi sıxılan darıxır onsuz.

Yaranın, xoranın əlacı rahat,
dalağı, böyrəyi kəsirlər asan.
Şəkəri endirmək olur o saat,
ürəyi sağaltmaq – ağır imtahan!

Duyğudur, istəkdir ürəyə hakim,
insan öz-özünü aldada bilməz!
Qəlbində duyğusu olmayan həkim
ömründə bir ürək sağalda bilməz!

Ürəyim üstündə çox gəzdirmə əl,
əl ilə gəzdiiyin tapılar asan.
Həkimlik dərdimi tapmazdan əvvəl
insanlıq dərdimi gərək duyasan!

Onun hər anını öyrən müfəssəl,
qıyma ağrısını gizlicə çəkim.
Sən ürək həkimi olmazdan əvvəl,
gərək qəlb həkimi olasan, həkim!

Bura qeyri-adi bir şəfaxana,
əcəb də adı var, «Kardioloji».
Burda, kaş qatıla hər bir dərmana
ürək oxşaması, qəlb nəvazişi.

Min sirr mənbəyidir hər müayinə,
hər anın üstündə çatılsın qaşın.
Yığsan da yanıma yüz həb, yüz iynə,
dərdimi sağaldan sənsən, qardaşım.

Deyirsən – yüz ot var ürək məlhəmi,
mənə o otlardan sən az yaz, həkim.
Qəlbinin odundan od götürməsə,
ürəyim min otlə sağalmaz, həkim!

Köksümdə infarktdan çapıq görəndə
karıxma, diqqətli ol, qadan alım.
Narahat illərin ağır yüküdür,
salıb ürəyimdə yol, qadan alım.

Ay dərdim əlacı, ay qəlb həkimi,
ikiqat duyğulu olsan, nə yaxşı.
Yurdun Həkərisi, Oxçusu kimi* ,
axıb ürəyimə dolsan, nə yaxşı.

Səninlə anlaqlı yolumuz kəsə,
hər ürək həkimi duysa, nə vardı.
Ürək nahaq yerə incidilməsə,
çoxu altmış yox, yüz yaşayardı.

Gəl, vaxtsız, vədəsiz görün yanımda,
gəl ki, gəlişinlə azalsın qəmim.
Kədərli günümdə, dərdli anımda,
ol ürək məlhəmə, ol qəlb həmdəmə!

Sənin hər gəlişin bir ürək sevinc,
ümidin bir dünya səadət, həkim.
Yüz ürək həkimi işləyən yerdə
sən qəlb həkimi ol, qəlb sağalt, həkim.

* Həkəri və Oxçu çayları hal-hazırda düşmən tapdağında qalan torpaqlarda ən iri çaylarımızdır.

BU GƏRDİŞ

Öz yolunu heç azmadı bu gərdiş.

B. Vahabzadə

Bir aqildir, min ixtiyar yaşında,
bir zirvədir, zirvələrin başında.
Bəşər övladının qan yaddaşında
saxlanıb qorunan andı bu gərdiş.

Bizə örnək etdi Nuh əyyamını,
içirtdi Sokrata zəhər camını.
Min övrət əhd edən Süleymanın
müqəddəs andını dandı bu gərdiş?

Ənəlhəqq söylərkən Mənsuri-Həllac
yerdə edamına verildi rəvac.
Loğman öz dərdinə tapmadı əlac,
kimlərin halına yandı bu gərdiş?

Neçə yol göstərmiş öz hünərini,
kimsə tapa bilməz bərabərini.
Nəmrudun atəşi peyğəmbərini
yandıran məqamda dondu bu gərdiş.

Tanınmaz düşməni, bilinməz dostu,
ürəyi atəşdi, baxışı buzdu.
İsanı çarmıxa çəkəndə susdu,
kimləri laməkan sandı bu gərdiş.

Bir ucu Asiman, bir ucu Yerdə,
ağıl də, nadan da gözündə birdi.
Bir gəda Əli tək nəhəngi sərdir*
qılıncdan süzülən qandı bu gərdiş.

* Möminlərin əmiri Həzrəti-Əliyə işarədir.

Müqəddəs sandığın nə ki var, odur,
ruhunu oxşayan novbahar, odur.
Biz bir rəiyyətik, ixtiyar odur,
Məlikdi, Sultandı, Xandı bu gərdiş.

Bir üzü işvə-naz, bir üzü sitəm,
əcəb bəxtəvərdir onu vəsf edən.
Ölənlə əbədi köç edib gedən,
körpəylə qayıdan candı bu gərdiş.

Odur rəvac verən əzəliyə də,
odur rəvnəq verən gözəlliyə də.
Əbədi sandığın əbədiyə də
ən uzaq nəhayət, sondu bu gərdiş.

USTADNAMƏ

(Ay həzər, həzər)

Aşiq sənətinə pərəstiş edən dostlarıma.

Yaxşı çoxaldıqca qəlb sevindirər,
yamanın birindən ay həzər, həzər.
İnsan var baxışı könül dindirər,
insan var duruşu göz əzər, əzər.

Kim ki, nikbin olmaz, danışar acı,
onu nə dost sevər, nə qardaş, bacı.
Hamı bir xoş üzün, sözün möhtacı,
bədxahdan uşaq da ay bezər, bezər.

Məclisə bəzək ol şirin söhbətlə,
dinləsin, qoy hamı səni diqqətlə.
Çalış, el içində görün hörmətlə,
el sənə yetirsin ay nəzər, nəzər.

Şərəflə ömür sür, ədəblə yaşa,
kamala çatırıq dolduqca yaşa.
Səbrsiz bir anda kükrəyər, coşar,
səbrli illərlə ay dözər, dözər.

Ziya yenə sözdən bir çələng hörər,
ona cila çəkər, neçə rəng verər.
Yetkin harda olsa, bitkin iş görər,
nataraz ortada ay gəzər-gəzər.

OĞLUMLA SÖHBƏT

İki şey minnətsiz verilir, oğul,
bir ana südüdür, bir ata malı.
Qalan yaxşılıqlar edilir, oğul,
ya borc əvəzək, ya təmənnalı.

Odur ki, aqillər halallıq istər
bəşər övladının hər işi üçün.
Daim diqqətli ol, sədaqət göstər,
sədaqət şərəfdir hər kəşi üçün.

İnsan əməliylə seçilir ancaq,
kamillər yaxşılıq itirməz, oğul.
Hiylə, yalan üstə qalanan ocaq
heç kimə ucalıq gətirməz, oğul.

Ehtiram, etibar gördüyün yerdə
həm aydan arı ol, həm sudan duru.
Kimsədən səxavət görəndə, birdən
acgözlük eyləmə, nəfsini qoru.

Çünki hər almağın qaytarmağı var,
bu tələş qəlbindən çıxmasın bir an.
Verən verdiyini min yerə yozar,
alan aldığı unudan zaman.

Ot kökü üstündə bitər, ay oğul,
söykən uluların şərəfətinə.
Hörmətin tükənər, itər, ay oğul,
tamah kölgə salsa ləyaqətinə.

Sınma minnətindən, çalış heç kəsin,
qoyma qaxınc ola başına nəfsin.
Biri salamını alsa dilucu,
biri həqarətlə baxarsa, bəsin.

Heç kimi aldatma, boş vədə vermə,
boğazdan yuxarı danışma heç vaxt.
Çətinə düşənin halına gülmə,
pisliyə, qisasa çalışma heç vaxt.

Yer üzü ən böyük şeytan yuvası,
durnatək ayıq ol, qurd kimi cəld ol.
Həm təmkin ustası, həm fənd ustası,
həm cəza verəndə kişi ol, mərd ol.

İdrakın itiykən, aqlın saf ikən
heç kimdən heç nəyi umma dünyada.
Gəlib doğanaqdan keçirkən örkən
aldanma rütbəyə, şöhrətə, ada.

Ali amallardır ən böyük seçim,
cılız fikirlərlə yorma beynini.
Bir də, ətrafına nümünə üçün
adından uca tut valideynini.

Merac məqamında görüşür hər an
valideyn anlamı, Vətən anlamı.
Mən sənə bunları deməzdim, inan,
bu cür sevməsəydim ata-anamı.

İki şey minnətsiz verilir, oğul,
bir ana südüdür, bir ata malı.
Qalan yaxşılıqlar edilir, oğul,
ya borc əvəzətək, ya təmənnalı.

AXTAR

Şəbnəmi güldə,
şəkəri dildə,
sevgini eldə,
qiyməti ləldə axtar.

Laləni düzdə,
isməti üzdə,
heyvəti gözdə,
hikməti sözdə axtar.

Sonanı göldə,
Turacı çöldə,
hiddəti seldə,
atəşi küldə axtar.

Ləzzəti aşda,
qüvvəti xaşda,
sərtliyi daşda,
Qüdrəti başda axtar.

Məstliyi meydə,
naləni neydə,
caynağı leydə,
fələyi göydə axtar.

Paklığı qarda,
şirəni narda,
muğamı tarda,
dostluğu darda axtar.

ƏCƏB XOŞ GƏLDİN

*Bir səhər ayna qabağında saçımı darayarkən
gicgahımda ağ tük görüb ani olaraq özümü itirdim.*

Ay naqafil gələn qonaq,
əcəb xoş gəldin, xoş gəldin.
Di danışaq, əhval tutaq,
əcəb xoş gəldin, xoş gəldin.

Donub qaldım bir anlığa.
nə tez qul oldum qulluğa?
Qədəm qoydum ahıllığa,
əcəb xoş gəldin, xoş gəldin.

Qəlbimdə ümman sevincim,
sanırdım ki, hələ gəncəm.
Tamam dəyişdi düşüncəm,
əcəb xoş gəldin, xoş gəldin.

Ey sirri pünhan sərvərim,
varmı yaşımdan xəbərin?
Qonaq gələn dərdi-sərim
əcəb xoş gəldin, xoş gəldin.

40-ağlın ən coşqun yaşı,
40-zəkaya məhək daşı.
Ətəyindən tök bu daşı,
əcəb xoş gəldin, xoş gəldin.

Hələ ömür bir tamaşa,
gəl, dünyayla gir savaşa.
Qəm gətirmə başdan-başa,
əcəb xoş gəldin, xoş gəldin.

Rəngindən görürəm bunu,
geyinmişən əcəl donu.
Açma hələ bu oyunu,
əcəb xoş gəldin, xoş gəldin.

Sən ki, ömür ölçüsüsən,
sən də Allah elçisisən.
Əzrayıla köməkçisən,
əcəb xoş gəldin, xoş gəldin,
əcəl, xoş gəldin, xoş gəldin.

DÖVRÜ İLƏ SƏSLƏŞƏN ŞEİR

*Şairə hər şeyi bağışlamaq olar,
bircə zamanın ruhunu təhrifdən savay.*

A.Blok

I. Şeir zaman və məkanla səsleşən hadisədir,
o sanki dərviş libasında haqqı gəzən kimsədir.
Şeir şairin beynində cücərən düşüncənin məhsuludur,
şeyrin dəyəri yazarın duyumundan və istedadından asılıdır.
Şeir duyğunun qəlbəki inikasıdır.
Şeir təkcə konkret andakı
sevincin, kədərin deyil,
o həm də gizli sevginin, nifrətin,
məftunluğun, heyretin
şairanə büruzə üsuludur.
Şair hər şeyi gördüyü, duyduğu kimi
yazmağa borcludur.

II. Şeir təkrarlanan yox, yaranan hadisədir,
o gah ruhdan doğulur, gah ovqat həvəsidir.
Şeir öz sahibinin təzə – tər nəfəsidir,
ən adi şair belə, onun yenisini gətirəsidir.

Şeir hər otun, çiçəyin cücərməsi, bitməsidir.
Şeir hər canlının öz dilindəki nəğməsidir.
Şeir bülbülün gül üçün dil-dil ötməsidir.
Şeir Məcnunun Leylini xəyalən öpməsidir.
Şeir Füzulinin heyrətdən ekstaz etməsidir.
Şeir fanat ömrün şəhidliklə bitməsidir.
Şeir mədhiyyə deyil, yalmanmaq deyil,
o dövrünün etiraz, üsyankar səsidir.
Şeir əsl kişilik, ləyaqət, sınımazlıq dərəsidir,
o, ən azı, bu günün Sabiri, Nəsimisidir.
Şeir istibdad əleyhinə, istiqlal kəlməsidir.
Şeir əqidəsi uğrunda İsanın ölməsidir.
Şeir Nuhun həyatı, insanlığı nicat gəmisidir.
Şeir ruhən abidin cənnətə,
Peyğəmbərin Meraca getməsidir.
Şeir xeyirxah insanın səxavət zəmisidir,
kim onu azacıq duyub bəhrələnsə, bəsidir.

OLMUR

Bu külü qorunda yanan dünyanı
qanırsan olmayır, qanmırsan olmur.
Göz yaşı üzündə donan dünyanı
danırsan olmayır, danmırsan olmur.

Yaddaşı süzgəcdən keçirib hərdən
qəm simi üstündə köklənir sinən.
Neçə dost – doğmanı özünə düşməni
sanırsan olmayır, sanmırsan olmur.

Bir də görürsən ki, yetkin yaşında
bir sevda şimşəyi çaxır başında.
O, adı pünhanın naz – savaşı
yanırsan olmayır, yanmırsan olmur.

Özün bir yerdəsən, könlün min yerdə,
keçir səksəkədə vaxt da, ömür də.
Fikirdən, xiffətdən düşəndə dərdə
sınırsan olmayır, sınırmırsan olmur.

Tanı dövrün «böyük» insanlarını,
dinlə bər-bəzəkli yalanlarını.
Ömrün hədə keçmiş bu anlarını
anırsan olmayır, anmırsan olmur.

HƏR CANIM AĞRIYANDA

Hər canım ağrıyanda
özümə yer tapmıram.
Gəzirəm ev-eşiyi,
səhərəcən yatmıram.

Çox küsəyən oluram,
tez çıxıram özümdən.
Həyat maraqsızlaşır,
ömür düşür gözümdən.

Gəlir hər xəstəlikdən
bir acizlik qoxusu.
Yaman ağrıdır məni
gərəksizlik qorxusu.

Ən çox çəkdiyim hal –
umu, ələbaxımlıq.
Mənə qismət olmasın,
bu cür qayğı, yaxınlıq.

Biri sayğı göstərir,
biri məqsədli gəlir.
Kimi gizli sevinir,
kimisi qüssələnir.

Bu sınaq xəlbirində
hamı bir-bir ələdir.
Övladın da qiyməti
çətin gündə bilinir.

İllər xəstəsi olan
itirir marağını.
Əvvəlki doğmalar da
almırlar soracağını.

İçimdə dərd, üzüntü,
ürəyimdə min fikir.
Mən indi anlayıram
qocalar nələr çəkir,
tənhalar nələr çəkir!

BU DA BİR İSTƏKDİ...

Bu da bir istəkdi, yazıb-yaratmaq,
hopa ağ kağıza duyğun, heyrətin.
Misraya can vermək, sözü oynatmaq,
gəzə dil-dodaqda sözün-söhbətin.

Bu da bir istəkdi, qəlb otağında
sözə cila vermək, sözdən bal çəkmək.
Məqamı gələndə, sənət bağında
kiçicik bir budaq, bir nihal əkmək.

Bu da bir istəkdi, arzu adında,
sözdən qala hörmək, kitab buraxmaq.
İlham ağuşunda, ruh qanadında
bulud fikirlərlə göylərə qalxmaq.

Bu da bir istəkdi, könül ovqatı,
sənə sirdaş edir qələm-dəftəri.
Hərdən dayandırıb vaxtı, saatı
yaşada biləsən qərinələri.

Bu da bir istəkdi, şair istəyi,
qəlbləri fəth etmək şeirlə, sözlə.
Düşün səhərəcən bir deyim üstə,
misran doğulacaq məqamı gözlə.

Bu istək həmişə ehtiram yerin,
çəkir maqnit kimi anbaan səni.
Bu istək övladdan, qadından şirin,
məst edir sevgisi hər zaman səni.

Bəlkə bu istəkdi qazandıqların,
kimsə verə bilməz özünə qiymət?
Ömür dəyərlidi, ya yazdıqların,
ən çətin imtahan budur, ya qismət?!

BİR YARPAQ ÖMRÜ

Gözüm bir yarpağı tutub haçandı,
bu yarpaq qəlbimə yatıb haçandı.
Bu yarpaq bir kiçik tumurcuq idi,
Maşaallah, böyüyüb, artıb haçandı.

Gör, nə tez qol açıb bir budaq qədər,
böyüyüb anbaan, saatbasaat.
Dartınıb Günəşə sarı hər səhər
bir yarpaq ucunda yaşanan həyat.

Bu yarpaq meyvəyə mühafizəçi,
bu yarpaq yağışa, küləyə çəpər.
Yayın yer yandıran bürkü vaxtında
ətrafa canından sərinlik səpər.

Cənnətdən Müjdədir hər yaşıl yarpaq,
ruzidir, nəfəsdir məxluqata o.
Onsuz münbitləşməz, canlanmaz torpaq
simvoldur, bayraqdır nəbatata o.

Artar kol üstündə, budaq başında,
sürər təmənnəsiz qısa ömrünü.
Bu az həyatının xəzan yaşında
bağışlar payıza, qısa ömrünü.

Beləcə yaşayar yarpaq ömrünü,
dəli küləkləri vecinə almaz.
Ağacda işini bitirən günü
qopar saplağından, budaqda qalmaz.

Hər kolun, ağacın bəzəyi yarpaq
bənzərsiz zinətdir meşəyə, bağa.
Öz son payızını yaşayan yarpaq
saralıb xəzəltək düşür torpağa.

Mən də içindəyəm bu köçən köçün,
çörəyim bir loxma, suyum bir içim,
Əlimdən gələni edirəm hər gün
bir yarpaq ömrünü yaşamaq üçün.

MƏNİM ÜNVANIM

Mən harda doğuldum, harda böyüdüm,
atam haralıdır, anam haralı?
Ay mənim oxucum, sən hardansansa,
mən də o yerdənəm, mən də oralı.

Mən harda doğuldum, harda böyüdüm,
bunun nə fərqi var ölkə içində?
Bu sayaq yöndəmsiz, köntöy ovqatın
hər kiçik eyhamı ürək incidər.

Sərhəd, zaman bilməz şair ilhamı,
məni sözümdəki yerimdə axtar.
Özüm qazandığım əsl ünvanı
sevdiyini misramda, şeirimdə axtar.

Bizi ayırmasın “haralı” sözü,
xalqı bölgələrə bölənə lənət.
Nakəslər hələ də aşkar ya gizli
bizə yerə görə qoyurlar qiymət.

Yıxır evimizi tərəfbazlıqlar,
kəsir dilimizi əyri seçimlər.
Çünki cəzasını yaramazların
çox vaxt əqidəsi düzlər çəkirlər.

Bu cür düşüncəsi dayazlar yazıq,
bu cür insanlara oxunmaz rəhmət.
Qaçə bilmiriksə bu hissdən uzaq,
qoy olsun sənə də, mənə də lənət.

Yurdun hər qarışı müqəddəs, əziz,
Dağlıq da Vətəndir, aran da Vətən.
Bir ovuc torpağı qalsa yiyəsiz,
demək sızıldayan yarandı Vətən.

Bizim ki, ən azı ölkəmiz iki,
Şimal da, cənub da tutulsun, qoy tən.
Könlümü gah o tay, gah bu tay çəkir,
Vallah, biz bölməsək, bölünməz Vətən.

Vətənə sədaqət andı içəndə
ayrı bir sevgiyə hacət qalmayıır.
İgid torpaq üçün candan keçəndə
“haralı” sözünü yada salmayıır.

Vətən torpağının hər bir bucağı,
elin hər insanı dəyərlı, əziz.
Yox ögey-doğması, yaxın-uzağı,
hər yeri bizindir, hər yerində biz.

Hər gün bir evdəyəm, bir məclisdəyəm,
gör, neçə ünvanda, neçə yerdəyəm.
Yüz yerdə söz deyən, iz qoyan mənəm,
şairin Vətəni olur ki, bəyəm?

Mən könül vermədim bülbülə, gülə,
dedim öz xalqıma qurbandır canım.
Ruhunu oxşayan hər misram ilə
ay əziz oxucum, sənsən ünvanım.

ATA MƏHƏBBƏTİ

*Yox, yox, ağlamadım namərd ölümçün,
ağladım, atamı görmərəm bir də.*

Zülfüqar Qodmanlı

Mən atamı çox gənc ikən itirdim,
mən atamı heç doyunca görmədim.
Nə atama bir xoş müjdə yetirdim,
nə atama bir dəstə gül dərmədim.

Nə biləydim dünya belə kəcrəftar,
nə biləydim əcəl belə sərt, qəddar.
Nə biləydim ölüm adlı o qatar
qəfil gəlib, onu bizdən aparar.

Bir qayğısız tələbəydim, cavandım,
düşünmürdüm dünyanın dərd-sərini.
Mən atamı itirəndə anladım
ataların dağdan uca yerini.

O zamandan qəlbim yuva dərd üçün,
bağrım başı göynəməsin, neyləsin?
Öz ömrünü xərcləyənim mənimçün
heç görmədi zəhmətimin bəhrəsin.

Gecə-gündüz ağlayırdım o günlər,
içimdə bir izzirab var indi də.
Kövrəlirəm, hər oğlumu öpəndə,
hönkürürəm, hər yuxuma girəndə.

İndi qəbri son təsəllim, pənahım,
karıxıram lal baxışı önündə.
Bu nə çətin imtahandı, Allahım,
boğuluram qışın soyuq günündə?

Xəyalımdan çıxılır atam heç zaman,
daşa dəymiş onsuz arzum, muradım.
Ən çox ona yanırım ki, bircə an
mən atamın xidmətində durmadım.

QUQU XİSLƏTİ

Çox qəribə bir həyat tərzi keçirən Ququ quşu yumurtasını ayrı bir quşun yuvasına qoyur və üstündə kürt yatmır. Öz yuvasında, yad yumurtalarını özününkündən seçməyən zavallı ana quş hamısının üstündə kürt yatır. Və qəribə bir təzaddır ki, Ququ yumurtalarında gələcək nəslin inkubasiya dövrü bir neçə gün tez bitdiyindən, həmin ana quş özününkü bildiyi Ququ balalarını yedizdirmək üçün qalan yumurtaların üstündən durur və nəticədə... öz gələcək balaları yumurtada ikən tələf olur. Və ya gözləri hələ yumulu Ququ balası yuvadakı yumurtaları, ya da doğma balaları arxası və ayaqları ilə itələyərək yuvadan bayıra atır.

Çox qəribə xisləti var Ququ quşunun,
ömrü boyu yuva qurmaz, bala çıxarmaz.
Yumurtası üzərində bir gün qırt yatmaz,
balasını ayrı bir quş böyüdər onun.

Nə bircə yol əmələndən usanar, doyar,
nə düşünməz balasını bircə saat da.
Ayrısının hesabına nəsil artırar,
bu minvalla ömür sürər Ququ həyatda.

Yaranışdan qoyulursa nütvəsi belə,
demək dünya rəvac verir kəmfürsətliyə.
Bu nə sirrdir, yumurtadan çıxmamış hələ
quş balasın öyrəşdirir parazitliyə?!

Min əzabla yuva quran, yumurta qoyan,
kürt yatan o ana quşun halına yazıq.
Xəyalında balasını bəslər anbaan,
yuvasında arzusu puç, istəyi pozuc.

Bu cür murdar xislətiylə öyünən Ququ
bundan sonra işlədəcək hələ çox günah.
Bu gün özgə yuvasında böyüyən Ququ
sabah ayrı yuvalara salacaq tamah.

Ey hər işin haqq, ədalət sayan təbiət,
bu haqqsızlıq qanundurmu, ya mübarizə?
Ey cənnəti, cəhənnəmi uyduran xilqət,
hansı qüvvə aşılair bu hissi bizə?

Bəlkə ali diqqətində hamımız birik,
can alanla can verənlər doğulur əkiz?
Ulu Tanrım, görürsənmi nələr çəkirik,
bu quldurlar, aldanmışlar dünyasında biz?

SMS OYUNU*

Əcəb müasir oyunlar oynanılır
milli televiziya kanallarında.
Başımız şişir bu televerilişlərin
ucuz məişət söhbətlərində,
qadın qeylu-qallarında.
İndi də “Şou biznes”, “Maşın uduşu”,
“Yeni ulduz”... və sair SMS oyunu.
Vallah, bu cür duzsuz proqramların
itirmişik sayını.
Di gəl, az-az eşidirik elmi, sənəti
və dünyavi söhbətləri.
İntellekti inkişaf etdirən
bu cür verilişlərin
görünür boş yeri.
Dərin məzmunlu verilişlər nəyimizə gərək.
Bizə rahat alver lazımdır,
bir gündə əlaq, verək və xeyirimizi görək.
Niyə çətinə salırıq özümüzü?
Yazırıq həftəlik planımızı,
yığırıq pulumuzu, deyirik sözüümüzü.
Qoy lap, səhərdən axşama qədər
əfirdə oxusun cılız səslə müğənnilər,
fırlansın mənasız fonogram rolidləri,
keçirilsin növ-növ lazımsız müsabiqələr
– gah aşıq-yanşaq yarışması,
gah meyxana-bədiyyə deyişməsi,
gah da “Muğam festifalı”, “Azəri Star”,
hər ay kəşf edilsin yeni-yeni “ulduzlar”.
Bu yarışmalarda kəndlər,
şəhərlər, bölgələr
dursun bir-birinə qarşı.

* SMS oyunu – oyun və ya müsabiqə iştirakçısına mobil telefonla göndərilən pullu dəstək, qiymətləndirmə növü.

Təki yığılsın telekanallara
şıldırğı “SMS” yağışı.
Bu kanallar üçün önəmli deyil
analitik veriliş, məntiqli söhbət,
axı onlar özəl kanallardır,
onları ən çox gəlir maraqlandırır.
Budur işin məğzi, əlbət!
Heç fərqudə də deyillər
nə istəyir, nə qazanır millət.
Bu ki, biabırçılıqdır.
Axı belə sənət seçimi də olmaz,
bu avaraçılıqdır, qaraçılıqdır.
İştirakçıya, ifaçıya “SMS” sayına görə
verilir qiymət,
“SMS” sayına görə göstərilir diqqət.
“SMS” sayı ilə seçilir nümunələr, birincilər,
“SMS” sayı ilə təyin edilir
zəiflər, güclülər, incilər.
Bəs münsiflər heyəti, bəs peşəkar sözü?
Bu haqsız seçimə mat qalmışam, düzü.
İnformasiya kanallarımızı zəbt etmiş
bu başı pozuqlar,
həyatın mənasını ancaq pul qazanmaqda
görən yazıqlar,
bu – ağılı hələ tam yetişməyən yaşlılar,
nə etdiyini anlamayan cocuqlar,
bizə mədəniyyət, ədəb-ərkan dərsi keçən
sinəsi, göbəyi açıqlar
deyəsən yavaş-yavaş
abır-həyamızı da alacaqlar,
milləti daha gülməli vəziyyətə salacaqlar.
Çünki Telekanal rəhbərlərinin gözləri
hələ ki, görmür ekranları oyun-oyuncaq
meydanı edənləri.
Çünki, hələ ki, seyrci mövqeyindədir
ölkənin bu işə məsul başda gedənləri.

Doğrudanmı onları maraqlandırmır,
nə vaxtacan millətin zövqünü
düşüncəsini korlayar
ekranlara yol tapmış
bir sıra gədə-güdə?
Qorxuram bu naqislər, haçansa,
bu yolla seçələr nazirləri,
Prezidenti də!

DƏMLƏR O DƏMLƏR İDİ

*Dəmlər o dəmlər idi,
zaman ol zaman idi.*

S.Ə. Şirvani

Ruhun şad olsun, ustad.

Könlüm qan ağlayırdı, bağ-bağçam viran idi,
gözlərim qəm dəryası, ürəyim şan-şan idi.
Getmişdi yarı-gülrux, qismətim hicran idi,
yetmişdi axır zaman, dörd tərəf tufan idi.
Məni şəhadət edən o idi, canan idi,
dəmlər o dəmlər idi, zaman o zaman idi.

Ah, nə xoş günlər imiş, yar ilə ötən günlər,
sevgi xatirəsində gül kimi bitən günlər.
Hər anı xoş macərə, aya, ilə tən günlər,
heyf, geri qayıtmaz ömürdən itən günlər,
vüsali bal dadırdı, fərağı yaman idi,
dəmlər o dəmlər idi, zaman o zaman idi.

Kimdir onunla görən, indi həmzəban olan,
vəslindən kamyab olan, səsinə heyran olan,
gəzdiyi yola, rizə yüz dəfə qurban olan?
Ay onun nuru ilə evi çıraqban olan,
bizim qoşa ömrümüz ayrı bir dövran idi,
dəmlər o dəmlər idi, zaman o zaman idi.

Heç ədalət görmədim, haqq ummaram mən daha,
qaldım güman içində, dərd ucuz, xoş an baha.
Qırılmışdı inamım, ümid hanı sabaha?
Çünki müsəlman idim, üz tutmuşdum Allaha.
Sınmışdı şah vüqarım, şux qəddim kaman idi,
dəmlər o dəmlər idi, zaman o zaman idi.

Hər ilhamlı anında, gələndə şeirin dəmi,
bir möcüzə yaratmış o əzimlər əzəmi.
Şamaxıda yaşadı, səsi tutdu aləmi.
Seyyidə rəhmət deyir Fəxrəddinin qələmi.
O ölməz söz sərrafı ayrı bir insan idi,
dəmlər o dəmlər idi, zaman o zaman idi.

SƏNƏ ELƏ GƏLİR Kİ...

Sənə elə gəlir ki, düzünü sən deyirsən,
birini biz deməmiş, yüzünü sən deyirsən.
İstər bir rəsmi məclis, istər ziyafət olsun,
nə zaman gözləyirsən, nə məkan gözləyirsən,
nə məqam gözləyirsən.
Nə vaxt, harda istəsən, sözünü sən deyirsən,
sənə elə gəlir ki, düzünü sən deyirsən.
Bu cür təkəbbürünlə əyri dönüb düz olmaz,
çör-çöp yanan ocaqda kül yığılar, köz olmaz.
Biz uşaq deyilik ki, hər dəfə söylədiyin
bər-bəzəkli sözlərin boş vədinə inanaq.
Çox natiqlər görmüşük, dildən pərgar, sən sayaq.
Elə ki, işlərinin axarı alınmayır,
yadına biz düşürük, başlayır artistliyin.
Mən cür vədə verirsən, mən şirin söz deyirsən;
– az qalıb çətinliyə, hər şey əlimizdədir,
bir az da döz deyirsən.

Ona da döz deyirsən, buna da döz deyirsən.
Heyf, boş sözlərinə yetərinçə dözmüşük.
Biz səni dinlədikcə özümüzdən bezmişik,
elimizdən bezmişik, işimizdən bezmişik.
Sənə elə gəlir ki, düzünü sən deyirsən,
birini biz deməmiş, yüzünü sən deyirsən.
Bir qulaq as, a qardaş, sən də eylə bir səbr,
bizim də bir balaca axı, aqlımız kəsir.
Ətrafın kef-damaqda, qalanlar yetim-yesir.
Xalq adından danışma, el malından danışma,
bəsdir qoyduğun bizi anlamazın yerinə,
çoxu susur, danışmır, nəyinsə xatirinə.
Anlamaq çətin deyil pafoslu sözlərinin
dolayı eyhamını, sətiraltı mənasını.
Tanrına bir üz çevir, etmə bizdən bu sayaq
sərvət iddiasını, dövlət iddiasını.
Biz yaxşı bilirik ki, boş vədlər verə-verə
özünü sən düşünür, sözünü sən deyirsən.
Sənə elə gəlir ki, düzünü sən deyirsən,
sənə elə gəlir ki, düzünü sən deyirsən!

ÖZ YERİNİ BİLƏNDƏ

İnsan, ağılı dərk edəndə
yaşayır bu dünyada.
Dözür neçə məşəqqətə,
atır özün min oda.

Yaşamağın, yaratmağın
əziyyətməmiş mənbəyi.
Bircə qram balçün gəzir
arılar min çiçəyi.

Bağrı qana dönməyincə
vurulmaz bülbül gülə.
Sevilməkçün atır bəlkə
dağdan özün şələlə?

Təbiətin qəməsi çox,
gah məkrli, gah naşı.
Hansı eşqdən axır görən,
buludların göz yaşı?

Öz-özünü ovsunlayır
dünya naz-savaşında.
Bu duyğunun, bu heyrətin
insan durur başında.

Mələkləri göydən salır
ərşə qalxan cəh-cəhi.
Yaradanı valeh edir
yer üzünün əşrəfi.

Gözəllikdən doymur ürək,
ha dolan, gəz yüz yeri.
Hər ürəkdə söz yeri var,
hər çöhrədə göz yeri.

Xaliq özü yaratmışdır
insanı cah-cəlallı.
Hərə bir cür qiymətlidir,
hərə bir cür maraqlı.

Nə gərəksiz bir şey vardır,
nə də ki, tam yararlı.
Gəzir sənin atdığı
kimsə əli çıraqlı.

Məclislərə yaraşlıq ol,
el gözüdür hər biri.
Danışmağın öz yeri var,
oynamağın öz yeri.

Həmişə xoş qarşılanmaz
dəyərli söz, xoş əməl.
Köməyinə lüzum yoxsa,
ağır otur, batman gəl.

Bir arzudur, bir istəkdir
məqamında hər biri.
Sevinməyin öz yeri var,
ağlamağın öz yeri.

İmkansızın əlindən tut,
yara xeyir-şərində.
Ömür enər qürubuna
dünya durur yerində.

Qoy ağzından güləb axsın
danışanda, güləndə.
İnsan daha gözəl olur
öz yerini biləndə!

NOVXANI BAĞLARINDA

Açılır könlüm, gözüm,
Novxanı bağlarında.
Cənnətdir çölün düzü,
Novxanı bağlarında.

Bu yerlərin ad-sanı,
qara şanı, ağ şanı
gəzər bağı, bağçanı
Novxanı bağlarında.

Əncil, qaysı, badamı,
yoldan saxlar adamı.
Dad xar tutun dadını,
Novxanı bağlarında.

Tağda pomidor-xiyar
göz oxşayar qış-bahar.
Çiyələyi et nübar.
Novxanı bağlarında.

Əskik olmaz heç zaman,
aş üstündə zəfəran.
Gəl, sən də et nuş-can
Novxanı bağlarında.

Elə ki, başlar yazı,
isti keçər gündüzü.
Gülər Günəşin üzü,
Novxanı bağlarında.

Qumlu çimərlikləri
dəf eyləyər dərdləri.
Üz, qucaqla Xəzəri,
Novxanı bağlarında.

Özü bir gözəl məkan,
insanları mehriban.
Göstər sən də ehtiram,
Novxanı bağlarında.

Hər yerdə ədəb, hörmət,
nə çox burda həmsöhbət.
Ən gözəl istirahət
Novxanı bağlarında,
Novxanı bağlarında.

MİLLƏTİ BU HALA SALANA YAZIQ

*Azərbaycanın dövlətçilik tarixini öyrənərkən məlum olur ki,
əslər boyu özümüz özümüə qənim kəsilibmişik.*

Min ildir durmuşuq qardaş qəsdinə,
araya nifaqı salana yazıq.
Hiylə yeridikcə düzlük üstünə,
bizi dərdə salan yalana yazıq.

Dünyaya gələndə baxsız gəlmişik,
şahlıq arzusunda, taxtsiz gəlmişik.
Bəlkə də əzəldən vaxtsiz gəlmişik,
ilkin laylamızı çalana yazıq.

Bu bəla bizləri yeyib, hey gəzər,
hərdən bişmiş xoşlar, hərdən çiy gəzər.
Keçi can hayında, qəssab piy gəzər,
canının hayına qalana yazıq.

Baxtsiz balaların bənizi solmuş,
millətin yarısı millətə qulmuş.
Xeyirxah işlərə vaxt unudulmuş,
xalqının halına yanana yazıq.

Azdıq yolumuzu duman içində,
yaşadıq ümidlə, güman içində.
Bu sonu görünməz zaman içində
beş günlük ömründən olana yazıq.

Əsirik biz də min əsir içində,
igidlər hiddətdən əsir içində.
Dişi bağırsağın kəsir içində,
aslanın qəfəsdə halına yazıq,
milləti bu hala salana yazıq!

SƏN GƏLİN KÖÇÜRSƏN

*Övlada, anam qurban,
var-dövlət, ad-san qurban.
Hansı valideyn etməz
balasına can qurban?*

Son günlər yükün köç, xəyalın dalğın,
bu nə yır-yığışdı edirsən, qızım?
Yol ayrıcındasan, ata evindən
öz od-ocağına gedirsən, qızım.

Yüz bəzək vurulur cer-cehizinə,
gəlinlik paltarın mələk libası.
Elə “can” deyirik hər bir sözünə,
evim yaraşığı, könlüm sonası.

Bu sevdan nə qədər şirin olsa da,
bu köçün o qədər ağırdır, qızım.
Sonu vüsəl olan bu ayrılığın
hərəni bir cürə ağrıdır, qızım.

Qardaşın fikirli, bacın nigaran,
anan gündə yüz yol dolur, boşalır.
Bizi tək buraxmır doğmalar bir an,
evimiz bir ucdan dolur, boşalır.

Əlbəttə, böyüyüb gəlin köçməyin
bizim hamımızın ülvi istəyi.
Amma ki, ay mənim nazlım, göyçəyim,
günbəgün qəlbimin artır göynəyi.

Toya hazırlaşır qonum-qonşular,
kimi kostyum gəzir, kimi don seçir.
Ata evindəki bu son həftən də
bir göz qırpımında əriyib keçir.

Yığılıb başına qohumlar, dostlar,
toyundur, sən vəfa andı içirsən.
Allah, bundan gözəl bir günmü olar,
sevib-sevildiyin evə köçürsən?!

Şənlik davam edir öz axarında,
“Şadlıq sarayı”nda hər şey xoş, gözəl.
Sən indi ömrünün ilk baharında,
mənim sə başımda yüz fikir gəzər.

Sən gəlin köçürsən, bu şad günündə
pərişan olan kim, deyib-gülən kim.
Ananla birlikdə, baxıram, hərdən
gözünün yaşını gizli silən kim.

Məclis sona yetir, qonaqlar gedir,
görüşüb ayrılır doğmalar bir-bir.
Sonuncu “Vağzal” sədası gəlir,
sonuncu “Vağzal” zalı titrədir.

Mənsə nigaranam hamıdan artıq,
özümdə deyiləm, niyə, bilmirəm?
Səni toy evindən yola salmağa
gəlib “üç kəlmə söz” deyə bilmirəm.

Qorxuram qəfildən hönkürə biləm,
kövrəlib ağladam hamını, qızım.
Bu aciz, bu zəif görkəmə ilə
pozmaq istəmirəm halını, qızım.

Yola salmağıma məndə hal hanı,
ürəyim köksümdən çıxır az qala?
Mənim bu ağrımı, iztirabımı
ancaq qız atası duyar, ay bala.

Güc tapıb əlindən tuta bilmirəm,
yanaşıb üzündən öpə bilmirəm.
Çəkilib dururam bir az kənarada,
gözüm yaşla dolur, qəlbim qubarla.

Gedirsən, gözlərin məni axtarır,
gedirsən, ürəyim gedir yanında.
Səni öz sevdiyin oğlan aparır,
mənimsə min təlaş gəzir canımda.

Bir acı sərməstlik sındırır məni,
təngimiş nəfəsim yandırır məni.
Kimsə soruşmasın bu halın nədir,
axı ciyərpəram yol üstündədir?!

Bilsən nə çəkirəm, ay canım, gözüm,
qoymadın canımda rahatlıq, dözümlük.
Sən məni, gör, necə kövrəldin, qızım,
sən mənə ağlamaq öyrətdin, qızım?!

TOY GÜNÜ

Nəriman Məmmədov musiqi bəstələmişdir

*Çıxmışam bir çətin yola, ay Allah,
şirinmiş hər şeydən bala, ay Allah.
Sən mənim ömrümdən kəsib illəri,
balamın baxtına cala, ay Allah.*

Qovuşur taleyi iki cavanın,
ürəklər fərəhlə döyünür bu gün.
Arzusu gül açır ata-ananın,
nənələr, babalar öyünür bu gün.

Bəy oğlan qamətli, sağlam, ucaboy,
gəlin şəhla gözlü, dodağı püstə.
Tanrı bəd nəzərdən hişz eylesin, qoy
üzərlik yandırın başları üstə.

Bu xoşbəxt anında, a dostlar, gəlin,
içək sağlığına bəylə gəlinin.
Bu günkü izdivac təntənəsiylə
təmali qoyulur bir ailənin.

Sən də bəy qardaşım, min dəfə sevin,
şükür et taleyin bu qismətinə.
İsməti özündən gözəl sevgilin,
qoy şərəf gətirsin ləyaqətinə.

Sultanlıq saydığı subaylıq dövrü
çevrilsin əbədi bir xatirəyə.
Bağlan varlığımla, ülviyyətinlə
yanında oturan mələikəyə.

O bir nazəndədir, bir yaraşıqdır,
oyna hər nazına, hər savaşına.
Onun hər gülüşü yaşıl işıqdır
səni çətdırmaqçün arzu başına.

O, sənin qurduğun yuvaya gərək,
o, sənin udduğun havaya gərək.
Onsuz boğazından keçməsin çörək,
o, sənə həm arxa, həm dost, həm bəzək.

Gör, necə kövrəlir, o, sərt qaynatan,
sevinir, gözündən yaş axa-axa.
Bu istək hər hissdən güclüymüş, aman,
qızın aparırsan o, baxa-baxa!

Kaş belə böyüyə bütün övladlar,
kaş belə evlənə bütün subaylar.
Kaş belə öyünə bütün analar,
kaş belə sevinə bütün atalar.

Qoy, bu toy hamıya xoş örnək olsun,
mübarək, mübarək, mübarək olsun!

ŞİP-ŞİRİN XƏDİCƏ

Şirin bala olmuşam,
babamgilə gəlmişəm.
Xörəyimi yemişəm,
oynamışam, gülmüşəm.
Hamını tanıyıram,
hamını istəyirəm.
Babamı istəyirəm,
nənəmi istəyirəm.
Arada babam ilə
gəzməyə də çıxıram.
Hər şeyə marağım var,
hər tərəfə baxıram.
Binalara, parklara
boş yerə baxmayıram.
Harda nə görürəmsə,
yadımda saxlayıram.
Daha böyümüşəm mən,
çox şey öyrənmişəm mən.
Acıqlı anlarımda
dəcəl işlərim də var.
Məni hirsəndirənçün
iti dişlərim də var.
Olub, belə anımda
nadinclik də etmişəm.
Kimini cırmaqlayıb,
kimini dişləmişəm.
Amma çox mehribanam
bütün doğmalarımla.
Günüm daha xoş keçir
əziz atam, anamla.
Hamını tanıyıram,
hamını istəyirəm.

Babamı istəyirəm,
nənəmi istəyirəm.
Xalamı istəyirəm,
bibimi istəyirəm.
Dayımı istəyirəm,
ənimmi istəyirəm.
Hamının da adını
deyirəm bircə-bircə.
Çünki çox yaxşı qızam
mən şip-şirin Xədicə.

ŞƏKƏR BALAM, BAL BALAM

Şəkər balam, bal balam,
saçları sığal balam.
Baxışları mənalı,
qaşları hilal balam.

Üzündə ağ işıq var,
gözlərində cazibə.
Özünü çox istədir
mənim bu maral balam.

Körpə fidan kimidi,
zərif ləçəklərini
çöhrəsində gəzdirir
yanaqları al balam.

Evimin sonasıdı,
qəlbimin aynasıdı.
Sanki Ay parçasıdı
mənim nurcamal balam.

ŞƏKƏR QIZIM, BAL QIZIM

Qızım Züleyxa üçün

Arzuların qanadında doğuldun,
isidirsən hamımızı odunda.
Nə xoş gündə, nə xoş anda doğuldun,
iki sevgi yaşadırısan adında.

Evimizin yaraşığı, sonası,
başımızın ucalığı, tacısan.
Bir gör, neçə ataların anası,
bir gör, neçə qardaşlara bacısan?!

Əmi, bibi sənə «anam» deyirlər,
həm anamın əvəzisən, həm qızım.
Hərənin bir ulduzu var, deyirlər,
sənsə mənim qoşa yanan ulduzum.

Harda olsam özümə yer tapmaram,
eşitməsəm əgər o gün səsinə.
Sən, ay mənim şəkər balam, bal balam,
sevən varmı bu qədər körpəsini?

Hərdən səni çağıranda adınla,
ürəyimdə xatirələr oyanır.
Qabağıma, gül balam, sən çıxırsan,
xəyalımda doğma anam dayanır.

İki adı yaşadırısan özündə,
hər birisi sehlənmiş bir dünya.
Bu sevgidən bir məstlik var gözümdə,
heç bilmirəm gerçəkdi bu, ya röya...

Yüz duyğuyla sənə bağlı ürəyim,
mat qalmışam bu istəyə, arzuya.
Sən ey mənim cənnət quşum, mələyim,
yuxudursa, qoy uzansın bu röya.

BACILAR

Yüz yol nazımını çəkər, yorulmaz
yüz yol qayğımıza qalan bacılar.
Qardaşla sevincin bölməkdən doymaz
qardaş qadasını alan bacılar.

Ağrıyan görəndə bir yerimizi
özünə diləyər dərd-sərimizi.
Canından çox sevər hər birimizi
sevgisi tükənməz ümman bacılar.

Daim üstümüzdə nəzəri, gözü,
bizik güvənc yeri, bizik əzizi.
Anasız qardaşa ana əvəzi,
dərdi ürəyində pünhan bacılar.

Əskilməz qəlbində mehr-məhəbbət,
arzusu, istəyi, dözümü heyrət.
Qardaşdan umduğu bir quru diqqət
görməsə, can evi talan bacılar.

Nəfəsi müşk-ənbər, ürəyi kövrək,
çiçək tək zərifdir, ceyran tək ürkək.
Naqafil, ürəyi yaz buludu tək
bir incə məqamdan dolan bacılar.

Biz də yaranmadıq boş şöhrət üçün,
yarandıq bacıya sədaqət üçün.
Kim desə qardaşlar ölmür sizinçün,
inanın, yalandı, yalan, bacılar.

MƏNİM DOĞULDUĞUM KƏND

*Dünyaya gəldiyim, uşaqlığımyı keçirdiyim el-obama
və onun sadə insanlarına ithaf edirəm.*

Mənim doğulduğum uzaq bir kənd var,
orda hər qarış yer mənə əzizdir.
Kəndin qabağından kiçik çay axar,
suyu bulaq kimi safdır, təmizdir.

Mənim doğulduğum o kiçik kəndin
çayının nə qədər bulaqları var.
Bulaqlar üstündə nəhəng ağaclar
yayda dörd tərəfə kölgə salırlar.

Necə doğma idi o çayın suyu,
yazın əvvəlindən orda çimərdik.
Tuqay meşələri dərələr boyu
çaya da, bizə də keşik çəkərdi.

Bu nadir ağaclar yayda sərəsər
örtərdi çətirtək çayın üstünü.
Çimib oynayırdıq axşama qədər,
gündən qorunardıq isti yay günü.

Hərdən yapışıb bir quru kötükdən
dərini sularına qırmaq atardıq.
Qorxmazdıq sürüşüb suya düşməkdən,
həvəslə, ləzzətlə balıq tutardıq.

Çıxıb durardıq bir budaq üstündə,
çayın yatağına qırmaq atardıq.
Elə olurdu ki, bəzən bir gündə
hərəmiz bir neçə balıq tutardıq.

Bu sıx meşələrdə hərdən azardıq,
gəlib yığılınca bulaq başında.
Dırmanıb bıçaqla adlar yazardıq
dəmir ağacının budaqlarında.

Ocaq qalayardıq bulaq başında,
bayram eyləyərdik həmin axşamı.
Çöldə bişirilən o balıqların
tamam ayrı idi ləzzəti, tamı.

O qədər qaçardıq ocaq başında,
yanağı yanardı neçə uşağın.
Bir göz qırpımında gümrəhləşardıq,
içəndə suyundan «Böyükbulağ»ın.

Quş kimi çıxardıq o ağaclara,
dələtək gəzərdik o budaqları...
Tamam o yerlərlə bağlıdır mənim
uşaqlıq dövrümün şıltaq çağları.

Heyf, suyu şirin o gur bulaqlar
indi ağlayırlar baxımsızlıqdan.
Bir vaxt bizdən bezən o şux budaqlar
yolçunu səsləyir sanki uzaqdan.

Heyf, o meşələr qırılır yaman,
daha nə çimən var, nə də oynayan.
O çayın suyu da azalıb tamam,
dəyişib təbiət, dəyişib zaman.

II

Deyəsən ayılıb eloğlularım,
hərə çay boyunca bir çəpər çəkir.
Çəpər arxasından təzə pöhrələr
yenə bəhsəbəhslə göyə yüksəlir.

Bəsləyin, böyüsün zərif nihallar,
qoy, Qəni, Nəriman, Həsən... adıyla.
Doğmalığ görməsə tamam qırılar,
qoruyun onları ürək oduyla.

Gümüşü suların yaşıl qolları -
bu yamac meşəsi, bu çay meşəsi.
Dolsun həyətlərə, tutsun yolları,
uzansın kənd boyu Tuqay meşəsi.

III

Mənim böyüdüyüm o kiçik kəndin
böyüyü, kiçiyi sadə, mehriban.
Bölgər dost-tanışla son tikəsini,
edər qonağına evini qurban.

Nə qədər müəllim, mühəndis, həkim,
ilk öncə o kənddə məktəb bitirmiş.
Neçə söz sərrafı, el ağsaqqalı
o kəndin adına şöhrət gətirmiş.

Mənim fəxr etdiyim o kənd cəbhəyə
nə qədər say-seçmə əsgər göndərmiş.
Sən demə, cəbhəyə oğul göndərmək,
Vətəni qorumaq qədər çətinmiş.

Mənim çox sevdiyim o doğma kəndin
igid oğlanları, qəşəng qızları...
Ehey... uşaqlığım, gənclik illərim,
sizi xatırladım, qəlbim sızladı.

Adı qəlbimdədir olsam da harda,
yaşar istəyimin ucalığında.
İndi arzum budur: – yaşayam orda,
ömrün qürubunda, – qocalığımda.

Ora ana yurdu, ata ocağı,
müqəddəs ruhların uyuduğu yer.
Mənim də Tanrıdan bir umacağım, –
Allahım, hər kəsə öz yurdunu ver!

DAĞLARIN

*Dindirməsən ağrı tutar başından,
hirsəndirsən şimşək çaxar daşından.
Yer titrəyər, daş ayrılır daşından,
deyərsən ki, dişi düşüb dağların.*

Vahid Əziz

Yaşillığı yaraşıqdır yaşından,
bulud-bulud göy tökülür başından.
Gözəllikdir daş qopubsa daşından,
mən deməzdim dişi düşüb dağların.

Arzusu nə, istəyi nə, kim bilir?
bulaqları həzin-həzin dindirir.
Çaylarını elçi kimi göndərir,
ümmanlara işi düşüb dağların.

Sinəsindən qüvvət alan ağaclar,
çiçəkləyər, ətirlənər hər bahar.
Zirvəsində mənəm-mənəm deyən qar
ətəyinə, hey sürüşüb dağların.

Mərdliyindən xəbərdardı görənlər,
tarixə bax, yaradıbdı, gör, nələr?!
Bir-birini kölgə kimi güdənlər
kol-kosuna çox ilişib dağların.

Dərdin sordum, ağrımadı cəfadan,
söhbət açdı gözəllikdən, səfadan.
Daşlarından damcılanan vəfadan
Fəxrəddin də bir az içib dağların.

GÜL HEYRƏTİ

Kür, sənə bənzəyən nəğməm olaydı.

Əli Kərim

Gül, sənə bənzəyən şeirim olaydı.

Paşa Qəlbinur

Gül, sənə bənzəyən şeirim olaydı,
gəzəydi dünyanı qarışbaqarış.
Hər qəlbə, hər dildə yeri olaydı...
sənin yaratdığın sevgiyə alqış!

Gül, sənə bənzəyən şeirim olaydı,
istək bəxş edəydi duyğusuzlara.
Gül, sənin həyatın ilahi paydı,
müqəddəslik hara, laqeydlik hara?

Gül, sənə bənzəyən şeirim olaydı,
ancaq öz ömrünü yaşayaydı, kaş.
Sənət sorağında, söz meydanında,
bir misra yükünü daşıyaydı kaş.

Gül, sənə bənzəyən şeirim hardadı,
bu bir arzu idi, xam xəyal idi?
Mən sənin önündə heyrətlənmişdim,
təbim də qəlbim tək əhli-hal idi.

BADAM AĞACI

*Novxanı bağlarında Badam ağacı bu il
yanvar ayında çiçəkləmişdi.*

Bu nə vaxtın oyanışı, gəlişi,
bürünməsən ağ çiçəklər tülünə.
Ətrafında qaysı, giləs büzüşüb,
sən bəzənib bənzəyirsən gəlinə.

Hələ qışın qar-sazağı qabaqda,
hələ səni dolu döyər, don vurur.
Hələ ilin yaz ovqatı uzaqda,
qəfil soyuq kökünü də yandırır.

Bu yerlərin dəli Şimal küləyi
hələ səni budaq-budaq yolacaq.
Ay baharın müjdəçisi, mələyi,
çiçəklərin solub vağam olacaq.

Təbiətin şıltaqlığı, a nazlım,
əcəb səni tora salıb, aldadıb.
Çox yuxusu ağırlarla işi yox,
ancaq səni vaxtından tez oyadıb.

Gözəlliyn cəzb etsə də adamı,
yaz qabağı tənə səni üzəcək.
Bir də vaxtsız çiçək açma, badamım,
bağban səni barsız bilib kəsəcək.

XANBULAN

Lənkəran-Astara yolunun 15-ci km-dən sağa dönüb 4,5 km yolu Xanbulan çayının yatağı boyu, əsrarəngiz mənzərəsi olan Talış sıra dağlarına qalxdıqca, füsunkar ormanların məxsusi yaraşığına tamaşa etməkdən doymamış, qivrıla-qivrıla dırmanan dağ yolları ilə irəliləyib Xanbulan dəryaçası ərazisinə yaxınlaşan nabaləd seyrçi sanki qədim dini məxəzlərdə təsvir olunmuş cənnət bağına daxil olur. Birdən işıqlı üfüq kimi nəzərə çarpan, bu, meşəli dağların əhatəsində üç iri yataq boyu dərin dərələrə dolub daşmağa çalışan və öz görünüşü ilə, ilk baxışda, uçan quşun nəhəng əksini xatırladan, möhtəşəm, bir az da vahiməli, açıq-maviyə çalan, geniş yataqlı gümüşü sular gözəlliyindən havalanmış müsafirlərə heyrətedici bir sevinc bəxş edir.

Bu «ağzına su almış» dərələrin və «suda boğulan» dağların qorxunc sakitliyi, vahiməli görünən suların lal duruşu, ətrafdakı quru ərazidə hər ağacın, kolun, otun sanki yenicə yuyulub təmizlənərək müqəddəs bir paklığa məhkum olunduğu bu yer, təsiri altına saldığı hər bir duyğulu insanı istər-istəməz öz bənzərsiz gözəlliyinin tərənnümçüsü olmaq zorunda saxlayır. O məftunedici zorun qarşısında tab gətirməyənlərdən biri də bu sətirlərin müəllifi oldu.

Biz orada olan müddətdə, günün axırı, təbiətinə külək yad olan Xanbulana bir duman axını hücum çəkdi və suyun üstündə, bir metrə qədər hündürlükdə asılıb dayandı. Sakit sulara sanki bir canlanma yarandı. Dumanda sınan solğun Günəş şüalarından cuşa gələn Xanbulan suları yaraşıqlı sinəsində bir rəngarənglik yaratdı. Biz dəryaçanın yatağından addım-addım uzaqlaşıb yuxarı qalxdıqca, bu mavi müstəvi üzərində sayrışan şüalar da Xanbulanın gümüşü sularını rəngdən-rəngə salırdı.

Sonradan öyrənəcəyəm ki, sahəsi 280 hektar, dərinliyi 72 metr, su tutumu 52 milyon kub metr olan Xanbulan dəryaçası Lənkəran şəhərindən 100 metr yüksəklikdə yerləşir! Doğrudan da, füsunkarlığı qədər də qorxulu olan, vahimə yaradan görünüşünə rəğmən, hədsiz cazibədar bu qənirsiz dağlar gözəlini mən də vəsf etməyə çalışdım.

Nə füsunkar görkəmi var bu yerin,
öz hüsnündən xəbərsizdir Xanbulan.
Dolub qorxunc dərələrdə dərinə,
durğun sulu bir dənizdir Xanbulan.

Bəndə düşüb dağ çayının axarı,
qərar tutub Lənkərandan yuxarı.
Səma kimi açıq-mavi suları,
bulud kimi tərtemizdir Xanbulan.

Gəl, yaxından, qalx, yüksəkdən bax ona,
sən baxdıqca, o da girsin min dona.
Sığımbıdır yaşıl dağlar qoynuna,
qənirsizdir, bənzərsizdir Xanbulan.

Göy otları gözü şehli gül kimi,
örtür duman üzərini tül kimi.
Yağmuru da leysan kimi, sel kimi,
ay üzlüdür, pakbənizdir Xanbulan.

Burda zəhmət ətirlidir hər qarış,
yaradana bərlüdür hər yaranış.
Xanbulanı tikənlərə min alqış,
silinməyən izimizdir Xanbulan.

Təbiətin bu ecazkar qüdrəti,
yaradıbdı özü boyda heyrəti.
Qəlbimizə həkk olunub əbədi,
şirin-şəkər sözumüzdür Xanbulan.

Məftunluqdan donub düşdük dərdə biz,
bu sehrlı, cənnətməkan yerdə biz,
qismət oldu, qonaq qaldıq burda biz,
elə bildik evimizdir Xanbulan,
hamımıza çox əzizdir Xanbulan.

LƏNKƏRAN

Yaşıl dona bürünübdü bu şəhər,
yaraşıqdır başdan-başa yolları.
Bu şəhərin ətrafını bəzəyər
ətir saçan narıngi, çay kolları.

Tanrı verib hər nemətin bu yurda,
torpaq münbit, meşə zəngin, çay gözəl.
Bu diyarın bənzəri yox heç harda,
qış mülayim, yaz ətirli, yay gözəl.

Arzuları çiçək açan Lənkəran,
ömrümüzə işıq saçan Lənkəran.
Hüsnü təravətli, gözəl Lənkəran,
nazlı, səxavətli, gözəl Lənkəran.

Dağ başında zümrüd gözlü Xanbulan
bir töhfədir bu torpağa Tanrıdan.
İnsanları zəhmətsevər, mehriban,
igidləri şücaətli, qəhrəman.

Bir tərəfin mavi Xəzər, Lənkəran,
bir yanını dağlar bəzər, Lənkəran.
Gəlib baxan salar nəzər, Lənkəran,
sevgin ürəklərdə gəzər, Lənkəran.

Şəhər demə, şəhərlərin gözəli,
gül çöhrədə qara xaldır Lənkəran.
Kərpic-kərpic ucaldıqca evləri,
sanırsan ki, Tacmahaldır Lənkəran.

MASALLI

Sən mənim dünyaya göz açdığım yer,
sən mənə torpağı sevirən məkan.
Sən mənim ilhamla söz açdığım yer,
sən mənə Vətəndə Vətənsən, inan.

Qoynunda hər fəslin öz gözəlliyi,
yazın yüz ətri var, qışın qarı var.
Sinəndə Xəzərin rəngarəngliyi,
yaşıl ormanların şux vüqarı var.

Tuqay meşələri tamam tamaşa,
hər pöhrə, hər çiçək ruha dad verir.
Yüzillik palıdlar verib baş-başa,
on arşın qırağa qol-qanad verir.

Viləş dəryaçası bir sü pərisi,
ayna sularında sonalar çimir.
Bu dağlar gözəllik mücəssəməsi,
baxır gözəlliyin heyranı kimi.

Ey doğma diyarım, cənnətməkanım,
hər ovuc torpağın bir ovuc zərdi.
Sən qəlbimdə sevgim, cismimdə canım,
sənən başdan-başa müqəddəs yerdi.

Sakit baxmaq olmur burda heç nəyə,
«İsti su» qaynayır qışın qarında.
Mişarçay dağları bölüb ikiyə,
sis, duman saxlayır aralarında.

Qərarım, qüdrətim, qəlbim bu yerdə,
bura idrakımın güvənc yeridir.
İlk duyğum, sevincim, sevgim bu yerdə,
bura xəyalımın söykənc yeridir.

Səndən uzaqlarda olsam da, nə qəm,
daim təmsilçinəm, nümayəndənəm.
Mən ki, özüm boyda bir qərbinəm,
gəlib qızınıram oduna hərdən.

Hələ yol gedirəm, sevgin canımda,
hələ arzuların qanadındayam.
Bəlkə də bu dünya okeanında
mənbəyi sən olan bir sısqa çayam.

Mən sənsiz nəçiyəm, mən sənsiz nəyəm,
birdən darıxarsan, oğlun hardadır?
Bir nəhəng ağacda budaq kimiyəm,
nə qədər artsam da, köküm burdadır.

Sən mənim hər yerdə şöhrət çələngim,
sən mənim başımda tacım, Masallı.
Sən mənə qoynunu açırsan – gəlim,
mən də qollarımı açım, masallı.

TORPAQ EŞQİ

Bu yerlər misallı təbiət hanı,
ağarır çəməndə şəh qırov kimi?
Dağlar yorğun düşmüş dəvə karvanı,
şəlalə səslənir zınqırov kimi.

Qayğıyla bəslənib bu torpaq bütün,
qayğısız yarpaq da solar bu yerdə.
Yaşıl çəmənlərin xatiri üçün,
daşlığa düşübdür yollar bu yerdə.

Zəhmətdir vüqarı, başının tacı,
Fərhad külüngünü burda vurubdur.
Arılar palıdın, dəmirağacın
bağrının başında yuva qurubdur.

Vətən — nəyə gərək onsuz ömür-gün,
ən böyük şöhrət də odur insana?
Vətəni Vətəntək qorumaq üçün
bir ovuc torpaq da borcluyuq ona!

YURD YERİNİN KÜLÜNDƏN ÖP

Sözü baltək yığanların,
başına dön, dilindən öp.
Üzündən nur yağanların
ətəyindən, əlindən öp.

Qızılgülə eylə nəzər,
məclis bəzər, əldə gəzər.
Tikanından etmə həzər,
butasından, gülündən öp.

Xəzan vaxtı hər yarpağın
bağrı çatlar tər budağın.
Yazda dirilən torpağın
çəmənindən, çölündən öp.

Gənclik bir də düşməz ələ,
yaşamağa dəyər hələ.
Könül ver bir şirin dilə,
üzündəki telindən öp.

Gözəlliyə aləm heyran,
qarşısında donar zaman.
Sonasına ayna tutan
suları saf gölündən öp.

Bir sonu var hər həvəsin,
qərib yerdə ömür bəsin.
Yurd dediyin müqəddəsin,
ocağından, külündən öp.

BU DÖVRAN

Ən böyük arzudur, ən şirin yuxu,
düşübdür ağıza, dilə bu dövrən.
Dadından, ətrindən məst olur çoxu,
bənzəyir qönçəyə, gülə bu dövrən.

Udduğun havadır, yediyn çörək,
ancaq öz ağılnla qurasan gərək.
Qədrini bilməsən, diləmə kömək,
verəcək ömrünü yelə bu dövrən.

Yolunu tutdunmu, bəxtiyar edir,
əlində zər də var, zor da var edir.
Hərdən əzizin də elə xar edir,
oxşayır bir coşqun selə bu dövrən.

Gah zülmət gecədir, gah aydın səhər,
kiminə eys-işrət, kiminə qəhər.
Xoş keçən hər günü ömrə bərabər,
sığışmır bir aya, ilə bu dövran.

Neçə təzə bəyə gəlin otağı,
neçə zavallıya ölüm yatağı.
Yüyənsiz at kimi başı aşağı
gedir hey, belədən-belə bu dövran.

Gəz Vətən boyunca, dünya boyunca,
məclis qur dörd yanda, imkan olunca.
Ürəyin çəkəndən ye, iç doynuca,
bir də düşməyəcək ələ bu dövran.

Bir bağdır, yetirmiş yüz növrəğini,
bülüllər vəsf edir hər yarpağını.
Əymiş qənşərində şah budağını,
sənindir, sənindir hələ bu dövran.

Fəxrəddin, bulanmaz çeşmə gözündən,
öyrən keçmişindən, söylə özündən.
Bir hikmət taparsa, üç-dörd sözünnən
tanıdar səni də elə bu dövran.

OYAN, SƏRKƏRDƏ BABAM

Nə vaxtdır dilimdə əzbərdir adın,
yurdumun general əsgəri Həzi.
Sən gərək əlli il gec doğulaydın,
əsrin Azərbaycan hünəri Həzi!

Nə vaxtdır yuxumda, ürəyimdəsən,
nə vaxtdır səninlə danışırım mən.
Bəlkə mən biləni sən bilməyirsən,
bəlkə hiddətimdən alışıram mən?

Tapdaq altındadır yenə el-obam,
dolaşır sərgərdan ruhun narahat.
Sinəsi güllədən yaralı babam,
səni məzarda da qoymuruq rahat.

Dözdü təhqirlərə hissım, varlığım,
gör, biz nə sayırdıq, düşmən nə saydı?
Sənin qətiyyətin, əzmkarlığın,
kaş bu gün bizlərə örnək olaydı!

Dağüstü parka da çıxıb bilmirəm,
dişim dodağımı doğrayır, babam!
Gəlib məzarına baxa bilmirəm,
başım xəcalətdən ağrıyır, babam!

Oyan, bir anlığa, bircə anlığa,
sərkərdə dərsi ver bir çoxlarına.
Günü eyş-işrətdə keçən «bəy»lərin
bəlkə haram qatdın, yuxularına.

Hərbin ilk günündən atıldın oda,
sən yuxu bilmədin, qazanc bilmədin.
Qəlpədən deşilmiş şinelini də
üç ildə bir dəfə dəyişdirmədin.

Oyan, dərdli babam, dözdüyün yetər,
düşmən torpağımı döndərir külə.
Vətən keşiyində duran nazirlər
bağ tikir, restoran açırlar hələ.

Belə sərkərdədən boluq, Maşaallah,
çoxunun cüt ulduz qonub çiyinə.
Qeyrəti düşməndə qalan general
mundir geyinməsin gərək əyninə.

Oyan, qadir babam, elə bu saat,
bircə komandana səfərbər olaq.
Böyükü, kiçikli duraq farağat,
əmrinlə döyüşkən bir əsgər olaq!

Nə vaxtdır dilimdə əzbərdir adın,
yurdumun general əsgəri Həzi.
Sən gərək əlli il gec doğulaydın,
əsrin Azərbaycan hünəri Həzi!

1992

TƏNQİDÇİ SOYDAŞIMA

dəyərli tənqidçi Vaqif Yusifliyə

Mən öz şeirimi yazdım, sən tənqid etdin,
mən fikrimi söylədim, sən təhlil etdin.
Mən bir əkinçi kimi söz toxumunu
ağ vərəqlərə səpdim.
Sən təmkinlə, səbrlə alağını təmizlədin.
Mən bir bağban kimi çiling vurdum, bağ əkdim,
sən əyrisini, qüsurlusunu kəsdin,
yaxşısını bəslədin, əzizlədin.
Beləcə yanaşı yaşadığ hər sözdə, misrada,
mən üzdə, zahirdə,
sən gizli, mənada.
Hərəmiz öz işimizi gördük,
kərpic-kərpic, divar-divar
bir şeir binası hördük.
Bu yolda qoşa çəkdik hər əziyyəti,
qoşa daşdıq hər möhnəti.
Ancaq şeir yaranandan sonra
mənim adıma yazıldı, əzəməti, şöhrəti.
Sənin köməyinlə qələmim
misra-misra, şeir-şeir bərkidi.

Əvvəl bir az ümidliydi, şirindi,
olan-qalan ümidim də əridi.
Ağlar könlüm mətinləşdi, kiridi,
daha tamam qəzəb, kindi dərdlərim.

Dözümlü xalq, hər bir dərdə alışan,
köləliklə, məddahlıqla barışan.
Ey bu xalqı sındırmağa çalışsan,
sənə qarşı nifrətimdi dərdlərim!

QUDURĞAN

Beş gündür vəzifə görmüsən hələ,
səsini, üzünü tanımaq olmur.
Adımız yadından çıxır az qala,
unutqanlığını anlamaq olmur.

Dost idik, doğmaydıq biz ki, keçmişdən,
bu nə təkəbbürdü, bu nə ədadı?
Sən özün bir ayrı gəda imişsən,
elə ətrafın da bir cür gədədi.

Nə tez yekələndin, peysərin şişdi,
gözün ayağının altını seçmir?
Qarnın tuluqlaşıb, başın "yemişi",
əvvəlki geyimin əyninə keçmir.

Dolan qəmdən qıraq, ələmdən uzaq,
qoyma əzə səni qeyrət ağrısı.
Axı, nə vecinə Vətən, kütlə, xalq,
yaşa özün üçün,— budur doğrusu.

Yeni vəzifəndə təzə dost ara,
əvvəlki tanışlar, doğmalar kimdi?
Əlbəttə, sən hara, köhnələr hara?
Ətrafın hamıya qulp qoyur indi.

Bu kütlə sadələvh, sən bir bic təkə,
ay qoyun kürkünə bürünən tülkü.
Sənin kimilərin əliylə bəlkə,
düşüb bu zavallı gününə ölkə?

Bircə yol özünə sual versənə,
sən kimsən, düşüncən, vicüdü nədir?
Quruluğun, əsla toxunmur mənə,
ancaq nankorluğun ürək göynədir.

Əgər tək olsaydın, nə qəm, dözərdik,
artır məmləkətin nadanı yenə.
Nə bilim, bəlkə də özümüz verdik
sərintək nakəsə imkanı yenə.

Mənim ki, millətim sadədir, əcəb,
bəs bu qudurğanlar tapılır hardan?
Yəqin gün gələcək, cavab verəcək,
bu cür gədaları başa çıxardan!

İLK ŞEİRİM

Ruhum bir gün qanadlandı,
sandım gənclik yaşdır.
Elə bildim dilim yanır,
demə, bağrım başdır.
İstədim hissimi yazam,
gördüm qələm naşdır.
Mən şeirimi yazmamışdan
şeir məni yaşadır.

ƏBƏDİ TƏƏSSÜF

Nə qədər ki, atam vardı, şən günlərim çox idi,
ömrüm ötürdü qayğısız, qəlbim, gözüm tox idi.
Dünya mənə dar gəlirdi, heç bilməzdim dərd nədir,
bu xoş tale qəfil döndü, acı şərqı söylədi.
Ümidsizlik üzdü məni, ürəyimi qəm yedi.
O günlərin bircəciyi qayıdaydı, kaş indi...
O Qu quşu son nəğməsin nə yaman tez oxudu?
Mən atamı anlayanda, atam, artıq yox idi.

QOŞULUB QAÇAN QIZA

Daş doğaydı anan səni doğan yerdə, qaçan qız,
gəlməyəydi bu dünyaya səndən bir də, qaçan qız.

Bu nə müdhiş xəbər idi yayıldı el-obaya,
bu nə acı zəhər idi içirtdin dost-doğmaya.
Öz evinə, ocağına dönük çıxdın, olmaya?
Atan çəkən ağrıları biləydin, kaş qaçan qız,
bu addımı atanacan öləydin, kaş qaçan qız.

Necə qıydın xar etməyə qardaşını, atanı,
kim bağışlar atasını yad oğluna satanı?
Səndən ötrü bütöv bir el xəcil olub utanır.
Nəyə görə atdın bizi bu alova, oda, qız,
qovrulasan iztirabda, görəsən yüz qada, qız?

Bu sayaqmı anladın sən öz övladlıq haqqını,
övladın da varmış pisi, nanəcibi, satqını.
Qara gəldi gözümüzə, qara gəlsin ağ günün,
ömrün boyu gözü yaşlı görünəsən, qaçan qız,
ağ duvaq yox, ağ kəfənə bürünəsən, qaçan qız.

Sevinirdik böyüyürsən, boya-başa çatırsan,
sənli keçən ömrümüzə şirin qayğı qatırsan.
Nə biləydik, qəfil bizə ləkə vurub atarsan,
bu ləkəli əmələndən xəcalət çək, utan qız,
namus, qeyrət günahının çirkabına batan qız.

Xeyir görməz, atasından xeyir-dua almayan,
valideynin ürəyində məhəbbətlə qalmayan.
Böyüdüyü od-ocağa sədaqəti olmayan
sədaqətli ola bilməz ər evində, qaçan qız,
bir qəpiklik dəyəri yox bu sevginin, qaçan qız.

Gör, nə qədər arzuları, ümidləri puç etdin,
ruhumuzu yaraladın, duyğumuzu heç etdin.
Sən bizimçün harasa yox, məzarlığa köç etdin,
hamımızın qürurunu sındırmaqla sınaq qız,
gəlib sənin qəbrin üstə saç yolaşdı anan, qız.

Daha bizdən qayğı umma, ya məhəbbət gözləmə,
uçurtdun o körpüləri, hörmət-izzət gözləmə.
Unut ata ocağını, ordan diqqət gözləmə,
birdəfəlik silinibdi sənin orda yerin, qız,
gözdən, könüldən uzaq ol, bizə əzab verən qız.

Daş doğaydı anan səni doğan yerdə, qaçan qız,
gəlməyəydi bu dünyaya səndən bir də, qaçan qız.

MƏZƏMMƏT

Mən sənə bir söz dedim ki,
mənasını anlayasan.
Yoxsa, daha demədim ki,
ağzına bir zurna alıb
hər yerdə sarsaqılayasan.

ARZUM-TƏSƏLLİM

Sən ey mənim əziz balam,
gələcəyim, ciyrəparam.
Sənə hər gün Yaradandan
sevinc, uğur arzularam.

Çəkərəm hər möhnətini,
təki yetiş muradına.
Varmı elə valideyn ki,
qıymaya can övladına?

Vacib deyil var-dövlətin,
şöhrətli ad-sanın ola.
Təki aydın təfəkkürün,
sağlam ruhun, canın ola.

Bir dəyərlı həyat yaşa,
gör dünyanın hər üzünü.
Gözəlliklə keçirə bil
gecəsini, gündüzünü.

Ömrün şirin çağlarını
mən pis-yaxşı yaşamışam.
Heç kimə meyl etməmişəm,
tək özümə oxşamışam.

Qaçmışam hər cür minnətdən,
yox kimsədən umacağım.
Xəyanətdən, hərislikdən
uzaq olub od-ocağım.

Səndən də heç nə ummaram,
bircə qoru soykökünü.
İnsan gərək çəkə bilə
namus, qeyrət, ar yükünü.

Nəsil də bir estafetdir,
hələ ki, mən götürürəm.
Bir gün onu bayraq kimi
mən də sənə ötürürəm.

Çalış, naqis işin üçün
qapımızı döyməsinlər.
Üz-üzdən utanar, bala,
arxamızca söyməsinlər.

Canım, budur dediklərim,
ayrı bir şey diləmərəm.
Yerdə qalan işlərinçün
umu-küsü eləmərəm.

İnan, vida günümdə də
istəmərəm göynəyəsen.
Mən atamçün nə etdim ki,
sən mənimçün neyləyəsen?

ÜNSİYYƏT İNCƏLİYİ

Mühüm, incə məqamlarda,
fərqi yox, harda olsa,
çalış daim söyləyəsən
fikrini səlis, qısa.
Ondan daha gözəl olar
insan əgər doğmasını
bir baxışdan anlasa.

SƏNİ ALDATMAĞA NƏ VAR, A QUZUM

Əlimdə ot görcək qaçıb gəlirsən,
səni aldatmağa nə var, a quzum.
Nəfsini hər şeydən üstün bilirsən,
səni aldatmağa nə var, a quzum.

Özünü bu qədər ələ öyrətmə,
hər gələn qonağın dalınca getmə.
Sayıq ol, hamıya etibar etmə,
səni aldatmağa nə var, a quzum.

Tutulsan, xeyri yox, ha kömək çağır,
indi bir-birini hamı aldadır.
İştah göz önündə, diş altındadır,
səni aldatmağa nə var, a quzum.

Bir əlcə ot ilə ağıln alınar,
ətinə göz düşər, tamah salınar,
mənal hazırlanar, ocaq qalanar,
səni aldatmağa nə var, a quzum.

İnsanıq, çox həris xislətimiz var,
yaxşını gözümüz yaman tez tutar.
Get, qatıl sürüyə, canını qurtar,
səni aldatmağa nə var, a quzum.

Hələ çox kiçiksən, yarı yaşın yox,
darda yetişməyə bir yoldaşın yox.
A sərsəm, nə gücün, nə də başın yox,
səni aldatmağa nə var, a quzum.

ÜRƏKLİ OLMAQ

İnsan doğulmamışdan xeyli əvvəl
ürək döyünməyə, duymağa başlayır.
Ən yorğun məqamda da,
daş kimi yatanda da
ürək dayanmadan işləyir.
Bu həm bir bitmiş elmdir,
həm açılmayan ilahi sirr,
30 il, 60 il, 90 il,
içində tükənməz duyğular,
aramla döyünər, çırpınar, vurar,
elə hey, özünü yorar.
Əvəzində sahibini yaşadar,
ucaldar, qoruyar,
əgər sahibi də azacıq
qoruya bilsə onu.
Hər dəqiqə azı 70 dəfə ətrafa paylayar
dəqiqədə 70 dəfə yığıdığı qanı.
İnsanın həyatı boyu
milyonları, milyardları ötər
vurğularının sayı.
Ürək başın qəm, kədər,
sevinc bölüşdürücüsü,
sevgi, məhəbbət yoldaşı.
Ürək bütün əzaların qan qardaşı.
Məgər ürəksiz yaşamaqımı olar?
Ürəksiz adam,
ürəksiz görülən iş,
ürəyi daş insan,
yabançı səslənir yaman.
Ürəkli igid, ürəkdən gələn istək
nə qədər gözəl deyim,
hamımıza gərək.
Ürəksiz yüz iş görmək olar,
fayda verməz, izi qalmaz.

Amma ürəkdən bədxahlıq etmək olmaz.
Ən azı adamın əli qalxmaz.
Axı, sevgi, qayğı, istək mənbəyidir ürək.
Ünsiyyətdə də, səxavətdə də
kişilikdə də, düşmənçilikdə də
ürəkli olasan gərək!

ZAMAN, SƏNDƏN HARA QAÇIM

Kəsmə ömür yollarımı,
duman, səndən hara qaçım?
Məndən bu heysiz canımı
uman, səndən hara qaçım?

Yox munisim, yox həmdənim,
yay gəlməmiş yanır zənim.
Sən səfərdən dönməz gənim,
aman, səndən hara qaçım?

İçimdə yüz qorxu, hədə,
yox aramım bu ölkədə.
Ürək yenə səksəkədə,
güman, səndən hara qaçım?

Qəm qəlbimdə pərən-pərən,
qınayanım çoxmu, görən?
Düz işimi yoxsa görən,
yaman, səndən hara qaçım?

İtirdim yar-yoldaşımı,
vaxtsız ağartdım başımı.
Nə tez artırdın yaşımı,
zaman, səndən hara qaçım?
Aman, səndən hara qaçım?

GÜCLÜ OLUR

Bu gör-götür dünyasında
nə çox sözlə oynayan,
söz sərrafı söz deyəndə
yerində, güclü olur.
Ömür yolu hər kəsə
öz ağı boyda imtahan,
natiq bəlağətdə, şair
şeirində güclü olur.

Azmanlardır tarixləri
yarananlar, yazanlar,
alim elmində,
dinşünas şəərində güclü olur.
Hər məşqində fənd öyrənir,
püxtələşir pəhləvan,
bir döyüşdə uduzanda,
birində güclü olur.

Kaş insanın nəfsi heç vaxt
ağına güc gəlməsin,
çünki bölgü vaxtı çoxu
xeyrində güclü olur.
Hər kişinin işi deyil
bağ salıb, bar yetirsin,
insan öz əkdiklərindən
dərəndə güclü olur.

Çox görmüşük qədd-qamətli
küknarları yıxılan,
ağac köklə qol açanda
dərində, güclü olur.
Bəşər oğlu təkəbbürlə
ucalmamış heç zaman,
insan zəif cəhətini
görəndə güclü olur.

QOCALIQ

Ömrün uğurlu sonudurmu qocalıq,
pikə qalxmış Günəşin qürubudurmu qocalıq?
Bu yaşda adamın bir gözü ağlar,
bir gözü gülər.
Dolar həyatına maraqsız, sıxıntılı,
acı günlər.

İnsan qocalanda,
bəlkə də əza ağrısından daha çox
qayğıya ehtiyacdən təntiyər, tövşüyər.
Təbiətin sərtliyindən yox,
biganəlik soyuğundan titrəyər, üşüyər.
Ancaq əlindən heç nə gəlməz,
beləcə hamıdan soyuyar,
heç kimi özünə həmdərd bilməz.
Heyhat, dağ çayı kimi çağladığı illər
qalar əlçatmazda, arxada.
O, indi bir damla qədər zəifdir,
ümman boyda suda,
ya da qasırğa vaxtı
dənizdə boğulan ada.
Bəlkə də buna görə
hamının ölüm haqqında
ən çox düşündüyü zamandı qocalıq.
İnsanın axirət dünyasına
«hə» dediyi andı qocalıq.

QOCALANDA

Çox kövrək olurmuş demə, insan qocalanda,
axar gözümün yaşı bir yandan, qocalanda.

Göz pərdələnər, bel bükülər, diz zora dözməz,
gücdən düşər hər şey, üzülər can, qocalanda.

Açmaz çiçəyi arzunun, qalmaz dadı ağzın,
bom-boz görünər hər tərəf, hər yan, qocalanda.

Seyrəkləşər ətraf, verilər ixtiyar əldən,
çünki daralır get-gedə meydan, qocalanda.

Bir körpə tifiltək hamıdan mərhəmət istər,
gücsüzləşər, acizləşər aslan qocalanda.

Hər yaz gəlişiyə oyadar aləmi, heyhat
yüz yaz gələ, coşmaz damarda qan, qocalanda.

Cənnət və cəhənnəm marağı günbəgün artar,
min xof yaradar içində şeytan, qocalanda.

Fəxrəddin, cavankən hər incə duyğudan zövq al,
aləm görünər onsuz da viran, qocalanda.

TƏSƏLLİ

Güzgüdə baxdım özümə,
sınıxmış dəydim gözümə.
Sən demə, çox yorduğumçün,
can daha baxmır sözümə.

Dirəşmiş illər üzümə,
xəstəlik düşmüş izimə.
Yaş öz işini görübsə,
ha döyüm indi dizimə.

Söz ki, deyilir düzünə,
dəyir yalanın yüzünə.
Nə söyləsəm təsəllidir
daha özümdən-özümə.

DAHİLƏRƏ BİGANƏLİK ETMƏYİN

Moskvanın “Veçe” nəşriyyatı “100 böyük...” seriyası ilə, müxtəlif sahələr üzrə, dünyanın yüz böyük insanı, hadisələri, tiki-liləri və s. haqqında yüz adda toplular buraxır. Onlardan biri də “100 böyük kitab”dır.

Həmin kitaba təkcə rus ədəbiyyatından 20-dən çox müəllifin əsərləri daxil edildiyi halda, Şərq klassiklərindən, hətta Firdovsinin, Nizaminin, Sədinin və Füzulinin yaradıcılığından nümunələr salın-ması “unudulmuşdur”. Bu boyda biganəlik heç insafdandırmı?

Sağ ol səni, yazıçı dost, publisist qardaş,
yüz yazara sərf etdiyin bu zəhmət üçün.
Bu kitablar kitabını yazmamışdan, kaş
yüz həyəcan keçirəydin hər qiymət üçün.

Yüz bağçanın çiçəyindən çələng bağlayan,
doğrudan da çox çaşdırıb bu şöhrət səni.
Kimə laqeyd, kimə isti münasibətin
qorx ki, edə, bu minvalla, bihörmət səni.

Görən, ürək ağrısıyla heç anırsanmı
Alkmeonu, Hippokrati, İbn Sinanı?
Varaqla bir onların da yazdınlarını,
tapacaqsan cismindəki min bir mənanı.

Necə oldu imam Əli, o böyük düha,
rəvadırmı unudula “Nəhcül bəlağə?”
O Həzrətdən bu dünyaya gəlməz bir daha,
təberrükdür yetsə nuru hansı ocağa.

Firdovsinin “Şahnamə”si şah əsər kimi
min ildir ki, qərar tutur şahlıq taxtında.
Yoxsa bu dürr dəryasında hansısa qəvvas
nəhayət, bir qüsur tapdı sənin vaxtında?

Kəhkəşantək işıq saçır yüz ömür orda,
hərəsinin qabağında söz xəzinəsi.
Əcəba, bəs nə səbəbdən görünmür orda
mənim böyük Nizamimin ölməz “Xəmsə”si?

“Gülüstani-büstan” ilə Sədi Şirazi
milyonlara səxavətlə göndərmiş hikmət.
Ömər Xəyyam inci düzdü – rübai yazdı,
hər birində həyat eşqi, acı həqiqət!

Oneginə sevgisində qüdrətli Puşkin
göstərsə də Tatyananın diliylə hünər.
Ancaq heç kim bu heyrəti verə bilməmiş
Füzulinin yaratdığı Leylisi qədər.

Yüz kitabı min kitabdan seçən, min əhsən,
bu seçimin meyarı nə, sərrafı kimdir?
Lev Tolstoy, Dostoyevski uca, möhtəşəm,
ay insafsız, bəs onların ətrafı kimdir?

Haqqa asi ilkin özü sınır, əslində
beləsinə heç olmasa cahil deyilir.
Zaman-zaman sənin kimi nadan əlində
haqq nazilir, tərəzimin gözü əyilir.

Mümkündürmü görməyəsən, anlamayasan
bəşər üçün örnək olmuş bu insanları?
Blok, Bunin... Yesenini göyə qaldıran,
dahilərə biganəlik etməyin, barı.

NƏ BİLİM

Ustad Məmməd Araza

Görünərmi bəxt ulduzum, görəsən,
nə vaxt mənə nur saçacaq, nə bilim?
Bəxt bağçamda arzu adlı gül əksəm,
qanqal bitər, gül açacaq, nə bilim?

Haqq bildiyim bu tərəzi, bu çəki,
bu meyarı, bu pərsəngi, bu yükü,
qoyub bizi gözlərinə, hey çəkir,
hansı gözü tez dolacaq, nə bilim?

Ömür yolum «axtar-tap»dı hələ ki,
yazılmamış bir kitabdı, hələ ki,
qazandığım iztirabdı hələ ki,
bundan sonra nə olacaq, nə bilim?

Ötəriyəm bu əbədi cahanda,
dəyişərəm hər ötüşən zamanla.
Bir qonağam dünya boyda məkanda,
məndən sonra nə qalacaq, nə bilim?

Bilmək olmur doğma kimdi, yad kimdi,
itirmişəm nizamımı mən indi.
Vətən həm də öz elimdi, evimdi,
kimə qalar bu od-ocaq, nə bilim?

GEDƏN YERİM OLAYDI

Xalq şairi Qabilə ehtiramla

«Gedən yerim olaydı»—
nə qədər gözəl deyim!
Gözləyənin yoxdusa,
ha sızlayım, göynəyim.

Gedən yerim olaydı,
gəzəydim düz – dünyanı.
Vallah, ürək yanğımdır
bu söz, gözüm qurbanı.

Gedən yerim olaydı,
lap gedər-gəlməz olsun.
Yol gedim gecə-gündüz,
sonu görünməz olsun.

Bilim intizarımı
çəkir bir mərhəm ocaq.
Gəlişim bir ürəkdə
bir işıq yandıracaq.

Hanı o isti nəfəs,
xəyal uçur yüz yerə?!
Daha güman yerimiz
ancaq acı xətirə.

Yaş artdıqca azalır
bu cür ünvanlar, şair.
Viranə könülləri
de, kim sahmanlar, şair?

Yaman biganələşdik,
manqurtlaşdı cəmiyyət.
Ancaq hamı özünə
istəyir qayğı, diqqət.

Yüz sevib-sevilsək də,
yenə də azdır, canım.
Sən özün gedən yer ol,
bir ürək qızıdır canım,
bir ocaq qızıdır, canım!

DƏYƏRLİ–DƏYƏRSİZ HƏKİMLİK

Bəşərin ən şərəfli peşəsi
həkimlikdir,
həkimlikdə kamillik ucalıqdır,
müdrüklükdür.
Tanrı da həkimliyi
ən ali sənət kimi dəyərləndirib.
Loğmana həkimliyinə görə
peyğəmbərlik məqamı verib.
Bütün dövrlərdə,
(əvvəl də belə olub, indi də belədir)
bu sənətin qiyməti böyükdür,
bizim ölkədə isə
həkimin məvacibi
ailəsinin gündəlik azuqəsinə
yetməyən qara qəpikdir!

HƏKİMLİK PEŞƏMƏ

*Sənətinin kamil bilicisi olan bütün
vicdanlı və qayğıkeş həkimlərə ithaf edirəm.*

Mən sənətin yolunda ömrümü qoydum,
ay ümman sənətim, ay hikmət peşəm.
Sənə vurğunluqdan iftixar duyduam,
təki bu dəryadan bir damla içəm.

Sən mənim gözümdə ən uca adsan,
qəlbimdə istəksən, başımda tacsan.
Ən acı həbdə də bir şirin dadsan,
sən şəfa verəndə yaşamaq asan.

Həkim təbabəti öyrənən insan,
təbiət elmindən vaqif olan kəs.
Həkim bəxş eyləyən, həkim mehriban,
həkim mərhəm olan, həkim müqəddəs.

Həkim həssas, nikbin, həkim nigaran,
həyatı nütvədən öyrənən qüdrət.
Gecə də, gündüz də, hər yerdə, hər an,
xəstəyə canından can verən xilqət.

Alkmeon, Hippokrat, Nostradamus
həkimtək bəşəri salmış heyrətə.
Həkimlik idrakı, sehriylə yazmış
loğmanlar adını əbədiyyətə.

Ən ali amaldır həkim istəyi,
həkim Yaradanın şəfqət elçisi.
Həkim əməyinin olmaz qiyməti,
sığmaz haqq-hesaba onun ölçüsü.

O da əqidəcə saf olsun gərək,
saxlasın hər yerdə öz hörmətini.
Heç vaxt el gözündə yüksələ bilməz,
əgər qorumasa ləyaqətini.

Bu bir həqiqətdir, bir acı örnək,
az olsun beləsi, kaş aramızda.
Bu həm bir arzudur, bu həm bir istək,
saflar dursun daim səf sıramızda.

Bütün sənətlərin öz sevinci var,
sənsə tamam ayrı sevincim, nəşəm.
Neçə itmiş ümid səndə dil açar,
ay ümman sənətim, həkimlik peşəm.

HƏKİM ŞAİR

Mənə həkim şair deyən dostlarım,
məni şair kimi öyən dostlarım.
Yaxın doğmam qədər əziz, mehriban
şeirimə, sözümə həyan dostlarım.

Həkimlik peşələr içində inci,
loğmanlar bu yolda ad qoyubdular.
Sənət meydanında şair birinci,
burda nəsimilər soyulubdular.

Həkim bir müqəddəs yolun yolçusu,
insanı nütvədən öyrənən odur.
Qanında zərrəcə varsa duyğusu
həkim şair olur, nəğməkar olur.

Şairlik ilahi qüdrətdir, onun
nə bənzəri vardır, nə bərabəri.
Duyan ürəklərdə, sevən qəlblərdə
ucadır, əzizdir şairin yeri.

Həkimlik, şairlik qoşa gələndə
idrak da, ilham da yoxdan var olur.
Bir həkim böyüyüb Nostradamus,
bir həkim sevilib Şəhriyar olur.

Hiss ilə, duyğuyla yaşayır demək
qəlbi ürəyindən çox vuran həkim.
Bizdən, gör, neçə boy yüksəkdə durur
xəstəyə yənindən can verən həkim.

Xəstəyə canından can verən həkim,
köksündə yüz şair qəlbi döyünsün.
Səni min misramla nəzmə çəkərəm,
oxuyub hər həkim, şair öyünsün.

Nə ağrı götürər, nə dərd azaldar
xəstəyə ömrünü qıymayan həkim.
Nə bir qəlb, nə bir ruh sağalda bilər
xəstəni nəbzindən duymayan həkim.

Duyğusuz həkimə kim ürək açar,
ya deyər dərini, de, kim şairə?
İnsan öz qəlbinin mübhəm sirrini
daha rahat deyir həkim şairə.

Bir azca həkimlik, bir az şairlik
yaşada bilsəydi qanında hamı.
Vallah, güc gələrdi zora bu birlik,
sevgi fəth edərdi bütün dünyanı.

Kaş bütün şairlər həkim olaydı
insanı öyrənə bilsin büsbütün.
Kaş əksər həkimlər şair olaydı
duyğunu ağrıdan ayırmaq üçün.

YADDAN OĞUL OLMAZ

Dinlə səhvini söyləyəni ehtiram ilə,
doğma kimi irad tutan insan paxıl olmaz.
Müdrük, yaşa dolmuşların örnəkdi çox işi,
arif sözü, el söyləyən hikmət nağıl olmaz.
Sən də danışanda çalış, hər kəlmənə bal qat,
xəmirə şəkər qatmasan, ondan noğul olmaz.
Qaldır başına, ya gözünün nurunu sərf et,
yad oğlu yenə yad qalar, heç vaxt oğul olmaz!

ATA

Xumar Qədimova musiqi bəsləmişdir.

Dəyişib gözümdə aləm büsbütün,
vaxt-vədə nə yaman daralır, ata?
Nə tez yaxınlaşdı qürubu ömrün,
ömrünün Günəşi saralır, ata?

Ölüm sinəsini üstünə gərdi,
gözündə yaş oldu ayrılıq dərdi.
Sən ki, yeriyəndə yer titrəyərdi,
düşdüyün bu halın nə haldır, ata?

Görən, bəşərdə bu acizlik nədir,
ən ağır bir itki ona sirrdir?
Əsrimiz Ay əsri, kosmos əsridir,
təbiət amansız can alır, ata.

Həsrət bir dağ oldu, taylandı gözdə,
qaldı ayrılığın möhnəti bizdə.
Sənsizlik səslənir həyətimizdə,
bağrıma köz basır, iz salır, ata.

Amansız hökmünə bax yerin, göyün,
alır ömrümüzü neçə toy, düyün.
Bir vaxt ocağında uşaq gördüyün
oğlunun özü də qocalır, ata.

Unutmaq olmazdı bu dərdi, qəmi,
əgər tərək etsəydi ruhun qəlbimi.
Bəşərin ən böyük övladı kimi
adın varlığında ucalır ata.

NƏ GÖZƏL

Ömrü məftunluqla yaşa dünyada,
hər ağılı çaşdıran rəna nə gözəl.
Min istək yaradar lal baxışında,
hilal qaşındakı mənə nə gözəl.

Yoxdur bu səltənət meydə, məzədə,
göz yum içindəki o xoş həsədə.
Ürəyin çoxuna meyl eyləsə də,
baxtını biriylə sına, nə gözəl.

Qəmzəsi qədərsiz, qəmi az ola,
şirin ruhlu ola, xoşavaz ola.
Gözəldə gərəkdir işvə, naz ola,
girə gündə on cür dona, nə gözəl.

Davrana, danışa utancaq kimi,
yığıla boynunda tər muncuq kimi.
Dodağı çırtlaya tumurcuq kimi,
üzü lələ kimi yana, nə gözəl.

Sürə dövrənini bəxtəvər kimi,
ona vurğunluqdan bixəbər kimi.
Gədəsən yanına müzəffər kimi,
şux qəddin önündə sına, nə gözəl.

Deyə bilmirsənsə ürək sözünü,
ha gözlə gözünə görünən günü.
Elə məhrəm et ki, ona özünü
gəlsin dərd-bələsi sənə, nə gözəl.

Fəxrəddin, eşqində kərəm deyilsən,
şadlan qurban getsən, sevin, əyilsən.
Ona ürəyini ver, verə bilsən,
yetsin intizarın sona, nə gözəl.

Hər kəsi, hər şeyi vəsf edə bilirdim,
Yavaş-yavaş kamil şeirin,
şairliyin bəlgəsinə gəlirdim.
Vaxt ötdü, duyğumla, fikrimlə bir
yaşa doldum,
bu yolda cilalandım, yoğrulduam,
lilləndim, duruldum.
Deyəsən, nəhayət ki, şair oldum.
Bundan sonra başlandı
şeirin qəlbimdəki şıltaqlığı,
bundan sonra başlandı
ağlımın hissimə qısqanclığı.
Bundan sonra başlandı
duyguların, fikirlərin qaçaqlığı.
Sən demə, bundan sonra başlanırmış,
söz oynatmağın əsl qoçaqlığı.
İndi bir misra önündə bəzən
saatlarla səcdəyə dururam.
İndi bitirə bilmədiyim şeirin üstündə
beynimi günlərlə yoruram.
İndi daha öz təfəkkürümdü
ən sərt tənqidçim,
indi hər misrama müxalif fikirlərlə
doludur içim.
İndi gecə-gündüz söz ovundayam –
boşuna,
indi yazdıqlarımın heç beşdən-biri
gəlmir xoşuma.
İndi xəzan yeli əsir şeir bağımnda,
indi misralar pərən-pərən düşüb
söz oylağımnda...
Bu nə boşluqdur yaratmışan
içimdə, Tanrı,
şeir yazmaq çətinmiş
şair olandan sonra?!

BİR İŞSİZİN MONOLOQU

Sıxıntılara qarşı səbrli olun.

Məhəmməd peyğəmbər (s.a və a.s.)

Bilmirəm bədbiinəm ya baxtım dönüb,
son illər hər şeyə həvəsim sönüb.
İmkansızlaşmışam, pulsuzlaşmışam,
bütün doğmalardan uzaqlaşmışam.
Heç zəng etməyə də əlim gəlməyir,
hal-əhval tutmağa dilim gəlməyir.
Getmirəm bir qohum, bir dost evinə,
bir səbəb tapmıram ürək sevinə.
Mənim də gələnim, gedənim seyrək,
zəng edib bir yol yad edənim seyrək.
Hərə çəkilibdir öz hücrəsinə,
ümidlər baş-ayaq, ömür tərsinə.
Bütün dost – tanışlar, doğmalar müflis,
maraqlı heç nə yox, dolanışıq pis.
Bir qrup didişir sərvət üstündə,
bir para yer tapmır torpaq üstündə.
Sən demə bu qədər zəhmətimiz puç,
illərlə yığılan hörmətimiz puç.
Biz ki, bu Vətəni çox istəyirdik,
gözümüz üstündə əzizləyirdik.
Bu yolda nə qədər qurbanlar verdik,
ələmlə üzleşdik, məşəqqət gördük.
Axırda azad yox, lap xəcil olduq,
məgər bu gün üçün müstəqil olduq?
Müstəqil olduq ki, gücümüz artsın,
daha demədik ki, səsımız batsın.
Əzir indi xalqı qəddar ehtiyac,
kütlə əyni cırıq, qarnı – gözü ac.
Ölkədə at çapır arxalı, pullu,
yiyəsiz məmur da, fəhlə də quldu.
Pulsuz insanlarçün hər xidmət pullu,

səhiyyə, təhsil və məişət pullu.
Sıxdıqca, boğduqca bizi vəziyyət,
düşür gözümüzdən dünya, naz-nemət.
Toydan da, yasdən da qalmış, fəqət
getməmək əzabı, getmək əziyyət.
Dərd olub qəlblərin sevgi – sayğısı,
valideynlik borcu, övlad qayğısı.
Əlimiz hər yerdən üzülüb tamam,
xalqına bu qədər zülm etməz insan.
Məcburam bu sözü gətirəm dilə,
bu ki, dövlət deyil, tələdir, tələ.
Biz kimə inanaq bəs indən belə,
biz nəyə lazım, bu gündən belə?!

1991

YORULMUŞAM

Ürəyimdə son illərin
Qan-qadası, dərd-azarı,
müflisləşmiş yaxın-uzaq,
yurd itkisi, dost məzarı,
yorulmuşam.

Ağrı ilə ötüşdükcə
cavanlığım, ahıl çağım,
fərq eyləməz, işsiz qalım,
ya da olum ev dustağı,
yorulmuşam.

Son nöqtəyə dirəndikcə
arzularım, imkanlarım,
itirdiyim aylarımdı,
illərimdi qurbanlarım,
yorulmuşam.

Üzür məni gərəksizlik,
işsizlikdən, pulsuzluqdan,
bu ovqatın vücudumda
yaratdığı halsızlıqdan
yorulmuşam.

Hədər keçən günüm ilə
axşam evə qayıtmaqdan,
ümid ilə yaşamaqdan,
öz-özümü aldatmaqdan
yorulmuşam,
yorulmuşam.

MƏNİM ŞAİR ANAM

Doqquz övlad böyüdüb tərbiyə edən, südüylə, laylastıyla şeiri qanımıza, canımıza hopdurub sevdirən, sözdəki hikməti və heyrəti bizə ilk öyrədən, özünün heç bir yazı savadı olmaya-olmaya, yüzlərlə şeir nümunələri, bayatı, atalar sözü və aforizmləri yaddaşına həkk edib, onları xüsusi məhəbbət və məharətlə yerində işlətməyi bacaran anamız Züleyxanı şair qardaşım Nurəddin Mənsur bu barədə yazdığı bir şeirində «Mənim şair anam, qəhrəman anam» adlandırmışdı.

Bu, həqiqətən də belə idi.

Beləliklə, mən – ailənin sonuncu övladı da, məmnunluqla etiraf edirəm ki, bütün övladlarına şeirə bağlılıq və üç oğluna şairlik, ilk olaraq, anamızın südü və zəkası ilə keçmişdir!

Ruhu şad olsun!

Çəkib ürəyinin şəhd-şirəsini
südüne qatıbmış mehriban anam.
Bizə laylasında şeir öyrədib
mənim şair anam, qəhrəman anam.

O bir huri idi, nurlu, aybəniz,
qəlbi qaynar bulaq, nitqi tərtemiz.
Həyatda ilk şeir müəllimimiz
mənim şair anam, qəhrəman anam.

Keçsə də həyatı çətin, qayğılı,
bizi böyüdüdü nikbin, duyğulu.
Daim düşüncəli, daim sayğılı
mənim şair anam, qəhrəman anam.

Yeri başqa idi hüzdə, toyda,
bayatı deyirdi neçə yüz sayda.
Sözdən bal çəkirdi mirvari boyda
mənim şair anam, qəhrəman anam.

Dastanlar bilirdi, görürdün hərdən
yığıb ətrafına bizi, sübhəcən
deyir Xan Əslidən, ya Şahsənəmdən
mənim şair anam, qəhrəman anam.

Hopmuşdu dilinə sözlün hikməti,
sevdirdi səbrlə şeiri, sənəti.
Anlatdı təmkinlə fikri, heyrəti
mənim şair anam, qəhrəman anam.

Ömrün hər anıyçın bir söz bilirdi,
hamısı təbii, qəlbdən gəlirdi.
Neçə yazılmamış misra deyirdi
mənim şair anam, qəhrəman anam.

Sözə bağlamışdı etiqadını,
sözdə axtarırdı hər muradını.
Yazmış yaddaşlara böyük adını
mənim şair anam, qəhrəman anam.

Doqquz övlad doğub başa yetirdi,
evi ocaq idi, məzarı pirdi.
Dünyaya üç şair oğul gətirdi
mənim şair anam, qəhrəman anam.

Ömrümün, günümün mənası idi,
hissimin, duyğumun aynası idi.
İlham ümmanımın sonası idi
mənim şair anam, qəhrəman anam.

Ah, nələr var imiş canında onun,
şairlik yatırmış qanında onun.
Əfsus, az yaşadım yanında onun,
təbi bir çeşməydi, özü bir ozan
neçə anaların anası anam,
neçə ataların anası anam.
Mənim şair anam, qəhrəman anam,
hamıdan hamıya mehriban anam!

BAĞIŞLA, CAN ANA

*Dünyasını dəyişən anda övladlarından biri də
yanında olmayan anam Züleyxanın əziz xatirəsinə.*

*Köçüb bir dünyam, yoxdur,
gölüm var, sonam yoxdur.
Virandır atam evi,
içində anam yoxdur.*

Son dəfə üzünü görə bilmədim,
son dəfə əlindən öpə bilmədim,
Ağladım, sızladım, ölə bilmədim,
bağışla, can ana, bağışla məni.

Bu qədər yaxınmış ölüm, bilmədim,
sonam, anlamadım, gülüm, bilmədim.
Ayağın altında ölüm, bilmədim,
bağışla, can ana, bağışla məni.

Görüb ətrafında yurddaşlarını,
gözün gəzib məni, qardaşlarımı...
Saxlaya bilmirəm göz yaşlarımı,
bağışla, can ana, bağışla məni.

Bir ara yanına gələ bilmədim,
məşğuldum, vaxtımı bölə bilmədim,
Dönsün od-ocağım külə, bilmədim,
bağışla, can ana, bağışla məni.

Nə səsim çatmayır, nə ünüm sənə,
o dünya vardısı, qoy dönüm sənə.
Nə dua, qurbanıdır hər günüm sənə,
bağışla, can ana, bağışla məni.

Yuxuma girirsən — görünüm, gəlīm,
hardasan, can ana, sürünüm, gəlīm?!
Hay ver, kəfənimə bürünüm, gəlīm,
bağışla, can ana, bağışla məni.

Gəlib o yerləri gəzirəm sənsiz,
boğur qəhər məni, dözüürəm sənsiz.
O, ata yurdundan bezirəm sənsiz,
bağışla, can ana, bağışla məni.

Ruhunmu bağlayan məni o kəndə,
xəyalən bu yolu gedirəm gündə?!
Bir ana sevgisi uyuyur məndə,
bağışla, can ana, bağışla məni.

Hərdən elə bil ki, lap yanımdasan,
burda, yaşadığım ünvanımdasan.
Sənin varlığımla barışmaq asan,
bağışla, can ana, bağışla məni.

Daşlaşmış şəklinin soyuq baxışı
axıdır gözümdən bir yaz yağışı.
Sən ey geri dönməz səadət quşum,
bağışla, can ana, bağışla məni.

İndi məzarındır müqəddəs yerim,
o soyuq daşları qucar əllərim.
Allahmı Kərimdir, ya sənmi Kərim?!
Bağışla, can ana, bağışla məni,
bağışla, bağışla, bağışla məni.

UNUDULMAZ XATİRƏ

Anamın anım gününə ağı

Bu gün sənin ölümünün ildönümüdür,
bu gün mənim kədərimin doğulan günü.
Bu gün sənli günlərimin qətl günüdür,
gözlərimin yaş içində boğulan günü.

Ruhun ilə dayanmısan yenə üz-üzə,
heç bilmirəm göynəyim nə, istəyim nədir.
Ürəyimdən keçənləri duymaz bir kimsə,
gözlərimin qabağında asılar kədər.

Ömrümüzün mənası bu, sonu budursa,
bu üzüntü səbrimizi kəsir bəs niyə?
Cənnət sənin ayağının altındadırsa,
demək keçən burdan keçir müqəddəsliyə.

Xatirəndir indi bizə təskinlik, pənah,
yaxın-uzaq şərik olur bu dərdimizə.
Sən həyatın qəsdinə bax, təzadına bax,
ayrılığın ölümü də sevdirdi bizə!

ANA FƏRYADI

Bir ana oğlu üçün ağı deyir,
getməz ürəyimin bu dağı – deyir,
baxtımın sınıan çırağı – deyir,
evimin sönən ocağı – deyir,
ömrümün dağılan mövrağı – deyir,
ruhumun enən bayrağı – deyir.
Baxmaq olmur özünü unudan bu qadına,
yer-göy ağlayır yalvarışına, fəryadına: -
ayağın altında ölüm, bala,
qoy mən də sənənlə gəlim, bala.

Kaş gözlərim kor olaydı, aman,
tabutuna qurban olsun anan.
Belimi sındıran oğul, oyan,
dilimi yandıran oğul, oyan!
Cənazə yavaş-yavaş qaldırıldıqca yerdən,
üsyən edir idarə olunmayan bu bədən.
Ana tamam hövsələdən çıxır,
Tanrı üçün əli göyə qalxır: -
söylə, sənə nə etmişdim, axı,
dönsün görüm gərdeşinin çarxı?!
Yağdır daha, başıma daş yağdır,
küfr deyən dili topuq çalır.
Dərdli gözlər çuxurundan çıxır,
qanlı yaşı sifətinə axır...
Huşu itir, heysizləiş tamam,
çöhrəsində donur acı zaman.
Sözümüz yox, neyləsin bu fağır,
doğrudanmı Allah göydən baxır?!
Al qırmızı tabut göyə qalxır,
arxasınca insan seli axır.

QADINLAR

İstək yaranandın deyirik göz-gözə vurğun,
yer – göy Günəşə, çay dənizə, dağ düzə vurğun.
Hər bir kişinin sevdiyi ilk qadını olmuş,
hər kəs qəlbində köz salan bu ilk izə vurğun.
Adəm də sevinci, nıcatı Həvvada tapdı,
dörd yan dəyişib cənnət ola, biz sizə vurğun.
Dünya malına heç bir igid meylini salmaz,
olmasa əgər ovsunlu bir xoş üzə vurğun.
Vüsəl dəmi aşıqlıyın süqutudu, əlbət
divanə gərək dərdinə daim gəzə vurğun.
Şair olanın, Fəxrəddin, məşuqəsi ilham,
ilham dediyin sirri – Xuda da sözə vurğun.

ÖVLAD İTKİSİ

Övlad itkisindən üzülən bir nisgilli ata ilə qəbiristanlığa, oğlunun məzarını ziyarətə getmişdik.

Dini ritualla mərhumu məzarda salamladıq, fatihə verib ruhuna dualar oxuduq. Gözüm birdən dərdli atanın ağrından və əzabdan soluxmuş gözlərinə və çöhrəsinə sataşdı. İlahi, bu nə böyük izzirab idi!

İkimizin də sifəti isti göz yaşları ilə aramsız islanırdı...

Atan gəlib salamına, bir oyan, bala,
soyuq daşlar arasında uyuyan bala.
Səndən sonra nə çəkirəm, biləsən hardan,
daha məni kim qurtarar bu intizardan?
Qalx, atanın önündə dur, salamını al,
bax üzülən çöhrəsinə, qayğısına qal.
Ah, nə acı zəhər idi, içitdin mənə,
can çəkirəm hər gələndə ziyarətinə.
Bu nə oddur vurdun mənim canıma, bala,
bəs, bu ömür, çağır gəlim yanına, bala.
Səndən sonra ev-eşikdən bezmişəm tamam,
əllərimi bu dünyadan üzmüşəm tamam.
Qalx, dəyişək yerimizi, gözüm qurbanı,
qəbirinə vurulmuşam, boyun heyranı.
Dayanmışam gözü yaşlı, ürəyi titrək,
sən gələydin ziyarətə qəbrimi gərək.
Bu nə yükdü qoydun mənim boynuma, axı
övlad gələr atasının yanına, axı.
Daşa dəydi qəlibimdəki arzum, muradım,
ömür deyil, işgəncədir qalan həyatım.
Kim alacaq tabutumu, çiyinə, oğul,
atan geysin kəfənini əyninə, oğul?
Ah, bu acı rüzgar qəfil əsdi haradan,
ah, nə ağır zülmüdü bu, verdin, Yaradan?
Nəydi onun suçu, axı keçə bilmədin,
yoxsa sən də haqq-nahaqqı seçə bilmədin?
Bəlkə mənim günahımın qurbanıdır o,

bəlkə sənə lazım olan qurbanlıqdır o?
Bəlkə elə öz cəzamdı çəkirəm, Allah,
gecə-gündüz göz yaşları tökürəm, Allah?
Bəlkə, bəlkə... bu bəlkələr alsın canımı,
göndər, bəlkə Əzrayılın kəssin yanımı?
Çünki daha Adın boyda səbrim tükənmiş,
çünki daha ümid adlı çırağım sönmüş!
Ümid odu sönmüşlərin qalmaz inamı,
nə bu ömrü istəyirəm, nə o dünyanı...

*Ay haray, bala dağı,
baş közü, qala dağı.
Bütün dağlar ağrıdar,
çərlədar bala dağı.*

OXU, FÜSÜNKAR GÖZƏL

Mahir ifaçı, dəyərli müğənni Aygün Kazımova Kremlin məşhur konsert sarayında bir bənzərsiz musiqi proqramı ilə çıxış etdi.

Möhtəşəm Kreml salonunun tamaşaçıları azəri qızını ayaq üstə alqışladılar. Tanınmış rus müğənnisi Filipp Kırkorov səhnədə onunla birgə oxuduqdan sonra heyratını gizlədə bilməyib, Aygünün ifasına və gözəlliyinə məftunluqla, həmyerlimizin qarşısında nümayişkarənə diz çökərək, bu nazənin xanımın böyük sənətinə və özünə sevgisini izhar etdi.

Əhsən o ecazkar səsin məlahətinə,
əhsən sənin dilindəki ovsuna, əhsən.
Əhsən o şux bədəninin tərəvətinə,
əhsən sənin camalına, hüsnünə, əhsən.

Necə xoşdur, qoy səninlə tanınsın indi
bu ölkənin musiqisi, mədəniyyəti.
Bu gün sənin başın üstə şöhrət çələngi,
bu gün düşüb ayağına Filipp heyratı.

Özün güldən gözəl, səsin bülbül cəh-cəhi,
qoca-cavan vəcdə gəlir sənə baxanda.
Bəh-bəh ilə bütün salon qalxır ayağa,
Aygün xanım, səhnəsində sən oxuyanda.

Ruhumuza qanad verir, nəğməli sözün
dolaşdıqca dalğa-dalğa bütün dünyanı.
Adı boyda, işi boyda yüksəlir özü,
kim tanıdır, kim ucaldır Azərbaycanı.

BİZİ MÜXALİFƏT SAYAN GƏDƏLƏR...

Siz ey şeirimlə məni vuranlar,
fikrimdə, duyğumda suç axtaranlar.
Özləri iqtidar kiçiyi ikən,
bizi özlərinə düşmən sayanlar.

Siz ey düz sözümü şərə yozanlar,
bu cür düşünməyiz kökündən qələt.
Şeirimdə gəzməsin kimsə siyasət,
mən nə iqtidaram, nə müxalifət.

Siz ey ömrü boyu yalaq olanlar,
mələz əsillilər, calaq olanlar.
Əlində “ingilis bayrağı” tutub,
daim ona – buna yaltaqlananlar.

Mən nə “Musavat”çı, nə “Cəbhə”çiyəm,
nə “Ana Vətən”də , nə “YAP” da varam.
Mənim müxalifim öz vicdanımdır,
sözümdə, işimdə düz iqtidaram.

Mənimçün həqiqət hər şeydən uca,
xalqın dərd – sərini yazmaq şərəfdir.
Siz isə, Maşaallah, diribaş, qoçaq,
sizə ikiüzlü olmaq sərf edir.

Hərdən zəmanəyə etiraz sözü
kiminsə heysinə toxunmaq deyil.
Ətrafda bir qüsür görürsə gözüm,
bu əsla ittiham oxumaq deyil.

Şair təhrif etməz öz zamanını,
qələmi müqəddəs sanar, düz yazar.
Tanıtmaq mədh ilə öz ünvanını,
acı həqiqətə acı söz yazar.

Şairi xalqına müxalif sayan
ən azı nadandır, ayrı adı yox.
Yurdunda ədalət görən şairsə
xoşbəxtdir, uçmağa bir qanadı yox.

Odur əlahəzrət sözün memarı,
dövrünün fəvqündə durmuş hər zaman.
Sındıra bilməmiş əsl şairi,
nə cəllad kötüyü, nə soyuq zindan.

Sözü sərt, eyhamı incə şairin
ömrü də minnətsiz ötsə yaxşıdır.
Şair məddahlığa rəvac verincə,
bir gecə intihar etsə yaxşıdır.

Siz ey “iş verənlər”, adam satanlar,
səyiniz kökündən iğtişaş, hədə.
Şairə şər yaxıb, böhtan atanlar
yetkin insan deyil, gədədir, gədə.

Bir kökə bağılsız sizin hamınız,
nakəslər həmişə arxadan vurub.
Bəlkə elə sizin babalarınız
Cavidin, Müşfiqin üzünə durub?!

Olub, tarix bu cür sınağa çəkib,
nə qədər dahini, mütəfəkkiri.
Sizintək nakəslər güdaza verib
neçə Nəsimini, neçə Sabiri.

Nizami saraydan imtina edib,
Füzuli söyləyib şikayətini.
Vaqif “Görmədim”lə yazıb – yaradıb
sarayın şərəfsiz hekayətini.

Şair mücahiddir Vətən eşqinə,
o heç vaxt yurdunu sevməyə bilməz.
Bax Abbas Səhhətin “Vətən” şeirinə,
bu sevgi ruhani, bu istək ölməz!

Biz də yurdumuza vurğunuq bu cür,
biz də xalqımıza bağlıyıq belə.
Bu sevgi Vurğunu “Azərbaycan”la
sevdirdi millətə, tanıtdı elə.

Bizi düşmən sayan ikiüzlülər,
bu bizi ağrıtmaz heç zərrə qədər.
Kimlər ki, Vətəni ürəkdən sevər,
onların sevgisi bizə də yetər.

Çatır qulağıma tez-tez tənələr,
gəlir ünvanıma hərdən hədələr.
Bu cür neçəmizi hədəf seçirlər
bizi müxalifət sayan gədələr...

Oğru, quldur, nakəs, məddah, yalançı
daim hədəfimdər, qoy bilsin aləm.
Nə qədər canım var, onlara qarşı
müxalif yazacaq əlimdə qələm!

ARXALI KÖPƏKLƏR, DƏCƏL KÜÇÜKLƏR

İt ili itləri millət tanıdı,
bu itlər bir ucdan artar, küçüklər.
Daha günümüzün qəhrəmanıdı
arxalı köpəklər, dəcəl küçüklər.

Dolub dəbdəbəli imarətlərə,
gəzişir parklarda, gur meydanlarda.
Keçir hər qapıdan, girir yüz yerə,
əcəb baxt var imiş bu heyvanlarda.

Çoxu gözətçilik eləmir daha,
xidmət edəni var, rahat yeri var.
Bu itlər bir atdan, öküzdən baha,
çünki çox imkanlı sahibləri var.

Öyrənib tərəfkeş sahiblərindən
itinə diqqəti qohumbaz itlər.
Qaydasız işlərə meyllidirlər
qanundan qorxmayan nataraz itlər.

Hərdən düşmən qədər qəddar, acıqlı,
hərdən canavartək qüvvətli olur.
Hərdən sahibindən daha ağıllı,
hərdən yiyəsindən qiymətli olur.

Bu itlər əməlli güc yiyəsidir,
bu itlər yetərli söz yiyəsidir.
Bu itlər indi də küçüklərini
çalışır hər yerdə birinci edir.

Bu qoca köpəklər əməlləriylə,
dəcəl küçükləri yoluxdururlar.
Dəcəl küçüklər də it dilləriylə
hürüb sataşırlar, göz qorxudurlar.

Bu dəcəl küçüklər xəncər-bıçaqlı,
bu şıltaq küçüklər silah-sursatlı.
Gecələr şəhərin küçələrində
onların əlindən yoxdur rahatlıq.

Bezdirir milləti sərgüzəştləri,
hər biri gündə bir oyun çıxarır.
Bürüyür atışma səsi şəhəri,
ancaq bir sədası “qalxmır yuxarı”.

Çünki bir kimsədən qorxuları yox,
köpəkdə arxa var, küçükdə yiyə.
Hansının üstünə qabarsan bir yol,
cumub, diri-diri adamı yeyər.

Küçük arxasında köpək durursa,
hələ qabaqda çox dərd-sərimiz var.
Tənbeh anlamında kötək durursa,
demək görəcəkli günlərimiz var.

Xətrinə dəyəni çeynəyib didər,
bunlar içimizdə bir azardılar.
Əgər yaşasaydı, bu quduz itlər
Mirzə Cəlilə də diş atardılar...

Bir qrup dəcəl it-küçük yiyəsi,
bir qrup yaxasın çəkir qırağa.
Yoxdursa ortada bir söz yiyəsi,
çətin, gedə bilək bu cür qabağa.

BAYQUŞ İSTƏYİ

Quşların içində bayquşdan yoxdu,
bayquşun quşlardan fərqi çox çoxdu.
Ayrı bir düşüncə gəzər başında,
gizli dünyası var lal baxışında.
Səsindən vahimə, dərd yağar hər dəm,
dimdiyi yırtıcı, caynağı möhkəm.
Gündüzlər oturub tökər yüz tədbir,
gecələr ovlayar ovunu bir-bir.
Heç quşa bənzəmir qulaqlı bayquş,
bu vəhşət, fəlakət soraqlı bayquş.
Bayquşun əlindən hamı bezardı,
bayquş qonan yerlər xarabazardı.
Bu bayquş xisləti, bayquş “mənlisi”
yaratmış nə qədər viranəliyi.
Hərdən ürəyimdən keçir min fikir,
bəzi insanlar da bayquş kimidir.
Onlar seçilirlər çox işi ilə,
baxışı, duruşu, yerişi ilə.
İstəməz yanında yana bir ocaq,
özünü düşünər, özünü ancaq.
Kimsə faydalanmaz bir əməlindən,
həzər ətrafından, həzər əlindən.
Yayınmaz gözündən bir qoca, cavan,
tutar aram ilə hamıya divan.
Beləsi yerinə, yurduna yaddı,
bu manqurt soylular Vətəni satdı.
Onları saxlamaz dad, fəryad səsi,
onlara kar etməz xalqın naləsi.
Kütlənin dərd-səri çıxar yadından,
ancaq tələbləri millət adından.
Qayğıdan danışar daim, hər yerdə,
qəzətdə, mitinqdə, işdə, efirdə.
Beləcə özünü ixtiyar bilər,
ixtiyarlığıyla bəxtiyar bilər.
Bu cür xarakterlə bayquş xisləti,
oxşar bir-birinə, seçilməz qəti...

Daha yox inamım sözünə, bayquş,
yetər vurğunluğun özünə, bayquş!
Sən yana bilməzsən halıma, bayquş,
barı göz önündə ulama, qayquş...
Bayquşun istəyi ayrı istəkdi,
bayquşun xisləti ayrı xislətdi.
Bayquşun duruşu ayrı duruşdu,
bayquşun uçuşu ayrı uçuşdu.
Ancaq neyləyəsən,
bayquş da quşdu!

DÖZMƏK OLMUR

Rüşvətxorluq bizi içimizdən yeyir.

H.Əliyev

Axır illər qarğınımı bu yer elə bil,
milyonların ruhu sönük, çöhrəsi gülmür.
Bu xalq üçün bəla təkcə işsizlik deyil,
bu ölkədə işləyən də dolana bilmir.

Bu ağrının gözü dərin, axır, qurtarmır,
min əzaba dözmək olar, sonu xeyirsə.
Ləyaqətdən danışmağa haqqımız varmı,
məmləkətin əsgəri də rüşvət verirsə?

İndi uşaq böyütmək də əzab, faciə,
bir aylıq maaş təkcə kitab – dəftərə yetmir.
Şagirdlərdən pul yığılır hər ay məktəbdə,
daha kasıb balaları məktəbə getmir.

Süfrəsində yeməyə tək yavan çörək var,
evdə də bir şey qalmayıb aparıb sata.
Övladının üst – başından qəlbi qan ağlar,
ayağına ayaqqabı tapmayan ata.

Beş-on “şirvan” maaş alır həkim, müəllim,
məmurunsa məvacibi milyondan artıq.
Pencəyində yamaq gəzir zavallı alim,
“Ləbbeyk” deyən deputatlar xalqı aldadır.

Siz ey ixtiyar kişilər, müdrik insanlar,
harda gəzək, nədə tapaq çıxış yolunu?
On illərdir xoşbəxtliyə sarı gedirik,
amma yenə görünməyir bu yolun sonu

DÜNYANIN

Yüz ildən çox yaşayardıq cahanda,
görməsəydik kəc üzünü dünyanın.
Düzəltməyə çalışanlar bir az da
əyri saldı gərdişini dünyanın.

Gah ucaldıq zirvələrə, gah endik,
zülm etməyi zəfər sandıq, sevindik.
Fironluqla, fatehliklə öyündük,
dağıtdıqca keçmişini dünyanın.

Hər ömürdə sevinci var, qəmi var,
ağrısı var, nəşəsi var, dəmi var,
Biz olmasaq, kim duyacaq, kimi var,
gəlişini, gedişini dünyanın?

Yaddaşında nə sən yoxsan, nə mən yox,
hansımızı nə gözləyir, bilən yox?
O dünyadan hələ ki, bir gələn yox
öyrətməyə yerləşini dünyanın.

Ancaq nə qəm, məhvərindən sapınmaz,
zərrə qədər nə əyilməz, nə sınımaz.
Çaldığına oynamayan tapılmaz
hərdən namərd, hərdən kişi dünyanın,
insanıyla daha vəhşi dünyanın.

AH, BU ŞİRİN, ACI DÜNYA

Başımızın tacı dünya,
min dərddin əlacı dünya.
Kimlər səndən doydur getdi,
şirin dünya, acı dünya?

Ömrün qışı, yazı dünya,
alnımızda yazı dünya.
Səndən əziz nəyimiz var,
şirin dünya, acı dünya?

Arzuma yol açan dünya,
yoluma nur saçan dünya.
Naşı oldum, heç bilmədim
ömrüm keçdi haçan, dünya!

Hər istəkdən uca dünya,
yolu daim haça dünya.
Gah dostumsan, gah düşmənim
fəndgir dünya, qoca dünya.

DÜNYA

Yoxdan var olan dünya,
boşalan, dolan dünya.
Kimsəyə vəfa qılmaz
sevgisi yalan dünya.

Sərvətim, malım dünya,
şəkərim, balım dünya.
Verdiyini almasa,
əl çəkməz zalım dünya.

Əzəl dünya, baş dünya,
dost dünya, qardaş dünya.
Bizi naz-savaşıyla
salıbdı çaş-baş dünya.

Gələnə yoldaş dünya,
gedənə sirdaş dünya.
Əcdadımı qocaldan
balamla həmyaş dünya.

İMANDAN DOĞAN İNAM (və ya qəzavat*)

Mobil Babayev musiqi bəstələmişdir.

Böyük Qafqazın əzəmətli oğlu Şeyx Şamilin ruhuna

Ey hər kəsdən uca olan
hər şeyə qadir Allah.
Mürid bizik, mürşid bizik.
qalib bizik inşəallah.

Hidayətçimiz Qurandır,
haqq, ədalət gəzirik.
Düşdüyümüz savaşları
sınaq bilib dözüürük.

Ey İslamın düşmənləri,
yolumuzu kəsməyin.
Zaman özü qaziləri
qəzavata səsləyir.

Azadlıq mücahidiyik,
Şeyx Şamil imamımız.
Halaldı Vətən yolunda
tökülərsə qanımız.

* Qəzavat – Ş.Şamilin apardığı müqəddəs savaşın adı.

Qoy oyanmış ehtiraslar
qızıışmasın daha da.
İman deyən insanları
sövk etməyin cihada.

Qorxun Məhşər sorgünsundan,
zülm, istibdad yetər.
Hamımız Adəm övladı
deyək «Allahu Əkbər»!

MƏZARISTAN EVİMİZ

Bütün tikililərin əzəlisi, əzəmi,
bu cür müqəddəs olmaz yaratsan da yüzünü.
Əbədi qoyduğunçün bu torpağa üzünü,
son ümid, son təsəlli – məzarıstan evimiz,
adı, ünvanı bəlli, məzarıstan evimiz.

Nə əvvəli bilinməz, nə görünməz son ucu,
burda sevinc dilucu, burda qəhər boğucu.
Kim gəlmişdir birinci, kim olacaq sonuncu?
Bir məchul yolayrıcı – məzarıstan evimiz,
anlamı ağır, acı, məzarıstan evimiz.

Bura sirli bir ünvan, bura ovsunlu məkan,
burda uyusa, sanki haqqa qovuşar insan.
Bəni-adəm binadan möcüzələr yaradan,
fəqət, sındığı meydan – məzarıstan evimiz,
cismi candan ayıran, məzarıstan evimiz.

Siz ey dərqli insanlar, gəlin, burda yas qurun,
içində güllər əkin, yolunda sərv basdırın.
Amandı, qəribləri öz yurdunda basdırın,
qürbətdə güvənc yeri, məzarıstan evimiz,
soykökə söykənc yeri – məzarıstan evimiz.

İSLAM DİNİMİZ

İlham Abdullayev musiqi bəstələmişdir.

Ey böyük, möhtəşəm dinimiz,
sən bizim hidayət yolumuzsan.
Vəsfirlə açılır dilimiz,
əbədi səadət yolumuzsan.

Ucalsın göylərə «əzan» sədası,
yayılsın qəlblərə «İslam» nidası.
Ən əzəl sözümüz «Allahu Əkbər»,
ən gözəl sözümüz «Allahu Əkbər».

Sən dostluq, qardaşlıq dinisən,
əmniyyət, hürriyyət məramın.
Nə qədər bəşər var, yenisən,
Quranla bağlı hər qərarın.

Sevginlə Məhəmməd Mustafa
yetişdi Məqami-Mahmuda.
Səndədir hər hikmət, hər səfa,
sənindir həm hünər, həm vəfa.

ŞEİRDƏN MƏNALI

Gündüz ürəyimdə yaranan yeni şeiri
gecə oturub yazmaq istədim.
Həzin, məlahətli bir mahnı səsi
diqqətimi yayındırdı, huşumu apardı.
İlham köhlənim təntidi, təbim azaldı,
beynimdə misraların səfi pozuldu,
yerində musiqi sədaları düzüldü.
Oyanıb sübh tezdən,
keçdim yazı masasının arxasına təzədən.
Heç fikrimi toplamamış,

başladı çöldəki qumru quşlarının
ecazkar oxusu, çağırışı.
Bir azdan bu nəğməyə qarışdı
digər quşların cəh-cəhi.
Tükənmək bilmədən gəlirdi
növbənöv səslərin ardı.
Quruldu bir təbii musiqi festivalı.
Adi yaz səhərinin bir anında
nə qədər gözəllik, heyranlıq vardı.
Amma vaxt öz axarıyla axırdı...
Axşam bir nəşə aldım,
səhər bir nəşə.
İndi isə zaman məni tələsdirirdi
tamam ayırı işə.
Hazırlaşmalıydım qəbula, görüşə.
Hələ bəlkə çağırılıydım
neçə gözləmədiyim yerə.
Nə deyirəm, təki ömür o qədər
duygulu, mənalı ötüşə,
vaxt qalmaya şeirə.

YAS SAXLAYIRAM

Nə vaxtdır ürəyimdə ağır bir kədər,
yas saxlayıram,
qolunda böyük təpər,
ürəyində bir ömürlük səbr,
qəlbində köləlik ruhu
və bir qarın çörək qazanmaq ümidi olan
boynu bükük duranlar üçün.
Yas saxlayıram,
gündə azı bir yol,
bu cür acı taleiləri görüb
halını pozmayan,
xalqın qanını zəli kimi

soranlar üçün.
Yas saxlayıram,
millətin pənahını,
ümidini kəsib
başında duranlar üçün.
Bir layiq ixtiyar tapmıram
qəlbimi açmağa.
Bir halal süfrəli,
ışıqı gur yanan tapmıram,
arabir başımı götürüb yanına qaçmağa.
Yas saxlayıram,
ya könüllü, ya məcburi,
Vətəndən didərgin düşənlər üçün.
Yas saxlayıram,
torpağı düşmən tapdağında yoğrulub,
özü çadırlarda yaşamaqdan yorulub,
səhv hərəkətdənmi,
ya xəcalətdənmi,
qızdırmadan yananlar üçün.
Yas saxlayıram,
nəfsi imanından böyük,
başı peysərindən kiçik,
harınlayıb şişənlər üçün.
Yas saxlayıram,
özünü siyasətçi və ya
xalqına elçi sayıb
burnunun ucundan o yanı
görməyənlər üçün.
Yas saxlayıram,
məramını, məqamını
ağasının ağzında axtaran,
ömrü boyu öz istəyi ilə
danışib-gülməyənlər üçün.
Yas saxlayıram,
bu minvalla
yüksək vəzifələrdə qərar tutan

yalaqlar üçün.
Yas saxlayıram,
məqsədi naminə
hər şeyə göz yumub,
alçalmaqla, əzilməklə,
özündən imkanlılara
calaqlar üçün.
Yas saxlayıram,
əli-qolu sağlam,
əqidəsi, düşüncəsi
çolaqlar üçün.
Ancaq yas saxlamıram,
diz çöküb, baş əyirəm
məsləki uğrunda,
Vətəni yolunla
sağlamlığını itirənlər,
baş qoyub ölənlər üçün.
Yas saxlayıram,
Vətəni hərraca qoyanlar,
ruhları əsarətdə qalanlar üçün.
Yas saxlayıram,
yas saxlayıram
hələ neçə illər, bilmirəm.
Təki, Allah kömək ola,
bu hüznün müddəti azala!

HÜNƏR

Görünür,
hünər də bir alın yazısıdır,
o, bir az insanın özündən,
bir az da şərəitdən asılıdır.
Ancaq hamı üçün deyil,
cürətlilər, güclülər
və istedadlılar üçündür.

Cəsərətın yoxdursa qəhrəman,
gücün yoxdursa pəhləvan
ola bilməzsən.

İstedadın yoxdursa,
özünü axtarma sənətdə,
Bir sübutsuz hikmət yatır
bu üç həqiqətdə.

Yerdə qalan insanların qisməti-
ya məmur, ya əsgər,
ya işsiz, ya fəhlə.

Bəzilərimiz, lap qalxaq yuxarı
bir neçə pillə.

Fərqi yox, onsuz da
ömür keçir çərçivələr içində,
fikir isə axtarışda, seçimdə.
İşimiz dəryada balıq sevdası,
qalmışığı Allah ümidinə, qadası...

Bu cür düşüncələr başımda,
ömrün ixtiyar yaşında-
50 yaşın astanasında
xəyalən yol gedirəm
(bilmirəm qalxıram deyim, yoxsa enirəm)

ölməzliyə qovuşmuş
Babəkin, Xətəinin, Nəsiminin
təxminən 40 olmuş yaşına.

Əbədiyyət tacı qonmuş
hər üçünün başına!
bu cür ömürlülərdən sonra
ad günümə mübarək deməyə dilim gəlmiş.
Nə yazıq, insan alın yazısını
öncədən oxuya bilmir!

SÖZ KARVANIM

Gör, haçandır ürəyimdə cığır salıb açdığın iz,
gör, haçandır bir səs üstdə köklənmişik hər ikimiz.
Gör, haçandır təhtəlüür dayanmışam qulluğunda,
hara çəkir ilham məni, görən bu söz bolluğunda?
Gec gül açan bağçam-bağım, tanınmayan adım, sanım,
söz karvanım.

Daim səni arzu kimi, istək kimi səsləmişəm,
kəlmə-kəlmə toplamışam, misra-misra bəsləmişəm.
Hər gəlişin titrədibdi ürəyimi yarpaq kimi.
Hər ruhumu oxşadıqca, sevinmişəm uşaq kimi,
nəvazişim, iftixarım, ağrım, acım, mehribanım,
söz karvanım.

Sən ki, hələ gerçəkdən çox şirin ümid, xoş vədəsən.
Xəyalımda, düşüncəmdə ucaldığım abidəsən.
Ey hamıdan gizlətdiyim zərif duyğum, məhrəm hissim,
söykənc yerim, səcdəgahım, qibləgahım, müqəddəsim,
canımdan çox istədiyim yaratdığım, yaşatdığım,
söz karvanım.

Nə yaxşı ki, onun-bunun kölgəsində dolanmadın,
mədhiyyələr, yalmanmalar girdabında bulanmadın.
Meyl etmədin ucuz, çürük təbliğata, siyasətə,
cəsarətlə qahmar çıxdın ədalətə, həqiqətə.
Hər təsirdən uzaq olan öz söhbətim, öz dastanım,
söz karvanım.

Fərqi yoxdur bundan sonra əlli, yetmiş, yüz yaşayım,
təki sənsiz ötüşməsin bircə günüm, bircə ayım,
mən olsam da, həm sahibin, həm ərsəyə gətirənin,
tamam-kamal ixtiyarım əlindədir indi sənin.
Yazılırmı bu nahamar yollarında son ünvanım,
söz karvanım,
söz karvanım?!

FİLLƏRİN MƏHKƏMƏSİ VƏ YA İBRƏT DƏRSİ

Qəzetlər yazırlar ki, Botsvanada fil dəstəsi onlardan birini ovlayan ovçunu pusaraq dövrəyə almış və qırıq səslər çıxarmaqla sanki həmin qatilə məhkəmə qurmuşlar. Sonra fillərdən biri irəli çıxaraq «məhbusu» ayağı altında əzməklə ölüm hökmünü icra etmişdir.

Bu dəhşətli mənzərinin təsadüfən şahidi olmuş yerli sakinlər qatil ovçunun ölən filin balası tərəfindən qətlə yetirildiyini söyləmişlər.

Faciə olsa da, əhsən!

Hamımıza görk olası ibrət!

Həsəd aparılacaq qətiyyət!!!

Yoxsa, bizim kimi, gözləyək ki, nə vaxt, kim isə gəlib torpaqlarımızı azad edəcək və ya qaytaracaq?!

Çox olub dünyanın ibrət dərsləri,
caniyə, quldura divan çox olub.
Cəsarət, şücaət, qeyrət dərsləri
bizə görk olası zaman çox olub.

Heyvan insan üçün məhkəmə qurur,
bu bir faciədir, bu bir möcüzə.
Köksündə fil boyda əzəmət, qürur,
fillər barışmazlıq öyrədir bizə.

Qatilə öz heyvan düşüncəsiylə,
onlar divan qurub, hökm oxumuş.
Bu işdə zərrəcə təskinlik, hiylə,
nə də tələskənlik, ya səhv yox imiş.

Fillər qırıq səslər çıxaran anda
şahid dinləyirmiş, sübut deyirmiş.
Fəqət ölən filin balası sonda
o qatil ovçunu qətlə yetirmiş.

Bir baxın, bu ağır hökmün icrası
tapşırılmış ancaq zərər çəkənə.
Bəlkə həyat özü qeyrət yükünün
qoyur ağırını övlad çiyinə?

Bu dəmir məntiqlə, bu qətiyyətlə
mümkünmü daxilən öyünməyəsən?
Fərqi yox, qəzəb, ya sağlam niyyətlə
heyvanın gəldiyi qərara əhsən....

Oxudum qəzeti... əllərim əsdi,
yox, bu hiss şüursuz hiss ola bilməz!
Bu nə ehtirasdı, nə də həvəsdi,
bu həyat dərsidi, pis ola bilməz!

Əcəb xəcil oldum, bənizin soldu,
bu aşkar ağrımın yarası dərin.
Bir anlıq göz yaşı gözümdə doldu
əsirlikdə qalan qız-gəlinlərin.

Miskinlik ruhuma qənim kəsildi,
hayladım daşlaşmış babalarımı.
Dedilər-bu nə xalq, bu nə nəsildi,
«unudur» qədim el-obalarını?!

Tanrım, alıb bu səy dözümü məndən,
səbrimi bilmərrə kəssən yaxşıdır.
Bir də imdad üçün qalxsa, əlimdən
vurub, ətəyini üzsən yaxşıdır.

Döyülə-döyülə qaçırıq müdam,
daha torpaq yarı, indi xalq yarı.
Qorxuram Vətəni unudaq tamam,
qovula-qovula Xəzərə sarı.

Siz ey tapdaq yurdun ər oğulları,
bu sayaq bizləri kimsə anlamaz.
Çeçentək vuruşa bilmirik, bəri
filtək yaşamağa öyrəşək bir az!

QUMRU

*Bakının park və bağlarında bir zamanlar rahat yaşayıb çoxal-
lan Qumru quşları indi bir neçə təhlükə ilə üz-üzə qalıblar.*

*Əvvəlcə, şəhərdə sayı günbəgün artan avara pişiklər qumru
ətinin ləzzətini daddılar. Və hər yerdə – həyət-bacada, parklarda,
ağacların iri budaqlarında, kol-kosda onları pusub, təqib etməyə
başladılar.*

*Bundan düşüncəli surətdə ehtiyatlanaraq, sonralar ağacların
hündür, nazik budaqlarında yuva quran qumrular və onların ba-
laları bu dəfə qarğaların hücumuna məruz qaldılar.*

*Bu zavallı, lakin ağıllı Qumru quşları onlara qarşı hücum-
ları həssaslıqla dərk etdilər, Bakının dəli küləklərindən qorxma-
yıb, hündür şam və küknar ağaclarının pişiklər dırmaşa bilmə-
yən, yuxarıdan isə qarğa görməyən və girə bilməyən nazik və sıx
budaqları arasında, çox əzablı bir yolla, yuva qurdular.*

*İndi isə Bakı parklarına buraxılan dələlər, rahatca, həmin
yuvalara qalxa bilir və bu başibəlalı qumruların həm özlərini,
həm də körpə balalarını çox asanlıqla tutub yeyirlər.*

*Beləliklə, Bakıda Qumru quşlarının əsil fəlakətli günləri baş-
lanmışdır...*

*Budur yaşamaq uğrunda mübarizənin ən dəhşətli və iyrənc
formalarından biri!*

*Bu yaxınlarda, həyətdə pişik həmləsindən canını zorla qur-
tarmış, lakin qanadı sınımış bir Qumrunu uşaqlar koldan tutub
evə gətirərək, yardım göstərməyimi istədilər. Ancaq onun sınımış
qanadını heç cürə bağlamaq mümkün deyildi...*

Səni yaşamağa qoymurlar daha,
bu yol yiyəsizlər yolu, Qumru.
İndi bir tikə yem hər şeydən baha,
ürəyim dərd ilə doludu, Qumru.

Barı, qoy başına bir sığal çəkim,
əlsiz-ayaqsızlar yaman çox, Qumru.
Qanadı sınımış quş ölümə məhkum,
sınımış qanadına ümid yox, Qumru.

Yerdə aramın yox, göydə qərarın,
ömrünün hər anı təşviş, səksəkə.
Elə bağlanır ki, hərdən yolların
qalır boğazında tapdığın tikə.

Parklarda dalan çox, bağlarda kol çox,
avara pişiklər pularlar səni.
Daha budaqda da yuvana yer yox,
qarğalar, dələlər tutarlar səni.

Bu dönük baxtına nə deyim, Qumru,
ürəyim sıxılır indi, yerinə?
Sənin taleyinlə mənim taleyim
yaman bənzəyirlər biri-birinə.

Çox saylı düşmənlər qəsdinə durmuş,
bu qədər düşməndən qorunmaq çətin.
Sənə yer də, göy də, ağac da gormuş,
kəsmiş yollarını məğlubiyyətin.

Bu bəla göydənmi, yerdənmi gəldi,
bu bəla Tanrının öz bəlasımı?
Bu haqsız bölgüdə görürəm mən də
öz tale payımı, alın yazımı.

Ah, yazıq quşcuğaz, zavallı Qumru,
səni də saldılar köçkün, sərgərdan.
Sən ey azad Qumru, qanadlı Qumru,
yığış, bir dəfəlik, köç bu diyardan.

Bizi yaşamağa qoymurlar daha,
bu yol kimsəsizlər yoludu, Qumru.
İndi baş girləmək hər şeydən baha,
ürəyim dərd ilə doludu, Qumru.

AYRILIQ

Ustad Şəhriyara, ruhu şad olsun!

Xumar Qədimova musiqi bəstələmişdir.

Dad, sənin əlindən, aman, ayrılıq,
məndən can cövhəri uman ayrılıq.
Qəlbimi zülmünlə ram eylədikcə,
içimdə inləyən kaman ayrılıq,
aman, ay ayrılıq, aman, ayrılıq!

Gör, mən nə sayırdım, fələk nə saydı,
bəlkə bu baxtıma kəsilən paydı?
Sən mənə yaramı sızlatmasaydın,
məni sındırmazdı zaman, ayrılıq,
aman, ay ayrılıq, aman, ayrılıq.

O getdi, dərdimin dərmanı getdi,
gələn xoş günümün fərmanı getdi,
olum yollarının qurbanı, getdi,
doldu gözlərimə duman, ayrılıq,
aman, ay ayrılıq, aman, ayrılıq.

Mən son nəfəsdəyəm, sən can həvəsdə,
mən qan ağlayıram, sən kam həvəsdə.
Qəlbim səksəkədə, qulağım səsdə,
sın, ey çərxi fələk, dayan, ayrılıq,
dayan bircə anlıq, bir an, ayrılıq,
aman, ay ayrılıq, aman, ayrılıq,
aman, ay ayrılıq, aman, ayrılıq!

İKİ ULDUZ

Şamaxıda hər biri ayrı-ayrı təpələrdə yerləşən iki böyük qəbiristanlıq var – Şahi Xəndan və Yeddi gümbəz. 1-cisi şialərə, 2-ci sünnilərə məxsusdur. Böyük Sabir öləndə vəsiyyəət edir ki, onu müəllimi S.Ə.Şirvaninin yanında – şia qəbiristanlığında dəfn etsinlər. Tələbələri şairin vəsiyyətinə əməl edirlər. Lakin bir sıra üzdənirəq ruhanilərin hiddət və təkidi ilə, onun torpağa tapşırılmış cismi, axşamın alatoranlıqında, qəbirdən çıxardılıb Yeddi Gümbəzə apardırılır.

Şamaxının bir kafiri azaldı deyə,
dinpərəstlər ölümünü bayram elədi.
Şahi-Xəndan tabutundan gəldi lərzəyə,
ruhanilər Seyidə də lənət söylədi.

Bu həpəndlər fəryad çəkib ağlamalıykən
sevindilər, – kafir axır gorbagor oldu.
Şahi-Xəndan nalə çəkdi, qopartdı şivən,
yeddi Günbəz bu gəlişlə nur ilə doldu.

İstibdadla qabaq – qənşər qalmışdı yenə,
ruhu xalqın içindəydi, sağ idi Sabir.
Cismi dözdü cahillərin rəzil hökmünə,
Şamaxıda bir bənzərsiz dağ idi Sabir*.

Hər kəlməsi, hər misrası ilahi hikmət,
neçə qəsdin qabağını saxlamışdı o.
Keçirdiyi günlərinə dözüdü, fəqət
millətinin sabahına ağlamışdı o.

Hansı xalqa çəkilibdir bu boyda sitəm?
bir təpədə bir dahiyə yer tapılmadı.
Şirvaninin göynərtisin eşitdi aləm,
bir imkanlı nadan gəlib tədbir qılmadı*.

* M.Ə.Sabirin: – Bənzərəm bir qocaman dağa ki, deryada durar. – məşhur misrasına işarədir.

Ey dinimdə rəhbər Müfti, ey Şeyx ixtiyar,
azalmasın, qoy İslamın nur qayəsində.
Gəl, Quranın hər surəsin eyləyək təkrar,
sünnü, şiə yazılıbmı bir ayəsində?!

Ah, nə böyük xəta etdin, Xətai babam,
öldü qardaş qırğınında neçə minimiz.
Sultan Səlim tapdağında qaldı el-obam,
parçalandı, yasaq oldu İslam dinimiz.

Sultan Səlim, nə düşündün, bu cür nifrətlə
qılıncını qardaş üstə qaldıranda sən?
Bu tarixi qələbə yox, məğlubiyyətlə
tariximə ləkə vurdun Çaldıranda sən...

Bu millətin ən qorxulu düşməni özü,
perik düşdük, qaçaq düşdük bir-birimizdən.
Qanımıza boyandıqca Çaldıran düzü,
oba-oba qovulmuşuq yurd yerimizdən...

...Fikrim uçdu ulum yatan yerin təkinə,
bu günahı heç göy yumaz yağışla, ustad.
Bundan sonra bəlkə susmuş vicdanlar dinə,
bu zavallı millətini bağışla, ustad.

Gör, nə qədər cərəyan var kiçik ölkədə,
hərə gücün bir tərəfdə sınıyır yenə.
Tərəfbazlıq bu milləti yıxıb bəlkə də,
düşmən özü indi bizi qınayır yenə!

Yüz illərdir sən mənə yad, mən sənə ögey,
yüz illərdir səhvimizi anlamırıq biz.
Qəlbimizdə dostdan giley, qardaşdan giley,
fəqət bir yol özümüzü danlamırıq biz.

* S.Ə.Şirvaninin: – Seyyida, ölmərəm, aləmdə səsim var mənim, – məşhur misrasına işarədir.

Hüzurunda indi gəlib ağlayımmı, yox,
qorxuram ki, göz yaşlarım kiçildər səni!
Sən əbədi bir örnəksən, bərabərin yox,
ölməzliyə qovuşdurmuş o illər səni...

İndi iki ulduz yanır iki tərədə,
bütün sənət dünyasının gözü var orda.
Ey səyyahlar, o torpağı ziyarət edin,
deyilməmiş neçə şair sözü var orda!

AXUND QARDAŞ

Mükəddər məclislərimizin müşərrəfləndiricisi, elimizin «cavan ağsaqqalı», qəmli, həzin və məlahətli səsi, kamil dini, yaxşı ədəbi savada və möhkəm hafizəyə söykənən moizələri ilə dinləyicilərini ovsunlayıb kövrəltməyi bacaran axund Şadullaya məhəbbət və ehtiramla!

Dəkir yenə də qəlbimi hicran, axund qardaş,
hər nalən ilə bağrım olur qan, axund qardaş.

Hansı yerdə ki, qəmli bir qəzəl oxuyursan,
o məclis olur sənəti-ürfan, axund qardaş.

«Segah» üstündə yanğıyla zəngülə vurduqca,
odunla edirsən bizi büryan, axund qardaş.

Sən oxşadıqca mərhumu göz yaşı içində,
hıçqırtına, hönkürtünə qurban, axund qardaş.

Oxu, indi də, bu qəsidə «Mahur» üstündə,
səsindəki qəmdə tapım dərman, axund qardaş.

Heç bir mükəddər məclisimiz olmasın sənsiz,
min-min ürəkdə salmışan məkan, axund qardaş.

Bu sirli səsin Fəxrəddin də sehrinə düşmüş,
olmuş şirin avazına heyran, axund qardaş.

XƏNDAN OLMUŞAM

Ustad sənətkarımız Alim Qasımov qızının toyunda bir qəmli qəzəl oxuyub ağladı və bütün məclisi kövrəltdi.

Sən ey pərişan olanım, mən də pərişan olmuşam,
canı canımdan olanım, sənsiz canımdan olmuşam.

Bilməm nə hissdir sinəmdə, salmış ruhumu kəməndə,
sən bu dünyaya gələndə, sanırdım Sultan olmuşam.

Şəkərim, balım, noğulum, elə bil dünən doğuldun,
sən mənə qız yox, oğuldun, xanəsi talan olmuşam.

Nə yaman tez ötdü zaman, oldun bir növrəstə cavan,
Allahım, bu nə imtahan, bəlkə peşiman olmuşam?

Köçəri quştək uçursan, başında duvaq, köçürsən,
sən vəfa andı içirsən, mən ruhu viran olmuşam.

Qarışmış qışıma yazım, odur qəmlidir avazım,
bu xoşbəxt günündə, qızım, əcəb şad-heyran olmuşam.

Ananın gözləri nəmli, doğmalar verir təsəlli,
valideyn olana bəlli, necə qəlbi qan olmuşam.

İndi bildim, ey Yaradan, nələr çəkmiş atam, anam,
bu imiş arzu, istək, kam, ürəyi şan-şan olmuşam?

Ey mənim ruhi-rəvanım, sərvü-nazım, pasibanım,
ey bu gün gəlin olanım, yolunda qurban olmuşam.

Olma var-dövlət həvəsdə, baxtını Tanrıdan istə,
sən indi təzə yol üstə, mən heydən – candan olmuşam.

Kim deyil övlad əsiri, gəlsin, açsın, qoy bu sirri,
anlayandan bu dərd-səri, Fəxrəddin, xəndan olmuşam.

ÜRƏK AĞRILARIM

Ustad B.Vahabzadəyə

Məsləkimi mövqeyimə satmadım,
dedim yolum Tanrı yolu, haqq yolu.
Heç arzumun mənzilinə çatmadım,
qopdu tufan, yağdı yağış, qar, dolu.

Min nalə var indi ürək dağımda,
qocalıram sanki cavan çağımda.
Vaxtsız solan neçə bağça-bağımda
zərif, körpə nihallarım saç yolur.

Dağıdırlar sərvətimi, varımı,
daşıyırlar bağımdaykə barımı.
Sinəmdəki Araz boyda şırımın
Həkəri də döndü oldu bir qolu.

Yurd yerini atan gördün, görmədin,
torpağını satan gördün, görmədin?
Başçısını qaçan gördün, görmədin,
ha öyünək torpaq ulu, xalq ulu?

Bu hiyləgər, «uzaqgörən» ağalar,
acı aca kömək bilən ağalar.
Guya bizə yemək verən ağalar
deyir qalsın çörək bütöv, küp dolu.

Heç görmədik xoş gününü bir qulun,
kimdir, görün başyığı bu pulun?
Nə əvvəli, nə sonu var bu yolun,
fəlakətdi, nəhayətədi sağ-solu.

Bu ocağın külü bizik, qoru kim?
bu zirvənin ətəyi biz, qarı kim?
Allah, bizi nahaq şərdən qoru ki,
çırpə bilək başlarına bu pulu!

MƏN DUYĞUMU YAZIRAM

Mən dünyanı anlayandan gördüm yüz yasaq,
gördüm əcəl amansızdır, ömür çox qısa.
Mehr saldım, könül verdim qələm-kağıza,
açıb-tökdüm ürəyimdə nəyim vardısa.
Sirr sandığım sözlərimi, sayğımı yazdım,
sevgilimə açmadığım sevgimi yazdım.
Taleyimi, istəyimi, duyğumu yazdım,
ürəyimdən qopub gələn yanğımı yazdım.
Bu yanğımı duyan kəslər başımın tacı,
görən, məni duyursanmı, Əziz Oxucu?!

ZƏKA TƏCƏSSÜMÜ

*Dəyərli ilahiyyatçı və dilçi alim,
akademik V.Məmmədəliyevin 60 illik yubileyinə*

Nə şeyxdir, nə müctəhid,
amma kamil imanı.
Mübariz mürşididir
Peyğəmbərin, İslamın.
Odur aydınlaşdıran
azəri türkcəsində
incə məqamlarını
həm dinin, həm Quranın.

O öz idrakı ilə
ərəb, fars, azərbaycan
dillərində toxuyur
möhtəşəm söz çələngi.
O alimin qələmi,
səlis, saf nitqi ilə
hələ çox rəvanlaşar
dilimizin ahəngi.

Zəka təcəssümüdür
dövrümüzün seçilən
bu dəyərli insanı –
Vasim Məmmədəliyev.
Hamının qəlbindəki
ən qiymətli kitabın
ən gözəl tərcümanı –
Vasim Məmmədəliyev!

DOĞMA HİSS

Atam, dünyasını dəyişmiş atasını
hər dəfə yuxuda görəndə ağlayırdı.
Həmin günü axşama qədər sızlayırdı,
atasına yas saxlayırdı.
O vaxtlar uşaq idim,
qayğısız idim.
Bu cür zərif hissləri anlamırdım.
Fikirləşirdim, burada
nə böyük faciə var ki,
babam yaşlı insan olub,
qocalıb, ölüb.
Atam niyə belə edir?
Nə arvad, nə uşaq bilir,
elə hey, gün uzununu kövrəliir.
İllər ötdü, mən böyüdüm.
Atam da yaşa doldu,
qocaldı və öldü.
Yaxın – uzaq qohumlar, dostlar
mərasimə gəlməyi özlərinə borc bildilər.
Gəlib hüçür götürdülər,
təsəlli verdilər və getdilər.
Qaldım tənha, kədərlə üz-üzə,
atasızlıqla qoşa, ölümlə göz-gözə...
Gördüm ağrını, acını,

daddım ayrılığın dadını...
İndi özüm hər dəfə
atamı yuxuda görəndə
həmin hissləri keçirirəm.
Ancaq düşünürəm, nə yaxşı ki, övladlarım
hələ balacadırlar,
məni duymurlar, anlamırlar.
Qoy hələ qayğısız yaşasınlar!
Eh, ömrə vəfamı var,
həyatı nə bilmək olar?
Zaman gələr,
qəm bir gün onların da qəlblərini dələr,
gözlərini oyar.

ÜMİD

Sən mənim səsimi içimdə boğma,
sən mənə arxa ol, dayaq ol, ümid.
Sən mənə ən yaxın, sən mənə doğma,
daim keşikçim ol, oyaq ol, ümid.

Sən mənim ən şirin arzum, diləyim,
sən mənim müjdəmsən, xoş xəbərimsən.
Sən mənim çiynimdə gəzən mələyim,
sən mənim sonuncu güvənc yerimsən.

Sən mənim canımdan çox istədiyim
bircə övladımsan, ciyərpəramsən.
Sən mənim uğursuz sevgim, sevdiyim,
qəlbimi ağrıdan şirin yaramsan.

Sənsiz bir günüm yox, bircə anım yox,
sənsiz qəlbim dolu nisgil, qəm, qubar.
Sənsiz mərhəmətim yox, mehribanım yox,
sənsiz qəlbim yanar, ruhum odlanır.

Ovsunsan, sehrsən, istəksən, səndən
bir addım uzağa qaça bilmirəm.
Məni bezdirsən də, üzsən də hərdən,
dərdimi kimsəyə açə bilmirəm.

Sən mənim canımsan, can sirdaşımsan,
düşürsən heç zaman dilimdən, ümid.
Sən mənim ömürlük yol yoldaşımsan,
dardayam, gəl, yapış əlimdən, ümid.

Mənə dözümlü gətir, mətanət gətir,
qoy səni qəlbimdə qoruyum, ümid.
Mənə qüvvət gətir, qətiyyət gətir,
çatsın dörd tərəfə harayım, ümid.

Qəlbimdə, gözümdə tutsan da qərar,
yenə xəyal qədər uzaqlardasan.
Gəl, yetiş, səbrimi kəsdi intizar,
hardasan, hardasan, ümid, hardasan?

BİR NÖVRƏSTƏ GÖZƏLƏ

Sən hələ ləçəklərinin şəhi
qurumamış çiçəksən
ətri, tərəvəti ətrafını
məst edən çəməndə.
Sən hələ duyğusu oyanmamış
bir sakit ürəksən,
bir azdan yüz nəğməyə
yer olacaq sinəndə.
Sən hələ əyarı çox yüksək olan
zinətsən,
Səndə cəmlənir zəriflik axtaranların
diqqəti.

Sən hələ saflığa, paklığa verilən
qiymətsən,
hansı sərrafın gözünü tutar
qüdrətin,
hansı aşıqın ağlını alar
heyrətin?
Bununçündürmü qəlbindən gözünə
yol eyləyən xiffətin?
Hər halda, Allah böyükdür, gözəl,
ya qismət söyləyək, ya qismət,
tapılsın layiqli qismətin!

DƏNİZ ETİRAFI

Tufanlı bir havada
dalğalar təpə-təpə qalxanda
bir gəmi dənizdə qər q oldu,
bu itki çoxlarına dərd oldu.
Kimi dənizi günahlandırdı,
kimi lənətlədi,
kimi qarğıdı.
Dəniz isə tufandan çıxmışdı,
sakit idi, yorğun idi, ağrıyırdı.
Bütün bu deyilənlərə də
sanki heç nə olmayıbmiş kimi baxırdı.
Bu sakitliyi ilə də
hamını yandırır-b yaxırdı.
Quzu kimi mehriban, sevilməli olmuşdu,
zəif, zərif ləpələri ilə
sahilə sürünürdü,
daşları, qumları doğma balası kimi
yalayırdı dəniz.
Həzin, hüznlü səsi ilə
sanki ağlayırdı dəniz.
Mən həmişə belə sakitəm,
mehribanam, qərəzsizəm – deyirdi.

Gözəllikdə, insanlara yarımaqda
əvəzsizəm-deyirdi.

Sinəm üfük qədər geniş,
ürəyinizcə seyr edin, gəzin, üzün.

İçim tükənməz xəzinə,
balığım, yosunum, neftim,
hamısı da sizin.

Tufan, qasırğa olmasa,
külək suyumu göyə sovurmasa,
dalğalarım şahə qalxmaz,
məndən bir kimsə qorxmaz,
əlimdən bir pislilik gəlməz,
məndən olsa, suyumda bir balıq da ölməz.
Məni yerimdən oyadan qüvvə var – təbiət,
ondandır hər bəla, ondadır hər hikmət.

YAXŞILIQ

Qayğısız günlərimin birində,
şeyrin ab-havası ürəyimdə,
Yığışib balıq ovuna getdim.

Dərin sularına qırmaq atdım,
dəryadan bir balıq tutdum.

Gözlərimdən yaş suzulə-süzülə,
dünyadan əli üzülə-üzülə,

pənahsız uşaq kimi
ağız dolusu çətin nəfəs ala-ala,
ağlayıb yalvarırdı biçərə.

Çırpılıb ayağıma düşməkdən
qalmamışdı bədəninə halı.

Bir tikə yemin güdazına gəlmişdi
bu başıbəlali zavallı.

Öz məzlumluğu ilə

deyəsən yumşaltmışdı
məni də əməlli-başlı,

Təkliyi, tənhalığı sevirəm,
tənha olduğum zaman
külək kimi əsirəm,
yağış kimi yağırım.
Günəşi şəfəq-şəfəq
gözlərimə sıxırım.
Ən uzaq ulduzlara yaxından baxıram.
Meracdan da yüksəkliyə qalxıram.

Təkliyi, tənhalığı sevirəm,
çünki tənha olmuram,
ilhamla üz-üzə qalırım.
Bir gözəl misramı yazarkən
ruhumun ekstazında oluram.
Mən tənha qalanda
fikir fəzasında dolaşıram,
söz alovunda alışırım,
aramsız axtarıram, çalışırım.
Tənhayamsa, demək güclüyəm,
dözümlüyəm, bahadıram.
Mən özümə qapılıanda
vaxtı öldürmürəm,
yaşadıram,
yaşayıram!

ÇİÇƏKLƏYİR

Yazın gəlişiylə aləm oyanır,
min-min bağ-bağatda bar çiçəkləyir.
Al-əlvan geyinir çəmən, çöl-bayır,
harda ki, nəbatat var, çiçəkləyir.

Sən demə, hər şeyin qisməti, payı,
gülün günü vardır, meyvənin ayı.
Bölən düzmü bölüb bu haqqı-sayı,
alça yeyiləndə nar çiçəkləyir?

Ay bağban qardaşım, di cəld ol, görək,
ruzi Tanrıdandır, əkib-becərək.
Birin in bağında meyvə, gül-çiçək,
birinin bağında xar çiçəkləyir.

Kim ki, tər tökməsə yaz bağçasında,
görməz əkdiyindən naz bağçasında.
Mən də bir bağbanam söz bağçasında,
qəlbimdə yüz ahu-zar çiçəkləyir.

Olsa da dörd yanı işvə-nazında,
şair qəm də yeyir şeir yazanda.
Fəxrəddin, bu sən in alın yazındı,
hələ ki, şeirində qar çiçəkləyir.

GEDİRƏM ÖLÜMƏ DOĞRU

Dünyaya gələndən bu günə qədər
hələ yol gedirəm ölümə doğru.
Arxamda nə qədər ələm, qəm, kədər
gedirəm ən böyük zülmə doğru.

Əriyir sağlamlıq, ötdükcə zaman,
canıma dərd dolur, gözümə duman.
Yanıb əriyirəm, elə bir ucdan,
odum yol eyləyir külümə doğru.

Səbrə çevrilirsə içimdə dözümlü,
demək məm düşməyə özümə-özüm.
Qəlbimi göynədən ən böyük sözümlü
haçandır yol gəlir dilimə doğru.

Ay haray, gör, bizi kimlər satdılar,
dövləti, milləti ələ saldılar.
Yarımız çadırda, yarımız kübar,
şəhərim axışır çölümə doğru.

Hardandı mütilik qanımda mənim,
ya da dilənçilik canımda mənim?
Allahım, bu rəzil anımda mənim
başım əyilirsə əlimə doğru,
nə yaxşı, gedirəm ölümə doğru,
nə yaxşı, gedirəm ölümə doğru!

NANKOR ÖVLAD, İNADKAR ATA

Bir övlad atasının üzünə ağ oldu,
ata üçün bu gözlənilməz zərbə, dağ oldu.
Ata qərar tuta bimədi bir yerdə,
elə bil havalandı, düşdü ağır dərdə.
Deyəsən, axı tükənirdi abır, həya, səbr də,
deyəsən, axı götürülürdü aralarındakı pərdə.
Çünki övlad öz əməlləri üçün
peşmançılıq çəkmirdi,
ata isə hiddətindən
bir addım geri çəkilmirdi.
Çünki övlad, mən nə edəcəyimi
özüm bilərəm – deyirdi,
ata isə otuz illik zəhmətindən
əl çəkmək istəyirdi.
Ata üçün bu addımı atmaq çox ağır idi,
ata, Allaha yalvarıb, təmkinini köməyə çağırırdı.
Atanın soyuq ağlının qarşısında
qadağalar çox idi,
nankor övladın fikrincə isə
itirəcəyi bir şey yox idi.
Əlbəttə o daha böyümüşdü,
sərbəst idi, işləyirdi, qazanırdı,
mənəviyyatı olmayan məxluqa dönmüşdü,
ata haqqını nə qanırdı.
Bəlkə o, öz övladlıq borcunun
yükünü anlaya bilmirdi,

bəlkə də əməl tarazlığının haqq-hesab günü
xəyalına da gəlmirdi?
Ata öz övlad sevgisinin üstündən
qırmızı xətt çəkirdi,
övlad bu sevginin önündə
bir qala divarı tikirdi.
İkisinin də əsəbləri gərilməmişdi,
gözləri qan-yaşla dolmuşdu,
ata-bala münasibətlərinin sərhədi
tükə nəzik olmuşdu.
Ata bir anlığa fikrə getdi, düşündü,
daşındı, içində ağladı,
nəhayət ürəyinin üstünə
bir soyuq daş bağladı.
Ata zəhmətini, sərvətini,
səhhətini itirəcəyinə baxmadı,
nə qədər ağır olsa da,
ləyaqətini, mənəviyyatını saxladı.
Ata bir anlığa özünə gəlib
dərindən köks ötürdü,
və.., ömrünün yarısından çoxuna
qətiyyətlə tüpürdü!

SƏHƏR XOŞ ÜZ GÖRƏNLƏRƏ

Bir gözəllə qabaq – qənşər
gəldim bu səhər,
özü bir Ay parçasıydı,
ətri müşk-ənbər.
Eşitmişdim, səhər xoş üz
görən sevinər,
mən bu başdan sevinmişdim
bir günlük qədər,
bu xoş duyğu hələ mənə
günlərlə yetər!

*Sevgi seirləri,
mahm mətləri*

*Əgər sənin ürəyində varamsa,
köynəyinin titrəməsi bəsimdir.*

İSTƏRƏM

Xumar Qədimova və Əli Baxış musiqi bəstələmişlər.

Yığıb sözlərinin şirinliyindən
suyuma, havama qatmaq istərəm.
O şəhla gözlərin dərinliyində
ucalmaq istərəm, batmaq istərəm.

Baxışın iz qoyub gözlərim üstə,
dilimin ahəngi sözlərin üstə.
Bir dəfə baş qoysam dizlərin üstə,
bütün gəncliyimi yatmaq istərəm.

Bəzəksən ömrümə gülə şəh kimi,
ay ürək həmdəməyim, ay qəlb hakimi.
Sənsiz bir günahsız körpə sevgimi
isti qucağına atmaq istərəm.

Çatılmış qaşların nə deyir yenə,
qoymur dodaq qaça, qoymur dil dönə.
Arzusan, xəyalsən, zirvəsən mənə,
xəyala, arzuya çatmaq istərəm.

Sənsiz ürəyimin yox halı, gülüm,
günlərim əzablı, qadalı, gülüm.
Əllərim yoluna uzalı, gülüm,
əl ver, əllərindən tutmaq istərəm.
Mən sənə qovuşmaq, çatmaq istərəm.
O şəhla gözlərdə batmaq istərəm.

SƏNSƏN

Mən səni görəndən hüsünə heyran,
sən mənim əzizim, mehriabınmsan.
Sən mənə duyğumu bəxş edən insan,
sən mənim ikinci yaradanımsan.

Sən mənim qəlbimdə ilahi istək,
fikir-xəyalımda gəzdirdiyim tac,
ay məni eşqində sınayan mələk,
mən sənin bir adi sözünə möhtac.

Bu sevgi qəlbimdən əskilməz bir dəm,
gündə yüz yol alan canımı sənsən.
Dövrümün ən bədbəxt kişisi mənəm,
dünyanın ən gözəl xanımı sənsən.

BAĞIŞLA

Mobil Babayev musiqi bəstələmişdir.

Bəlkə də çox sevdiyinçün məni sən,
gördün eşqin min hicranın, bağışla.
Sən bu yolda qəza vuran gəmisən,
bu gəminin kapitanın bağışla.

Hərdən çılğın aparmışam özümü,
ürəyini sındırmışam, bağışla.
Hərdən soyuq, daşüşüdən baxışla
ümidini dondurmuşam, bağışla.

Hərdən mənə güc gələndə xoş həvəs,
olub, səni duymamışam, bağışla.
Hərdən sənin qəlbindəki müqəddəs
hisslərinlə oynamışam, bağışla.

Olub, hərdən bir işvəli gözəlin
gülüşündən keçməmişəm, bağışla.
Hərdən səni, ayağının tozuna
dəyməyəndən seçməmişəm, bağışla.

Hüzurunda dayanmışam, müqəssir,
etirafım günahımdan aşağı.
O hisslərin qarşısında mən əsir,
ay eşqimin müqəddəs göy qurşağı,
bu günahkar aşiqini, bağışla!

GƏLƏCƏYƏM, GƏL – DESƏN

Xumar Qədimova və Mobil Babayev musiqi bəstələmişdir.

Fikrim yenə tamam sənin yanında,
uç-a-uç gələcəyəm, gəl – desən.
Səndən ayrı bir həsrət var canımda,
yuxuma gir, öləcəyəm, öl – desən.

Bundan sonra görüşümüz bir güman,
bizi üzüb yetişəcək dərd kama.
Mənim kimi sən də orda ağlama,
göz yaşımı siləcəyəm, sil – desən.

Baxtı mənə sən yazırsan, neyləyim?
nə ömürdən, nə yaşdandır gileyim.
Qismətiylə barışarmı taleyim,
sənsiz keçən günlərimə il – desən?

Sən gedəli artan ancaq göynəyim,
ruhdan qeyri qalmayıbdı heç nəyim.
Görsəm səni çox incidir ölməyim,
öləndə də güləcəyəm, gül – desən,
yuxuma gir, öləcəyəm, öl – desən!

HƏSRƏT

Yük olub asılıb kirpiklərimdən
sənsizlik adlanan bir dəli həsrət.
Gözlərim ağrır görüklərimdən,
çəkibdir altından sürməni həsrət.

Sən onun çaldığı havasına bax,
verdiyi dərdinə, dəvasına bax.
Qəlbimdə qurduğu yuvasına bax,
fikir-xəyalımın həmdəmi həsrət.

Səndən ayrılalı könül həmdəmim,
dölür gözlərimə dünyanın qəmi.
Xəyal ümmanında azdırır məni
bu tufan ayrılıq, bu gəmi həsrət.

Necə doymamışam bal söhbətindən,
«yox, getmə, yanımda qal» – söhbətindən.
Çəkil gözlərimin səltənətindən,
gəlib ürəyimə yar dəmi, həsrət!

Kərəmi yandıran o Qara keşiş
neçə ümidimi puç edib yemiş.
Nə böyük qüdrətin sahibi imiş
bizim ayrılığın dərd-qəmi həsrət.

Qalmayıb əvvəlki o şıltaq həvəs,
nə eynim açılmaz, nə üzüm gülməz.
Sevgilim, bu sirri ayrısı bilməz,
mənə dost edibdi ələmi həsrət.

SƏNİ SEVMƏMƏK OLMAZ

Zamiq Əliyev musiqi bəstələmişdir.

İlahi varlığımın,
əbədi səadətim.
Ay mənim şən-şöhrətim,
ay mənim ülvyyətim,
səni sevməmək olmaz.

Səsim sənsən, ünüm sən,
gecəm sənsən, günüm sən.
Yazda zərif bənövşəm,
qışda qızılgülümün.
səni sevməmək olmaz.

Həm ümidсэн, həm güman,
həm bəxş edən, həm uman,
bir gülüşlə məst edən,
bir baxışla can alan,
səni sevməmək olmaz.

Sənsiz bu dövran ağır,
sən şahzadə, mən fağır.
gözləyirəm müntəzir,
təki məni sən çağır,
səni sevməmək olmaz.

Sən ey müqəddəs insan,
bir təbəssüm et ehsan.
Sənə ürəyim möhtac,
sənə gözlərim heyran,
səni sevməmək olmaz.

Tək sən məni duyarsan,
tək sən məni anarsan,
dünya sənsiz yeknəsək,
nə yaxşı ki, sən varsan,
səni sevməmək olmaz.

Səninlədir hər uğur,
səninçündür çal-çağır.
Hər qıyğacı baxanda
qaşın altdan Ay doğur,
səni sevməmək olmaz.

Sənsiz heçəm gülüm, mən,
bir iş gəlmir əlimdən.
Heç çıxmırsan başımdan,
heç düşmürsən dilimdən,
səni sevməmək olmaz.

Ay başına dönüm mən,
kaş eşqinlə ölüm mən.
Sevgim səcdəgahımdır,
sərgəşdəyəm gülüm, mən.

Səni sevməmək olmaz -
sevib ölməmək olmaz!
Səni Tanrım bilim mən,
qoy yolunda ölüm mən!

RUHUNLA YAŞAYIRAM

Xumar Qədimova musiqi bəstələmişdir.

Elə bilmə unudulub o günlər,
hər xatirən bir sehrdir, tilsimdir.
Mizrabından ayrı düşmüş siməm mən,
köklənmərəm, çalınmaram, ha dindir.

Kaş, görəydim sən yaşayan yeri mən,
bəxtəvərmiş kölgə kimi sürünən.
Bu sənsənmi gözlərimə görünən?
Qulağıma gəlir doğma səs indi.

Ruhundurmu yenə çıxan qarşıma,
ürəyimdə başlar həzin oxşama?
Səba kimi saçlarımı oxşama,
gözlərimdən ürəyimə əs indi.

Daha məndən xəyal qədər uzaqsan,
yolu bağlı mahal qədər uzaqsan,
Bir müqəddəs vüsəl qədər uzaqsan,
əzab dolu ümidimi kəs indi.

Bəlkə ömrün yox mənası kədərsiz,
mən arvadsız indi heçəm, sən ərsiz.
Hərdən qəlbin bir kimsədən xəbərsiz
məni deyib döyünürsə, bəsimdir.

SƏNİN ÜRƏYİNDƏN NƏ KEÇİR GÖRƏN

Yenə fikrim dalğın, xəyalımda sən,
sıxır ürəyimi səssiz səksəkən.
Ayrıla bilmirəm xatirələrdən,
sevgim həmənkidir, istəyim həməni,
sənin ürəyindən nə keçir, görün?

Unuda bilmirəm bircə an səni,
çıxara bilmirəm yuxumdan səni.
Mənə dərdmi verib Yaradan səni?
Kaş bir yol gələsən, üzünü görəm,
sənin ürəyindən nə keçir, görün?

Həsrətin yolları əlçatmaz, uzaq,
həsrətin qucağı çovğunlu, sazaq,
cismim can versə də, ruhum uçacaq,
ay mənim ruhuma qol-qanad verən,
sənin ürəyindən nə keçir, görün?

Mənsiz necə keçir günün, nə bilim,
bu yolu, gedim ya dönüm, nə bilim?
Yaşayım, nə bilim, ölüm, nə bilim?
Ağlımı başımdan alırsan hərdən,
sənin ürəyindən nə keçir, görən?

Deyirdin, özünə bağla könlümü,
deyirdin, əmanət saxla könlümü.
...İndi ha əzizlə, ağla könlümü,
bu sınıq qəlbimdə söz pərən-pərən,
sənin ürəyindən nə keçir, görən?

Bu solmuş bağçamın gülünü neynim,
bu sönmüş ocağın külünü neynim?
Sevgilim, çəkməyim zülmünü, neynim?
Sənli günlərimdir sənsiz xatirən,
sənin ürəyindən nə keçir, görən,
sənin ürəyindən nə keçir, görən?

BƏSİMDİR

Bu dünyadan yox bir qeyri təmənnam,
bahar vaxtı gül töhfəsi bəsimdir.
Şəlalənin istəyinə heyranam,
bulaqların zümzüməsi bəsimdir.

Ömür keçir, ay dəyişkən, il qısa,
nə gözəldir, göz danışa, dil susa.
Əgər sənin ürəyində varamsa,
köynəyinin titrəməsi bəsimdir.

Səni deyib yaşamışam hər zaman,
bu sevdada mən bir damla, sən ümman.
Bu ümmanda səbrim ilə oynayan
dalğaların kükrəməsi bəsimdir.

Məhəbbətsiz keçən ömür boş, hədə, min illərdir oda yanır Səməndər.
Sevgi yolu şəhadətmiş, sərəsər, məni şəhid eyləməsi bəsimdir.

Yoxluğumu eşidəndə bir səhər, hücum çəkər üzərinə qəm, kədər.
Gülüm, səni incitməsin bu qəhər, göz yaşının bir damlası bəsimdir.

QƏŞƏNGİM

Əli Baxış musiqi bəstələmişdir.

Hər dəfə qəlbimi yandırır-yaxar, dilindən hər qopan sözün, qəşəngim.
Özümü özümə ögey sanıram, dəyməsə gözümə gözün, qəşəngim.

Zərif bir çiçəksən güllər içində, gözəlsən, mələksən ellər içində,
Bir azmış qayığam sellər içində, məndə qalmayıbdı dözüüm, qəşəngim.

Mənə havadan da, çörəkdən də çox, arzudan, istəkdən, diləkdən də çox,
eşqinlə döyünən ürəkdən də çox sən özün gərəksən, özün, qəşəngim.

Bilirəm, başqadır təbiətin də, fikrin də, hökmün də, qətiyyətin də.
Durub gözlərimin səltənətində, kəsir ümidimi zülmün, qəşəngim.

YAR MƏNƏ GÖNDƏRİB ÜÇ ALMA

Eyni adlı xalq mahnısının motivləri əsasında

Yar mənə göndərib üç alma,
almanı zərf kimi mən allam.
Alma yanaqlı o dilbərin
gündə yüz yol qurbanı ollam.

O mənim ürəyim, nəfəsim,
sevdiyim, yaşamaq həvəsim.
Yox daha gözümdə qadağa,
qanadım çatmır bir uçmağa.

Almanı yazacan saxlaram,
ətirli çiçəktək qoxlaram.
Alıbdı ağlımı başımdan,
gedərəm, əhd-peyman bağlaram.

Yar mənə göstərib iltifat,
yox bundan qiymətli mükafat.
Yığılsın başıma dostlarım,
quraram bu bahar toy-büsat.

OXU, ƏZİZİM

Sən gərək sevgilim olaydın mənim,
ömür də bir şirin yuxu, əzizim.
Hər dəfə qol-qola girib gəzəndə
həsədlə baxaydı çoxu, əzizim.

Bülbültək cəh-cəhlə gələndə vəcdə,
hər şaqraq zəngülən mənə bir müjdə.
Öpüb əllərindən edəydim səcdə,
belə əhd etmişdim, axı, əzizim.

Sanırdım bu ülvi, şirin arzular
könlümdə gül açar əbədiyaşar.
Bilməzdim ruhumda tufan qoparar
amansız fələyin oxu, əzizim.

Mən ki dərd çəkməyə etmişəm adət,
bu yolda verdiyin əzab-səadət.
Ancaq sənsizlikdən yaranan xiffət
qəlbimi yandırır-yaxır, əzizim.

Yəqin, qovuşmarıq bir daha, heyhat,
yaş bizi qovmada saatbasaat.
Barı səsin olsun mənə mükafat,
oxu, canım-gözüm, oxu, əzizim.

GÖZLƏRİNƏ QURBAN OLUM

Zamiq Əliyev musiqi bəstələmişdir.

Gözlərinə baxıb azdım,
gözlərinə qurban olum.
Onlara bir şeir yazdım,
sözlərinə qurban olum.

Ağ buxağı, şəkər dili,
yanağından öpür teli.
Tək gözümü sevilməli?
yüz yerinə qurban olum.

Neçə qəlbi üzüb gəlmiş,
neçə məsti süzüb gəlmiş,
Ürəyimi gəzib gəlmiş,
izlərinə qurban olum.

O dərya göz, o qövsü-qaş
bəd nəzərə gəlməyə kaş.
İnciməsin, qoy yar-yoldaş,
dərd-sərinə qurban olum.

Dövrən onun indən belə,
qurbanlığı çoxdur hələ.
Allah, mən də o gözələ
öz yerinə qurban olum.

Üzü düzün tər çiçəyi,
dodaqları gül ləçəyi.
Kim olacaq seçəcəyi?
düz rəyinə qurban olum.

O xülyada, mən qəmində,
bir damlayam əzəmində.
Dünya onun gözlərində -
gözlərinə qurban olum

QAYIT MƏNİ QINAMAĞA

Nə biləydim bir gün sənsiz qalaram,
gedəcəksən əlçatmaza, əzizim.
Sənsiz mənə çörək haram, su haram,
qabağında yüz qadağa, əzizim.

Ətrin hələ divarlardan getməyib,
nə səliqən, nə səhmanın itməyib.
Ayaq səsin dəhlizlərdən ötməyib,
dözmək olmur bu sınağa, əzizim.

Nə şirinmiş o şıltaqlıq, o küsü,
kaş qayıda o günlərin ən pisi.
Qapısını açacaqsa özgəsi,
necə girim o otağa, əzizim.

Daha sənə əl yetişməz, ün yetməz,
gözlərimdən yaş tükənməz, qəm itməz.
Nə gözlərin, nə yaddaşın bəs etməz
indi məni tanımağa, əzizim.

Səndən sonra bir gözəldə gözüm yox,
quruyubdur dilim-ağzım, sözüm yox.
Nə cismimdə, nə ruhumda dözüm yox,
qayıt məni qınamağa, əzizim.
Dözmək olmur bu sınağa, əzizim.

KÖNÜL

Heç yetdinmi vüsalına,
əzabından yanan könül?
Yar adlayan yerlərə də
baxdın heyran-heyran, könül.

Ayrılıq əydi qəddini,
kimsə bilmədi dərdini.
Çəkdin bir gül həsrətini,
qismətinmiş hicran, könül.

Bilir dərdə həyan aşiq,
ölməz qəlbən duyan aşiq.
Varsa eşqdən doyan aşiq,
qoy oxunsun meydan, könül.

Soldu hər yan, ötdü bahar,
soraqladın diyar-diyar.
Dedilər axtaran tapar,
xeyr, itmişdi sonan, könül.

Onsuz yandın sən oduna,
düşürsənmi heç yadına?
Günəş gəlsin imdadına
intizardan donan könül.

BU SEVDA YALANMIŞ

Sən mənim eşqimdə bir məbəd yaratdın,
sən idin həmişə ümidim, pənahım.
Bir dünya sevgini, istəyi unuttun,
qəlbi daş, bilmədim nə idi günahım.

Mənim üçün ölməyin yalanmış, demə,
məni Tanrın bilməyin yalanmış, demə.
Məni deyib gəlməyin yalanmış, demə,
yalanmış bu sevdə, yalanmış, demə.

Aldanıb bu şirin yalana inandım,
isti göz yaşlarım peşiman sirdaşım.
Hər gecə yastığım sübhəcən islandı,
ayrılıq qismətim, tənhalıq yoldaşım.

Nəfəsin, pıçıldın... yalanın ah, nə çox,
mən indi anladım iç dünyam talanmış.
Bizim bu sevgidə müqəddəs heç nə yox,
məhəbbət yalanmış, sədaqət yalanmış.
Yalanmış bu sevdə, yalanmış, demə.

O ŞƏHLA GÖZLƏR

O şəhla gözlərin sehrinə düşdüm,
saldılar bir şirin tilsimə məni.
Ram olub məhkumluq yolunu seçdim,
qoymurlar baxmağa heç kimə məni.

Bir süzgün baxışla qəlbə od salar,
o gözlər yaranmış oxunmaq üçün.
Uzalı əllərim asılı qalar
şəlalə saçlara toxunmaq üçün.

Xəyalı göylərdə, işvəsi yerdə,
qəməsi bir dünya, özü lal baxış.
Tanrı o gözlərdən yaratmaz bir də,
bal dildən şirinmiş, bu cür bal baxış.

Necə ovsunludur, aman, o gözlər,
sanki addım-addım izləyər məni.
Getdiyim yerləri yanımda gəzər,
qayıdıb gələndə gözləyər məni.

Hər görüş bir şirin nəğmədir mənə,
səninlə rastlaşan günümə qurban.
Gözlərin bir mahnı bəstələr yenə,
olmuşam səsinə, sözünə heyran.

Sən qəmli olanda açılmaz könlüm,
qıyma gözlərinə yol tapsın kədər.
Əlini ovcumda, qoy sıxım, gülüm,
yaxın ol sən mənə baxışın qədər,
həmdəm ol sən mənə gözlərin qədər.

SƏNİN AD GÜNÜNDƏ

Tənha keçirirəm ad gününü,
hamıdan xəbərsiz,
qəfil düşdüyüm xəstəxanada.
Sənsizlikdən xiffətə bələnmiş ürəyim
qasırğalı dənizdə boğulan kiçicik ada.
Tufan səngiməyincə
harayına kimsə yetməz bu dünyada.
Beləcə qarşılayıram ad gününü,
reanimasiya otağında.
Başımın üstündə,
çarpayımın yanında
dərmanlarla «bəzədilmiş süfrə».
Şəfqət bacıları əllərində piyalə,
Saqi kimi dolanırlar başıma.
Qaldırılan «qədəh»ləri sənin sağlığına
bir-bir çəkirəm başıma.
Üstündən də atıram
neçə növ sakitləşdirici həbləri.
Reanimasiya otağının
bu «delikates yeməkləri»
qalır boğazımda.
Bəziləri zəhər dadır ağızımda.
Bir azdan, bu göyərçin geyimli
şəfqət bacılarının və həkimlərin
gələcək təbləri.
Əlləri qonacaq çiyinlərimə.
Başlayacaq inkir-minkir sorğusu:
– İlk dəfə nə vaxt xəstələnmişəm,
hansı şəraitdə, neçə yaşımda...
Yarı dumanlı, yarı aydın surətin
xəyalən gəlib duracaq qarşımda.
cavab verə bilməyəcəyəm
bu naməhrəm mələikələrə.
Taqətim olmayacaq

sualları bir-birindən seçməyə.
Yenidən pozular əhvalım.
yenidən axar ürəyim.
Sənin əzablarına bir az da dözümlü-deyə
yenə başlayacağam
sağlığına dərman qədəhləri içməyə.
Haradasan, bəri bu günümdə
yuxuna girirəmmi, mələyim!?

SABAH AD GÜNÜNDÜR

Sabah ad günündür sənin, əzizim,
gəlib əllərindən öpəcəyəm mən.
Dünyanın ən zərif çiçəklərini
ayağın altına səpəcəyəm mən.

Sabah özün üçün yaşa dünyada,
vurma əllərini ağdan-qaraya.
Keçir bir gününü kefdə, xülyada,
bütün qayğıların qalsın sonraya.

Sabah ad günündür, şadlan, gül, oyna,
sabah hər işini görərəm həməni.
Bəzən, qoy doyunca baxım boyuna,
yaşayım qəlb dolu sevincinlə mən.

Səsim çatmasa da sənə bir sabah.
xəyalən yanında olacağam mən.
Şirin nəğmə kimi, xoş xatirətək,
qəlbinə, gözünə dolacağam mən.

Sabahlar uzansın, qoy ömrümüzdə,
yenə ad günündür – deyək bir sabah.
Yaşadaq bu hissi ürəyimizdə,
təki, xoş sabahlar bəxş etsin Allah!

BU SEVDADA

Sənin ətrin qızılgülün qoxusu,
səni görcək bihuş olur çoxusu.
Sənin sevgin «Min bir gecə» yuxusu,
doymaq olmur bu sehrli uyğudan,
bu sevdada mən bir damla, sən ümman.

Baxışınla çəkmə məni dara, gəl,
ürəyimdən keçənləri ara, gəl,
qoy baxışın şübhələri qıra, gəl,
gülüm, sənsən bu sevdanı yaradan,
bu sevdada mən bir damla, sən ümman.

Verdiklərin işgəncəmi, nazdımı,
qüssə yeyib, qəm çəkdiyim azdımı,
qara zülfün qara baxtı yazdımı?
Bir dəfə də sevinc eylə ərməğan,
bu sevdada mən bir damla, sən ümman.

Bir ulduzsan, mən nurunun zərrəsi,
bir atəşsən, mən qorunun zərrəsi,
sənsiz mənə zindandır Yer kürəsi.
Gəlişinlə gözəlləşir bu cahan,
bu sevdada mən bir damla, sən ümman.

Göydən enən sənəm sənsən, huri sən,
gözlərimin tabı sənsən, nuru sən,
səni Tanrı, öz-özünü qoru sən,
əvəzini verməz heç kəs, heç zaman,
bu sevdada mən bir damla, sən ümman.

KEÇ GÜNAHIMDAN

Nəriman Məmmədov musiqi bəstələmişdir.

Bilirəm, yanında qəbahətim çox,
sənə yalvarıram, keç günahımdan.
Məni məndən artıq qınayanım yox,
bilsən, nə çəkirəm gizli ahımdan,
sənə yalvarıram, keç günahımdan.

O qönçə ömrünə qıydım, bağışla,
dərrib qoxlamamış doydum, bağışla,
naşı gəncliyimə uydum, bağışla,
ayrı bir təmənnam yox Allahımdan,
sənə yalvarıram, keç günahımdan.

Nə vaxt ki, arxamca bir cüt göz baxır,
taqətim tükənir, ürəyim axır.
Elə bil ciyərim köksümdən çıxır
könlüm ayrılıanda qibləgahımdan,
sənə yalvarıram, keç günahımdan.

Duymaram ilimi, ayımı sənsiz,
bilmərəm toyumu, vayımı sənsiz.
Unudub yaşımın sayını sənsiz,
səbr diləyəərəm Səbrullahımdan,
sənə yalvarıram, keç günahımdan.

Bu əzab günbəgün içimə hopur,
dərddən sinəm qabar, sifətim çopur.
Qiyamətmi gəlir, tufanmı qopur
üzməyə əlimi son pənahımdan?
Sənə yalvarıram, keç günahımdan,
sənə yalvarıram, keç günahımdan!

QAYIT, SEVGİ DÜNYAM

Aydın Ağasıyev musiqi bəstəlmişdir.

Sən mənim ömrümün yarıdan çoxu,
sən mənim könlümün cənnət payısan.
Qayıt, istəyimi gözümdən oxu,
qayıt, ürəyimi verrəm, qayıtsan.

Qayıt, sevgi dünyam, mən sənsiz kiməm?
Yarımcıq nəğməyəm, qırılmış siməm.
Səninlə bütövəm, səninlə xoşam,
sənsiz qanadları qırılmış quşam.

Sən yoxsan, özümü itirmişəm mən,
səsimi, sözümü itirmişəm mən,
bir ruhsuz bədənəm, bədənsiz ruham,
gedib mənzilinə yetməyəm aham.

Qayıt, sevgi dünyam, mən sənsiz yetim,
harda qərar tutum, haraya gedim.
Ümidim, pənahım, sevincim sənsən,
eşq adlı əvəzsiz bir incim sənsən.

Qayıt sevgi dünyam, qayıt, əzizim,
qayıt, müqəddəsim, qayıt, təmizim.
Qayıt, qəlbimdəki haraya qayıt.
qayıt, ucaltığın saraya qayıt.

Sənsiz gözlərimdən silinməz kədər,
sənsiz ruhum ölər, ümidim sönər.
Qayıt, bu qayıdış məğrurluq, hünər,
qayıt, müqəddəslər qayıda bilər.

NƏ BİLƏYDİM (etiraf)

*Gəlmədin, göz bəbəyim,
can yoldaşım, gəlmədin...*

Bir türk şərqsindən

Sənsiz keçən bir günümə dözmürdüm,
sənsiz keçən günüm indi il olmuş.
Xoşbəxtliyim yanımdaymış, görmürdüm,
indi kiməm, mən başına kül olmuş?

Heyf, dərdsiz anlarımı, sən demə,
görməmişəm, mən gözləri kor olmuş,
sən gedəndən baxtım düşüb tilsimə,
sən gedəndən dünya mənə gor olmuş.

İndi məndən uzaqsansa üfüqçən,
bilməmişəm qiymətini demək, mən.
Səhvimi gec anlasam da, qəmin kəm,
adın düşməz, sözün düşməz dilimdən.

Taleyimçün qınamıram heç kəsi,
bu həsrətin günahkarı mən özüm.
Qulağımdan əskilməyəm o səsin
acı dadan ağısına, qoy dözüm.

Mən çiyimdən öz səadət quşumu
öz əlimlə uçurtmuşam əbədi.
Bəlkə də bir kəmtaleyəm, nə bilim,
bəlkə dünya yaranandan belədi?

UMU-KÜSÜ VAXTIMI

Mən bir eşqi girov qoydum yolunda,
sən bağladın qara gəlmiş baxtımı.
Heç bilmədim harda, nə vaxt xərclədim
sənsiz keçən ömür adlı vaxtımı.

İndi qəlbim odu sönmüş bir ocaq,
indi ruhum səmt itirmiş bir ucaq.
Gəl, qızınım nəfəsinlə bir azca,
gəl, ölürəm, heç insafın yoxdumu?

Sənə xoşsa bu üzüntü, bu qubar,
içimdəki duyğumu da qır, qopar.
Küsməyin də ölçüsü var, həddi var,
canım-gözüm, umu-küsü vaxtımı?

SƏNSİZLİK

Oturmuşam sakit bir otaqda,
tək-tənha.

Dörd yanım
sənsizlikdən doğan xiffətlə dolu.
Bu sayaq yaşamaqdan bezikmişəm,
dözə bilmirəm daha.

Durub, sənsizlikdən qaçmaq istəyirəm,
Qapımla, pəncərəmlə birgə
məni sənli hisslərimə qısqananlar
xəyalən kəsirlər yolu.
Yaman darıxıram,
çatışmır havam.
Təngiyir nəfəsim,
boğulur səsım.
Açıram pəncərəni taybatay.

Səsimə qəm, saçıma dən
ərməğandı həmdəməmdən.
Xoşam, bu tale hökmündən
qurtulub qaça bilmirəm.

Ay insafsız, bu sənsənmi,
sən mən olsan, dözərsənmi?
Gəlib bir də dönərsənmi
başımda taca, bilmirəm?

Nəfəsimdə, canımdasan,
ürəyimdə, qanımdasan,
sən ki, mənim yanımdasan,
bəs niyə quca bilmirəm?!

DƏLİ KÖNLÜM

Bir quş kimi qanadlısan,
asimanlar dolaşırsan.
Mən piyada, sən atlısan,
ha çapırısan, yarışırsan,
dəli könlüm, dəli könlüm.

Bir xoş gündə, bir xoş anda
yar xəbərsiz can alanda.
Bir baxışdan odlananda
gizli-gizli alışırısan,
dəli könlüm, dəli könlüm.

Öz nəşən, öz ələmin var,
yüz dərdin var, yüz qəmin var.
Yardan ayrı de, kimin var,
mənə ondan danışırısan,
dəli könlüm, dəli könlüm?

Gah qışımsan, gah yazımsan,
ovsun dolu avazımsan.
Sən mənim bəxt ulduzumsan,
əlçatmazda sayrışırsan,
dəli könlüm, dəli könlüm.

Hər vüsaldə bir hicran var,
hər ürəkdə bir viran var.
Səni yarıdan ayıran var,
nə coşursan, nə daşırsan,
dəli könlüm, dəli könlüm?

GÖZLƏRİN

Məni ovsunlayır
nazəndə gözlərin.
Piyalə içində
gəzəndə gözlərin.

Aman, bir sehrdir,
ədədir, əmrdir.
Cansızdır dirildir
süzəndə gözlərin.

Atdığı kəməndlə
düşəndən bu bəndə,
hal qoymaz nə səndə,
nə məndə gözlərin.

Qalaram çətində,
ölərəm o gündə,
göz yaşı gölündə
üzəndə gözlərin.

QƏNİRSİZ GÖZƏL

Səni nə xoş anında
xəlq edibdi Yaradan.
Qənirsiz gözəl kimi
doğulmusan anadan.

Bu nə mənalı tale,
bu nə ədalı ömür?
Sən hamıya biganə,
ətraf səninçün ölür.

Gözəl, həm lal baxışın,
həm nəvazişin gözəl,
sakit durun gözəl,
adi yerişin gözəl.

Bu bir sirri-xudamı,
gəlırsən, dünya gülür?
Bu nə dərdi – bələdı,
sənsiz qəlblərə dolur?

Hər ürəyə məlhəmsən,
hər məclisə yaraşır,
Üzündən nur saçılır,
gözlərindən gur işıq.

Nə böyük hikmət yaşar
o gözlərin gölündə,
o sehrlı məkanda
ölüm mən də öləndə?

Qız, bu hüsnü-camalla,
gözəlliyin tacısan.
Görən, hansı xoşbəxtin
dərdirnin əlacısan?

Bu sərməst aşiqinin
dərman ol nıcatına.
Bir təbəssüm ehsan et,
durum salavatına.

Deyim, şükür, Xudaya,
bu mələkdir, ya xilqət?
Allahumməsəlli
əla Muhəmməd
və ali Muhəmməd!

SARI GƏLİN

*Bu sevdə nə sevdadır,
səni mənə verməzlər,
sarı gəlin? ...*

Xalq mahnısı

Hardan qondun yaddaşıma,
sevdan tac oldu başıma.
Mənə bu cür doğmalaşdın,
dilimdən düşməyir adın,
sarı gəlin?

Bu nə sehrli sevgidir,
bu nə ilahi musiqi?
Ovsunlayır neçə qəlbi,
odlayır neçə aşiqi,
sarı gəlin?

Bir həzin duyğu kimisən,
bir şirin uyğu kimisən.
Salmısan kəməndə məni,
azdırmısan məndə məni,
sarı gəlin.

Qoy oxusun aləm səni,
dərdə məlhəm biləm səni.
Bu nə arzu, bu nə həvəs,
hansı eşqdən doğur bu səs,
sarı gəlin?

Unut, unut müvəqqəti,
sən bu qəmli hekayəti.
Dayansın o qəm karvanı,
olum gözlərin qurbanı,
sarı gəlin.

AZALT BİR AZ ƏZABIMI

Kədər çökür gözlərimə duman kimi,
səadətın rənglərini unuduram.
Həyatımda dünən olmuş zaman kimi,
köçüb getmiş sevincimi axtarıram.

Axtarıram addım-addım, küçə-küçə,
arayırım göz yaşımı içə-içə,
Gözləyirəm saatları saya-saya,
boylanıram gözlərimi oya-oya.

İçimdə bir boşluq vardır səndən sonra,
o hiss mənim gecə-gündüz yol yoldaşım.
Sən ki, yoxsan, demək viran qalmış odam,
kimsə gəlib, olmaz daha, can sirdaşım.

Tənhalıqda varaqlaram ötənləri,
ürəyimi qanadacaq xatirələr.
Bu cür qəmli çağlarımda görüşümə
səndən gizli əksin gələr, ətrin gələr.

Bilsən necə əzir məni sənsizliyin,
gedər-gəlməz yollarınla dönəcəksən.
Ruhən uçub mələklərə qovuşsan da,
xəyal olub asimandan enəcəksən.

Gəl, ömrümün bir anına qayıt bir yol,
sənsiz ölən duyğuları ayılt bir yol.
Bir az hicran, bir az kədər ovudan ol,
ya da məni öz arxanca apar bir yol.

Bəlkə elə günahkaram, müqəssirəm,
odur, ömür yaşamıram, dərd çəkirəm.
Bacarırsan, azalt bir az əzabımı,
sənsiz keçən bu həyatı istəmirəm.

UNUT BU SEVDANI

Nadir Əzimov musiqi bəstələmişdir.

Sənsiz nə çəkirəm, soruşma daha,
unut bu sevdanı, qurbanın olum.
Səni and verirəm Pirə, Allaha,
unut bu sevdanı, qurbanın olum.

Sən ki, ağılısan, ağlına qurban,
verdiyən vədənə, nağlına qurban.
Neçə yol yanılar, yaxıllar insan?
Unut bu sevdanı, qurbanın olum.

Yetməzmi, dərdindən doğranır sinəm,
daha dərələrdə sürünən çənəm?
Harda aldanan var, sanıram mənəm,
unut bu sevdanı, qurbanın olum.

Nə deyim, dünyanın qulağı karsa,
neyləyim, baxtımın gözləri korsa?
Yanında zərrəcə qiymətim varsa,
unut bu sevdanı, qurbanın olum.

Sən Allah, zəng edib qəhər yetirmə,
olub-ötənləri dilə gətirmə.
Günümü, gecəmi ahla bitirmə,
unut bu sevdanı, qurbanın olum.

Daha ləçəkləri soluxmuş güləm,
Soyumuş ocağam, sovrulmuş küləm.
Qoymadın yaşayam, izn ver, öləm,
unut bu sevdanı, qurbanın olum,
unut bu sevdanı, qurbanın olum.

GÜLÜM, HEY

Ürəyimdə neçə arzum, həvəsim,
çatacaqmı ətəyinə əlim, hey.
Sən ruhuma zərrə qədər ümid ver,
mən sürünüb dizin-dizin gəlim, hey.

İçimdə bir üzüntü var, ağrı var,
tayalanıb gözlərimdə qəm, qübar.
Ya bir söz de, ya bir görün, nə olar,
xəyalından nələr keçir, bilim, hey.

Öz başıma bəlaymış öz əməlim,
daha sinəm üstündədi bir əlim.
Naşılıqımı, acizlikmi, nə bilim,
yalvarmaqdan qabar olub, dilim, hey?

Artırdıqca ürəyimin dağını,
unuduram ömrün coşqun çağını.
Qəfil tufan tutmuş könül bağımı,
açılmayan çiçəyim, hey, gülüm, hey.

Bu dərd məni döndərəndən hədəfə,
gizli-aşkar alışıram hər dəfə.
Qoy başımı köksüm üstə bir dəfə,
bu istəkdən bihuş olub ölüm, hey.

TƏKİ, DÖN HƏYATIMA

Baxtıma tənhalıq yazılıb mənim,
gözümdə qəm yükü, kədər yağışı.
Sən yoxsan, demək yox gəlib-gedənim,
bilmirəm günlərim necə ötüşür.

Mən duyğu dustağı, həsrət xəstəsi,
bu əzab içimdə tükənməz, bitməz.
Ay mənim könlümün eşq əfsanəsi,
sənə nə harayım, nə səsim yetməz.

Bu ki, həyat deyil yaşayıram mən,
daha bu dünyada vaxt itirirəm.
Mənim qara çuxam yatıb elə bil,
payıma yazılan baxt itirirəm.

Mənə vüsəl dəmi harammış, haram,
cismın əlçatmazda, ruhun yanımda.
Beləcə bir ömrü başa vururam,
sevgin ürəyimdə, ağrın canımda.

Sən ey nağıllaşan sevda mələyim,
barı xəyal kimi dön həyatıma.
Lap, çıx bəşərlikdən, dön, əzrayıl ol,
bir kirpik yuxu tək en həyatıma.

ƏTRAF DOLU GÖZƏLLƏRLƏ

Dövrəmizdə, gör, nə qədər
gözəl qızlar, gəlinlər var.
Dərdlərindən gizli – aşkar
üzülənlər, ölənlər var.

Ürəklərə od salıbdır
şux duruşlu o alyanaq.
Gülüşiylə canlar alır
bu güləruz, püstə dodaq.

O xurmayı saçlı xanım
necə baxır xumar-xumar.
Könlünə yol tapmaq üçün
düş dalınca, yalvar, yaxar.

Nə yeyir, nə içir, görən
bu incə bel, sivri sinə.
Əcəb füsunkar yaradıb,
şükür olsun Tanrısına.

Mavi gözlü o nazlının
baxışında Xəzər yatar.
Bu qızların səf düzümü
xəyallarda qatarlanar.

Ətraf dolu gözəllərlə,
şəhər dolu gözəllərlə,
Küçə, meydan həm axşam, həm
səhər dolu gözəllərlə.

Allah, Allah, göz dəyməsin
bu qızların camalına.
Kaş onların hər birindən
ürək dolu kam alına!

QAYIT

Bilmədim nə idi suçum,
sən məni belə tez unutdun.
Daha nə bir zəng var, nə bir xəbər,
demək məni atdın, ay vəfasız,
mənə zülm edən insafsız.
Hər gün gözümdə sonsuz kədər,
bu titrək ürəyim səni istər.
Sevgim iradəmdən güclüymüş,
qayıt, sevirənsən məni əgər.
Qayıt, əzizim qayıt,
sən ruhumun səsisən, qayıt.
Sən sevmək həvəsimdən, qayıt.
Qayıt ki, yenidən
mən sənə qəlbinə qayıdım,
qayıtsın əvvəlki həyatım.
Qayıt, qayıt.

BİLİRƏM, ... SEVİRSƏN

Bilirəm, günlərin əzablı,
bilirəm, sən məni sevirən.
Bəs niyə bu qədər susursan,
bəs niyə sözünü demirsən?

Baxma ki, baxışım soyuqdu,
ürəyim istidi, yuxadı.
Kaş bir gün özündə güc tapıb
gözümün içinə baxaydın.

Nə üçün, qarşıma bu qədər
sıxıla-sıxıla çıxırsan,
başını qaldırıb üzümə,
utana-utana baxırsan?

Mən elə bilirəm həyatda
hamıdan güclüsən, axı sən.
Dil-dil öt, danış-gül, sevinim,
bir sevgi nəğməsi oxu sən.

Hər zaman, qoy səni düşünüm,
hər axşam gəl, tutum əlindən.
Dünyanın ən şirin sözünü,
eşidim, qoy hər gün dilindən.

BARI BİR ZƏNG ELƏ

Nə olar, arabir görün gözümə,
nə olar, səsini eşidim hərdən.
Bu yolla təskinlik verim özümə,
bu cür uzaq olum sənli qəhərdən.

Sənə yalvarımmı bunun üçün də,
deyimmi yadından çıxarma məni?
Hərdən biz tərəfdən ötüb keçməyə,
hərdən bir zəngə də dəymirəm yəni?

Doğrudanmı daha yox səndə həvəs
soruşam halını, görəm üzünü.
Bir vaxt güvəndiyim, arxam, hamı bəs
qurban eyləyirdin mənə özünü?

O qədər vədlərin, şirin sözlərin
puç imiş, olsun bir telinə qurban.
Axı, ürəyimdən silinmir yerin,
barı bir zəng elə, əlinə qurban.

Mən ki, öz eşqimdə təmənnasızam,
səndən də bir zərrə ummaram, qəti.
Bu mənim bəxtimə yazılan yazı,
bu mənim sevdamin məğlubiyəti!

SİZİN KÜÇƏ

Duyğularım dinən yerdi sizin küçə,
könlüm quşu istər daim burda süzə.
Bir şəhərə bərabərdi sizin küçə,
bu küçədən yol ayrılır evinizə.

Başdan-başa yaraşıqdı sizin küçə,
hər ağacı ətir saçır çiçək-çiçək.
Bu küçədən gündə yüz yol yolum keçər,
axı, burda bir qız yaşar gözəl-göyçək.

Hər küçədən işıqlıdır sizin küçə,
pəncərəniniz qəlbilənmiş ay kimidir.
Vurulmuşam bu küçəyə bilsən necə,
burda hər şey sanki ürək məlhəmidir.

Əcəb şirin hisslər keçir ürəyimdən,
vaxtlı-vaxtsız hər keçəndə bü küçədən.
Gözüm gəzər aynanızda gecəyəcən,
arada bir boylansana pəncərədən.

Yaddaşlara düşüb indi sizin küçə,
çoxmu düşür bu küçədən yolun, gözəl?
Gəl, bir gəziş asta-asta, incə-incə,
yerişinə baxıb bihuş olum, gözəl.

Ah, necə də «bəxtəvər» sizin küçə,
indiyəcən sezməmişəm bunu, düzü.
Kaş mənim də sinəm üstən gözəl keçə,
qalsın ondan xatirətək ayaq izi.

KAŞ QAYIDAQ O İLLƏRƏ

Mobil Babayev musiqi bəstələmişdir.

Ömrün çoxu nə tez qaldı arxada,
nə sən məndən, nə mən səndən doymadıq.
Qoşa atdıq özümüzü hər oda,
bu dünyanın çaldığına oynadıq.

Cavanlığın odu hələ içimdə,
elə bil ki, dünən oldu toyumuz.
İllər ötür köçərilər köçündə,
gedir üzü qocalığa yolumuz.

Bizimləymiş dünyanın dərd alveri,
evlənəndən qüssə çəkdik, qəm yedik.
Özümüzçün yaşamadıq bu ömrü,
doğmaların qayğısında xərcledik.

Deyirdik ki, ömür hələ qabaqda,
arzuların qanadında uçurduq.
Günlərimiz ötüşdükcə qatarla,
ömrün gənclik sarayını uçurtduq.

Ürəyimdə həm sevinc var, həm qubar,
xəyal çapır köhlənini yüz yerə.
İmkanları qaytarmağa ümid var,
ötən günü kim qaytarar bizlərə?

Bir ömürmüş, ömrün ötən qırx ili,
bu illərdə nə itirdik, nə tapdıq?
Qırx yaş deyil, qırx həyəcan təbili,
verməz bizə bundan sonra rahatlıq.

Kövrəlirik bəzən toyda, büsatda,
kaş qayıdaq o illərə bir də biz.
İstəyimiz bir olsa da həyatda,
heç doyunca yaşamadıq birgə biz.

GÜL AÇMAYAN BƏNÖVŞƏ

Əcəb şirin günlər idi, deyib gülürdük,
bir doğmalığ, istək vardı bu ünsiyyətdə.
Çox vaxt elə bu ruh ilə işə gəlirdik,
görüşürdük, ayrılırdıq səmimiyyətlə.

Bir gün mənə bir dibçəkdə gül bağışladın,
– Bənövşədir, yaz gələndə açacaq-dedin.
Doldu həm də o qış günü qəlbimə odun,
– Ovqatıma o gül işıq saçacaq-dedim.

Qoydum onu məhəbbətlə, nəvaziş ilə
otağıma, işıq düşən, gün tutan yerdə.
Düşündüm ki, o gül bəlkə səbəbdir elə,
ona görə otağıma gələrsən hərdən.

Xəyalımda gülə sevgi, sənə ehtiram,
çalışırdım qoruyam bu zəriflikləri.
Düşünürdüm bənövşəmiz gül açan zaman
muştuluqla çatdıraram bu şad xəbəri.

Gözlərimin önündədi hər gün, hər saat,
bülbül kimi havasına ötürəm dil-dil.
Mənim kobud əllərimdən açılmır, heyhat
sənin zərif əllərinə möhtacdır o gül.

Bəsləyirəm o fidanı düz iki ildir,
hər gün qayğı göstərirəm, böyümür yenə.
Nə sən gəlib yoluxursan məni arabir,
nə bənövşə yaz gələndə gül açır mənə.

Təzadlarla dolu imiş ömrün hər anı,
demə, qəfil gedibsənmiş, mən də xəbərsiz.
Xəyalınla üzbəsurət dururam hər gün,
həpüb mənim gözlərimə o gülümsər üz.

Bəlkə deyə bilmədiyən söz idi o gül,
bir pünhanlıq soyuğundan solur haçandır?
Bəlkə elə həmin sirtin özüdü o gül,
gəl ki, bizi nəfəsinlə, istinlə yandır!

Bəlkə çıxıb getdiyindən açılmır o da,
bəlkə onu bilərəkdən vermişən mənə.
Bəlkə, bəlkə..., əcəb məni salmışan oda,
gəlsən dünya dağılmaz ki, bir görünsənə?

Ayrılığa köklənibmiş, demə ovqatın,
həsrət, kədər rəmzi imiş verdiyin gül də.
Ürəyimdə, gör, nə qədər duyğu oyatdın,
neçə xiffət yaşamışam bu iki ildə.

Nə deyirəm, getdiyən yol xeyirə qənşər,
tutduğun iş ürəyincə, kaminca olsun.
Təki, yeni görüşdüyün o insan sənə
daha artıq istək ilə meylini salsın.

MƏN SƏNİNLƏYƏM

Xumar Qədimova musiqi bəstələmişdir.

Mənə təkliyindən söhbət açma gəl,
dərdimi dərdinlə heç artırma gəl.
Azmi taleyindən narazı olan,
həyatdan qəlbini belə qırma gəl.

Gülümsər baxışın misraya gəlməz,
ağlasan, gözündə yaş da gözəldir.
Bu hikmət nədədir, hər naşı bilməz,
duyan ürəklərə daş da gözəldir.

Demirəm qəm, kədər qalib uzaqda,
dağın da dağ boyda bir qəmi vardır.
Ancaq çöldə bitən tək ağaca da,
tək demə, onun da həmdəmi vardır.

Heçdən gəlib ötmür heç bircə an da,
hər anın özünün hikməti vardır.
Zərrə də əksini tapır həyatda,
dünyanın əbədi vəhdəti vardır.

Kədərli anında xəyala dal ki,
gəlib xəyalında səni dinləyəm.
Gülüm, birdəfəlik arxayın ol ki,
hər yerdə, hər zaman mən sənənləyəm.

GÖRMƏYƏCƏKSƏN

*Eyni adlı mahnı mətninin
müəllifi N.Kəsəmənliyə*

Bəlkə aradığın təsəkinlik budur,
mənənim göz yaşımı görməyəcəksən?
Bəlkə, ümid dolu nikbinlik budur,
mənənim göz yaşımı görməyəcəksən?

Bəlkə heç ürəkdən gülməzsən daha,
özünü qayğısız bilməzsən daha?
Nə yaxşı, görüşə gəlməzsən daha,
mənənim göz yaşımı görməyəcəksən.

Keçdiyən yerləri gəzib ağılaram,
bu tənha həyatdan bezib ağılaram.
Hər gün sənsizliyə dözüb ağılaram,
mənənim göz yaşımı görməyəcəksən.

Nə yaman sınağa çəkirsən məni,
boğur qəhər məni, üzür qəm məni.
İndi göz yaşımdır isidən məni,
mənim göz yaşımı görməyəcəksən.

Mən bir cür yazığam, sən bir cür yazıq,
bizik bəxti dönük, taleyi pozuq.
Bu gizli sevdanı aşkar uduzduq,
mənim göz yaşımı görməyəcəksən.

QURBANIN OLARAM

Mən daha özümdə deyiləm,
qalmışam taleyin əlində.
Bir şirin yuxutək yaşarsan
günümdə, ayımda, ilimdə.

Ay mənim qəlbimin hakimi,
görün bir Gün kimi, Ay kimi.
Əlacsız xəstənin həkimi
nə olar, yanına gələndə?

Heyf o günlərə, qayıtmaz,
ürəyim onları unutmaz.
Hıçqırtım baxtımı ayıltmaz
dərdimi içimdə böləndə.

Nə olar, bircə yol çaşasan,
büsbütün sədləri aşasan.
Bir kərə çıx məni başa sən,
onsuz da gələrsən öləndə.

Mən sənsiz bir aham, qubaram,
qəlbinə, gözüne dolaram.
Yenidən qurbanın olaram
sən mənim dərdimi biləndə.

BU QƏDƏR ÖYRƏTMƏ ÖZÜNƏ MƏNİ

Ustad Musa Yaquba məhəbbətlə

Bu alın yazısı, yoxsa təsadüf,
çıxdın qabağıma yanar şam kimi.
Şirin təbəssümlə, süzgün baxışla
girdin ürəyimə ən doğmam kimi.

Yaman alışdırdın özünə məni,
qayğılı səsinə, sözünə məni.
Allahım, bu nədir, hörmət ya diqqət,
beləmi yaranır mehr – məhəbbət?

Ötəri hissdirsə, qayıt bu yoldan,
qoyma əyilməyə önündə məni.
Çaşıb şən anınçün, xoş ovqatınçün
sındırma bir adi günündə məni.

Sən mənim duyğumda bir müqəddəslik,
sən mənim qəlbimdə sədaqət rəmzi.
Bəlkə bir pərdəyə köklənmiş səsik,
bəlkə qovuşdurur Yaradan bizi?

Bəzən az qalır ki, söyləyim – «getmə»,
güzgü tək qəlbinə, gözünə məni.
Sən Allah, bu qədər doğmalığ etmə,
sən Allah, öyrətmə özünə məni.

Ruhən izləyirəm səni hər zaman,
hərdən yanımdasan, hərdən uzaqsan.
İndi öz-özümdən xofluyam, inan,
qorxuram qəlbimi ovlayacaqsan.

Ovsunsan, sehrsən, şirin röyamsan,
yox, əsl adını deyə bilmirəm.
Bu yaz gəlişinlə ayrı dünyamsan
sənli günlərimdən doya bilmirəm.

Bu qədər bağlılıq, bu qədər istək,
heç bilə bilmirəm hardan yarandı.
Bir uzaq işıq ol, aytək, ulduztək,
yandırma istinlə məni, amandı.

Könlümdə xatirin həmişə əziz,
sənə saygım sonsuz, hisslərim təmiz.
Nə olar, bir qədər soyuq ol, yad ol,
məndən uzaqlarda rahat ol, şad ol.

Onsuz da bir qəmli ney kimiyəm mən,
dünyanın kədəri yaşar səsində.
Yanğım içimdədir, mey kimiyəm mən,
hərdən ürəyimi duysan bəsimdi.

Öyrətmə bu qədər özünə məni,
mehriban səsinə, sözünə məni.
Səni itirəcək andan qorxuram,
bir də... ayrılıq var, ondan qorxuram!

İNANMAYIR, NEYLƏYİM

Boylanıram hər gün yollar boyunca,
yarım keçə, baxam ona doyunca,
göz yaşımıdan su atıram dalınca,
inanmayır, inanmayır, neyləyim?

Arzularım düyün düşüb telində,
yalvarışdı, titrəyişdi dilimdə,
qurbanlığa çevrilmişəm əlində,
inanmayır, inanmayır, neyləyim?

Kirpikləri hər qalxanda, enəndə,
ürəyimdən salır məni kəməndə,
özü görür, odu yanır sinəmdə,
inanmayır, inanmayır, neyləyim?

Mən eşqimin yollarında bir qulam,
rəvadırmı qan ağlayam, saç yolam?
Bu sevdadan çətin bir də kam alam,
inanmayı, inanmayı, neyləyim?

Mənə dostmu, ya düşmənmi bu dövrən,
könlüm evi gah gülüstan, gah viran?
Həmd söyləyib, söz deyirəm bir Quran,
inanmayı, inanmayı, neyləyim,
inanmayı, inanmayı, neyləyim?

SƏNİN GÖZLƏRİN

Sənin gözlərinin maviliyində,
bir dəniz dincələr, bir üfük itər.
Sənin gözlərinin dərinliyindən
arzular pöhrələr, istəklər bitər.

Sənin gözlərinin ovsunu nə çox,
dartar əsirini dar ağacına.
Hər qaşın bir kaman, hər kirpiyin ox,
bədənin bənzəyir nar ağacına.

Gülümsə, gül açsın zərif duyğular,
şəhdi-şəkər axsın hər gülüşündən.
Sən gəzən yerlərə gəlir ilk bahar,
dünya gözəlləşir nəvazişindən.

Gəl, öpüm əlindən, üzündən yüz yol,
bir ulduz işıq var gözündə, gözəl.
Ya ölüm dərdindən, ya dərmanım ol,
keçsin ömrüm-günüm nazında, gözəl.

UNUDAQ BU SEVGİNİ

Məni nə axtar, nə gəz,
nə də yollarımı kəs.
Daha qəlbimdə yoxsan,
sənə vurulduğum bəs.

Nəyə gərək bu təlaş,
kimə lazım bu savaq?
Keçmiş yuxu kimi
unudaq yavaş-yavaş.

Bu eşqdə möhnət gördüm,
dərd gördüm, xilfət gördüm.
Səndə nə sevən ürək,
nə də sədaqət gördüm.

Gecə-gündüz ağladım,
tənhalıqla barışdım.
Hər gün gözümün yaşı,
kədərimgə qarışdı.

Nə səni bu bəzəyir,
nə mənə bu yaraşır.
Acı xatirələrin
içində ağlım çaşır.

Bəsdir bir-birimizi
aldatmışıq bu qədər.
Birgə keçən ömrümüz,
hədər ötübmüş, hədər.

Bizdə oxşar heç nə yox,
hərəmiz bambaşqayıq.
Dəyişə bilmiriksə,
özümüzə oxşayaq.

XATİRƏ

Abbas Soltanoğlu musiqi bəstələmişdir

Gözlərimin önündə
əksin canlanır yenə.
Dünyanın xoş günündə
əzab verirsen mənə.

Əlim əlindən uzaq,
səsim səsinə yetmir.
Dərd çəkilib qurtarmır,
qəm yeyilməklə bitmir.

Sən hardasan, mən harda,
xəyal qanadlı quşdu?
Ruhuma dönməyin də,
mənim üçün uduşdu.

İndi öz dünyamdayam,
ürəyimdə xatirən.
O sənli günlərimdən
hansı qayıdar, görən?

Bəlkə də ürəyində
unudulmuşam, yoxam.,
Yox, hələ ölməmişəm,
gülüm, hələ ki, sağam.

Hədəfə tuşlanmayan,
yayından çıxmış oxam.
Mən səni tanıyandan
yatıbdı qara çuxam.

Sən öz qayğılarında,
mən öz təlaşımdayam.
Ömrün qaynar yaşında,
sevgimin qışındayam.

BİR QƏDƏR UZAQ OL

Mən səni çox istəyirəm,
bütün istədiklərimdən çox.
Mən səni sevirəm,
indiyə qədər sevdiklərimdən çox.
Səninlə hər görüşdən həyacanlana,
səsindən ovsunlana,
istindən qızına bilirəm.
Mən səninlə tez-tez
görüşmək istəmirəm,
birgə yaşayıb istəyimizi
adiləşdirmək istəmirəm.
Qorxuram gündəlik həyatımızın
müxtəlif söz-söhbətləri
bizi diqqətsiz münasibətə öyrəşdirə.
Gözüm diqqətsizliyə öyrəşə,
üzüm diqqətsizliyə öyrəşə.
Əlim üçün adiləşəsən,
dilim üçün adiləşəsən.
Səsim hər an səsinə yetişə,
bu yangı sönüb ötüşə.
Mən səni hərdən görmək istəyirəm,
həftədə, ayda bir dəfə.
Əllərini öpməkdən,
boynunu qucaqlamaqdan
doymayım hər dəfə.
Tez-tez görünmə gözümə,
uzaq ol bir qədər, gülüm.
Qoy həmişə səni əlçatmaz bilim,
qoy xəyalınla yaşaya bilim.
Qoy hərdən həsrətindən, lap ölüm.

SARI GÖZƏL

Yarı samanı sarı,
yarı qızılı saçlı sarı gözəl.
Gözəllərin göyçəyi.
Saçların qarğıdalı saçağı kimi
tökülüb boynuna, çiyninə.
Günəş şəfəqləritək sayrışır ucları.
Sifətin zərif günəbaxan çiçəyi.
Ləçəklərinin sarısı yayılıb üzünə.
Ağzın, qabığı azca aralanmış püstə.
Dodaqların elə bil nəqqaş əliylə hazırlanıb,
ehmalca qoyulub üst-üstə.
Dilin badam içi.
Nə ecazkar çöhrən var,
sənə baxan şişir.
Gözlərin gah təlatümlü,
gah sakit, mavi dəniz,
bülluru saf, duru,
dəriniyi məstedici, heyrətətamiz.
Qaşlarının hilalı mənalı, düşündürücü.
Baxışın bəzən sərt, kəsici,
bəzən dalğın.
Hərdən baxsana əsirinə oğrun – oğrun.
Sənə təbəssüm daha çox yaraşır.
Nə olar, arabir gülümsə,
ətrafına danışmağa çalış nəsə.
Bunu ki, sənə qadağa qoymayıb bir kimsə?
Axı, dünya daha da gözəlləşər,
gözəl şirin-şirin dinsə və ya gülsə.
Mavi gözlü sarı gözəl,
sənə təbəssüm daha çox yaraşır,
gülümsə, gülümsə.

QOŞA GƏZƏK DÜNYANI

Ömrümün ən əziz, ən şirin günü
səni gözlədiyim gün imiş, gülüm.
Gəl ki, əllərindən tutaraq yenə
doyunca dörd yanı dolana bilim.

Gəl-gəl, ürəyimdə tap öz yerini,
coşğun qəlblərimiz fərəhlə dolsun.
Gəzək bu şəhərin küçələrini,
şəhər başdan-başa evimiz olsun.

Səninlə yer üzü tamam tamaşa,
Günəş nur göndərir, Ay bəyaz gecə.
Dolaşaq dünyanı bəxtəvər, qoşa,
ömür yarı nağıl, yarı əyləncə.

Qır, qopar içimdə nə ki, qubar var,
eşqimiz bulaqtək qaynayıb daşsın.
Mənim xəyalımdan keçən arzular
sənin ürəyində gül-çiçək açsın.

Ah, nə xoş anlardır yaşayırıq biz,
xoşbəxtlik göz ilə qaş arasında.
İslansın istəkdən kirpiklərimiz,
görünsün sevincdən yaş arasında.

NEYLƏYİM

Mobil Babayev musiqi bəstələmişdir.

Ha deyirəm daha səni unudam,
ürəyimlə bacarmıram, neyləyim?
Öz içimdə gizli yanan bir odam,
kimsə bilməz nədir yanğım, göynəyim,
ürəyimlə bacarmıram neyləyim?

Bir nalə var indi bağrım başında,
bir kölgə var üzüyümün qaşında.
Dərddir axan gözlərimin yaşında,
bu göz yaşlı dərdi kimə söyləyim?
Ürəyimlə bacarmıram neyləyim?

Əldən düşmüş bir xəstəyəm, heyim sən,
qəlbim qəmdən qubarlıdır, neyim sən,
soruşan yox dərmanımı – deyim-sən,
qan-yaşımala islansa da köynəyim,
ürəyimlə bacarmıram, neyləyim?

Ay eşqimin əlçatmazı, Meracı,
həyat kimi gah şirinsən, gah acı.
Həm ağrımın, həm ağrımın əlacı,
bu taleyə, bu qismətə nə deyim,
ürəyimlə bacarmıram, neyləyim?

BİR AZ OVSUNLU OL

Başında bir eşqin ayrılıq dəmi,
gedirdin, bilmirdim neyləyəcəyəm.
Mən artıq duymuşdum, bir daha səni
heç yerdə, heç zaman görməyəcəyəm.

Bu ki, son görüşdü, vida deyildi,
bəs niyə xiffətdən boğulurdum mən?
Sənin gözlərinə dolan o yaşdan
mənim gizli-gizli yanırdı sinəm.

Ay keçib, il ötüb o vaxtdan bəri,
çəkir hər günümü sınağa zaman.
Əgər yaşasam da qərinələri,
mən səni unuda bilmərəm, aman!

Xatirən qəlbimdən çıxmır bircə an,
məni darıxmağa qoymursan, nədir?
İndi də yuxuma girirsən müdam,
dərqli ovqatımdan doymursan, nədir?

Yetər iztirabın, əzabın yetər,
bir az ovsunlu ol, qoy ölüm rahat.
Əgər mələksənsə, möcüzə göstər,
ruhumu cismimdən, gəl, özün çıxart!

ÜRƏYİMİN OVSUNU

Sən ruhumun söykənc yeri,
gözlərimin işığı.
Məni sərməst eyləyənim,
ömrümün yaraşığı.

Sən duyğumun sahibisən,
ürəyimin ovsunu.
Mümkünmü könlüm olmasın
o surətin vurğunu.

Sən ey sonsuz məhəbbətim,
vəsf etdiyim qüdrətim.
Cismimdəki can qədərdir
önündəki heyrətim.

Gözümdən əksin əskilsə
kor olaram hər şeyə.
Neyləyirəm o ömrü ki,
məhkumsa sənsizliyə?

Mən də bir cür divanənəm,
mən də bir cür heyranın.
Ölsəm, Tanrıya dua et,
qəbul olsun qurbanın.

ÜZÜNDƏ AY İŞIĞI VAR

Üzündə ay işığı var,
dilində bülbül nəgməsi.
Bu gözəlin ədasına
Allah, Allah, göz dəyməsin.

Nə füsunkar qönçədi bu?
Min çiçəkdən incədi bu,
hər istəkdən öncədi bu,
qapısını qəm döyməsin.

Qoy nurundan əfsunlanım,
qoy səşindən ovsunlanım.
Yansın bağırim, çıxsın canım,
odundan qəlbim göynəsin.

Xiffətindən vərəm olum,
yolunda can verən olum,
bu Əsliyə Kərəm olum,
el məndən dastan söyləsin.

Baxıb məst olanda hərdən,
ayağım üzülür yerdən.
Bir gözəl naz satan yerdə,
bir aciz oğlan neyləsin?

SƏNDƏN SAVAYI

Bir payız yağışı yağır nə vaxtdan,
gecikir beləcə, yar, görüşümüz.
Mənim ürəyimə yağan yağışdan
kimsə xəbər tutmaz, kimsə üşüməz,
yar, səndən savayı, səndən savayı.

Bu yağmur selində, buludlu gündə
gözlərim yol çəkər, ürəyim yanar.
Qalmışam nigaran, xiffət içində,
bu tənha anımda məni kim anar,
ah, səndən savayı, səndən savayı.

Ruhum uçub gələr yanına gülüm,
«ucal» de, ucalım, «en» söylə, enim.
Özümlə bacara bilmirəm, neynim,
axı, bu dünyada kimim var mənim,
de, səndən savayı, səndən savayı?

Bəlkə bu xiffətlə yoruram səni,
bəlkə incidirəm, məni bağışla?
Kaş sənin ömrünə Günəş doğaydı
mənim taleyimə yağan yağışla.
Ay qəlbim arzusu, dilim harayı,
nəyim var, kimim var, səndən savayı,
tək səndən savayı, səndən savayı?!

GİZLİ – GİZLİ

Gizli-gizli duyğulandıq,
gizli-gizli sevişdik.
Gizli-gizli pıçıldaşdıq,
gizli-gizli görüşdük.

Gizli-gizli məktublaşdıq,
telefonlaşdıq, danışdıq.
Milyon-milyon sevnələrin
ümmanına qarışdıq.

Gizli-gizli məhrəmləşdik,
qucaqlaşdıq, öpüşdük.
Gizli necə hissimizi
sirr saxladığ, ötüşdük.

Ah, nə gözəl günlər imiş,
görmüşük bir zamanlar.
Yuxu kimi, xəyal kimi
yada düşür o anlar.

İndi daha üzür məni
gizli-gizli xatirən.
Sən hardasan, ürəyindən
nələr keçir, bilmirəm?

BELƏ OLMAZ, ƏZİZİM

Gör, haçandır yollar əzir gözümlü,
gör, nə vaxtdan nəfəsinə həsrətəm.
Sən ki, yoxsan, itirmişəm özümü,
nə üçündür bu iztirab, bu sitəm?

Nə müddətdir eşitmirəm səsinə,
barı bir yol nömrəmi yığ, zəng elə.
Günüm qara, səbrim tamam kəsilib,
kim incidir sevdiyini bir belə?

Əcəb məndən gizlədirsən özünü,
soraq üçün heç ünvan da qoymursan.
Dönük bilib döndərirsən üzünü,
məni bu cür öldürməkdən doymursan.

Bir şəhərdə yaşayırıq, axı biz,
yəqin, hərdən çarpazlaşır izimiz.
Bəlkə elə təsadüfən görüşdük,
ovsunlandıq, qucaqlaşdıq, öpüşdük.

Nə zamansa doğma idik, axı, biz,
çoxmu çəkər bu küskünlük, bu dözümlü?
Günahkarı həm mənəm, həm ikimiz,
belə olmaz, belə olmaz, əzizim.

AYRILA BİLMİRƏM

Gündə olsam da yanında,
görmürəm səni doyunca.
Məndən ayrılan anında
baxır gözlərim dalınca.

Bu nə ovsun, bu nə sirdir,
ürək səndən doya bilmir.
Mən sənsiz qala bilmirəm,
səndən ayrıla bilmirəm.

Fərqi yoxdur, olsam harda,
xəyalən durursan orda.
Gah aynamın qabağında,
gah gəlib, iş otağında.

Kaş sığmaya, canım-gözüm,
bu sevgimiz yerə-göyə.
Tut əlimdən, ay əzizim,
gedək üzü gələcəyə.

Sən dərdlərimin əlacı,
sən varlığım, sən qürurum.
Ay mənim başımın tacı,
ay mənim gözümün nuru!

Mən sənsiz qala bilmirəm,
səndən ayrıla bilmirəm!

Qzeller

*Əqldən, zəkadan öncə
duyğumdur can sirdaşım,
sehriylə lal eylər hər dəm,
tutsa seyran könlümü.*

GÖZƏLLƏRİN

Qoydum yolunda ömrümü ahu gözəllərin,
əsir edib məni yenə şahı gözəllərin.

Yüz yol yüzünə can deməkdən nəşələnmişəm,
düşdüm niyə bəlasına, Yahu, gözəllərin?

Min huri ilə vəsl etsəm də gözlərim doymaz,
odur ki, tutubdu məni ahı gözəllərin.

Zaman-zaman ustadlarımı heyrətə salmış,
bitməz, nə yaxşı, sehri ilahi gözəllərin.

Adəm də bir ay üzlü üçün cənnəti vermiş,
gəlsin boynuma cümlə günahı gözəllərin.

Zahid məni müşrük sanar vurğunluğum üçün,
qurban boyuna, boyu sürahi gözəllərin.

Bu ülvi peşənlə, Fəxrəddin, aləmə car çək,
bilsinlər sənsən hər dəm pənahı gözəllərin.

QAYITMIR

Bilməm nə olub yar daha bu yana qayıtmır,
görmürmü yanan şəmimi, pərvanə qayıtmır?

Könlüm alışır, yox daha cismimdə qərarım,
can söylədiyim od vurub bu cana, qayıtmır.

Dəmlər var idi, dəmbədəm dövrəmdə gəzərdi,
dərdimdən ölən o dəli-divanə qayıtmır.

Hanı saçımı oxşayan o şənəli əllər,
neyçün daha bəs zülfü-pərişanə qayıtmır?

Allah, nə xəta eyləmişəm, xətrinə dəymiş,
qurban olaram yüz yol o mehmana, qayıtmır?

Ömrüm keçir göz yaşı ilə, səksəkələrdə,
dönmüş gəlişi arzuya, gümana, qayıtmır.

Mən naçarın, aləm bilir, nuşdarusu onda,
etməzmi əsər, ölsəm, o loğmana, qayıtmır?

Fəxrəddin, şükür, Leyli-misal qızlar var hələ,
olmuş bu könül sidq ilə viranə, qayıtmır.

GEC OLDU

Əfsus ki, səsim yetmədi o yara, gec oldu,
çatmadı əlim bircə yol dildara, gec oldu.

Axdı gözümün yaşı qəfil səksəkələrdə,
etmədi gəlib zərrə qədər çarə, gec oldu.

Rüstəm də ciyərpərəsinin qanını tökdü,
çatmadı sonda Söhraba nuşdarı, gec oldu.

Ondan gələn hər dərdi-bəla öz günahımmış,
güc gəldi mənə naşılığım, sonra gec oldu.

Onsuz keçən hər ayımı dərd etsə də könlüm
illər ötüşüb yaşı etdi yarı, gec oldu.

Fəxrəddin, barış ömrün ötən hər anı ilə,
gəldi qocalıq, istəyin dübarə gec oldu.

TƏZƏLƏNDİ

Yaz gəlidi, yenə qar əridi, dağ təzələndi.
bülbül oxudu, gül açıldı, bağ təzələndi.

Hər laləzarın içində bir nazlı sənəm var,
cənnət bağının bağbanı, vallah, təzələndi.

Cismim burada şəhadətdə, ruhum uzaqda,
göz yaşına bax, gah qurudu, gah təzələndi.

Öz eşqim üçün öldüyüm günlər yada düşdü,
illərlə qubar eyelədiyim «ah» təzələndi.

Məcnun kimi mən də yaşadım yar xəyalıyla,
min qəm gətirən yangılı segah təzələndi.

Bu macərə Fəxrəddini, hey zillətə saldı,
ilk sevgisinin xatiri hərgah, təzələndi.

SEVGİNİN CAR EYLƏMƏZ...

Sevginin car eyləməz haqq aşiq ad-san eşqinə,
canını qurban dilər, aləmdən pünhan eşqinə.

Ötəri hiss eşq deyil, istək təlatümündən gələr,
ümmanlar alt-üst olur, bir dəli tufan eşqinə.

Məhəbbət dünyasının Şirini çox, Leylası çox,
hələ çox Bisütunlar əriyər canan eşqinə.

İstək bir ayrı məstlikdir yoxdur qeyri-bənzəri,
vermərəm bir ləhzəsin Təxti-Süleyman eşqinə.

Bir ruhe-sərgəşdəyəm yolunda səcdəgahımın,
bir qulam, ta qəbrəcən, könlümdə Sultan eşqimə.

O mənim həm and yerimdir, o mənim həm qibləgahım,
məsləki-abid olan can verər Quran eşqinə.

Puç olub arzu-xəyalım, xəzandı fəslı-baharım,
necə qan ağlamayım bağçası viran eşqimə.

Hissinə hakim odursa, Fəxrəddin, Xaliq odur,
üz tutub Xaliqinə, sən də get qurban eşqinə.

BİLMİR

Nə çəkdiyimi, yəqin o dildar, hələ bilmir,
salmış məni çoxdandır ki, dildən-dilə, bilmir.

Hərdən qaşının ayparasın açsa, nə yaxşı,
hər gün çıxıram ovuna min fənd ilə, bilmir.

Həm istəyim, həm taleyim, həm varlığım onda,
bülbül vurulub ahü-fəğanla gülə, bilmir.

Ağ pərdə gəlib gözlərimə ağlamağımdan,
göz yaşımı, kaş Loğman əliylə silə, bilmir.

Sevmək o yarı, sevgi yolunda şəhadətmiş,
öldürməyə candır o sənəm, heyf, ölə bilmir.

Dildarına qurban gedən Fərhad özüməm mən,
o sevgili canan, dönüb Şirin ola bilmir.

Fəxrəddin, bu sevda səni haldan-hala salmış,
sevsən də yüz yol, bir kərə qəlbin dola bilmir.

OXUYUR

2007-ci ildə Respublika muğan festivalının qalibi seçilmiş gənc xanəndələr öz məlahətli ifaları ilə bütün muğamsevərlərin qəlblərini ovsunlaya bildilər.

Yenə bu tazə nəfəslər acəb meydan oxuyur,
söz-sənət oylağında eyləyir cövlan, oxuyur.

Yeni Cabbar, yeni Yaqub yaranıbdı elə bil,
gözün aydın, Ata millət, dirilib Xan, oxuyur.

Hansı istəkdən yaranmış tar-kaman möcüzəsi,
uyub muğamın sehrindən min-min insan, oxuyur?

Şükür, ey Tanrı dərgahı, əhsən, ey İlahi səs,
sənəti bunca duyanlar edir şükran, oxuyur.

Hər kəsin avazı ayrı, hərənin bir boğazı,
həm bəmiylə, həm ziliylə qoyur heyran, oxuyur.

Nə yaxşı, şeirimizin tükənmir eşq əfsanəsi,
ərşə qalxır naləsi, Məcnun sərgərdan oxuyur.

Fəxrəddin, alqış bu cür səsin, sözün ziyasına,
ruhu şad ustadların, əsl qəzəlخان oxuyur.

NƏ YAXŞI

Qoymaz məhəl heç vaxt, o xumar yada, nə yaxşı,
verməz canımı xiffət ilə bada, nə yaxşı.

Al qönçə dodaqlar açılıb bal şirəsiylə,
ağzım gələ, kaş bircə dəfə dada, nə yaxşı.

Şükür eyləyirəm Tanrıma ki, əhd eyləmişdim,
gəlsin mənə o yara dəyən qada, nə yaxşı.

Fəxr eyləyirəm cananə pərvanəliyimdən,
atsın məni, qoy şəm dediyi oda, nə yaxşı.

Hər baxmaq ilə surətinə, qan qoyar gözüm,
geymiş yenə də zər-xarasın sadə, nə yaxşı.

MİN qurbanla gəlmiş neçə huri qanadında,
ismətlə doğa, ta mənə bir zadə, nə yaxşı.

Yar gəldi, yenə Fəxrəddin, cənnət unuduldu,
bir dünya verə sən ürəyi şada, nə yaxşı.

CANIMI GÜNDƏ YÜZ YOL...

Canımı gündə yüz yol yara qurban etmək peşəm,
bülbül-zarəm, daim o gülşəndə ötmək peşəm.

Ondan ayrı yoxdur bir qeyri-ziyarətgah mənə,
pirimin səcdəsinə gəlmək peşəm, getmək peşəm.

Qalmamış bədəndə canım, cismimdir rüsvayi-eşq,
odur ki, əşya kimi yollarında bitmək peşəm.

Çarmıxa çəkilsəm də ruhum çatar yarə, nə qəm,
çünki İsaye-Məsihtək qeyb olub itmək peşəm.

Fəxrəddin, hər aşıqın öz məqsədi, məramı var,
dildarı vəsf eyləyib, vüsalına yetmək peşəm.

NEYNİM

Min razıma o sevgili yar gəlmədi, neynim?
ağlar gözümün yaşını bir silmədi, neynim?

Mən Tanrıdan dildara qovuşmaq diləmişdim,
bəxtim üzümə bircə dəfə gülmədi, neynim?

Hər nazına yüz yol canımı qurban edirdim,
min qurbanımın qiymətini bilmədi, neynim?

Pünhan eylədim dərdimi ki, el gülər mənə,
qəlbim nə qədər qüssə çəkib, qəm yedi, neynim?

Daim yolunu gözləmişəm intizar ilə,
bir şirin yalanmış gözəlin hər vədi, neynim?

Duymaz, Fəxrəddin, sevməyənlər yar fərağını,
bu aşıqi-naçar xiffətdən ölmədi, neynim?

YAR GƏLƏ MEHMANIM OLA...

Gözlərəm həsrət ilə, yar gələ, mehmanım ola,
yatmaram sübhə qədər, ta yuxu dərmanım ola.

Ona qurban edərəm hər günümü, hər ayımı,
baxmaram hansı məqamım, necə ad-sanım ola.

Sinəm üstündə məkanı, gözüm üstündə yeri,
o mənim ahu baxışlı ürəkək ceyranım ola.

İzlərəm kölgə kimi, şövq ilə hər addımını,
mən onun cangüdəni, o mənim Sultanım ola.

Dünyanın nə şöhrəti, nə nemətində yox gözüüm,
təki şan ləblərinin şirəsi ehsanım ola.

Fəxrəddin, ayrı məqam istəmərəm Allahımdan,
dildarın dövrəsində qurduğum dövrənim ola.

KÖNLÜMÜ ALSIN

Qəlbim sıxılır, gəlsin o yar, könlümü alsın,
etsin mənə naz nazlı nigar, könlümü alsın.

Mən möhnət əsiri, o mələk ruhuma məlhəm,
hər dərdimə min dərmanı var, könlümü alsın.

Onsuz da dönük taleliyəm, gözüüm qan ağlar,
el işrə məni etməsin xar, könlümü alsın.

Bağbansız qalan bağlarım vaxtsız xəzan oldu,
ötsün bu payız, gəlsin bahar, könlümü alsın.

Öz duyğumu dərk etdiyim andan havalandım,
sərməstliyimi bilməsin ar, könlümü alsın.

Çox müşkülə əncam çəkilib musiqi ilə,
ərzi-halıma köklənsin tar, könlümü alsın.

Söz əhli bilir, hər muğamın öz ustadı var,
Sabir oxusun «Bəstəniqar», könlümü alsın.

Fəxrəddin, sevgi dərdi, duyan qəlbə azalmaz,
yetsin dadıma Pərvərdigar, könlümü alsın.

GƏL

Yenə də könlüm evi qaranlıq zindan oldu, gəl,
hardasan, ay sevgilim, halım pərişan oldu, gəl?

Aşiqə qəlb məlhəmi mütləq məşuqədən gərək,
ay mənim can mərhəmətim, can evim viran oldu, gəl.

Kim doymuş yar vəslindən bir gün ilə, bir ay ilə,
yelməmiş vüsalına, qismətim hicran oldu, gəl?

Qıyma təkrar olmağa Əsli-Kərəm dastanını,
kim bilir, Qara Keşiş bəlkə peşman oldu, gəl?

Dilim nalan, göz yaşım seylab oldu yalvarmaqdan,
tutuldu titrək nitqim, bağrım başı qan oldu, gəl.

İndi bildim, nə çətinmiş yara dərd ərz eyləmək,
müxtəsər, Fəxrəddinin ürəyi şan-şan oldu, gəl.

ŞƏHRİYARIN SEVGİSİ

Hər könül mülkün bəzər bir ixtiyarın sevgisi,
hər duyan qəlbə yaşar bir nazlı yarın sevgisi.

Fırlanar pərvanətək hər pöhrəsinin başına,
bağbanı cəfakeş eylər bağda barın sevgisi.

Dağ çayı vəcdə gəlib atmaz özün qayalardan,
olmasa ümmanlara axar suların sevgisi.

Qorxmayıb qışın qarından, gül açar novruz gülü,
çünkü nütvəsində vardır novbaharın sevgisi.

Yaratmaq arzusu çağlar hər sənətkar qəlbində,
Füzulilərdən qalıbdır yoxdan varın sevgisi.

Bu günkü şeirimizdə, Fəxrəddin, örnək çox, fəqət,
istəkdən yüksəkdə durmuş Şəhriyarın sevgisi.

SEHRİN YENƏ MƏST EYLƏDİKCƏ...

Bənzərsiz səsli xanəndə Alim Qasımova

Sehrin yenə məst eyləməkdə hər kəsi, Alim,
Tanrı qorusun səndəki şaqraq səsi, Alim.

Söz mülkünün sultanları dinsin avazında,
səs mülkünün qeybdən gələn şahzadəsi Alim.

Mürşidi özünsən indi ölməz muğamımın,
Cabbarın ruhundan qopan zənguləsi Alim.

Seyyid səsinçün gəzmiş xərabətləri bəlkə,
olmuş, gör, neçə saqinin avarəsi, Alim?*

Sən şam kimi yandıqca, səsin sehri açılınsın,
şaman səsinin çoxdur hələ xəstəsi, Alim.

Hürüfilik hopub qanına başdan-ayağa,
hürüfilərin ərşə qalxan qüssəsi Alim.

Doğru söz imiş, sevgiyə hökm eyləmək olmaz,
insan vurulanda dönürmüş qıbləsi, Alim.

Fəxrəddinə səndən nə böyük yadigar olar,
köklənsə səsinlə əgər bir kəlməsi, Alim.

* Ustad S. Ə. Şirvaninin məşhur:

– Sizi Tanrı, yetirin piri-Xərabətə məni,
ki, hələ saqi əlindən gileyim var mənim – beytinə işarədir.

ƏHSƏN

Ey sözlə xəzinə yaradan, adına əhsən,
eşq dağına dağlar çəkən Fərhadına əhsən.

Göz görməsə, qəlb duymasa heyrət də yaranmaz,
dünyaya məhəbbət gətirən qadına əhsən.

Min hikmət ilə min gözəlin dadına çatmış,
«Min bir gecə»nin sirli Şəhrizadına əhsən.

Uğrunda fəda getmədiyini qiymətə minməz,
hər qönçə üçün bülbülün fəryadına əhsən.

Nakəslərə yüz yaxşılıq et, faydası olmaz,
əxlaqı müqəddəs olanın zatına əhsən.

Bir məclisimiz olmasın, Fəxrəddin, qəzəlsiz,
hər sirli sözün, söyləyək ustadına, əhsən.

İNDİ

Yox bir munisim, çatsın mənim dadıma indi,
fələkdən gəlir kimsələr fəryadıma indi.

O kəslər ki, doğma kimi dövrəmdə gəzərdi,
biganətək rişxənd eyləyir adıma indi.

Sönmüş çırağım, dörd tərəfim zülmətə məhkum,
yanmaz gəlib pərvanələrim oduma indi.

Yurd yandı, Vətən getdi, könül mülkü dağıldı,
qan ağlayıram bir belə bərbadıma indi.

Öz qanım ilə az sula dağ-daşımı, zalım,
həsəd çəkirəm qəmxanə Bağdadıma indi.

Əcdadımın nə çəkdiyini, heyf, gec anladım,
Fəxrəddin, onu, qoy deyim övladıma indi.

XUMAR OLAN KÖNLÜM

Mənə dünyanı tanıtmış, bu ixtiyar olan könlüm,
səsimi aləmə yaymış, bu bəxtiyar olan könlüm.

Tükənməz istəyi heç vaxt, uçar arzu qanadında,
min qəlbə qonar köksümdə meydanı dar olan könlüm.

Gəzər gözəllər içində, vəsf eyləyər huriləri,
ruhu mələklər yanında ey xoş qərar olan könlüm.

Axtarar tarda muradın, sızlar kaman inləyəndə,
uyar sehrlı bir səsdən, daim huşyar olan könlüm.

Duyar arıflər, Fəxrəddin, məni təbim tutulanda,
bir muğam içrə əsirdir demək, xumar olan könlüm.

ÖMRÜMÜZÜN

Öz odunda əriyir yanar şamı ömrümüzün,
İndidir bəlkə, ey dost, xoş əyyamı ömrümüzün.

Hurilər dövrəsində keçsin qəmsiz çağlarımız,
Gözəllər qəlbindədir ehtişamı ömrümüzün.

Dinlə xanəndələri musiqi məclislərində,
axsın muğam üstündə hər kəlamı ömrümüzün.

Yatma xabi-qəflətdə, gəzmə bihudə aləmi,
bilinməz nə vaxt bitər sərəncamı ömrümüzün.

Bizdən sonra xatirə bir söz, bir sənət qalacaq,
bir də torpaq üstündə qəbir damı ömrümüzün.

Uyma zahidlərə çox, ay Fəxrəddin, qiymətlidir,
cənnətin min ilindən bir məqamı ömrümüzün.

MUSIQİDİR

Yenə də ruhumda eyləyən cövlan musiqidir,
çünki hər məclisi-ürfanda hökmran musiqidir.

Oxu «Rast»ı təmkinlə, «Segah» odunda yan, alışı,
insanı gah anladan, gah ağladan musiqidir.

Dinlə şövq ilə «Şur»u, «Şahnaz»ı, «Mahur-hindi»ni,
«Heyratı»yla edən könlümü heyran musiqidir.

«Mənsuriyyə» zilində çatsın ahım fələklərə,
«Çahargah» dəstgahı cəm olan dastan musiqidir.

Ağrıtmaz «Kəsmə şiksətə»ylə kəsilsə əllərim,
məni o dəmdə bihuş edən dərman musiqidir.

Söz sərrafları qoy inciməsin, söyləsəm hərgah,
sənətdə bəlkə də ən böyük divan musiqidir.

Fəxrəddin, bəni-adəm yaradan möcüzə çoxdur,
bu sehlər içində ən sirri pünhan musiqidir.

PEYMANƏDƏN ÖTRÜ

Saqi, süz içək badəni peymanədən ötrü,
qoyma ürəyim qəm çəkə meyxanədən ötrü.

Min zövq alıram, can verəndə nurcamallara,
öldüm yenə bir gözləri məstanədən ötrü.

Fərhad kimi eşq dağını hey başıma çapdım,
kim ağlayacaq mən, evi viranədən ötrü?

Kəs əllərimi, ver yara ki, vəslinə yetsin,
o zülfü pərişan görüncə şanədən ötrü.

Xoş halına Məcnunun, əcəb bəxtiyar imiş,
yox Leyli indi, can verə divanədən ötrü.

Fəxrəddin, sevəndə elə sev söyləməsinlər,
əfsus, xərclədi ömrünü biganədən ötrü.

TƏLƏSMƏ

Ey dil, qəlbimi açmaq üçün yada, tələsmə,
bir adi sözün verər səni bada, tələsmə.

Sirdaş bilib dost-aşnanın vəfasına uyma,
sanma hamını özün kimi sadə, tələsmə.

Məcnun kimi divanəliyin tənəsi çoxdur,
bənəzət özünü əzmdə Fərhadə, tələsmə.

Bax Yusifə, eyş-işrəti zindana dəyişdi,
insana şərəfdir dözüm, iradə, tələsmə.

Kol-kosda ürkək kəkliyi gör, qorxusun anla,
çünkü tez uçan quş ovdu səyyadə, tələsmə.

Səbr eylə ki, səbrin özü Tanrı kəlamıdır,
təmkinlə yetişmiş çoxu murada, tələsmə.

Fəxrəddin, qəzəlhanlıq bizdən can girov istər,
şagirdliyə, Vahid kimi ustadə tələsmə.

KÖNLÜM YENƏ QƏM ÇƏKMƏDƏ...

Könlüm yenə qəm çəkmədə o xoş avaz üçün,
gözüm yenə yaş tökmədə o sərvə-naz üçün.

Yollar boyunca boylanmaqdan boynum bükülmüş,
bir boynu bükük bənövşəyəm indi yaz üçün.

Sail saya, kaş hərdən məni sevda sərvərim,
sevgi sorağıyla gəzəm nəzir-niyaz üçün.

Ruhum ki, ümid carçısıdır, istəyi bitməz.
peşəm daim dua etməkdir bir muraz üçün.

Fəxrəddin, uyma, aşıq olan vəslə yetişməz,
çünkü bir ömür bəs eyləmir imtiyaz üçün.

QƏZƏL İLƏ

Ey qəzəlhan, oxu, cana, nəfəs alım qəzəl ilə,
qəlbim sıxılır, düzəldi bəlkə halım qəzəl ilə.

Sən yangıyla gəzişdikcə bəm ilə zil arasında,
düşsün səsinin sehrinə, qoy xəyalım qəzəl ilə.

Bir ovsunlu məkandır ki, onun hər guşəsi nəşə,
yəqin fərq eyləməz, enim, ya ucalım qəzəl ilə.

Avazla aç mənasını məclisə türkün şeirinin,
qalxsın sözün Meracına, kaş kamalım qəzəl ilə.

Cabbarların, Seyyidlərin diləyək ruhuna rəhmət,
əhli-sənət olmuşları yada salım qəzəl ilə.

Gündə yüz yol dinləsəm də, Fəxrəddin, doymaram, əsla,
köçəndə dünyadan, nola, ruhən qalım qəzəl ilə.

OLA BİLMƏZ

Qəzəl oxunan məclisdə könül naşad ola bilməz,
əhli-sənət olanlara musiqi yad ola bilməz.

Uymuşlara həsədlə bax məclisi-ürfanlar içrə,
səsin sehrindən məstlərə əsla irad ola bilməz.

Çox bisütunlar yarsa da sənətdə söz sərrafları,
fəqət Şirinin eşqində kimsə Fərhad ola bilməz.

Məcnun kimi, gör, nə qədər Kəbəsi viran qalan var,
eşq xərabəsi, əzizim, əfsus, abad ola bilməz.

Qoru qanınla, canınla soydan miras qalanları,
övlad nankorluq etməsə, naqis əcdad ola bilməz.

Fəxrəddin, şərqi şeirinin əzəl meyarı qəzəldir,
əruzu bilməyən şair, əlbət, ustad ola bilməz!

KÖNLÜMÜ

Ey təbibim, təşxis eylə dərdi pünhan könlümü,
gör, hansı mahvəşlər idi, etdi viran könlümü.

Qəlbim eşq avarəsidir, cismim vüsal həsrətli,
əridib xəmqədd eyləmiş qəmli hicran könlümü.

Görməsə bir gün gözəllik, gözlərim nurdan qalar,
ovundurmaz heç bir zaman qeyri-dərman könlümü.

Kövrək qəlbim bir şüşədir, sınsa, bitişməz daha,
sağaltmaz ondan sonra bir əhdü-peyman könlümü.

Əqldən, zəkadan öncə duyğumdur can sirdaşım,
sehriylə lal eylər hər dəm, tutsa seyran könlümü.

Fəxrəddin, məftunluq imiş dünyanın xoş çağları,
ömrü heyrətdə keçənlər etmiş heyran könlümü.

GƏLMƏZ

Neyçün o qəlbim sultanı bircə yol peymanə gəlməz,
edib məni sevdasında rüsvayi-divanə, gəlməz?

Qalmışam naçar, pəcmürdə, görərəmmi yarı bir də,
ürəyim dözmür bu dərde, can evim viranə, gəlməz?

Odur hissimin hakimi, odur ruhumun həkimi,
yandım yolunda şam kimi, görməz o pərvanə, gəlməz.

Şirindir hər bir ədası, daim beynimdə sədası,
barı bircə yol qadası, dərd-bəlası cana gəlməz.

Dilim nalan, qəlbim talan, yoxdur bir halıma yanan,
hanı bəs bu canı alan, gəlmişəm əfqanə, gəlməz?

Fəxrəddin, dad eşq əlindən, ayrı düşdüm sevgilimdən,
o gözəllər gözəlindən bir də bu cahanə gəlməz!

QƏZƏLXAN OLMUŞAM

O gülü-rüxsarımın hüsnünə heyran olmuşam,
gizli-gizli yanımışam, zahirdə pünhan olmuşam.

Əsiri-dərdi-qəməm, yoxdur bir qeyri-həmdəməyim,
bu ahu – zarım ilə bülbülü-nalan olmuşam.

Xəyali-məşuq ilə düşüb sərgərdan çöllərə,
eşqdə divanəlikçün Məcnuna mehman olmuşam.

Çəkdi Yusif yüz cəfa, yetdi Züleyxaya, fəqət
bu nakam sevgim ilə dillərdə dastan olmuşam.

Qıymadı Tanrım mənə yar ilə həmraz olmağı,
o şamın şöləsində həmişə şükran olmuşam.

Yetməsəm də vəslinə, Fəxrəddin, təsəllim budur,
o şuxu vəsf etmək üçün, şükür, qəzəlxan olmuşam!

GƏLMƏDİ

Əfsus, ötüşdü gəncliyim, yar-mehriban gəlmədi,
gələn yollarına gündə oldum qurban, gəlmədi.

Heç vüsala yetməmişdim, fələk məndən kam aldı,
göz yaşlarım seylab oldu, səsim nalan, gəlmədi.

Mənə min cür nida gəldi eşqimin Meracından,
fəqət cismimə ruh verən o gizli can gəlmədi.

Yuxum ərşə çəkilərək sirrimi faş eylədi,
mələklərim yerə endi, o laməkan gəlmədi.

Göndərsə də qasidlərin Rüstəm nuşdaru üçün,
əfsus, o dəm ki, Söhrabı apardı qan, gəlmədi.

Fəxrəddin, ağ atlı oğlan əfsanəymiş, nağılmış
ömür çatdı qürubuna, Sahib-zaman gəlmədi.

YETİŞSİN

Yetmədi Tanrım, barı fələk dada yetişsin,
yansın bu ahu-zarıma, fəryada yetişsin.

Ötdü günümüz dərd ilə, biganələr içrə,
getdi ömrümüz xiffət ilə bada, yetişsin.

Çapmış başına tişəsini, vay, qan içində,
Şirinə deyin, tez gəlib Fərhada yetişsin.

Söhrablar doğan hürilərdən kama yetmədik,
nola, arabir səsim Şəhrizada yetişsin.

Dəvət gözləməz dost-doğmalar vaxti-vidada,
gəlsin, qoy hamı, can evi bərbada yetişsin.

İnsaf yoxdursa, zərrə qədər, əhli-zülümdə,
edam günün növbəsi cəllada yetişsin.

Fəxrəddin, həzər, gördüyümüz minüzlülərdən,
bizdən sonra, kaş nəslimiz saf, sadə yetişsin.

BU GECƏ

Qalxdı əflakə yenə yüz ahu-zarım bu gecə,
köçür şahım, sərvərim, sınımış vüqarım bu gecə.

Sönür ümid çıraqım, yandıqca biçarə könlüm,
qopmuş qəlbimdə tufan, yoxdu qərarım bu gecə.

Əkdiyim çiçəklərin vağam olmuş ləçəkləri,
viran qalmış gülşənim, solmuş baharım bu gecə.

İndi naləmdən hər yan töksə də, göz yaşı, fəqət
sözümü saya salmır o ixtiyarım, bu gecə.

Bu həzin avazımı bir kimsə nöqsan sanmasın,
Fəxrəddin, ayrılığa köklənmiş tarım bu gecə.

YOXDU, YOX

Əsiri-dərd olandan səbrü-qərarım yoxdu, yox,
qəm əlindən bezaram, bir qəmküsarım yoxdu, yox.

Yüz yol qurban getdiyim bir yol mürüvvət eyləməz,
daha bəni-adəmə heç etibarım yoxdu, yox.

Bir zərif bənövşəyəm, ətrim bəlaymış başıma,
neyləyim mən bəxti kəm, üstümdə xarım yoxdu, yox.

Şeirə könül verəndən ruhu laməkan olmuşam,
kimsəyə can verməyə heç ixtiyarım yoxdu, yox.

Meylini var-dövlətə, Fəxrəddin, zahidlər salar,
dünyada sözdən qeyri qiymətli varım yoxdu, yox.

MƏRHƏBA

Məclisə nur gətirən bu hüsni – camala mərhəba,
bizi feyziyab edən bu sahib – kamala mərhəba.

Gözləyir intizarla əhli – ziyafət gəlişini,
bəzənib min zövq ilə, hər biri bir lalə, mərhəba.

Bəyin baxışlarında vardır bir qartal ötkəmliyi,
gəlinin, göz dəyməsin, gözləri piyalə, mərhəba.

Valideynlər, doğmalar basdıqca bağrına onları,
baxır min şövq ilə, el bu xəttü-xala, mərhəba.

Fəxrəddin, nə xoş gündür, cuşa gəlir qəlb fərəhindən,
yetsin bütün cavanlar, toy ilə vüsala, mərhəba.

YAR SORAĞI YALAN OLMAZ

Mənim kimi gündə yüz yol gözü yaşla dolan olmaz,
gəz könlümün xərabəsin, bundan böyük viran olmaz.

Bu dönüklər dünyasında dərdi dağa dönən yazıq,
dövrən dərddə biganəsə, bir misqalın alan olmaz.

Qan ağlama, ey gözlərim, hansı aşiq kama yetib,
bax yazılan dastanlara, rüsvayi – eşq sultan olmaz?

Ey qəzəlxan, oxu, cana, bir məhəbbət əfsanəsi,
söz mülkünün xəzinəsi söz deməklə talan olmaz.

Seyr et hərdən, ay Fəxrəddin, gözəllərin oylağını,
bəlkə yardan bir xəbər var, yar sorağı yalan olmaz.

GÖRƏK

Göstər ey gül, üzünü, o gülü-rüxsarı görək,
baxaq Firdovs bağına, biz də bir nübarı görək.

Varmı bir eşq əhli ki, vəslinçün can əsirgəyə?
Qeysi Məcnun eyləyən Leyli ixtiyarı görək.

Zaman-zaman vəsfinə kim etmədi ömrü fəda?
bülbülü al qan edən güldəki o xarı görək.

Fizuli, Seyyid, Vahid qoydular bir məktəb bizə,
bu sənət məbədində indiki memarı görək.

Yazdı göz yaşı ilə hər beytini, qəlbə ümid,
heyf, qismət olmadı bir yol Şəhriyarı görək.

Şeir sənət mülkünün bu günkü ustadı odur,
Fəxrəddin, səcdə ilə gedək, Bəxtiyarı görək.

QİBLƏGAHIM MƏNİM

Yandırır dörd yanımı ərşə qalxan ahım mənim,
son səfər üstündədir o sərvərim, şahım mənim.

Ürək kam ümidində, tale tamam üz döndərmiş,
bilmədim, ey bəxt yazan, nədir bəs günahım mənim?

Varsa hər zülmün sonu, hər gecənin bir gündüzü,
niyə bəs keçməz gecəm, açılmaz sabahım mənim?

Köklənsin qəm üstündə, qoy yenə tar ilə kaman,
ruhuma ağı desin «Mahur»um, «Segah»ım mənim.

Onu müqəddəs sanıb, «həmd» söyləsəm dərgahına,
yəqin bu kafərini əfv edər Allahım mənim.

Fəxrəddin, aləm bilir, ibadət imandan gələr,
yoxdur o bütdən başqa qeyri-qibləgahım mənim!

YETSİN

Ya Rəbb, nola səsım bircə yol o gülzarıma yetsin,
donmuş nəfəsım açılısın, ümid baharıma yetsin.

Dünyam fani imiş, ömrüm keçir xəyali-yar ilə,
uçub qeybdən gəlsin Simurğ quşum, ah-zarıma yetsin.

Mən burda göz yaşı içində naçar, dilbərim orda,
barı dualarımın təsiri dildarıma yetsin.

Bu nə sitəmdir, ulu Tanrı, verirsən sevənlərə,
ərzın nizamı pozulmaz ki, əlim yarıma yetsin.

Fəxrəddin, ölsəm, məni o şuxun yolunda basdırın,
bəlkə baxışının nuru hərdən məzarıma yetsin.

QƏM YEMƏ

Ey könül, eşq dağını dərdə dərman bil, qəm yemə,
sən bu məhzun sırrını öz-özünlə böl, qəm yemə.

Əlbət, aşiqlik bəladır tərki-dünyalıq qədər,
dəxi ondan umma nəf, göz yaşını sil, qəm yemə.

Eşqdə divanəlikdən bir kimsə vəslə yetməmiş,
xəyali – məşuq ilə sərməst olub öl, qəm yemə.

Aşiqə rüsvalıqdır dillərdə dastan omağı,
ki, bu rüsvalıq üçün tənə qılsa el, qəm yemə.

Neçə Əsli Kərəmlər boğmuş qəlbində hissini,
sevgini faş eyləyən bir bələdir dil, qəm yemə.

Fəxrəddin, müştəq olan gizli alıssa, çox əcəb,
bu cür ömrün üstünə gəlsə də yüz il, qəm yemə.

OLMASA

Heyrət etməz bir ürək, göz görüb heyran olmasa,
sevgi qəlbə bütələməz, sevməyə canan olmasa.

Ən zərif məxluqun da öz daxili dünyası var,
ömrün mənası itər, sürməyə dövrən olmasa.

Kökədən ayrılmış gülün büllur güldanda nəfi yox,
ləçəyi vağam olar, canında bir can olmasa.

Bəni-adəmdir, fəqət duyğudan dad dada bilən,
nəyə lazım bu aləm, seyrinə insan olmasa?

Xəyali-məşuq ilə uçmaz fəzayi-eşqdə,
aşıqın rüsvalığı dilində şükran olmasa.

Alışmazdı Əslinin hicrindən Kərəm odlara,
yaranmazdı dastanı, ortada hicran olmasa.

Fəxrəddin, qəm yemə ki, halın pərişandır yenə,
yaza bilməz bir qəzəl, şair pərişan olmasa.

İSTƏMƏ

Könül, dövran sürməyə kimsədən imkan istəmə,
öz azad ruhunla uç, qal sirri pünhan, istəmə.

Ayrı bir xisləti var, çünki xilqəti-adəmin,
nə ondan bir zərrə um, nə ol bədgüman, istəmə.

Keçdi həyatı çətin Firdovsinin, Füzulinin,
düşmə taxt-tac eşqinə, sərvəti-sultan istəmə.

Söz məqamından baxıb seyr et Nəsimi mülkünü,
cismani şöhrət üçün şeirdən ad-san istəmə.

Zahirən möminlərin tacirdir zatən əksəri,
arif ol, hər Həcc deyən zahiddən iman istəmə.

Fələyin şəkəridir Loğmanı xəcil eyləmək,
Fəxrəddin, gəlsə haçan, əcəldən aman istəmə.

YALVARIM

And içib əhd eyləmişəm, ömrüm boyu yara yalvarım,
çəksin məni min naz ilə, qoy dəmbədəm dara, yalvarım.

Fəqət iltimasdan özgə, olmaz ondan ayrı təmənnam,
opüb əlindən ahəstə, baxım o dildara, yalvarım.

Könlüm dilər gecə-gündüz seyr edə hüsnü-camalını,
əhli-haldır, rəhmi gəldi bəlkə mən naçara, yalvarım.

Mən dərdi pünhan mərizin yox qeyri həkimi-mütləqi,
ya alsın heysiz canımı, ya eyləsin çarə, yalvarım.

Bir şirinin xatirinə yüz acını dadan nə xoşbəxt,
yarla keçən hər an üçün, razıyam, əğyara yalvarım.

Qorunmayan gözəlliyin, əlbət olmaz qədri-qiyməti,
o qönçənin xatirinə, xoşdur, yüz yol xara yalvarım.

Fəxrəddin, mən divanəyəm, o dilbər ruhumun Sultanı,
odur imkansız fəqirtək, gərək iqtidara yalvarım.

MUĞAM OXU

Gəl, ey xoş avaz, məclisi şad et, muğam oxu,
söz əhli olan yerdə bir ad et, muğam oxu.

Tanrı dərğahında nə xoş duadı musiqi,
ruhu burda olanları yad et, muğam oxu.

Sal Məcnunu səhralara, Fərhadı dağlara,
çək nalə, bəlayi-əşqdən dad et, muğam oxu.

Öldür Leylini şaqraq səsin zənguləsində,
Fərhad üçün Şirintək fəryad et, muğam oxu.

Hər hıçqırtından qan-yaşlı bir nəşə boylansın,
kөнülləri yandırıb abad et, muğam oxu.

Bir incə sənətdir ki, anlayar onu hər kəs,
bu sirri-Xudaya etiqad et, muğam oxu.

Fəxrəddintək nə çoxdur musiqi cəfakeşi,
bu əhli-ürfanlara imdad et, muğam oxu.

SARI GƏLİN

Tutub ahın, gör, haçandı aləmi, ay Sarı gəlin,
cismimin ruhu, yaramın məlhəmi, ay Sarı gəlin.

Nə vaxt səni dinləyirəm, nakam qəlbim qan ağlayır,
gəlir sınıq ürəyimə yar dəmi, ay Sarı gəlin.

Hansı sellər, sular idi ağuşuna aldı səni,
qan-qadalı xatirələr həmdəmi, ay Sarı gəlin?

Görmədik bir məşuqə ki, aşiqi rüsva olmasın,
hardaydı bəs sən Əslinin, Kərəmi, ay Sarı gəlin?

Təsadüfdən, ya məqsədli qəsd eylədin şirin cana,
üsyən etdin yad oğluna görəmi, ay Sarı gəlin?

Bu dönüklər dünyasında Fəxrəddintək küskün nə çox,
üzü dönük gördün yarı səndəmi, ay Sarı gəlin?

GÖZLƏRİMİ YUMAN YOXDUR

Ya Rəbb, məgər əzabımın əlacıyçün güman yoxdur?
kimə ki, ərz eyləyirəm deyir ona dərman yoxdur.

Ruhum eşqin fəzasında sərgərdandır, aramı yox,
deməmişkən, bu fəzada heç əzəldən məkan yoxdur.

Hərdən əğyar tənə ilə Məcnun dövrü keçdi, deyir,
sevməyənlər hardan bilsin sevgi üçün zaman yoxdur?

Üzü dönsün ayrılığın bu cür sitəm verən yerdə,
nə zərrəcə rəhmi varmış, nə gözündə aman yoxdur.

Heç bilmədim illər haçan ötdü, ömür xəzan oldu,
zaman adlı o zalımda insaf yoxdur, iman yoxdur.

Nə həyatdan bir kam aldım, nə ətrafım duydu məni,
ay Fəxrəddin, can üstəyəm, gözlərimi yuman yoxdur!

MƏN OLAYDIM

Ey kaş, nə olaydı, sənə qurban mən olaydım,
Candan da şirin dərdinə dərman mən olaydım.

Hər gün bəzənib nazla keçəydin küçəmizdən,
arxanca baxıb dəmbədəm heyran mən olaydım.

Süzgün baxışından çəkiləydim dara yüz yol,
bu ləzzət ilə eyləyən şükran, mən olaydım.

Bir qönçə olaydım, dəriləydim budağımdan,
ovcunda solan o gülü-xəndan mən olaydım,

Fəxrəddin, ömür möhlət imiş vəsli-yar üçün,
bu istək ilə yar ilə bir can mən olaydım.

YAR QADASI YARA GƏLİR

Tale məndən üz döndərmiş, günüm-gündən qara gəlir,
tükənmiş səbrim, vücudum dərd əlindən zara gəlir.

Cəfa daim canımdadır, bir dəm aramım yox, fəqət
Söhraba nuşdarı kimi mənim üçün çarə gəlir.

Nə ağılatmaqdan doydurar, nə ağrıتماqdan bezdirər,
gündə yüz yol ürəyimi edir para-para gəlir.

İntəhasız sutək daşar, görünməz, əvvəli, sonu,
heç bilmirəm hardan gəlir, heç bilmirəm hara gəlir.

Mən hissimin əsiriyəm, dərd ruhumun şahzadəsi,
bir ovçunun ovu kimi çəkir məni dara, gəlir.

Xəyali-vüsalə düşdüm, qismətim iztirab oldu,
Fəxrəddin, bu həqiqətdir, yar qadası yara gəlir.

AŞIQ GƏRƏK SEVİNƏ ...

Aşiq gərək sevinə eşqində qovğaya görə,
cəfa çəkmək nə xoşdur düşdüyün sevdaya görə.

Kim ki, eşq dəryasından bir damla dadmaq istəsə,
etsin, qoy ömrü fəda bir gülü-rənaya görə.

Hər qəlbin öz istəyi, öz bütü, öz Tanrısı var,
güldən gözəl heç nə yox bülbülü-şeydaya görə.

Qadına istək bizim, çünki nütvəmizdən gəlir,
çıxdı Adəm babamız cənnətdən Həvvaya görə.

Zaman-zaman çoxumuz vəsf etdik Leylanı, o da,
etdi bir nəslə rüsva, Məcnun binəvaya görə.

Qəm yemə hicran üçün, ey bu yolun Mürşidi, döz,
azmı qurban demişik camı bivəfaya görə?

Fəxrəddin, payımal etmə sözlünün qayəsini,
min cəfanı çəkirlər, sonunda səfaya görə.

EYLƏMƏZ

Əsil aşiq eşqini qəlbində bir dərd eyləməz,
bivəfadır o kəs ki, fəryad edər, mərd eyləməz.

Vəslinə yetmək üçün dəmbədəm can qurban dilər,
yansa hicran oduna gündə yüz yol, fərq eyləməz.

Fəzayi-eşqi görənlər tərki-dünyadır, canım,
binəsib pərvanələr heç birini görk eyləməz.

Qaldı qovğalar içində Məcnun, Fərhad və Kərəm,
min şükür, aşıqləri eşq ümmanı qərq eyləməz.

Ən böyük ziyarətqah, ya Rəbbim yar otağıdır,
ora qədəm basmağa hansı kafər ərk eyləməz?

Fəxrəddin, məsləhətin divanəyə faydası yox,
bəlayi-eşqə düşən nəsihəti dərk eyləməz.

KÜSMÜŞƏM

Görmürəm hüsnün haçandır, o pəridən küsmüşəm,
olmayan dərdimə həmdərd dilbərimdən küsmüşəm.

Bilməm neyçün bu əsirin saxlayıbdır naümid,
qalmışam qovğa içində, sərvərimdən küsmüşəm.

Hər görəndə, gül üzündən Gün doğardı ömrümə,
açılmır könlüm səması, xavərimdən küsmüşəm.

Bir gileymi, bir istəkmi, ya incilik, bilmirəm,
o mələk adı dilimdə əzbərimdən küsmüşəm.

Ah necə xoş günlər idi “can” deyirdim nazına,
indi bir nisgil qalıbdı şakərimdən, küsmüşəm.

And içib əhd eyləmişdim işvəsindən kam alam,
müstəcab olmadı əhdim, and yerimdən küsmüşəm.

Fəxrəddin, qəlb göynədən sevgi bələdi Tanrıdan,
odur ki, mən bu bəlanın cövhərindən küsmüşəm.

BİLSİN

Şair odur, hər hissini sözlə verə bilsin,
arif odur, batindəki gözlə görə bilsin.

Dünya yaranandan ağıl, zəka məkanıdır,
bu hikməti hər an, hər işində hərə bilsin.

İnsanlar üçündürsə bu candan şirin aləm,
insan da gərək kam ala, dövrən sürə bilsin.

Allah qədər, Quranca müqəddəsdi bu torpaq,
imanı olan səcdəyə gəlsin Yerə, bilsin.

Min arzu ilə can qoyub, övlad böyüdənlər,
kaş əkdiyinin barını hər kəs dəre bilsin.

Acizləri sevmir yarışdan bu təbiət,
güclü gərək öz taleyini güldürə bilsin.

Fəxrəddin, nədir sözlərinin qədri-qiyməti,
bu zəhmətini vurmasın kimsə yerə, bilsin.

OLMASIN

Oxu, ey bülbülü-şeyda, səsin nalan olmasın,
sən gəzən bağ-bağcanın gülləri xəndan olmasın.

Əssə rüzgar yelləri duyğusuz qəlblərdə, nə qəm,
təki sevda yollarında vaxtsız xəzan olmasın.

Gündə yüz yol yar ilə küsüb-barışmaq dərd deyil,
olsun bu xiffət dəmadəm, bircə hicran olmasın.

Qoy uzansın hər ömürdə bir şirin sevda yolu,
ruhu saflar öz eşqində, kaş peşiman olmasın.

Yüz heyif, haqq sevgisində kimsə kama yetmədi,
ya Rəbbim, rəhm et mənə, bağrım başı qan olmasın.

Fəxrəddin, hər misranda bir hala düşsən də, gərək
haldan-hala düşməyi şairə nöqsan olmasın.

YENƏ O CAN DEDİYİM...

Yenə o can dediyim tən tutur əğyarə məni,
bu sayaq naz-savaş olmaz, qoyub avarə məni.

Nə yaxın düşməyə qoymur, nə uzaq getməyə bir dəm,
o Günəş üzlü dəmadəm edir səyyarə məni.

Yüz günah işlədirəm ki, kəssin hər gün ömrümdən,
gündə məcbur eyləsin verməyə kəffarə məni.

Nə bir rahat gündüzüm yox, nə bir aramlı gecəm,
döndərib yollarında bisəmər zəvvarə məni.

Bitdikcə min dərd qapımda, solur bəxtim bağçası,
gəlməyir dərdim əlacı, tamayır çarə məni.

Bu qədər ağrı-acıyla vəslə yetməz bir aşiq,
Fəxrəddin, yar biryolluq öldürüb qurtara məni.

DÜNYA GÖZ AÇANDAN...

Dünya, göz açandan, mənə, ey can, qəhər oldu,
ömrüm bir ömür olmadı, ağır səfər oldu.

Heç gülmədi bir yol üzüm bir xoş xəbər ilə,
qəlbimsə dəmadəm qəm ilə dərbədər oldu.

Arzu çiçəyim açmadı, ta ki, verə müjdə,
hər həsrət ilə gözlədiyim bisəmər oldu.

Gündüz susub könlümdəki nisgilləri qovdum,
göz yaşım ilə hər gecəm ötdü, səhər oldu.

Bəxtsiz olanın zəhmətinin bəhrəsi yoxmuş,
ömrüm uzunluğunu bəslədiyim bar zəhər oldu.

Duyğumla xəyal aləmində ixtiyar idim,
duyğum da, xəyalım da dönüb dərdi-sər oldu.

Bu halıma da kimsələr həsəd çəkib deyir,
Fəxrəddin Ziya şair olub bəxtəvər oldu.

HARDASAN

İlk sevincim, xoş gümanım, son pənahım, hardasan,
səcdəsindən doymadığım qibləgahım, hardasan?

Mən özümü tanıyandan varlığına tapındım,
ümidiylə yaşadığım hər sabahım, hardasan?

Puç gördüm çox təriqəti, büt-pərəstlikdən həzər,
nurundan kamyab olduğum tək Allahım, hardasan?

Tərk eyləmiş ulu Adəm bir kəlmənlə cənnəti,
hökmü ədalət sayılan şahənşahım, hardasan?

Harınların qarşısında yazıqların qul oldu,
Səbri hər əzaba yetən səbrullahım, hardasan?

"La İlahə" söyləyəndə silkələnər vücudum,
təkrarından doymadığım "İlləllahım", hardasan?

Üzün dönsə Fəxrəddindən ummaz nicat kimsədən,
yüz tövbəyə bağışlanmaz bir günahım, hardasan?

MÜNDƏRİCAT

REDAKTORDAN.....	4
BİR ŞAİR ÖMRÜ.....	8

KİTABLAR KİTABIM VƏ YA HƏYATLA ÜZ-ÜZƏ

MÜNACAT.....	19
ŞEİRİM.....	20
NİKBİNLİK.....	21
ŞAİRLİK.....	22
YA QİSMƏT.....	23
ARZUDUR.....	24
GÖZƏLLİK.....	24
ŞEİR DÜNYASI.....	25
MİLLƏT ŞƏRQİSİ.....	26
DURBİN.....	27
CƏSURLARIN NƏĞMƏSİ.....	28
XƏTƏİ İŞİĞİNDƏ.....	29
ŞAH XƏTƏİNİN RUHU İLƏ GİLEY-GÜZAR.....	30
QALXIN Kİ, QALXAQ.....	31
MƏN SARAY ŞAİRİ OLA BİLMƏRƏM.....	32
KİŞİLİK.....	33
YERİYİN DÜŞMƏN ÜSTÜNƏ.....	35
KİM İDİN, KİM OLDUN.....	36
BÜTLƏR, HEYKƏLLƏR.....	37
DÖRDLÜKLƏR.....	39
SƏKKİZLİK.....	44
BAYATILAR.....	45
QƏHRƏMANLAR LAYLASI.....	50
SOYUQ TƏNDİRLƏRƏ ÇÖRƏK YAPILMAZ.....	51
YAŞILAR.....	52
BİZİ BAĞIŞLAYAN OLARMI.....	53
QULAQ AS, BALA.....	56
KEÇİD DÖVRÜ.....	57
PULSUZ KİŞİLƏR.....	59
GÖZLƏRİ YOL ÇƏKƏN VƏTƏN.....	60
MƏNİM SARBANIM.....	61
ŞAİRLƏR ÇOXALIR.....	62
MƏMMƏD ARAZ KARANDAŞI.....	64
ARTAN BƏLAMIZA, AZALAN YAŞIMIZA.....	66
ÖZ YERİNİ BİLMƏYƏNLƏRƏ.....	67
GÖZƏLLİK QADINDIR, QADIN GÖZƏLLİK.....	68
YAŞXI KİŞİLƏRƏ.....	70
MİNİLLİYİN AYRICINDA.....	71
QARIŞDIRMA.....	73
GÖRÜNMEYƏN BÖYÜKLÜK.....	74
QOCALAR EVİ.....	75
TALESİZ QIZLAR.....	77
YAŞINDAN NEÇƏ İL TEZ QOCALANLAR.....	78

İKİ TALE	79
MİN ŞÜKÜR	80
VƏTƏN BİZİM PƏNAHİMİZ	81
ÖMÜR VƏFA QILSA	82
RUH DÜNYASI	83
ŞÖHRƏT AZARINA TUTULAN MİLLƏT	85
MÜASİR ADAM	87
SƏRHƏDÇİ DÜŞÜNCƏLƏRİ	88
TƏSKİNLİK	89
RUHİ POZUNTU, YOXSƏ MİSKİN QISQANCLIQ	90
QEYRƏT XOCALIDA, ŞUŞADA QALIB	91
VURUŞMAĞI MƏNƏ DƏ ÖYRƏT	92
TAPILMAZ	93
SON SEÇİM	94
CAHİLLİK, XƏBİSLİK	94
BİR MƏZAR DAŞINA YAZI	95
CAVANLIQDA	96
ATƏŞKƏS DÖVRÜNÜN BAKISI	97
XUDAVƏNDƏ XİTAB	97
YAZ LÖVHƏLƏRİ	99
TƏBİƏT	100
HƏZƏR BELƏSİNDƏN	101
MƏDHİYYƏÇİ YAZARLARA	104
YAŞAYIŞ TƏRZİ, XASİYYƏT FƏRQİ	105
BOĞAZDAN YUXARI NİTQ SÖYLƏYƏNLƏR	106
ALLAH QOYSA	107
MƏN BU CÜR İNSANAM	108
HAQQIN DƏRGAHINA GEDƏN YOL İLƏ	110
HARDAN BAŞLANIR VƏTƏN	111
VƏTƏN	112
EY VƏTƏN	112
MƏRDİ QOVA-QOVA NAMƏRD EDƏNLƏR	113
DÜNYA BAŞDAN-BAŞA VƏTƏN OLACAQ	114
ODLAR YURDUM	115
VƏTƏN FƏRYADI	118
TƏZƏ İL	119
ÖLDÜYÜN YER VƏTƏNDİR	120
DƏRD DEMƏYƏ KİMSƏMİZ YOX	120
VƏTƏN, VƏTƏN	121
QƏZAVAT	122
TANRI TÜRKÜ QORUSUN	123
TÜRKÜZ, TÜRKÜ OXUYURUZ	124
ÖMRÜN XƏZANI	125
KAMİL OLMAQ İMANDANDIR	126
SEÇİLMƏK, UCALMAQ	127
MÖMİNLİKDƏ... ALLAH GÖRSƏNİR	127
İL AYRICINDA	128
OXUCULARIMA	129
ÖLMƏK İSTƏYİRƏM	131
DƏRD ELƏMƏ, DƏRDİN ALIM	133

QUM SAATI.....	134
ZİNA – EHTİRAS – SEVGİ.....	135
ÖZÜMÜZ YARATDIĞIMIZ BƏLA.....	137
DAHA YAŞIN O ÇAĞIDIR.....	138
TƏZAD.....	139
CİLALI ŞEİRİM.....	140
TƏKƏBBÜR, LOVGALIQ.....	140
CILIZLAŞDIRILAN KÜTLƏYƏ.....	143
GÜZƏŞTİM-SUÇUM.....	143
BİZ HARA GEDİRİK.....	144
2002-CI İLİN QIŞI.....	145
ÜZÜLDÜM.....	147
MƏN BU ÖMRÜ YAŞADIM.....	148
BU HƏKİMLƏR ORDUSU, MÜƏLLİMLƏR ORDUSU.....	151
DUZ-ÇÖRƏK QIYMƏTİ.....	153
TALEYİNDƏN, QISMƏTİNDƏN QAÇ, GÖRÜM.....	154
ANASIZ QIZLARA TOY ÇALINANDA.....	156
AYRILIĞIN SONU OLMUR.....	158
BİLİNMEZ.....	159
ŞEİRƏ SEVGİM.....	160
QƏLB HƏKİMİ.....	161
BU GƏRDİŞ.....	163
USTADNAMƏ.....	164
OĞLUMLA SÖHBƏT.....	165
AXTAR.....	167
ƏCƏB XOŞ GƏLDİN.....	168
DÖVRÜ İLƏ SƏSLƏŞƏN ŞEİR.....	169
OLMUR.....	170
HƏR CANIM AĞRIYANDA.....	171
BU DA BİR İSTƏKDİ.....	172
BİR YARPAQ ÖMRÜ.....	173
MƏNİM ÜNVANIM.....	174
ATA MƏHƏBBƏTİ.....	176
QUQU XİSLƏTİ.....	177
SMS OYUNU.....	179
DƏMLƏR O DƏMLƏR İDİ.....	181
SƏNƏ ELƏ GƏLİR Kİ.....	182
ÖZ YERİNİ BİLƏNDƏ.....	183
NOVXANI BAĞLARINDA.....	185
MİLLƏTİ BU HALA SALANA YAZIQ.....	187
SƏN GƏLİN KÖÇÜRSƏN.....	188
TOY GÜNÜ.....	190
ŞİP-ŞİRİN XƏDİCƏ.....	192
ŞƏKƏR BALAM, BAL BALAM.....	193
ŞƏKƏR QIZIM, BAL QIZIM.....	194
BACILAR.....	195
MƏNİM DOĞULDUĞUM KƏND.....	196
DAĞLARIN.....	199
GÜL HEYRƏTİ.....	200
BADAM AĞACI.....	200

XANBULAN.....	201
LƏNKƏRAN.....	203
MASALLI.....	204
TORPAQ EŞQİ.....	206
YURD YERİNİN KÜLÜNDƏN ÖP.....	206
BU DÖVRAN.....	207
OYAN, SƏRKƏRDƏ BABAM.....	208
TƏNQİDÇİ SOYDAŞIMA.....	210
DƏRDLƏRİM.....	211
QUDURĞAN.....	212
İLK ŞEİRİM.....	213
ƏBƏDİ TƏƏSSÜF.....	214
QOŞULUB QAÇAN QIZA.....	214
MƏZƏMMƏT.....	215
ARZUM-TƏSƏLLİM.....	216
ÜNSİYYƏT İNCƏLİYİ.....	217
SƏNİ ALDATMAĞA NƏ VAR, A QUZUM.....	218
ÜRƏKLİ OLMAQ.....	219
ZAMAN, SƏNDƏN HARA QAÇIM.....	220
GÜCLÜ OLUR.....	221
QOCALIQ.....	222
QOCALANDA.....	222
TƏSƏLLİ.....	223
DAHİLƏRƏ BİGANƏLİK ETMƏYİN.....	224
NƏ BİLİM.....	226
GEDƏN YERİM OLAYDI.....	226
DƏYƏRLİ-DƏYƏRSİZ HƏKİMLİK.....	228
HƏKİMLİK PEŞƏMƏ.....	228
HƏKİM ŞAİR.....	230
YADDAN OĞUL OLMAZ.....	231
ATA.....	232
QATIR CİNSİ.....	233
NƏ GÖZƏL.....	234
BÜTÖVLÜK – SINMAZLIQ.....	235
ŞAİR OLANDAN SONRA.....	235
BİR İŞSİZİN MONOLOQU.....	237
YORULMUŞAM.....	238
MƏNİM ŞAİR ANAM.....	239
BAĞIŞLA, CAN ANA.....	241
UNUDULMAZ XATİRƏ.....	243
ANA FƏRYADI.....	243
QADINLAR.....	244
ÖVLAD İTKİSİ.....	245
OXU, FÜSÜNKAĞ GÖZƏL.....	246
BİZİ MÜXALİFƏT SAYAN GƏDƏLƏR.....	247
ARXALI KÖPƏKLƏR, DƏCƏL KÜÇÜKLƏR.....	250
BAYQUŞ İSTƏYİ.....	252
DÖZMƏK OLMUR.....	253
DÜNYANIN.....	254
AH, BU ŞİRİN, ACI DÜNYA.....	255

DÜNYA.....	255
İMANDAN DOĞAN İNAM	256
MƏZARISTAN EVİMİZ	257
İSLAM DİNİMİZ	258
ŞEİRDƏN MƏNALI	258
YAS SAXLAYIRAM	259
HÜNƏR.....	261
SÖZ KARVANIM.....	263
FİLLƏRİN MƏHKƏMƏSİ VƏ YA İBRƏT DƏRSİ	264
QUMRU	266
AYRILIQ.....	268
İKİ ULDUZ	269
AXUND QARDAŞ.....	271
XƏNDAN OLMUŞAM.....	272
ÜRƏK AĞRILARIM	273
MƏN DUYĞUMU YAZIRAM.....	274
ZƏKA TƏCƏSSÜMÜ.....	274
DOĞMA HİSS	275
ÜMİD	276
BİR NÖVRƏSTƏ GÖZƏLƏ	277
DƏNİZ ETİRAFI.....	278
YAXŞILIQ	279
TƏKLIYI SEVİRƏM	280
ÇİÇƏKLƏYİR.....	281
GƏDİRƏM ÖLÜMƏ DOĞRU	282
NANKOR ÖVLAD, İNADKAR ATA	283
SƏHƏR XOŞ ÜZ GÖRƏNLƏRƏ.....	284

SEVGİ ŞEİRLƏRİ, MAHNI MƏTNLƏRİ

İSTƏRƏM	287
SƏNSƏN	288
BAĞIŞLA.....	288
GƏLƏCƏYƏM, GƏL – DESƏN	289
HƏSRƏT	290
SƏNİ SEVMƏMƏK OLMAZ.....	291
RUHUNLA YAŞAYIRAM.....	292
SƏNİN ÜRƏYİNDƏN NƏ KEÇİR GÖRƏN.....	293
BƏSİMDİR.....	294
QƏŞƏNGİM.....	295
YAR MƏNƏ GÖNDƏRİB ÜÇ ALMA.....	296
OXU, ƏZİZİM.....	296
GÖZLƏRİNƏ QURBAN OLUM.....	297
QAYIT MƏNİ QINAMAĞA	298
KÖNÜL	299
BU SEVDA YALANMIŞ.....	300
O ŞƏHLA GÖZLƏR	301
SƏNİN AD GÜNÜNDƏ	302
SABAH AD GÜNÜNDÜR	303
BU SEVDADA.....	304

KEÇ GÜNAHIMDAN	305
QAYIT, SEVGİ DÜNYAM	306
NƏ BİLƏYDİM.....	307
UMU-KÜSÜ VAXTIMI.....	308
SƏNSİZLİK.....	308
BİLMİRƏM.....	309
DƏLİ KÖNLÜM	310
GÖZLƏRİN.....	311
QƏNİRSİZ GÖZƏL	312
SARI GƏLİN.....	313
AZALT BİR AZ ƏZABIMI	314
UNUT BU SEVDANI.....	315
GÜLÜM, HEY	316
TƏKİ, DÖN HƏYATIMA.....	317
ƏTRAF DOLU GÖZƏLLƏRLƏ.....	318
QAYIT.....	319
BİLİRƏM, ... SEVİRSƏN	319
BARI BİR ZƏNG ELƏ	320
SİZİN KÜÇƏ.....	321
KAŞ QAYIDAQ O İLLƏRƏ	322
GÜL AÇMAYAN BƏNÖVŞƏ	323
MƏN SƏNİNLƏYƏM	324
GÖRMƏYƏCƏKSƏN	325
QURBANIN OLARAM.....	326
BU QƏDƏR ÖYRƏTMƏ ÖZÜNƏ MƏNİ	327
İNANMAYIR, NEYLƏYİM	328
SƏNİN GÖZLƏRİN.....	329
UNUDAQ BU SEVGİNİ.....	330
XATİRƏ.....	331
BİR QƏDƏR UZAQ OL	332
SARI GÖZƏL.....	333
QOŞA GƏZƏK DÜNYANI.....	334
NEYLƏYİM.....	334
BİR AZ OVSUNLU OL	335
ÜRƏYİMİN OVSUNU	336
ÜZÜNDƏ AY İŞİĞİ VAR	337
SƏNDƏN SAVAYI.....	337
GİZLİ – GİZLİ	338
BELƏ OLMAZ, ƏZİZİM	339
AYRILA BİLMİRƏM.....	340

QƏZƏLLƏR

GÖZƏLLƏRİN.....	343
QAYITMİR	343
GEC OLDU	344
TƏZƏLƏNDİ	345
SEVGİSİN CAR EYLƏMƏZ.....	345
BİLMİR	346
OXUYUR.....	347

NƏ YAXŞI.....	347
CANIMI GÜNDƏ YÜZ YOL.....	348
NEYNİM.....	349
YAR GƏLƏ MEHMANIM OLA.....	349
KÖNLÜMÜ ALSIN.....	350
GƏL.....	351
ŞƏHRİYARIN SEVGİSİ.....	351
SEHRİN YENƏ MƏST EYLƏDİKCƏ.....	352
ƏHSƏN.....	353
İNDİ.....	353
XUMAR OLAN KÖNLÜM.....	354
ÖMRÜMÜZÜN.....	354
MUSİQİDİR.....	355
PEYMANƏDƏN ÖTRÜ.....	356
TƏLƏSMƏ.....	356
KÖNLÜM YENƏ QƏM ÇƏKMƏDƏ.....	357
QƏZƏL İLƏ.....	357
OLA BİLMƏZ.....	358
KÖNLÜMÜ.....	359
GƏLMƏZ.....	359
QƏZƏLXAN OLMUŞAM.....	360
GƏLMƏDİ.....	360
YETİŞSİN.....	361
BU GECƏ.....	362
YOXDU, YOX.....	362
MƏRHƏBA.....	363
YAR SORAĞI YALAN OLMAZ.....	363
GÖRƏK.....	364
QİBLƏGAHIM MƏNİM.....	364
YETSİN.....	365
QƏM YEMƏ.....	365
OLMASA.....	366
İSTƏMƏ.....	367
YALVARIM.....	367
MUĞAM OXU.....	368
SARI GƏLİN.....	369
GÖZLƏRİMİ YUMAN YOXDUR.....	369
MƏN OLAYDIM.....	370
YAR QADASI YARA GƏLİR.....	370
AŞIQ GƏRƏK SEVİNƏ	371
EYLƏMƏZ.....	372
KÜSMÜŞƏM.....	372
BİLSİN.....	373
OLMASIN.....	374
YENƏ O CAN DEDİYİM.....	374
DÜNYA GÖZ AÇANDAN.....	375
HARDASAN.....	376

FƏXRƏDDİN ZİYA

Şeiriyyətim, seirim

Nəşriyyat redaktoru: Suğra OSMANOVA
Texniki redaktor: Rauf KƏRİMOV
Bədii redaktor: Elnur ƏHMƏDOV
Səhifələyici: Hüseyn KƏRİMOV

Yığılmağa verilmişdir: 23.07.2013.
Çapa imzalanmışdır: 03.09.2013.
Nəşrin ölçüsü: 60x84 1/16.
Fiziki çap vərəqi: 24
Sifariş: 132/13. Sayı: 1000 ədəd.

NURLAR

NƏŞRİYYAT-POLİQRAFİYA MƏRKƏZİ

Bakı, Az1122, Zərdabi pr. 78 / Tel: 4977021
Faks: 4971295 / E-poçtu: office@nurprint.com